gemeente Capelle aan den IJssel

Najaarsnota 2019

Met aanbiedingsbrief

Aanbiedingsbrief

gemeente Capelle aan den IJssel

De leden van de raad van de gemeente
CAPELLE AAN DEN IJSSEL

datum	kenmerk	Uw kenmerk/brief van	doorkiesnummer
12 november 2019	107337/107868		(010) 284 8260

onderwerp	Behandeld door/e-mail
Najaarsnota 2019	Financiën – Beleid & Advies p&c@capelleaandenijssel.nl

Geachte dames en heren,

Hierbij bieden wij u ter vaststelling de Najaarsnota 2019 aan.

1. Beleidsinhoudelijke verantwoording 2019

In het coalitieakkoord 'Met het oog op morgen' staan onze ambities en plannen om te werken aan het heden en de toekomst van Capelle. In de drie kwartalen van 2019 hebben wij de volgende resultaten gehaald en signaleren wij de volgende ontwikkelingen:

Hoe willen wij besturen?

- Met betrekking tot het Denk en Doe Mee fonds is een eerste evaluatie met de Commissie BVM besproken;
- De bewonersenquête is medio september 2019 verspreid onder Capellenaren (steekproef). De resultaten daarvan worden in december 2019 opgeleverd en in het voorjaar van 2020 met uw raad gedeeld en besproken.

Werk in uitvoering in sociaal domein

- De aanpak van eenzaamheid is opgepakt in samenwerking met bewoners(organisaties) en maatschappelijke partners in de Alliantie Samen tegen eenzaamheid. Op 1 oktober 2019 vond een thema-avond plaats. Hier is input opgehaald voor een door de Alliantie op te stellen uitvoeringsprogramma;
- Het Opgaveteam 'laagdrempelige ontmoeting Middelwatering', dat getrokken wordt door Stichting Welzijn Capelle, bereidt op dit moment de opening van het Huis van de Wijk aan de Reigerlaan 66 voor en werkt aan een op elkaar afgestemde wijkprogrammering vanuit de Huiskamers van de Wijk (Buurtcentrum de Fluiter Wijkpunt Torenhof en Ontmoetingsruimte Reviusrondeel). De opening van het Huis van de Wijk aan de Reigerlaan vindt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2020 plaats;
- De uitvoering van de Pilot Inburgering Nieuwe Stijl verloopt nog steeds voorspoedig. Op dit moment zijn 18 van de 40 kandidaten uitgestroomd naar werk. Negen deelnemers zijn geheel uit de uitkering, negen gedeeltelijk. Dit is 45% van de doelgroep.

Wilt u bij beantwoording het kenmerk vermelden.

Rivierweg 111
Postbus 70
2900 AB Capelle aan den IJssel
www.capelleaandenijssel.nl
gemeente@capelleaandenijssel.nl

Telefoon: 14010
Telefax: 010 - 2848800
BTW nummer: 001877045B05
IBAN: NL41INGB0006691797
BIC nummer: INGBNL2A

- Het Actieplan Schulden aanpakken in Capelle is vastgesteld en financieel verwerkt in de Begroting 2020. Een belangrijke rol hiervoor is weggelegd voor het Meldpunt Vroegsignalering. Uit onderzoek blijkt dat vroegsignalering van schulden lonend is voor alle partijen: de gemeente, de schuldeiser, de maatschappij en Capellenaren zelf.
- De taakstelling huisvesting statushouders voor het 2e halfjaar 2019 is 39 personen. Dit is inclusief de achterstand uit het 1e halfjaar 2019. In de Voorjaarsnota 2019 is reeds aangegeven dat door het COA met name grote gezinnen (>6 personen) zijn gekoppeld. Grote woningen zijn schaars en de mutatiegraad is laag. Hierdoor moet er (te) lang worden gewacht op een beschikbare woning. Met zowel de Provincie als het COA zijn hierover gesprekken gevoerd. Dit is een probleem dat bij meerdere gemeenten speelt. Kijkende naar mogelijke oplossingen om aan de taakstelling te voldoen zijn de woningen in de Rotterdamwetgebieden besproken. Door de Provincie is gevraagd of het mogelijk is om tijdelijk, bij uitzondering, grote woningen in deze gebieden beschikbaar te stellen voor statushouders met een groot gezin. In overleg met de portefeuillehouder en woningcorporatie Havensteder wordt door middel van de hardheidsclausule hier uitvoering aan gegeven.

Onderwijs, jeugd, sport, cultuur en vrije tijd
- Het eerste gebouw tijdelijke huisvesting aan de Lijstersingel is door de Eben Haëzerschool (EHS) in mei 2019 in gebruik genomen. Het tweede gebouw tijdelijke huisvesting aan de Lijstersingel wordt in januari 2020 door De Bouwsteen in gebruik genomen. Het gebouw van de huidige Bouwsteen wordt in 2020 gesloopt. De Capelse Schoolvereniging (CSV) is in september 2019 verhuisd. De oude CSV wordt in 2020 gesloopt en op deze plek komt de nieuwe EHS; de architect hiervoor is inmiddels geselecteerd en aanbesteding van de bouw volgt in 2020.
- Het nieuwe Kindercollege is in de raadsvergadering van 30 september jl. beëdigd.
- De Prestatieafspraken 2019 met Sportief Capelle zijn in oktober 2018 vastgesteld. Toen is afgesproken om gezamenlijk na te denken over het meetbaar maken van de maatschappelijke effecten die voortkomen uit de prestatieafspraken. In 2019 vonden hierover gesprekken plaats waarna twee prestatieafspraken 2019 zijn aangepast.

Veiligheid
- De stadsmarinier Woonoverlast is na de zomervakantie gestart met het casusoverleg woonoverlast in structureel verband.

Bouwen en wonen
- Capelle bouwt aan de stad! Wij voeren de verschillende projecten uit het Meerjarenprogramma Stadsontwikkeling en -Beheer (MPS) uit.
- In de geheime bijlage voegen wij een actualisatie van de grondexploitaties.

Werk, economie en bedrijfsleven
- In mei 2019 is o.a. samen met MKB Nederland, de gemeente Rotterdam en gemeente Nissewaard het MKB Werkoffensief ondertekend.
- In oktober 2019 is er weer een ondernemersontbijt georganiseerd.
- Wij werken aan plannen om een Creative Tech Campus te realiseren op het Rivium.

Buitenruimte, verkeer en vervoer
- Sinds april 2019 zetten wij extra in bij handhaving op afvalstoffenverordening en hondenoverlast. Verder wordt sinds 2018 extra ingezet op verwijderen van bijgeplaatst grof vuil in de gehele gemeente.
- De Buurtbus is van start gegaan op 2 september 2019. Daarmee is een verbinding van de wijken met het stadshart en (via een overstap) het IJssellandziekenhuis verbeterd. Er is een grote groep enthousiaste vrijwilligers bij betrokken.
- Tien basisscholen hebben deelgenomen aan de fietsexamens.
- Alle scholen waar een schoolzone gemaakt wordt hebben verkeersbrigadiers geleverd. Voor hen zijn trainingen verzorgd door de politie.
- Een verkeersveiligheidsevent heeft eind september plaatsgevonden in Schenkel.

- Afgelopen zomer 2019 is de bocht in de Burgemeester van Beresteijnlaan aangepast.

2. Financieel perspectief 2019-2027

In deze najaarsnota presenteren wij u een voordelig resultaat in het jaar 2019 en in de jaarschijven meerjarenbegroting: 2020 t/m 2023. Het resultaat is het saldo van baten en lasten. In de meerjarige doorkijk van de jaren erna is er nog geen sprake van een positief resultaat. Deze doorkijk is in onderstaande tabel cursief in blauw weergegeven.

Omschrijving	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	***2024***	***2025***	***2026***	***2027***
Eindstand Begroting 2020/ VJN 2019 = Beginstand Najaarsnota 2019	**V 3.146**	**V 2.560**	**V 3.911**	**V 2.512**	**V 380**	***N 932***	***N 2.884***	***N 2.298***	***N 1.532***
Totaal voorstellen in de Najaarsnota	V 3.139	N 437	V 2.321	V 2.515	V 2.477				
Doorkijk 2024-2027						*N 14*	*V 283*	*V 296*	*V 317*
Eindstand Najaarsnota 2019	**V 6.285**	**V 2.123**	**V 6.232**	**V 5.027**	**V 2.857**	***N 946***	***N 2.601***	***N 2.002***	***N 1.215***

Uit deze tabel blijkt dat de najaarsnota in de meeste jaren positiever eindigt dan de Begroting 2020 of Voorjaarsnota 2019. Alleen de jaren 2020 en 2024 zijn negatiever.
Het voordeel in 2019 wordt vooral veroorzaakt door het gemeentefonds, waarin het jaar 2019 van de Meicirculaire 2019 wordt verwerkt. Het jaar 2020 is voor het gemeentefonds negatief. Hier staat een voordeel op de bijstandsprognose (BUIG) tegenover. Ook in 2021 t/m 2023 laat deze prognose voordelen zien, maar vanaf 2024 slaat dit weer om naar negatief.

Wij zien diverse risico's, die nog niet verwerkt zijn in deze najaarsnota. Het belangrijkste risico is op dit moment de toenemende aanneemsommen voor openbare ruimte. In deze najaarsnota zijn vier projecten verwerkt in verband met prijsstijging. Een eerste grove analyse laat een stijging zien tussen de 20 en 40%. Voor de Voorjaarsnota 2020 beoordelen wij dit risico specifiek en komen mogelijk met een voorstel. Dit lichten wij verder toe in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Wijzigingsvoorstellen in najaarsnota
In deze najaarsnota doen wij per programma wijzigingsvoorstellen voor de begroting. Vaak betreft dit wijzigingsvoorstellen die onvermijdelijk zijn, omdat bijvoorbeeld wetgeving aangepast is of omdat er externe ontwikkelingen zijn. Wij maken verder ook een aantal beleidskeuzes voor onze stad. Van de voorstellen lichten wij de volgende eruit:

Kwaliteitsimpuls entrees en versterken groene hoofdstructuren: kredieten N 600 en N 150 in 2020 + eenmalig budget N 390 en N 150 in 2020
Wij zetten er op in om één van de belangrijkste entrees van onze stad, namelijk de Abram van Rijckevorselweg tot aan het Capelseplein, aantrekkelijker te maken. Samen met bewoners, bedrijven en deskundigen is het beeld van een Parkweg als toekomstbeeld geschetst. Wij willen dit bereiken door diverse ingrepen in de groene structuur. Ook de Sibiliusweg en een aantal rotondes in 's Graveland willen wij vergroenen om de beeldkwaliteit te verbeteren.

Centrum voor Jeugd en Gezin: N 346 eenmalig in 2019, N 225 eenmalig in 2020 en N 196 structureel vanaf 2021
Er wordt een groter beroep gedaan op Zorg in Natura, waardoor wij structureel extra geld voor het CJG nodig hebben. Verder zijn extra middelen in 2019 nodig voor met name ICT-kosten, en in 2020 om de tijdelijke extra capaciteit om wachtlijsten weg te werken, met een jaar verlengen. Wij zien dat de extra inzet op de wachtlijsten gaat werken.

Zwembad / sporthalcomplex: N 152 structureel vanaf 2020
Wij stellen u voor om extra middelen ter beschikking te stellen voor de exploitatie van het nieuwe zwembad / sporthalcomplex. Deze middelen zijn deels nodig om prijsindexeringen op te vangen en deels omdat een aantal onderdelen duurder uitvalt.

Septembercirculaire 2019 van algemene uitkering: diverse mutaties
In deze najaarsnota verwerken wij de septembercirculaire van de algemene uitkering. Deze circulaire liet in het jaar 2019 een forse daling zien, omdat het Rijk in de praktijk minder uitgeeft dan begroot. Wij maken ons zorgen dat dit vaker voor gaat komen en hebben daarom ook de meerjarenbegroting voorzichtiger begroot, met name het jaar 2020. Hiermee geven wij ook invulling aan de wens van de raadswerkgroep structurele investeringsruimte om de algemene uitkering behoedzamer te ramen. Verder bevat deze circulaire drie taakmutaties (vergoedingen voor nieuwe taken), waarbij er op de verschillende programma's voorstellen zijn om deze te oormerken.

De voornemens uit het coalitieakkoord over afschaffen hondenbelasting (N 270) en ambitieniveau buitenruimte (N 500) zijn nog niet vorm gegeven.

Doorkijk 2024-2027
De meerjarenbegroting bestaat wettelijk gezien uit vier jaar, maar er zijn ook diverse budgetten die een ontwikkeling laten zien die relevant is voor de periode erna. Op advies van de raadswerkgroep Structurele Investeringsruimte (SIR) hebben wij daarom ook een doorrekening gemaakt naar de jaren erna.

In deze doorkijk nemen wij ook een aantal posten op waar u als gemeenteraad op een later moment nog een keuze in moet maken. Dit zijn:
- Nieuwbouw Tweede Fase Comenius College. Meer informatie hierover staat in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing;
- Indicatieve tariefsverhogingen voor de afvalstoffen- en rioolheffing, om de voorzieningen voor deze heffingen niet negatief te laten lopen.

In de toekomst zal er mogelijk ook een financiële bijdrage voor de Algeracorridor nodig zijn, in het kader van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). Wij hebben op 12 november 2019 en conceptraadsvoorstel en -besluit (94947) vastgesteld welke in de commissie en raad van december 2019 met u wordt besproken. De mogelijke bijdrage van Capelle is € 8 miljoen. De maatregelen zullen op zijn vroegst in 2030 in uitvoering genomen worden. Dit betekent dat wij in de Voorjaarsnota 2022, als wij de meerjaren doorkijk t/m 2030 doen, deze ook financieel mee kunnen nemen.

3. EMU-saldo en financiële kengetallen

Het exploitatieresultaat wat hierboven is toegelicht, is niet het enige middel om de financiële gezondheid van gemeenten te beoordelen. Er zijn bijvoorbeeld ook posten die niet meegenomen worden in dit saldo, maar wel tot feitelijke kosten leiden, zoals uitgaven in voorzieningen of investeringskredieten. Sinds een aantal jaar is het daarom voor gemeenten verplicht om financiële kengetallen te berekenen. Ook berekenen wij het EMU-saldo, wat een inschatting geeft van alle verwachte kasstromen: alle feitelijke inkomsten en uitgaven.
Wij zien de volgende ontwikkeling van het EMU-saldo:

EMU-saldo	2019	2020	2021	2022	2023	*2024*	*2025*	*2026*	*2027*
VJN 2019	-52.583*	-45.206	-18.519	-19.919	-5.363	*-12.653*	*-5.095*	*-5.398*	*-3.745*
Begr. 2020		-44.454	-18.811	-20.843	-13.401	*-11.317*	*-4.761*	*-4.274*	*-2.421*
NJN 2019	-42.123	-54.941	-21.013	-18.245	-12.063	*-8.382*	*-7.556*	*-7.004*	*-1.163*

* cijfers jaar 2019 van VJN 2019 gecorrigeerd in Begr. 2020 (zie paragraaf 5.18 Begr. 2020).

Als een EMU-saldo 0 is, zijn in de ideale situatie kosten en inkomsten aan elkaar gelijk. De signaleringswaarde van het EMU-saldo voor onze gemeente is volgens de Septembercirculaire 2019 -/- 8,2 miljoen. De signaleringswaarde geeft aan wat ons maximale aandeel in het totale begrotingstekort van de Nederlandse overheden mag zijn. Vooralsnog geeft het Rijk nog geen sancties voor het overschrijden van deze signaleringswaarde.
In de tabel zien wij dat de 'piek' van het negatieve EMU-saldo nog steeds in 2019 en 2020 zit, al schuift in deze najaarsnota een deel door van 2019 naar 2020 en 2021.
In de periode 2019 t/m 2023 voldoen wij in geen enkel jaar aan deze referentiewaarde. In het jaar 2024 ook niet, maar in de jaren erna wel. Het gemiddelde EMU-saldo in de jaren 2024 t/m 2027 is N 6.026. Het jaar 2027 is verbeterd ten opzichte van eerdere P&C-documenten en gaat steeds meer richting nul.

Het negatieve EMU-saldo heeft effect op onze netto schuldquote (neemt toe) en op onze solvabiliteit (neemt af), wat blijkt uit de onderstaande tabel.

Netto schuldquote (gecorr.)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	***2024***	***2025***	***2026***	***2027***
VJN 2019	61,6%*	79,2%	87,6%	103,5%	105,2%	*113,9%*	*116,3%*	*119,3%*	*121,3%*
Begr 2020		80,8%	83,6%	98,5%	109,5%	*114,1%*	*116,8%*	*118,6%*	*119,8%*
NJN 2019	55,6%	80,6%	84,9%	99,4%	107,5%	*111,4%*	*115,4%*	*118,5%*	*119,1%*

Solvabiliteitsratio	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	***2024***	***2025***	***2026***	***2027***
VJN 2019	31,8%*	26,9%	25,7%	24,4%	24,1%	*22,6%*	*21,3%*	*20,0%*	*19,1%*
Begr 2020		26,8%	26,6%	25,5%	24,6%	*23,6%*	*22,5%*	*21,6%*	*20,9%*
NJN 2019	34,6%	27,3%	27,5%	27,1%	27,0%	*26,2%*	*25,0%*	*23,9%*	*23,4%*

* cijfers jaar 2019 van VJN 2019 gecorrigeerd in Begr. 2020 (zie paragraaf 5.18 Begr. 2020).

Beide ratio's bleven de gehele periode binnen de neutrale zone zoals de provincie deze heeft benoemd in haar toezicht. De netto schuldquote ontwikkelt zich in de meeste jaren iets positiever dan bij eerdere P&C-documenten geprognosticeerd. Voor de solvabiliteit geldt dit voor alle jaren.

Om de uitgaven te kunnen doen die de komende jaren gepland zijn, zal er aanvullende financiering middels leningen gezocht moeten worden. Een voorgenomen verkoop van aandelen Eneco zal een positief effect hebben op de ratio's en de aan te trekken financieringsbehoefte, maar niet op Emu-saldo. De verwachte verkoop hiervan is het eerste kwartaal van 2020. Wij zullen dit te zijner tijd aan u voorleggen ter besluitvorming.

Toenemende rente- en afschrijvingslasten
De toenemende rente en afschrijvingslasten zoals opgenomen in de risicoparagraaf zijn verwerkt in de financiële doorkijk 2024-2027.

Advies raadwerkgroep Structurele Investeringsruimte (SIR)
Eind 2018 en begin 2019 heeft de raadswerkgroep SIR een aantal bijeenkomsten gehad. Dit resulteerde in een advies op 15 april 2019. Hieronder geven wij aan hoe wij hiermee om zijn gegaan.

	Advies werkgroep	**Hoe verwerkt in Najaarsnota 2019?**
1	Presenteer meerjarige doorrekening van netto schuldquote, solvabiliteit en EMU-saldo in de aanbiedingsbrief	Hier is aan voldaan
2	Blijf meerjarig in de 'neutrale' categorie van onze toezichthouder: netto schuldquote < 130%, solvabiliteit > 20%	Hier is aan voldaan

	Advies werkgroep	Hoe verwerkt in Najaarsnota 2019?
3	Zorg voor een positief resultaat t/m 2023	Hier is aan voldaan
4	Zorg dat er in de periode 2024 t/m 2027 gemiddeld binnen de EMU-referentiewaarde is gebleven	Hier is aan voldaan. Gemiddelde is -/- 6.026. Referentiewaarde is -/- 8.202.
5	Streef naar een EMU-saldo die 0 is in 2027, maar groei hier de komende jaren naartoe	Hier voldoen wij niet aan. Het EMU-saldo in 2027 is met -1.163 wel verbeterd tov begroting 2020.
6	Werk een voorstel uit voor een behoedzaamheidsreserve voor de algemene uitkering	Hieraan is bij de raming en verwerking van de septembercirculaire invulling gegeven. Door de raming voor het accres te zetten op het gemiddelde van 2,81% van de laatste 25 jaar en niet de accressen uit de circulaire te volgen.
7	Wij streven nog niet naar volledige kasstroomneutraliteit, maar kijken naar het gemiddelde EMU-saldo	Hier is aan voldaan.

De conclusie is dat wij uitvoering geven aan ons coalitieprogramma en ook nu weer financieel een goede stap in de richting zetten, maar ook dat behoedzaamheid noodzakelijk blijft gelet op de risico's en ontwikkelingen die beschreven zijn.

4. Vervolgprocedure

U behandelt de Najaarsnota 2019 op 2 en 3 december 2019 in de commissies en op 16 december 2019 in de raad.

5. Informatie en vragen

U kunt beleidsinhoudelijke en financieel-technische vragen stellen bij de afdeling Financiën, via de planning & control mailbox p&c@capelleaandenijssel.nl .

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,	de burgemeester,
drs. A.R. Ruijmgaart RA MGA, loco	mr. P. Oskam

Najaarsnota 2019

Colofon

Gemeente Capelle aan den IJssel
Rivierweg 111
2903 AR Capelle aan den IJssel

Samenstelling:
Afdeling Financiën, unit Beleid en Advies

Informatie:
Tel. : 010 2848581
e-mail: gemeente@capelleaandenijssel.nl
www.capelleaandenijssel.nl

Ontwerp & productie:
Afdeling Facilitaire Diensten, reproductie

November 2019

Najaarsnota 2019

1 Inleiding 5
1.1 Algemeen 5
1.2 Opbouw en leeswijzer 5
1.3 Planning en procedure 6
2 Voorjaarsnota per programma 7
2.1 Financiële eindstand 7
2.2 Verantwoording 7
Programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING 8
Programma 1: INTEGRALE VEILIGHEID EN OPENBARE ORDE 19
Programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT 25
Programma 3: ECONOMIE 32
Programma 4: ONDERWIJS 36
Programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE 42
Programma 6: SOCIAAL DOMEIN 52
Programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU 76
Programma 8: STADSONTWIKKELING 83
3 Financieel overzicht programma's 91
4 Financieel Perspectief te voeren beleid 99
5 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing 104
6 Voorstel met beslispunten 127
7 Bijlagen 129
7.1 Bijlage: Verloop van de post Onvoorzien 129
7.2 Bijlage: Algemene reserve 130
7.3 Bijlage: Verloop Bestemmingsreserve eenmalige uitgaven 131
7.4 Bijlage: Analyse omvang reserves en voorzieningen 134
7.5 Bijlage: Kredieten en het verloop van investeringen 136
7.6 Bijlage: Niet gewijzigde prestaties doelenboom t.o.v. Voorjaarsnota 2019 142
7.7 Bijlage: Overzicht inkomende subsidies 145
7.8 Bijlage: Niet gewijzigde landelijke indicatoren t.o.v. Voorjaarsnota 2019 147
7.9 Bijlage: Voortgang Gebiedsvisie Centraal Capelle 149
7.10 Bijlage: Actualisatie Grondexploitatie Najaarsnota 2019 (geheim, externe bijlage) 153

Uitgebreide inhoudsopgave van wijzigingsvoorstellen

Programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING 8
1. Burgerzaken leges reisdocumenten (N 60 / V 130 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 11
2. Dividend Irado (V 36 eenmalig in 2019) - Onvermijdelijk 11
3. Dividend Stedin (N 890 in 2021 en N 890 in 2022) – Onvermijdelijk 11
4. Rente (V 364/ N 570 in 2019, V 486 in 2020, V 316 in 2021, V 255 in 2022 en V 178 structureel vanaf 2023) – Onvermijdelijk 12
5. Algemene uitkering gemeentefonds Septembercirculaire 2019 (V 1.915 in 2019, N 2.054 in 2020, V 378 in 2021, V 1.049 in 2022 en V 180 in 2023) – Onvermijdelijk 13
6. OZB Eigenaren Woningen (V 66 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 14
7. OZB Eigenaren Niet-Woningen (V 30 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 14
8. Verschuiving kapitaallasten investeringen (V 3 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 15
9. Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (Krediet 41 in 2019, 15 in 2020 en -/- 56 in 2021; kapitaallast N 2 in 2021 en V 4 in 2020, V 12 in 2021 en V 1 vanaf 2022) – Onvermijdelijk 15
10. Vennootschapsbelasting (N 5 in 2020, N 35 in 2021 en structureel N 90 vanaf 2022) – Onvermijdelijk 16
11. Donorwet (N 12 in 2020 en N 23 structureel vanaf 2021) – Onvermijdelijk 16
12. Overige baten en lasten (V 100 in 2019 en V 50 structureel vanaf 2020) 16
13. Mutaties reserve bedrijfsvoering programma 0 (Krediet -/- 872 in 2020 en krediet 727 in 2022; V 467 / N 467 in 2019, N 378 / V 378 in 2020, N 58 / V 58 in 2021, N 37 / V 37 in 2022 en N 68 / V 68 vanaf 2023) – Onvermijdelijk 16
14. GR IJsselgemeenten (V 57 in 2019 en N 7 structureel vanaf 2020)– Onvermijdelijk 17
15. Zwembad / sporthalcombinatie – inzet stelpost prijzen (V 70 structureel vanaf 2020) – Onvermijdelijk 17
16. Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond – inzet stelpost prijzen (V 112 structureel met ingang van 2020) – Onvermijdelijk 17
17. Doe Mee Adviseur (N 100 in 2020, N 100 in 2021 en N 100 in 2022) – Beleidskeuze 17
18. Implementatie raadskader verduurzaming gemeentelijk vastgoed (krediet 48 in 2020 ; kapitaallasten N 1 vanaf 2021 en V 6 vanaf 2020) – Beleidskeuze 18
Programma 1: INTEGRALE VEILIGHEID EN OPENBARE ORDE 19
1. Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (Krediet 300 in 2019 en -/- 300 in 2020) – Onvermijdelijk 24
2. Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer (N 11 structureel vanaf 2020) - Onvermijdelijk 24
3. Mutaties reserve bedrijfsvoering programma 1 (V 4 / N 4 in 2019, V 8 / N 8 in 2022) – Onvermijdelijk 24
4. Rente (V 9 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 24
Programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT 25
1. Subsidie drempels Burgemeester van Berensteijnlaan (Krediet -/- 25 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 29
2. Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer (Krediet 1.511 en N 45 in 2020, N 35 in 2021, N 128 in 2022 en structureel met N 82 vanaf 2023) - Onvermijdelijk 29
3. Civieltechnische kunstwerken (V 90 in 2019 en N 150 in 2020) - Onvermijdelijk 30
4. IBOR-project Arica (Krediet 105 in 2019 en krediet -/- 13 in 2019 en -/- 92 in 2021) - Onvermijdelijk 30
5. Vervoersknoop Rivium (Krediet 250 in 2019 en kapitaallasten N 17 ingaande 2020) – Onvermijdelijk 31
6. Mutaties Reserve eenmalige uitgaven programma 2 (V 80 / N 80 eenmalig in 2019 en N 80 / V 80 eenmalig in 2020) – Technisch 31
7. Mutaties reserve bedrijfsvoering programma 2 (V 4 / N 4 in 2019, V 8 / N 8 in 2022) – Onvermijdelijk 31
8. Voorbereidingsbudget fietsbrug Algeraweg-Schönberglaan (N 20 eenmalig in 2019) – Beleidskeuze 31
9. Rente (V 90 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 31
Programma 3: ECONOMIE 32
1. Mutaties Reserve eenmalige uitgaven programma 3 (V 300 / N 300 eenmalig in 2019 en N 300 / V 300 eenmalig in 2020) – Technisch 35
2. Rente (V 8 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 35
Programma 4: ONDERWIJS 36
1. Mutaties exploitatie gemeentelijk vastgoed (V 12 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 40
2. Bijstelling specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid (V/N 105 eenmalig in 2019) – Technisch 40
3. Verschuiving kapitaallasten investeringen (V 56 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 41
4. Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (krediet 1 in 2019 en krediet -1 in 2020; V 1 in 2020) - Onvermijdelijk 41
5. Implementatie raadskader verduurzaming gemeentelijk vastgoed (krediet 200 in 2020; kapitaallasten N 8 vanaf 2021 en V 16 vanaf 2011) – Beleidskeuze 41
6. Rente (V 172 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 41
Programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE 42
1. Investeringen Sport (Krediet -/- 1.557 in 2019, krediet 1.557 in 2020 en kapitaallasten V 47 in 2020) – Onvermijdelijk 47
2. Exploitatie zwembad-sporthalcomplex (N 152 structureel vanaf 2020) – Onvermijdelijk 48
3. Verschuiving kapitaallasten investeringen (V 39 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 48
4. Mutaties exploitatie gemeentelijk vastgoed (V 60 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 48
5. Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (Krediet 3 in 2019, 17 in 2020 en -/- 20 in 2021; V 12 in 2020, V 14 in 2021 en V 2 vanaf 2022) – Onvermijdelijk 48
6. SBWRM multifunctioneel zwembad/sporthal De Pelikaan (Krediet -/- 707 in 2019 en krediet 707 in 2020) – Onvermijdelijk 48
7. Implementatie raadskader verduurzaming gemeentelijk vastgoed (krediet 28 in 2020; kapitaallasten N 1 vanaf 2021 en V 4 vanaf 2021) – Beleidskeuze 48
8. Rente (V 71 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 48
9. IBOR Groen en (openlucht) recreatie (V 160 in 2019 en N 160 in 2020) – Onvermijdelijk 50
10. Investeringen IBOR Groen en (openlucht) recreatie exclusief Water (Krediet 1.078 en V 41 in 2020, N 29 in 2021, N 29 in 2022 en structureel N 37 vanaf 2023) - Onvermijdelijk 50
11. Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer (N 26 structureel vanaf 2020) - Onvermijdelijk 50
12. Mutaties reserve bedrijfsvoering programma 5b (V 8 / N 8 in 2019, V 18 / N 18 in 2022) – Onvermijdelijk 50

13. Kwaliteitsimpuls entrees (Krediet 600 in 2020; N 390 eenmalig 2020 en N 24 structureel vanaf 2021) – Onvermijdelijk 51
14. Versterken groene hoofdstructuren (Krediet 150 in 2020; N 125 eenmalig in 2020 en N 6 structureel vanaf 2021) – Onvermijdelijk 51
15. Rente (V 24 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 51
Programma 6: SOCIAAL DOMEIN 52
1. Verschuiving kapitaallasten investeringen (N 98 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 61
2. Langer Thuis (Blijverslening) (N 150 Liquide middelen, incidenteel 2019) – Onvermijdelijk (balans, Leningen u/g) 61
3. Toezicht en handhaving kinderopvang (N 13 structureel vanaf 2020) – Onvermijdelijk 61
4. Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (Krediet 2 in 2019 en -/- 2 in 2021; V 2 in 2020 en V 1 vanaf 2021) – Onvermijdelijk 61
5. Implementatie raadskader verduurzaming gemeentelijk vastgoed (krediet 94 in 2020; kapitaallasten N 4 in 2021 en V 8 vanaf 2021) – Beleidskeuze 61
6. Rente (V 25 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 61
7. Vrijval Jeugdfonds Sport & Cultuur (V 157 eenmalig in 2019) – Beleidskeuze 63
8. Vrijval vordering Scoolcompany B.V (V 33 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 63
9. Overhevelen budget Prestatie-indicatoren schuldenaanpak (V/N 30 in 2019 en N/V 30 in 2020) – Technisch 63
10. Overhevelen budget Stroomlijnen en verbeteren toegang inkomensondersteuning (V/N 50 in 2019 en N/V 50 in 2020) – Technisch 64
11. Inkomensregelingen (V 160 eenmalig in 2019) - Onvermijdelijk 64
12. Concept Ondernemingsplan 2020 Promen (V 273 in 2020, V 240 in 2021, V 247 in 2022 en V 328 in 2023) – Onvermijdelijk 64
13. Inkomensdeel Participatiewet (V 509 in 2019, V 1.687 in 2020, V 1.674 in 2021, V 1.624 in 2022 en V 696 in 2023) – Onvermijdelijk 65
14. Maatschappelijke begeleiding inburgeringsplichtige statushouders (N 135 eenmalig in 2019) –Onvermijdelijk 67
15. GR IJsselgemeenten (N 16 in 2019, N 18 in 2020, N 18 in 2021 en N 18 structureel vanaf 2022)– Onvermijdelijk 68
16. Overhevelen Impulsbudget Samenwerkingsproject begeleiding doelgroepen bijstand naar werk van 2019 naar 2021 (V/N 200 in 2019 en N/V 200 in 2021) – Beleidskeuze 69
17. Overheveling budget Pilot Schuldenfonds Jongeren (V 75/ N 75 in 2019 en N 75/ V 75 in 2020) - Beleidskeuze 69
18. Wmo-maatwerkvoorzieningen (N 230 eenmalig 2019) – Onvermijdelijk 70
19. Ambulantisering GGZ (N 48 in 2019, N 62 in 2020, N 78 in 2021 en N 92 vanaf 2022) - Onvermijdelijk 71
20. Rente (V 3 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 71
21. Stichting Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) (N 346 eenmalig in 2019, N 421 eenmalig in 2020 en N 196 structureel vanaf 2021) – Onvermijdelijk/ Beleidskeuze 72
22. Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) (V 410 in 2019 en N 112 structureel met ingang van 2020 en V/N 159 in 2019 en N/V 159 in 2020) – Onvermijdelijk 74
Programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU 76
1. Afvalstoffenheffing (N 60 / V 60 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 80
2. Afval (N 75 / V 75 in 2019 en N 23 in 2019) – Onvermijdelijk 80
3. Dividend Irado (N 36 eenmalig in 2019) - Onvermijdelijk 80
4. Inkomensregelingen afval (N 135 in 2019) - Onvermijdelijk 80
5. Investeringen Riolering (Krediet 1.972 en V 35 / N 35 in 2020, N 63 / V 63 in 2021, N 54 / V 54 in 2022 en structureel N 60 / V 60 vanaf 2023 en N 66 in 2019) - Onvermijdelijk 80
6. Inkomensregelingen riolering (N 19 in 2019) - Onvermijdelijk 81
7. IBOR-project Arica (krediet 140 in 2019 en krediet -/- 18 in 2019 en -/- 122 in 2021)) – Onvermijdelijk 81
8. Subsidie geluidsscherm Schollevaar (V 289 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 81
9. Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer (N 3 / V 3 structureel vanaf 2020) - Onvermijdelijk 81
10. Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer (N 1 / V 1 structureel vanaf 2020) - Onvermijdelijk 82
11. Mutaties Reserve eenmalige uitgaven programma 7 (V 30 / N 30 eenmalig in 2019 en N 30 / V 30 eenmalig in 2020) – Technisch 82
12. Rente (V 89 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 82
Programma 8: STADSONTWIKKELING 83
1. Het nieuwe Rivium (N/V 570 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 87
2. Bouwgronden in Exploitatie (BIE): Lasten en baten inclusief balansmutaties (N 900 / V 900 in 2019, V 213 / N 213 in 2020, V 930 / N 930 in 2021, V 2.868/ N 2.868 in 2022 en N 639 / V 639 in 2023); Mutatie voorziening verliesgevende complexen (V 17 in 2019); Mutatie tussentijdse winstneming N 787 in 2019, V 41 in 2020, V 70 in 2021, N 327 in 2022 en V 398 in 2023) - Onvermijdelijk 87
3. Krediet energie besparende maatregelen (Krediet -/- 81 in 2019, 81 in 2020 en kapitaallasten V 10 in 2020) 88
4. Opbrengsten bouwleges (V 635 éénmalig in 2019) – Onvermijdelijk 88
5. Toename bouwleges vanwege SHO, MPS en transformatie Rivium (V 3.537 / N 3.029 in 2020, V 311 / V 848 in 2021, V 1.280 / V 86 in 2022 en V 73 / V 1.295 in 2023) – Onvermijdelijk 88
6. Mutaties exploitatie gemeentelijk vastgoed (N 50 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 89
7. Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer (N 1 structureel vanaf 2020) - Onvermijdelijk 89
8. 's-Gravenweg 325 (N 120 eenmalig in 2019 en V 120 eenmalig in 2020) – Onvermijdelijk 90
9. Mutaties Reserve eenmalige uitgaven programma 8 (V 288 / N 288 eenmalig in 2019 en N 288 / V 288 eenmalig in 2020) – Technisch 90
10. Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam (N 20 structureel ingaande 2020) - Onvermijdelijk 90
11. Voorbereidingsbudget herontwikkeling ING-locatie (N/V 30 eenmalig in 2019) – Beleidskeuze 90
12. Rente (V 79 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk 90

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De najaarnota is bedoeld als laatste financiële en beleidsmatige bijsturing in het lopende jaar. Ook actualiseren we de meerjarenbegroting 2020-2023.

1.2 Opbouw en leeswijzer

In ***Hoofdstuk 2 Najaarsnota per programma*** geven wij per programma de volgende onderdelen weer:

1 .Nieuwe ontwikkelingen:
Hier melden we de voortgang van ontwikkelingen of nieuwe ontwikkelingen die van belang zijn voor het betreffende programma.

2. Stand van zaken uit de doelenboom:
Per prestatie melden we door middel van een zogenoemde "stoplicht- of dashboard methode" de stand van zaken en voorzien we in een korte toelichting.

= niet gerealiseerd

= loopt niet volgens planning

= loopt volgens planning

= gerealiseerd

3. Indicatoren
De **landelijke indicatoren** zijn vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorgeschreven indicatoren over de verschillende beleidsterreinen. Alle landelijke indicatoren, behalve die in programma 0, zijn afkomstig uit landelijke databases via waarstaatjegemeente.nl. De cijfers zijn op 31 oktober 2019 geactualiseerd.
We geven de cijfers van Capelle en Nederland in een grafiek weer. Wij geven ook de vergelijking met een andere gemeente of regio weer als hier meerwaarde voor is. Op de site www.waarstaatjegemeente.nl is een vergelijking met andere gemeenten mogelijk.
Wij zijn afhankelijk van de actualiteit van de cijfers van waarstaatjegemeente.nl en hebben hier geen directe invloed op. Op basis van artikel 2 van de regeling beleidsindicatoren kunnen wij geen Capelse cijfers in de grafiek toevoegen. Indien de meest recente cijfer voor het jaar 2018 ligt, vermelden wij een andere bron waar meer informatie te vinden is over het onderwerp. Als de indicator niet is veranderd ten opzichte van de gegevens in de Voorjaarsnota 2019 dan nemen wij die landelijke indicator op in bijlage 8.

De **beleidsindicatoren** geven, net als de landelijke indicatoren, een beeld van de reeds gerealiseerde en na te streven prestaties en effecten op de beleidsvelden. Dit zijn echter 'Capelse' indicatoren, omdat ze niet landelijk voorgeschreven zijn. Voor de beleidsindicatoren geven we de stand van zaken van 30 september 2019 weer. De resultaten van de bewonersenquete zijn begin 2020 bekend. Alle indicatoren met bron bewonersenquête staan daarom op n.n.b. (nog niet bekend).

4. Wat mag het kosten? Overzicht prognose totale lasten en baten 2019 op programmaniveau
Per (deel) programma geven wij de prognose voor het gehele jaar 2019, zowel voor wat betreft het resultaat voor bestemming, de mutaties reserves als het resultaat na bestemming. Wij hanteren daarvoor dezelfde vorm als in de programmabegroting. Indien de prognoses leiden tot afwijkingen, dan leveren we daar een beslispunt voor aan. Hierbij vermelden wij ook of een wijzigingsvoorstel Technisch, Onvermijdelijk, of een Beleidskeuze is. In de aanbiedingsbrief geven we een algemene duiding van de najaarsnota en benoemen we van de omvangrijkste wijzigingen.

We ronden bedragen standaard af op € 1.000,-, tenzij anders weergegeven. We noteren een bedrag met een V of een N, waarbij V staat voor 'per saldo voordeel' en N staat voor 'per saldo nadeel'. Een V kan

zowel lagere lasten als hogere baten betekenen. Een N kan zowel hogere lasten als lagere baten betekenen.

Het totale financieel overzicht per programma treft u aan in ***Hoofdstuk 3 Financieel Overzicht Programma's*.**

In ***Hoofdstuk 4 Financieel perspectief te voeren beleid*** geven wij toelichting op enkele financiële onderdelen, zoals indexeringen, de algemene uitkering en financiële kengetallen.

In ***Hoofdstuk 5 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing*** geven wij de laatste stand van zaken over de risico's die wij lopen en berekenen wij de weerstandsratio.

In ***Hoofdstuk 6 Voorstel met Beslispunten*** zijn de beslispunten uit deze Najaarsnota opgenomen.

Tot slot bevat ***Hoofdstuk 7 Bijlagen*** een tiental bijlagen.

- Bijlage 1: Verloop post Onvoorzien;
- Bijlage 2: Stand Algemene reserve;
- Bijlage 3: Verloop Bestemmingsreserve eenmalige uitgaven;
- Bijlage 4: Analyse omvang reserves en voorzieningen
- Bijlage 5: Kredieten en het verloop van investeringen;
- Bijlage 6: Niet gewijzigde prestaties doelenboom t.o.v. Voorjaarsnota 2019
- Bijlage 7: Overzicht inkomende subsidies
- Bijlage 8: Niet gewijzigde landelijke indicatoren t.o.v. Voorjaarsnota 2019
- Bijlage 9: Voortgang Gebiedsvisie Centraal Capelle
- Bijlage 10: Actualisatie Grondexploitatie Najaarsnota 2019 (geheim)

1.3 Planning en procedure

29 oktober 2019	1e behandeling college (retraite)
12 november 2019	Definitieve besluitvorming college
2 en 3 december 2019	Behandeling in commissies
16 december 2019	Besluitvorming gemeenteraad

2 Voorjaarsnota per programma

2.1 Financiële eindstand

(Bedragen in € 1.000)

Najaarsnota 2019					
Omschrijving	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Beginstand Najaarsnota 2019	**V 3.146**	**V 2.560**	**V 3.911**	**V 2.512**	**V 380**
Totaal voorstellen in de Najaarsnota	**V 3.139**	**N 437**	**V 2.321**	**V 2.515**	**V 2.477**
Eindstand Najaarsnota 2019	**V 6.285**	**V 2.123**	**V 6.232**	**V 5.027**	**V 2.857**

Na aanvaarding van onze voorstellen ontstaat bovenstaand financieel totaaloverzicht met een meerjarig positief saldo.

2.2 Verantwoording

De Voorjaarsnota is evenals de programmabegroting samengesteld uit de volgende 9 programma's:
0. Bestuur en Ondersteuning
1. Integrale veiligheid en Openbare orde
2. Verkeer, Voer en Waterstaat
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, Cultuur en Recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en Milieu
8. Stadsontwikkeling

Programma 5. Sport, Cultuur en Recreatie is samengesteld uit de volgende deelprogramma's:
- *5a Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur);*
- *5b Openbaar Groen en (openlucht) recreatie:*

Programma 6. Sociaal domein is samengesteld uit de volgende deelprogramma's:
- *6a. Sociale infrastructuur;*
- *6b Werk en Inkomen (Participatiewet);*
- *6c Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO);*
- *6d Jeugdhulp.*

De verantwoording vindt voor deze twee programma's plaats op het niveau van de deelprogramma's.

De stand van zaken uitvoering prestaties wordt bij de (deel) programma's afzonderlijk toegelicht.

Programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING

1. Nieuwe ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

2. Informatie stand van zaken prestaties uit de doelenboom

Wat willen we bereiken?	Informatie vergaren met betrekking tot beleidsonderdelen van Capellenaren.
Wat gaan we daarvoor doen?	Aan de hand van de toolkit burgerparticipatie, met de daarin opgenomen instrumenten die ter beschikking staan en met de instrumenten burgerpanel, burgerjury en het experticenetwerk wordt de Capellenaar op vele momenten en manieren betrokken bij het beleid van de gemeente. Bij diverse instrumenten zoals het opgavengericht werken, bij het denk en doe mee fonds en bij right to challenge wordt het betrekken van Capellenaren verder vorm gegeven dan het vergaren van informatie. Meer en meer wordt de Capellenaar (mede) vormgever.
Portefeuillehouder	Burgemeester
Stand van zaken	In 2019 zetten wij het burgerpanel drie keer in. De resultaten over online dienstverlening zijn in het eerste kwartaal 2019 opgeleverd. In het vierde kwartaal 2019 zetten wij het burgerpanel in voor de Stadsvisie en het programma Mobiliteit. De bewonersenquête is medio september 2019 verspreid onder Capellenaren (steekproef). De resultaten daarvan worden in december 2019 opgeleverd en in het voorjaar van 2020 met uw raad gedeeld en besproken. In het kader van het opgavegericht werken is men in iedere wijk in opgaveteams aan de slag met de vastgestelde opgaven. Met betrekking tot het Denk en Doe Mee fonds is een eerste evaluatie met de Commissie BVM besproken. Tot peildatum 8 oktober 2019 is € 286.075,- toegekend uit het fonds. Daarnaast is de gemeente op dit moment over zo'n 2,1 miljoen euro aan (potentiële) aanvragen met initiatiefnemers in gesprek. De stadsgesprekken die eerder dit jaar in de 7 wijken plaatsgevonden, hebben per wijk een 'infographic' opgeleverd.
Prestatie (indicator)	

3. Indicatoren

- Landelijke indicatoren

De landelijke indicatoren van programma 0 zijn niet afkomstig uit een landelijke database, maar moeten zelf berekend worden. Dit in tegenstelling tot landelijke indicatoren op andere programma's.
De in het BBV voorgeschreven indicatoren voor dit programma zijn niet veranderd t.o.v. de Voorjaarsnota 2019 en zijn weergegeven in bijlage 8.

- Overige beleidsindicatoren

Taakveld 0.1 Bestuur

Omschrijving	Bron	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Streef-waarde 2019	Meting VJN 2019	Meting 30-9-2019
Gemiddeld rapportcijfer voor de tevredenheid over het gemeentebestuur	Bewonersenquête	geen meting	6,5	geen meting	6,7	n.n.b.	n.n.b.

Houdt het gemeentebestuur voldoende rekening met de wensen van de bevolking	Bewonersenquête	geen meting	25%	geen meting	27%	n.n.b.	n.n.b.
Zijn Capellenaren geïnteresseerd in onderwerpen die te maken hebben met de plaatselijke politiek?	Bewonersenquête	geen meting	43%	geen meting	45%	n.n.b.	n.n.b.
Gemiddeld rapportcijfer voor de tevredenheid over de dienstverlening	Bewonersenquête	geen meting	7,2	geen meting	7,7	n.n.b.	n.n.b.
Inzet Capels Expertisenetwerk	Interne registratie	2	0	0	n.v.t.*	0	0
Inzet Burgerpanel	Interne registratie	4	4	4	n.v.t.**	1	1
Inzet Burgerjury	Interne registratie	2	2	0	n.v.t.*	0	0

*) Geen vooraf ingestelde waarde.

Taakveld 0.4 Overhead

Omschrijving	**Bron**	**Meting 2016**	**Meting 2017**	**Meting 2018**	**Streef-waarde 2019**	**Meting VJN 2019**	**Meting 30-9-2019**
Sluitende begroting	Interne registratie	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Goedkeurende controleverklaring: - Getrouw beeld - Rechtmatigheid	Extern accountant	 Ja Ja	 Ja Ja	 Ja Ja	 Ja Ja	 n.n.b. n.n.b.	 n.n.b. n.n.b.
Positief resultaat jaarrekening, streefwaarde >0.	Interne registratie	14,5 mln	3,7 mln	4,4 mln	>0	>0	>0

Taakveld 0.61 t/m 0.64 Belastingen

Omschrijving	**Bron**	**Meting 2016**	**Meting 2017**	**Meting 2018**	**Streef-waarde 2019**	**Meting VJN 2019**	**Meting 30-9-2019**
Aantal bezwaarschriften	Interne registratie	160	231	301	200	447*	575
Aantal toegewezen bezwaarschriften	Interne registratie	51	116	95	70	30	82
Aantal beroepschriften	Interne registratie	6	9	4	5	n.n.b.	4
Aantal toegewezen beroepschriften	Interne registratie	2	1	0	2	n.n.b.	0
Kwaliteit uitvoering Wet Woz	Oordeel Waarderingskamer	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed	Goed
Indexering belastingtarieven	Belastingverordening	0,75%	0,00%	0,009	1,60%	1,60%	1,60%

*) Onder druk van de alsmaar hogere WOZ-waarden is het aantal bezwaarschriften zeer fors toegenomen. De stijging is mede te wijten aan het jaarlijks toenemend aantal No-Cure-No-Pay (NCNP)-bezwaarschriften.

4. Wat mag het kosten?

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 0 **Bestuur en Ondersteuning**	**Begroting 2019 incl. wijz.**	**Wijz. NJN 2019**	**Begroting 2019 na wijz. NJN**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
Lasten	N 31.497	V 311	N 31.186	N 32.663	N 29.999	N 30.117	N 30.043
Baten	V 130.904	V 2.227	V 133.131	V 136.166	V 137.997	V 137.718	V 139.324
Saldo van baten en lasten	**V 99.407**	**V 2.538**	**V 101.945**	**V 103.503**	**V 107.998**	**V 107.601**	**V 109.281**
Mutaties in reserves:							
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	V 1.572	N 467	V 1.105	V 964	V 352	V 290	V 331
Reserve grote investeringen	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Algemene reserve	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve eenmalige uitgaven	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve Openbare Ruimte	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve Doe Mee Fonds	V 2.499		V 2.499	V 2.498	N 0	N 0	N 0
Reserve herstr.actief grondbeleid	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve rekenkamer			N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Totaal mutaties reserves	**V 4.071**	**N 467**	**V 3.604**	**V 3.462**	**V 352**	**V 290**	**V 331**
Resultaat	**V 103.478**	**V 2.071**	**V 105.549**	**V 106.965**	**V 108.350**	**V 107.891**	**V 109.612**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten: **Omschrijving**	**2019** **Lasten**	**2019** **Baten**	**2019** **Saldo**
Burgerzaken leges reisdocumenten	N 60	V 130	V 70
Dividend Irado		V 36	V 36
Rente	V 364		V 364
Rente - doorbelasting	N 570		N 570
Algemene uitkering (pm)		V 1.915	V 1.915
OZB Eigenaren Woningen		V 66	V 66
OZB Eigenaren Niet-Woningen		V 30	V 30
Verschuiving kapitaallasten investeringen	V 3		V 3
Overige baten en laten	V 50	V 50	V 100
Mutaties reserve bedrijfsvoering (kred. -/- 872 in 2020 en 727 in 2022)	V 467		V 467
GR IJsselgemeenten	V 57		V 57
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**V 311**	**V 2.227**	**V 2.538**
Mutaties reserves			
Egalisatiereserve bedrijfsvoering			N 467
Totaal mutatie in de reserves			**N 467**
Mutatie Resultaat			**V 2.071**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

1. Burgerzaken leges reisdocumenten (N 60 / V 130 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het aantal verkochte reisdocumenten is in 2019 hoger dan verwacht. De nog aldoor aantrekkende economie speelt hierin een rol. Door deze toename vallen de legesopbrengsten in 2019 V 130 hoger uit dan begroot, gevolgd door een hogere legesafdracht van N 60.

Wij stellen u voor in 2019 eenmalig de legesopbrengsten met V 130 te verhogen en de rijks afdrachten met N 60 te verhogen.

2. Dividend Irado (V 36 eenmalig in 2019) - Onvermijdelijk

Wij hebben dit jaar V 366 dividendbaten van Irado ontvangen, wat een voordeel is van V 36 ten opzichte van de begroting. Dit voordeel verrekenen wij met de voorziening afvalstoffenheffing middelen derden (N 36) onder programma 7.

3. Dividend Stedin (N 890 in 2021 en N 890 in 2022) – Onvermijdelijk

Eind oktober 2019 zijn wij door de directie van Stedin op de hoogte gebracht over de nieuwe tarieven die de landelijke netbeheerder Tennet ingaande 2020 in rekening zal brengen aan de regionale netbeheerders zoals Stedin. Deze forse tariefverhoging zal Stedin volgens de huidige reguleringsmethodiek pas over twee jaar bij de eigen gebruikers in rekening kunnen brengen. Dit betekent dat het bedrijfsresultaat over 2020 en 2021 zeer drastisch zal dalen en dat er in 2021 en 2022 waarschijnlijk niet of nauwelijks dividend kan worden uitgekeerd.

Wij stellen u voor om de geraamde dividendbaten voor 2021 en 2022 af te ramen met N 890.

4. Rente (V 364/ N 570 in 2019, V 486 in 2020, V 316 in 2021, V 255 in 2022 en V 178 structureel vanaf 2023) – Onvermijdelijk

Periodiek actualiseren wij de liquiditeitsprognose, waarin alle in- en uitgaande kasstromen worden opgenomen. In de prognose is rekening gehouden met de kasstromen met betrekking tot uw voorgenomen besluiten in deze Najaarsnota. In de liquiditeitsprognose is rekening gehouden met de huidige rente en de verwachte renteontwikkeling. Daarom gaat de liquiditeitsprognose voor de leningen die in 2019 nog worden afgesloten uit een rentepercentage van 1,5%, voor de leningen in 2020 van 2% en vanaf 2021 van 2,5%. Daarnaast moet, conform de notitie rente 2017 van de commissie BBV, door middel van een omslagpercentage de rente worden omgeslagen naar de taakvelden waarop de activa drukt. Het herrekende omslagpercentage voor 2019 is 0,2%. Het herrekende omslagpercentage heeft de volgende consequenties voor de programma's in 2019:

Programma	Type activa	Mutatie
0	Gemeentehuis en Werkplein, werkmaterieel (bedrag is vooral tegenboeking van het rentevoordeel op taakveld 0.5 Treasury)	N 570
1	Brandweerkazerne	V 9
2	Verhardingen, verlichtingen, verkeersvoorzieningen, civieltechnische werken	V 90
3	Bedrijfsinfrastructuur	V 8
4	Schoolgebouwen	V 172
5A	Sportaccomodaties	V 71
5B	Gemalen, groenvoorzieningen, speeltuinen	V 24
6A	Wijkaccomodaties	V 25
6C	Rolstoelen en scootmobielen	V 3
7	Rioleringen, ondergrondse containers	V 89
8	Diverse projecten	V 79
Saldo		**N 0**

Het voordeel op programma 7 wordt weer neutraal gemaakt door een evenredige dotatie aan de voorzieningen afvalstoffenheffing middelen derden (N 23) en rioolheffing middelen derden (N 66).

Wij stellen u voor om de rente voordelen vrij te laten vallen (V 364 in 2019, V 486 in 2020, V 316 in 2021, V 255 in 2022 en V 178 structureel vanaf 2023) en tevens de omslagrente in 2019 aan te passen (N 570 in 2019 op dit programma).

5. Algemene uitkering gemeentefonds Septembercirculaire 2019 (V 1.915 in 2019, N 2.054 in 2020, V 378 in 2021, V 1.049 in 2022 en V 180 in 2023) – Onvermijdelijk

In de Begroting 2020-2023 hebben wij de Meicirculaire 2019 verwerkt, behalve voor het jaar 2019. Deze jaarschijf verwerken wij in deze najaarsnota. In deze najaarsnota verwerken wij ook de Septembercirculaire 2019.

In de onderstaande tabel geven wij een overzicht van de wijzigingen uit de circulaires. Daaronder lichten we deze toe.

		2019	2020	2021	2022	2023
	Stand Begroting 2020	V 112.393	V 119.393	V 120.129	V 119.276	V 120.930
	Mutatie Meicirculaire 2019 (jaar 2019)	V 3.065				
	Mutaties Septembercirculaire 2019	N 1.150	N 2.054	V 378	V 1.049	V 180
	Totaal mutaties	V 1.915				
	Uitkomst Mei-/ Sept.circulaire 2019	V 114.308	V 117.338	V 120.507	V 120.325	V 121.110
	Specificatie mutaties Sept.circ. 2019:					
	Algemene mutaties					
1a	Accres Septembercirculaire 2019	N 934	V 718	V 1.595	V 1.728	V 1.377
1b	Aanpassing accres voorzichtigheid		N 2.004	N 577	N 215	N 793
2	Plafond BCF prognose 2019	V 359				
3	Uitkeringsbasis en hoeveelheidsversch.	N 518	N 472	N 179	V 76	V 146
4	Prognose verdeelmaatstaven bijstand	N 136	N 305	N 487	N 580	N 572
5	Taakmutatie Ambulantisering GGZ	V 48	V 62	V 78	V 92	V 92
6	Taakmutatie toezicht kinderopvang		V 13	V 13	V 13	V 13
7	Taakmutatie donorwet		V 12	V 23	V 23	V 23
8	SVB PGB trekkingsrechten		N 107	N 107	N 107	N 107
9	DU voor LHBTI-emancipatiebeleid	V 18	V 18	V 18	V 18	
10	Overige mutaties	V 13	V 11	V 1	V 1	V 1
	Totaal	N 1.150	N 2.054	V 378	V 1.049	V 180
	Te oormerken budgetten:					
11	Ambulantisering GGZ (prog. 6c)	N 48	N 62	N 78	N 92	N 92
12	Toezicht kinderopvang (prog. 6a)		N 13	N 13	N 13	N 13
13	Donorwet (prog. 0)		N 12	N 23	N 23	N 23
14	Maarsch.begel. statushouders (prog 6b)	N 135				
	Totaal te oormerken	**N 183**	**N 87**	**N 114**	**N 128**	**N 128**
	Netto financieel effect	**N 1.333**	**N 2.141**	**V 264**	**V 921**	**V 52**

Meicirculaire 2019
De Meicirculaire 2019 bevat diverse mutaties die zijn toegelicht in de Begroting 2020. De mutatie met de grootste impact betreft de extra middelen voor Jeugdhulp van € 1,9 miljoen.

Septembercirculaire 2019
Ad 1) Accres. Het accres, oftewel de groei van het fonds, neemt toe, behalve in 2019. Het accres is heeft de komende jaren een hoge prognose, met name in 2019 en 2020 waarbij de begrote percentages 6,06% en 4,65% zijn. Er is een reële kans dat uit de nacalculatie de komende jaren gaat blijken dat er door het Rijk minder uitgegeven is dan begroot. Partijen als de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Raad van State waarschuwen voor de uitvoerbaarheid van de plannen van de miljoenennota. Bovendien zijn er verstorende factoren zoals de recente stikstofcrisis. Vanuit voorzichtigheid hebben we daarom het accres meerjarig begroot op het gemiddelde percentage van 2,81%.
Ad 2) BCF. Dit bedrag is gebaseerd op de prognose van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) voor het huidige jaar 2019. Omdat deze ruimte de afgelopen jaren geslonken is,

houden wij in de meerjarenbegroting rekening met 0 inkomsten. In de Meicirculaire 2020 wordt het BCF voor 2019 definitief afgerekend.
Ad 3) Recent zijn veel verdeelmaatstaven voor het jaar 2019 definitief geworden. De uitkeringsbasis wordt ook aangepast (landelijke volumina).
Ad 4) Vanwege een lagere prognose van aantal bijstandscliënten daalt ook de prognose voor deze verdeelmaatstaven in de algemene uitkering.
Ad 5) Ambulantisering GGZ. We ontvangen extra middelen voor deze taak. Op programma 6c staat een voorstel voor oormerking. Zie ook punt 11 in de tabel.
Ad 6) Toezicht kinderopvang en gastouderopvang. We ontvangen extra middelen voor deze taak. Op programma 6a staat een voorstel voor oormerking. Zie ook punt 12 in de tabel.
Ad 7) Donorwet. We ontvangen extra middelen voor deze taak. Op programma 0 staat een voorstel voor oormerking. Zie ook punt 13 in de tabel.
Ad 8) Sociale Verzekeringsbank PGB Trekkingsrechten. De Sociale Verzekeringsbank voert voor gemeenten de betalingen uit voor Persoonsgebonden Budgetten. Jaarlijks maakt de SVB een begroting, die wordt verrekend met het gemeentefonds. Ons aandeel in deze begroting is N 107 in 2020. Omdat dit een terugkerende mutatie is, hebben wij deze mutatie structureel doorgetrokken.
Ad 9) LHBTI-emancipatiebeleid. Wij ontvangen, net als in de jaren 2016 t/m 2018, middelen voor LHBTI-emancipatiebeleid. De middelen lopen tot en met 2022. Wij hebben in onze begroting reeds een structureel bedrag hiervoor opgenomen.
Ad 14) Maatschappelijke begeleiding inburgeringsplichtinge statushouders. Vanuit de decentralisatie-uitkering maatschappelijke begeleiding ontvangen wij voor elke in onze gemeente te huisvesten inburgeringsplichtige nieuwe statushouder (volwassenen van 18 tot 65 jaar) een bedrag van € 2.370,- voor maatschappelijke begeleiding. In de Meicirculaire 2019 hebben wij hiervoor een bedrag van V 135 ontvangen. Op programma 6b staat een voorstel voor oormerking.

Wij stellen u voor om de begroting als volgt aan te passen: V 1.915 in 2019, N 2.054 in 2020, V 378 in 2021, V 1.049 in 2022 en V 180 in 2023.

6. OZB Eigenaren Woningen (V 66 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

De uiteindelijke waardeontwikkeling in december 2018 van het stijgingspercentage voor de woningen is iets hoger uitgevallen dan de oorspronkelijke verwachting bij het opstellen van de begroting 2019. Hierdoor is een incidenteel voordeel ontstaan op de OZB eigenaren aanslagen van V 66. Hierbij is rekening gehouden met het risico van verlagingen naar aanleiding van de bezwaarafhandeling.

Wij stellen u voor de baten met V 66 te verhogen.

7. OZB Eigenaren Niet-Woningen (V 30 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

De inschatting van het stijgingspercentage niet-woningen is ten tijde van het opstellen van de begroting te voorzichtig geweest. Hierdoor is een meeropbrengst ontstaan. Met de voorjaarsnota is hiervoor de begroting met V 50 aangepast vanuit een inschatting op nog af te handelen bezwaarschriften. Momenteel is de inschatting dat ondanks een resterend financiële risico van de nog af te handelen bezwaarschriften er een overschot van V30 ontstaat.

Wij stellen u voor de baten met V 30 te verhogen.

8. Verschuiving kapitaallasten investeringen (V 3 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Op enkele budgetten in de Begroting 2019 zijn de kapitaallasten, door uitsplitsing van verschillende panden, nog niet op de juiste programma's en taakvelden geraamd. Dit is per saldo 0.

Het betreft de volgende taakvelden:

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	V	3
4.2 Onderwijshuisvesting	V	56
5.2 Sportaccommodaties	V	39
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	N	98
Totaal	**N**	**0**

Wij stellen u voor de lasten in 2019 aan te passen volgens bovenstaande tabel. De meerjarige effecten zijn al verwerkt bij de actualisatie van de Begroting 2020.

9. Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (Krediet 41 in 2019, 15 in 2020 en -/- 56 in 2021; kapitaallast N 2 in 2021 en V 4 in 2020, V 12 in 2021 en V 1 vanaf 2022) – Onvermijdelijk

Bij de Voorjaarsnota 2019 hebben wij het budget verhoogd met betrekking tot het Meerjaren Perspectief Vastgoed. Echter, vanwege de eerdere uitvoering van eenvoudige installatietechnische werkzaamheden in 2019 en overige werkzaamheden vanaf 2020, dienen de uitgaven op de kredieten aangepast te worden.

Hierdoor worden de uitgaven op dit krediet verhoogd met 47 in 2019 en 331 in 2020 en verlaagd met 378 in 2021.

Na verwerking van dit voorstel bedragen de kredieten 47 in 2019, 331 in 2020 en 42 in 2021. Daarnaast leidt dit tot een extra kapitaallast van N 2 in 2021.

Tevens resulteert dit in extra besparingen op de lasten: V 19 in 2020, V 27 in 2021 en V 4 vanaf 2022.

Wij stellen u voor om het krediet te verhogen met 47 in 2019 en 331 in 2020 en te verlagen met 378 in 2021. Daarnaast stellen wij u voor om een extra kapitaallast te ramen van N 2 in 2021. Tevens stellen wij u voor om de besparingen op de lasten te ramen van V 19 in 2020, V 27 in 2021 en V 4 vanaf 2022.

	Verschuivingen							
Programma	**Krediet**				**Afschrijvingslasten**	**Besparingen op de lasten**		
	2019	**2020**	**2021**	**Totaal**	**2021**	**2020**	**2021**	**2022 e.v.**
0	41	15	-56	0	N 2	V 4	V 12	V 1
1	0	300	-300	0	N 0	N 0	N 0	N 0
4	1	-1	0	0	N 0	V 1	N 0	N 0
5A	3	17	-20	0	N 0	V 12	V 14	V 2
6A	2	0	-2	0	N 0	V 2	V 1	V 1
Totaal	**47**	**331**	**-378**	**0**	**N 2**	**V 19**	**V 27**	**V 4**

10. Vennootschapsbelasting (N 5 in 2020, N 35 in 2021 en structureel N 90 vanaf 2022) – Onvermijdelijk

Bij de aangifte vennootschapsbelasting over 2018 in september jl. is er meer inzicht gekomen in de vennootschapsbelasting die we over commerciële contracten moeten betalen. Hierbij is gebleken dat wij onze aangiftebedragen bij de voorjaarsnota te laag hebben ingeschat en dat onze af te dragen vennootschapsbelasting verhoogd moet worden met N 5 in 2020, N 35 in 2021 en N 90 vanaf 2022.
In deze berekening is er vanuit gegaan dat wij over positieve resultaten op grondexploitaties geen vennootschapsbelasting moeten betalen.

Wij stellen u voor de lasten in de begroting te verhogen met N 5 in 2020, N 35 in 2021 en N 90 structureel vanaf 2022.

11. Donorwet (N 12 in 2020 en N 23 structureel vanaf 2021) – Onvermijdelijk

In het kader van de invoering van de nieuwe donorwet krijgen gemeentes een bijdrage vanuit het rijk. Dit voor de wettelijke verplichting om bij uitgifte van documenten de aanvrager te informeren over orgaandonatie.

Wij stellen u voor de extra beschikbare middelen, eenmalig in 2020 N 12 en structureel N 23 ingaande 2021, voor de uitvoering hiervan te reserveren.

12. Overige baten en lasten (V 100 in 2019 en V 50 structureel vanaf 2020)

Wij hebben een incidentele baat van V 50 ontvangen van de curator van een failliet bedrijf. De totale vordering van V 124 is reeds in 2014 als oninbaar geboekt, omdat wij de verwachting hadden niets meer te ontvangen. Uiteindelijk bleek dat we toch nog een deel ontvingen. Verder hebben wij op dit taakveld een stelpost van structureel N 50 opgenomen om de BTW-stijging van 6% naar 9% op te kunnen vangen. Inmiddels zijn er op andere taakvelden wijzigingsvoorstellen geweest, waaronder op de Wmo, waardoor er naar verwachting voldoende dekking hiervoor in de begroting is. Wij stellen voor om de stelpost vrij te laten vallen.

Wij stellen u voor om de begroting als volgt aan te passen: V 100 in 2019 en V 50 structureel vanaf 2020.

13. Mutaties reserve bedrijfsvoering programma 0 (Krediet -/- 872 in 2020 en krediet 727 in 2022; V 467 / N 467 in 2019, N 378 / V 378 in 2020, N 58 / V 58 in 2021, N 37 / V 37 in 2022 en N 68 / V 68 vanaf 2023) – Onvermijdelijk

Wij stellen u voor de lasten van de bedrijfsvoering in 2019 met V 483 te verlagen en in 2020 met N 378, in 2021 met N 58, in 2022 met N 3 en ingaande 2023 met N 68 te verhogen en de bedragen te egaliseren via de reserve bedrijfsvoering.

Het betreft de volgende mutaties voor de programma's:

Programma	2019	2020	2021	2022	2023
0. Bestuur	V 467	N 378	N 58	N 37	N 68
1. Integrale veiligheid en openbare orde	V 4	N 0	N 0	V 8	N 0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	V 4	N 0	N 0	V 8	N 0
5b. Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	V 8	N 0	N 0	V 18	N 0
	V 483	**N 378**	**N 58**	**N 3**	**N 68**
Mutatie reserve bedrijfsvoering	N 483	V 378	V 58	V 3	V 68
	N 0	**N 0**	**N 0**	**N 0**	**N 0**

Binnen de reserve bedrijfsvoering hebben de grootste mutaties betrekking op de organisatie-ontwikkeling, de investeringen in ICT en de verwachte afdelingsresultaten 2019.

Een deel van de mutatie ontstaat door lagere kapitaallasten in de bedrijfsvoering vanaf het jaar 2021 door de verschuiving van een aantal kredieten van 2020 naar 2022 voor een bedrag van 727.

Daarnaast laten we in 2020 twee kredieten vervallen voor een bedrag van 145.
Het krediet van 70 betreffende het meubilair van het restaurant gemeentehuis in 2020 laten we vervallen, omdat het restaurant in 2019 al vernieuwd is. Het krediet van 75 betreffende de paternosterkasten laten we vervallen, aangezien we geen paternosterkasten meer hebben. Dit is onder andere vanwege de digitalisering.

14. GR IJsselgemeenten (V 57 in 2019 en N 7 structureel vanaf 2020)– Onvermijdelijk

Het voorstel GR IJsselgemeenten is opgenomen onder programma 6b.

15. Zwembad / sporthalcombinatie – inzet stelpost prijzen (V 70 structureel vanaf 2020) – Onvermijdelijk

Het voorstel Zwembad / sporthalcombinatie is opgenomen onder programma 5a. De mutatie op programma 0 heeft betrekking op de stelpost prijzen.

16. Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond – inzet stelpost prijzen (V 112 structureel met ingang van 2020) – Onvermijdelijk

Het voorstel Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond is opgenomen onder programm 6d. De mutatie op programma 0 heeft betrekking op de stelpost prijzen.

17. Doe Mee Adviseur (N 100 in 2020, N 100 in 2021 en N 100 in 2022) – Beleidskeuze

Veel Capellenaren voelen zich betrokken bij hun wijk, omgeving of stad. Wij willen Capellenaren daarom de kans bieden concreet mee te denken en te doen bij (grote) opgaven in de stad. Bouw- of verkeersprojecten, opgaven vanuit het sociaal domein en projecten - zowel de grotere IBOR-projecten als de reguliere onderhoudswerkzaamheden - in de buitenruimte. Ook opgaven die voortkomen uit de omgevingswet vragen om ‘participatie’ van de Capellenaren.

Onze ‘Doe Mee’ strategie draagt bij aan het creëren van draagvlak voor keuzes en beslissingen van de gemeente ten behoeve van de stad en haar inwoners. Om dat op een effectieve en impactvolle manier te doen stellen wij u voor een Doe Mee Adviseur aan te stellen. Deze adviseur ondersteunt en leert beleidsmakers en uitvoerders zelfstandig ‘doe mee’ trajecten op te zetten en uit te rollen. Wij stellen voor om vooralsnog een Doe Mee adviseur aan te stellen voor de periode van drie jaren (N 100 voor de jaren 2020, 2021 en 2022) en daarna de resultaten te evalueren.

18. Implementatie raadskader verduurzaming gemeentelijk vastgoed (krediet 48 in 2020 ; kapitaallasten N 1 vanaf 2021 en V 6 vanaf 2020) – Beleidskeuze

We hebben een omvangrijke en gevarieerde vastgoedportefeuille, waarmee wij invulling aan onze wettelijke taken geven en sociaal-maatschappelijke doelstellingen mogelijk maken. Ons vastgoed wordt gebruikt voor het leveren van laagdrempelige zorg en ondersteuning, en culturele activiteiten. Het zijn bovendien locaties waar we elkaar ontmoeten, waar sport en beweging plaats vindt, en waar we ruimte creëren voor nieuwbouwontwikkelingen die bijdragen aan de kwaliteit van onze stad.

Implementatie raadskader
Het gemeentelijk vastgoed is onderzocht op verduurzamingskansen. Uit deze onderzoeken blijkt dat er verduurzamingsmaatregelen zijn die binnen 15 jaar terug te verdienen zijn. Daarmee kunnen wij invulling geven aan het raadskader wat de raad op 8 juli 2013 heeft besloten (BBV 518742). Het kader is als volgt: "*Bij (groot) onderhoud van panden wordt gekozen voor duurzame oplossingen wanneer de investering wordt terugverdiend binnen de nog resterende economische levensduur met een maximumtermijn van vijftien jaar."* De verduurzamingsmaatregelen leveren in meerdere opzichten een positieve businesscase op: we besparen energie of wekken deze zelf op, de investeringen leveren financieel rendement op, we voldoen aan wet en regelgeving en de uitstoot van CO2 wordt gereduceerd. Hierbij zijn energieprijsstijgingen buiten beschouwing gelaten.

Dit resulteert in een totaal investeringskrediet van 370 met een afschrijvingstermijn van 25 jaar. Dit krediet is benodigd in 2020 en resulteert derhalve in een afschrijvingslast van N 14 vanaf 2021. Deze lasten worden gedekt via besparingen op gas en elektra, subsidies dan wel middels huurverhogingen. Dit resulteert in een besparing op de lasten van V 34 vanaf 2021.

Wij stellen u voor een investeringskrediet beschikbaar te stellen van 370 in 2020. Tevens stellen wij u voor de afschrijvingslasten te verhogen met N 14 en de lasten te verlagen met V 34 vanaf 2021.

Programma	Krediet	Afschrijvingslasten	Besparingen op de lasten
	2020	v.a. 2021	v.a. 2021
0	48	N 1	V 6
4	200	N 8	V 16
5A	28	N 1	V 4
6A	94	N 4	V 8
Totaal	370	N 14	V 34

Programma 1: INTEGRALE VEILIGHEID EN OPENBARE ORDE

1. Nieuwe ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

2. Informatie stand van zaken prestaties uit de doelenboom

Wat willen we bereiken?	Stimuleren van Capellenaren (inwoners en ondernemers) om mee te werken aan een veilig Capelle.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Ondersteunen (burger)initiatieven op het gebied van buurtpreventieapps, buurtpreventieteams en burgernet; 2. Ondersteunen en faciliteren Politiekids trajecten op basisscholen; 3. Ondersteunen van samenwerkingsverbanden tussen ondernemers, politie en gemeente voor een veilig ondernemingsklimaat (Keurmerk Veilig Ondernemen); 4. Introduceren app voor slachtoffers van straatintimidatie en terreur.
Portefeuillehouder	Hartnagel
Stand van zaken	1. Ondersteuning loopt; 2. Politiekids trajecten lopen dit schooljaar in de wijken Schenkel, Schollevaar en Oostgaarde; 3. KVO-trajecten lopen; KVO de terp heeft 3de ster gehaald. KVO Rivium heeft in maart 2019 eerste ster gehaald; 4. Nog in ontwikkeling.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Vergroten van de veiligheid in buurten en wijken en het versterken van de synergie tussen de ingezette middelen op veiligheidsgebied.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. In aanvulling op het integraal veiligheidsbeleid(skader) 2019-2022 opstellen van een wijkveiligheidsplan voor elke wijk; 2. Zo nodig meer cameratoezicht in de openbare ruimte; 3. Inzetten van stadsmariniers om veiligheids- en leefbaarheidsproblemen in kwetsbare buurten aan te pakken; 4. Verder uitwerken van de aanbeveling van de Rekenkamer om het complexe fenomeen van veiligheidsbeleving beter te kunnen duiden en de beïnvloeding daarvan te kunnen concretiseren.
Portefeuillehouder	Burgemeester en Hartnagel
Stand van zaken	1. Wijkveiligheidsplannen zijn in voorbereiding, naar verwachting in vierde kwartaal 2019 ter bespreking in commissie BVM en ter besluitvorming in ons college; 2. Huidige cameraprojecten lopen; project Capelse brug tijdelijk on hold in verband met verhuizing serverruimte. Geen aanleiding voor nieuwe projecten; 3. Inzet van stadsmariniers in Rondelen, Florabuurt, Schollevaar, Hoven/Wiekslag/Hoekenbuurt; 4. De stagiaire die bezig is met een afstudeeronderzoek over veiligheidsbeleving voor een verdere concretisering zal in het vierde kwartaal 2019 haar onderzoeksresultaten opleveren.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Aanpakken van overlastgevende en criminele Capellenaren.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Ondersteunen van het project Pak je Kans en taakstraffen door bureau Halt; 2. Uitvoeren van het regionaal convenant woonoverlast en aanpak woonoverlast 2016 onder leiding van de stadsmarinier woonoverlast; 3. Uitvoeren van persoonsgerichte aanpakken voor HIT-ers, veelplegers, personen met verward gedrag, geradicaliseerde personen en overvallers via het Veiligheidshuis Rotterdam en de gemeente; 4. Uitvoeren van de aanpak nazorg ex-gedetineerden.
Portefeuillehouder	Burgemeester en Hartnagel
Stand van zaken	1. Uitvoering project Pak je Kans en taakstraffen loopt;. Wij gaan in 2020 zoeken naar een nieuwe uitvoeringsorganisatie voor project Pak je Kans omdat stichting Humanitas de werkzaamheden niet meer aanbiedt. 2. Uitvoering loopt. De stadsmarinier Woonoverlast is na de zomervakantie gestart met het casusoverleg woonoverlast in structureel verband; 3. Deelname aan casusoverleg Veiligheidshuis loopt en uitvoering PGA-trajecten ook; 4. Uitvoering van de aanpak nazorg ex-gedetineerden loopt.
Prestatie (indicator)	

3. Indicatoren

- **Landelijke indicatoren**

Hieronder treft u de in het BBV voorgeschreven indicatoren voor dit programma aan. De andere voorgeschreven indicator voor dit programma die niet is veranderd t.o.v. de Voorjaarsnota 2019, is weergegeven in bijlage 8. In het Integraal Veiligheidsbeleid 5 is vastgesteld dat wij geen aantallen meer nastreven. Wij monitoren deze aantallen wel.

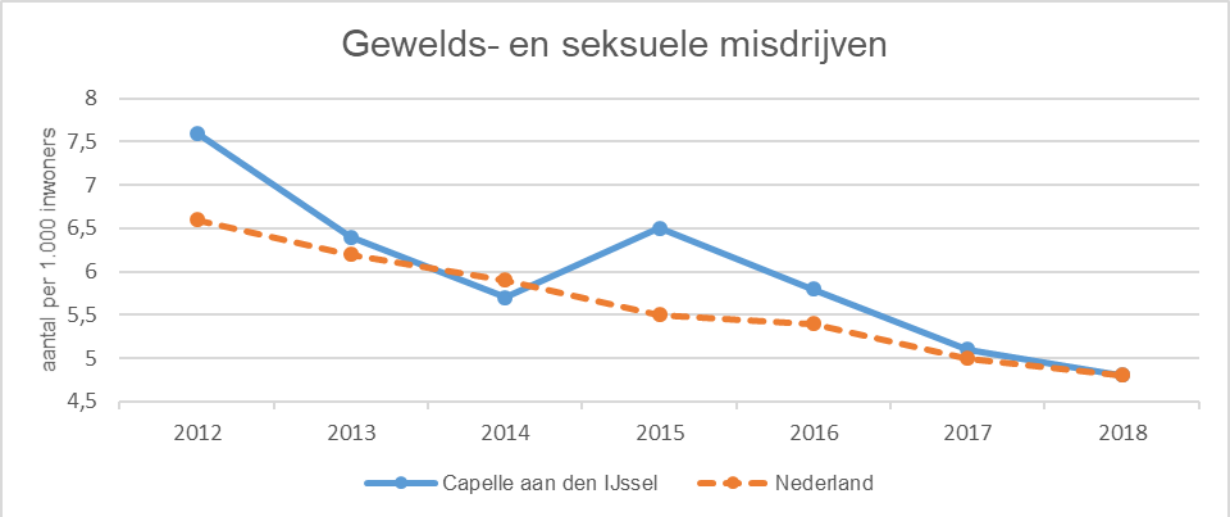

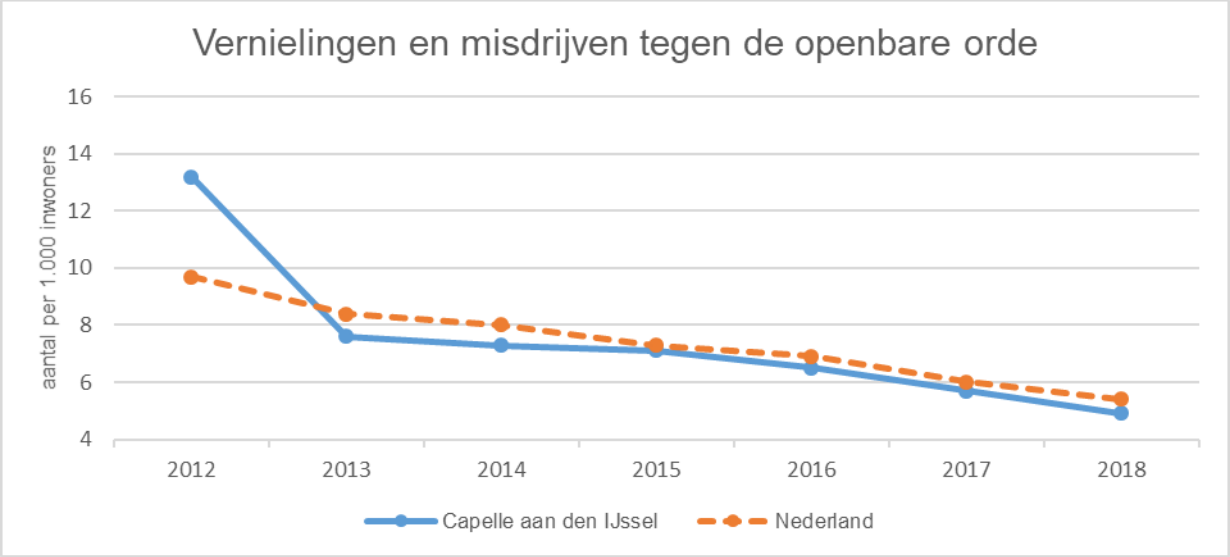
Vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde
aantal per 1.000 inwoners
16
14
12
10
8
6
4
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
Capelle aan den IJssel
Nederland

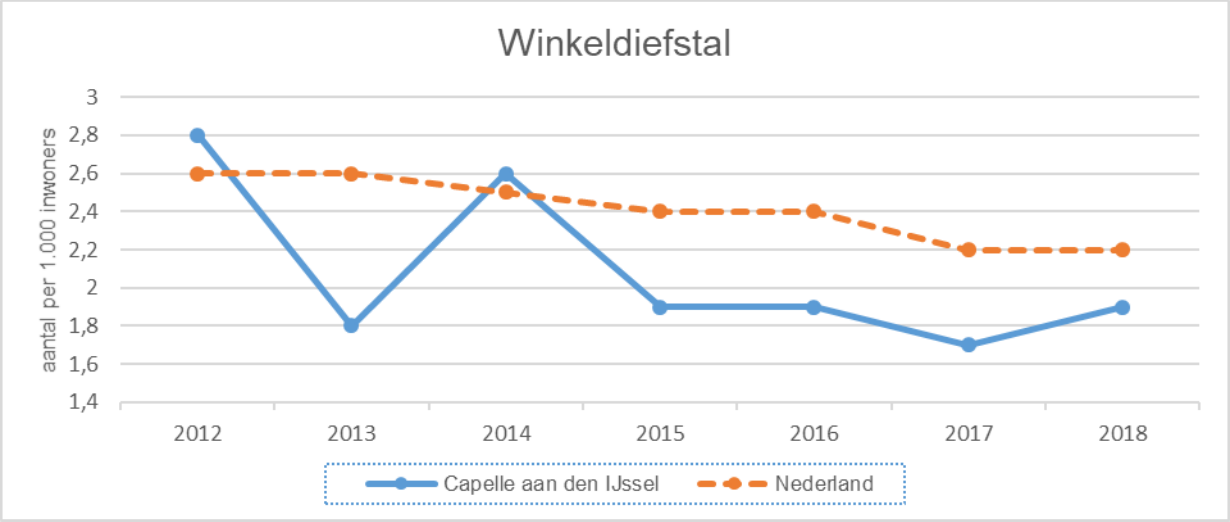
Winkeldiefstal
aantal per 1.000 inwoners
3
2,8
2,6
2,4
2,2
2
1,8
1,6
1,4
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
Capelle aan den IJssel
Nederland

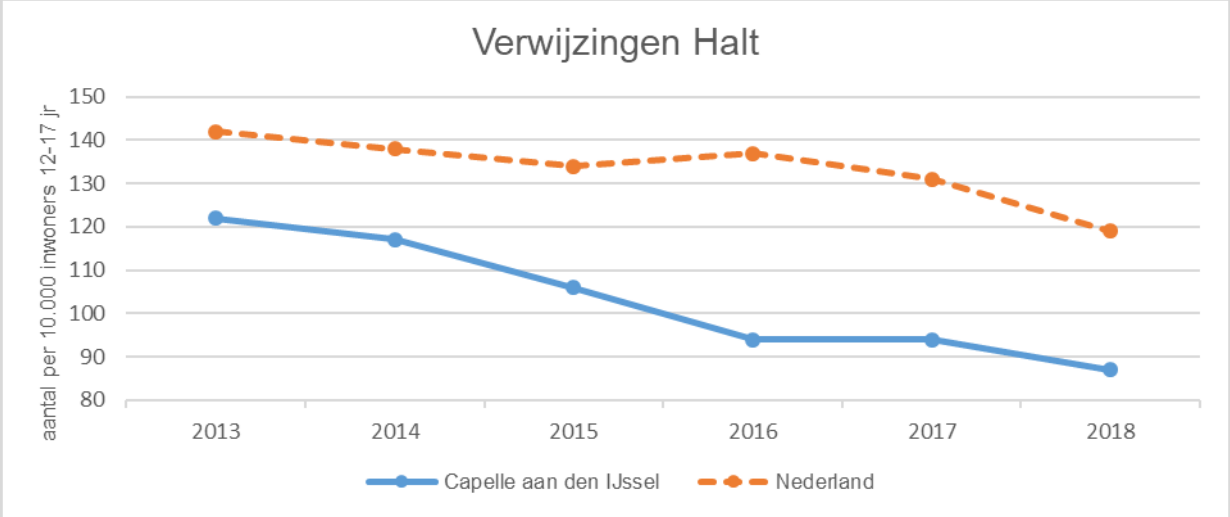
Verwijzingen Halt
aantal per 10.000 inwoners 12-17 jr
150
140
130
120
110
100
90
80
2013
2014
2015
2016
2017
2018
Capelle aan den IJssel
Nederland

- Overige beleidsindicatoren

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en Brandweer

Omschrijving	Bron	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Streef-waarde 2019	Meting VJN 2019	Meting 30-9-2019
Verlenen van omgevingsvergunningen brandveilig gebruik - verleende vergunningen - meldingen	Interne registratie	8 -	6 26	6 34	10 20	1 8	4 18
Verlenen van APV exploitatievergunningen	Interne registratie	32	14	14	25	4	16
Organiseren van en deelnemen aan rampenoefeningen	Interne registratie	10	15	11	12	1	6

Taakveld 1.2 Openbare orde en Veiligheid

Omschrijving	Bron	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Streef-waarde 2019	Meting VJN 2019	Meting 30-9-2019
Afname criminaliteit	Politie regionale eenheid	3.406	3.029	2.732	geen streef-waarde*	756	1.480
Reductie woninginbraken	Politie regionale eenheid	266	214	182	geen streef-waarde*	60	91
Reductie straatroven	Politie regionale eenheid	30	24	21	geen streef-waarde*	4	9
Reductie overvallen	Politie regionale eenheid	13	9	5	geen streef-waarde*	1	1
Afname Capellenaren die zich wel eens onveilig voelen in eigen buurt	Buurtmonitor	Geen meting	31%	Geen meting	geen streef-waarde*	n.n.b.	n.n.b.

*) Wij streven geen aantallen meer na, maar monitoren deze wel.

4. Wat mag het kosten?

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 1 **Integrale Veiligheid en Openbare Orde**	**Begroting 2019 incl. wijz.**	**Wijz. NJN 2019**	**Begroting 2019 na wijz. NJN**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
Lasten	N 7.624	V 13	N 7.611	N 7.820	N 8.026	N 8.027	N 8.038
Baten	V 629	N 0	V 629	V 665	V 665	V 665	V 665
Saldo van baten en lasten	**N 6.995**	**V 13**	**N 6.982**	**N 7.155**	**N 7.361**	**N 7.362**	**N 7.373**
Mutaties in reserves:							
Reserve eenmalige uitgaven	V 321		V 321	N 0	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	V 34	N 4	V 30	V 34	V 34	V 26	V 34
Totaal mutaties reserves	**V 355**	**N 4**	**V 351**	**V 34**	**V 34**	**V 26**	**V 34**
Resultaat	**N 6.640**	**V 9**	**N 6.631**	**N 7.121**	**N 7.327**	**N 7.336**	**N 7.339**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten: **Omschrijving**	**2019** **Lasten**	**2019** **Baten**	**2019** **Saldo**
Mutaties reserve bedrijfsvoering			
Mutaties reserve bedrijfsvoering	V 4		V 4
Rente	V 9		N 9
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**V 13**	**N 0**	**V 13**
Mutaties reserves			
Egalisatiereserve bedrijfsvoering			N 4
Totaal mutatie in de reserves			**N 4**
Mutatie Resultaat			**V 9**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

1. Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (Krediet 300 in 2019 en -/- 300 in 2020) – Onvermijdelijk

Het voorstel Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed is openomen onder programma 0.

2. Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer (N 11 structureel vanaf 2020) - Onvermijdelijk

Het voorstel Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer is opgenomen onder programma 2.

3. Mutaties reserve bedrijfsvoering programma 1 (V 4 / N 4 in 2019, V 8 / N 8 in 2022) – Onvermijdelijk

Het voorstel Mutaties reserve bedrijfsvoering is opgenomen onder programma 0.

4. Rente (V 9 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel rente is opgenomen onder programma 0.

Programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

1. Nieuwe ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

2. Informatie stand van zaken prestaties uit de doelenboom

Wat willen we bereiken?	Vergroten van de verkeersveiligheid.
Wat gaan we daarvoor doen?	Samenwerken met scholen aan fietsexamens en schoolzones.
Portefeuillehouder	Burgemeester
Stand van zaken	Fietsexamens: Ook dit jaar worden weer fietsexamens aangeboden aan het primair onderwijs. 10 basisscholen hebben deelgenomen. Het realiseren van schoolzones is opgenomen in de werkplanning. Alle scholen waar een schoolzone gemaakt wordt hebben verkeersbrigadiers geleverd. Voor hen zijn trainingen verzorgd door de politie. Eind september heeft een verkeersveiligheidsevent plaatsgevonden in Schenkel. Ons voornemen is om dit event volgend jaar te koppelen aan de algemene veiligheid dag die de gemeente elk jaar organiseert.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Verbeteren verkeersveiligheid 50 km/uur wegen Schollevaar.
Wat gaan we daarvoor doen?	Ter verbetering van de verkeersveiligheid in Schollevaar worden diverse verkeersveiligheidsmaatregelen gerealiseerd. Voor 2019 staan de volgende maatregelen in de planning waarbij we zoveel mogelijk aansluiten bij de IBOR-planning: 1. Middengeleider Burgemeester van Beresteijnlaan; 2. Rotonde Burgemeester van Beresteijnlaan-Operalaan; 3. Uitritconstructie Burgemeester Bakkerlaan-Spoorlaan; 4. Aanpassen oversteken Kapellekensbaan-Vlinderbaan.
Portefeuillehouder	Burgemeester
Stand van zaken	1. Afgelopen zomer 2019 is de bocht in de Burgemeester van Beresteijnlaan aangepast. Dit naar aanleiding van de vele éénzijdige ongevallen op deze locatie. Er is een midden geleider aangebracht en er snelheidsremmende maatregelen genomen om de verkeersveiligheid te verbeteren. 2. De realisatie van de rotonde wordt in combinatie met het aangrenzende IBOR project 3.13 Aïda –Norma uitgevoerd om de overlast voor de buurt zoveel mogelijk te beperken. De voorbereiding hiervan is reeds opgestart. Naar verwachting zal de uitvoering in 2020 plaatsvinden. 3. Het definitief ontwerp voor de kruising Burgemeester Bakkerlaan-Spoorlaan is gereed. Een aantal wijzigingen maakt de uitvoering duurder dan geraamd. Het werk kan niet samen met IBOR uitgevoerd worden. 4. Diverse oversteken in de Kapellekensbaan en de Vlinderbaan moeten worden aangepast zodat fietsers hier veiliger kunnen oversteken. De voorbereiding van de aanpassingen is reeds in gang gezet. Voor de uitvoering wordt aangehaakt bij IBOR gerelateerde werkzaamheden. De realisatie van de rotonde gaat in combinatie met het aangrenzende IBOR project 3.13 Aïda –Norma uitgevoerd worden om de overlast voor de buurt zo kort mogelijk te laten duren. Ter plaatste van de rotonde worden ook de riolering en enkele aanwezige duikers vervangen. De voorbereiding hiervan

	is reeds opgestart. Naar verwachting zal de uitvoering in de eerste helft van 2020 plaatsvinden.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Verbeteren mobiliteit, leefbaarheid en verkeersveiligheid.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Opstellen van een nieuw Gemeentelijk Mobiliteitsplan (GMP), inclusief een uitvoeringsprogramma; 2. Realiseren van een Vervoersknooppunt Rivium; 3. Verlengen van de pilot van de nachtmetro; 4. Waterbusverbinding Gouda-Rotterdam *(N.B.: wachten is op de OV-visie van de regio Midden-Holland, naar verwachting is deze medio 2019 gereed).*
Portefeuillehouder	Burgemeester
Stand van zaken	1. In 2019 stellen wij een Programma Mobiliteit op, samenhangend met de Stadsvisie. In 2020 leggen wij deze ter vaststelling aan u voor. 2. De OV-vervoersknoop bij het Rivium (aansluiting parkshuttle op waterbus en vestiging GO-bikes) vordert langzaam maar gestaag. Zal ook in de komende jaren nog aandacht vergen. 3. De verlenging houdt in dat de nachtmetro ook in 2019 voor een periode van 1 jaar, circa 1 uur langer zal doorrijden in de nacht van vrijdag op zaterdag en in de nacht van zaterdag op zondag. 4. Wij hebben de OV-visie van de regio Midden-Holland nog niet ontvangen. Deze geeft ons inzicht in de haalbaarheid van een verbinding over water met Gouda.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Voldoende en gratis parkeervoorzieningen.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. In 2019 wordt uit de Uitvoeringsagenda Parkeren 2015-2018 nog het onderdeel “parkeren in het Stadshart” uitgevoerd, met name in de openbare ruimte; 2. Uitvoeren van een parkeerscan in Fascinatio die moet leiden tot maximale parkeerruimte in deze wijk.
Portefeuillehouder	Burgemeester
Stand van zaken	1. Voor het onderdeel ‘parkeren in het Stadshart” is een onderzoek gestart naar het invoeren van een parkeer verwijs systeem. 2. De opdracht voor de parkeerscan is verstrekt; de resultaten van de te nemen maatregelen maken onderdeel uit van het proces voor het nieuwe gebiedspaspoort Fascinatio.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Verbeteren interwijkverbindingen per openbaar vervoer, inclusief IJssellandziekenhuis.
Wat gaan we daarvoor doen?	Door middel van het inzetten van een buurtbus, die wordt gereden door vrijwilligers, een structurele maatwerkvoorziening invoeren voor het lokale busvervoer.
Portefeuillehouder	Burgemeester

Stand van zaken	De Buurtbus is van start gegaan op 2 september 2019. Daarmee is een verbinding van de wijken met het stadshart en (via een overstap) het IJssellandziekenhuis verbeterd. Er is een grote groep enthousiaste vrijwilligers bij betrokken.
Prestatie (indicator)	

3. Indicatoren

- Landelijke indicatoren

Er zijn voor dit programma geen in het BBV voorgeschreven indicatoren.

- Overige beleidsindicatoren

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer

Omschrijving	Bron	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Streef-waarde 2019	Meting VJN 2019	Meting 30-9-2019
Waardering voor het onderhoud van de bestrating	Bewonersenquête	geen meting	5,9	geen meting	6,0	n.n.b.	n.n.b.
Waardering voor het schoonmaken van de bestrating	Bewonersenquête	geen meting	6,0	geen meting	6,0	n.n.b.	n.n.b.
Aantal verkeersslachtoffers	Landelijke verkeersongevallen-registratie	67	58	39	*	n.n.b.	34
Aantal verkeersdoden	Landelijke verkeersongevallen-registratie	1	0	2	*	n.n.b.	0
Aantal letselongevallen	Landelijke verkeersongevallen-registratie	58	58	37	*	n.n.b.	34
Aantal meldingen buitenruimte % afhandeling binnen termijn	Interne registratie	5.183 94,7%	6.250 98%	5.893 96%	6.500 98%	1.175 97%	**
Aantal meldingen snelherstel % afhandeling snelherstel binnen termijn	Interne registratie	149 100%	185 99%	103 100%	150 100%	36 100%	**
Het areaal buitenruimte dat voldoet aan de norm (% van het areaal berekend op basis van het prestatiebestek)	Beheerplan 2016-2020	n.v.t	94%	98%	98%	97%	**

*) Wij vinden het van belang om inzicht te geven in het aantal verkeersdoden, -slachtoffers en letselongevallen, maar niet gepast om hier streefwaarden voor op te nemen.
**) I.v.m. overstap van systeem hebben we deze gegevens niet.

4. Wat mag het kosten?

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 2 **Verkeer, Vervoer en Waterstaat**	**Begroting 2019 incl. wijz.**	**Wijz. NJN 2019**	**Begroting 2019 na wijz. NJN**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
Lasten	N 8.434	V 244	N 8.190	N 8.480	N 7.704	N 8.272	N 9.100
Baten	V 814	N 0	V 814	V 449	V 395	V 450	V 416
Saldo van baten en lasten	**N 7.620**	**V 244**	**N 7.376**	**N 8.031**	**N 7.309**	**N 7.822**	**N 8.684**
Mutaties in reserves:							
Reserve Openbare Ruimte	V 17.369		V 17.369	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve eenmalige uitgaven	V 455	N 80	V 375	V 80	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	N 152	N 4	N 156	N 152	N 152	N 162	N 154
Algemene reserve	N 17.242		N 17.242	N 0	N 0	N 0	N 0
Totaal mutaties reserves	**V 430**	**N 84**	**V 346**	**N 72**	**N 152**	**N 162**	**N 154**
Resultaat	**N 7.190**	**V 160**	**N 7.030**	**N 8.103**	**N 7.461**	**N 7.984**	**N 8.838**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten: **Omschrijving**	**2019** **Lasten**	**2019** **Baten**	**2019** **Saldo**
Civieltechnische kunstwerken	V 90		V 90
Mutaties reserve eenmalige uitgaven	V 80		V 80
Mutaties reserve bedrijfsvoering	V 4		V 4
Voorbereidingsbudget fietsbrug Algeraweg-Schönberglaan	N 20		N 20
Rente	V 90		V 90
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**V 244**	**N 0**	**V 244**
Mutaties reserves			
Reserve eenmalige uitgaven			N 80
Egalisatiereserve bedrijfsvoering			N 4
Totaal mutatie in de reserves			**N 84**
Mutatie Resultaat			**V 160**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

1. Subsidie drempels Burgemeester van Berensteijnlaan (Krediet -/- 25 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

In augustus jl. zijn in de bocht van de Burgemeester van Berensteijnlaan twee drempels aangelegd om de snelheid van het verkeer te beperken en dientengevolge de verkeersveiligheid te verhogen. Recentelijk is de subsidieverlening voor dit project door de MRDH bevestigd, zijnde 50% van het subsidiabele bedrag.

Wij stellen u voor de baten in de begroting voor het krediet eenmalig met V 25 te verhogen.

2. Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer (Krediet 1.511 en N 45 in 2020, N 35 in 2021, N 128 in 2022 en structureel met N 82 vanaf 2023) - Onvermijdelijk

Het gevraagde investeringskrediet bedraagt 1.511. Dit is onder meer benodigd voor de vervanging van de hoofdbaanstrooiers, de elektrische dienstauto's en hogere aanbestedingsprijzen op de onder vermelde IBOR-projecten.

De investering betreft deels de vervanging van de hoofdbaanstrooiers en vervanging van de auto's van Toezicht. De hoofdbaanstrooiers zijn na 16 jaar trouwe dienst en vele strooikilometers, aan vervanging toe. Voor aanvang van het aankomende strooiseizoen zijn twee nieuwe hoofdbaanstrooiers nodig, aanschafprijs 100. De jaarlijkse afschrijvingslasten vallen volledig in taakveld 2.1.
Onze negen elektrische dienstauto's (Nissan Leaf) hebben ons de afgelopen 6 jaar overal gebracht, maar zijn nu toe aan vervanging, aanschafprijs 280. Van de jaarlijkse afschrijvingslasten van 56 voor de nieuwe Nissan Leafs valt 16 in taakveld 2.1 en 40 wordt op basis van de onderstaande tabel afschrijvingen doorbelast aan verschillende taakvelden.

Bij verharding zien we dat door het huidige economische klimaat de aanbestedingen voor de onderstaande projecten hoger uitvallen dan begroot. Gezien de noodzaak van vervanging is een totale extra investering van 778 nodig in 2019. Het krediet en de afschrijvingen zijn meegenomen in de onderstaande tabel Wijziging op de kredieten en Afschrijvingen.

IBOR Project	**Verharding**
Burgenbuurt-Zuid	135
Dalenbuurt-Oost	258
Van Maerlantpark	135
Lofoten-Azoren-Carolinen	250
Totaal	**778**

Op dit moment is in onderzoek wat voor impact het huidige economische klimaat heeft op de aanbestedingsprijzen van de overige projecten. Zodra hier meer over bekend is, zullen wij u hierover informeren.

Wijziging op de kredieten

Taakveld 2.1	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**Totaal**
Verschuiving in de jaren	-1.012	1.584	1.957	-2.529	0	0
Aframen/aanramen	1.120	-274	516	154	-5	1.511
Totaal taakveld 2.1	**108**	**1.310**	**2.473**	**-2.375**	**-5**	**1.511**
Doorbelasting elektrische dienstauto's:						
Taakveld 1.2						
Taakveld 5.7						
Taakveld 7.2						
Taakveld 7.3						
Taakveld 8.2						
Totaal doorbelasting						
Totaal alle taakvelden						

Afschrijvingen

2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
N 0	V 18	V 22	N 31	N 0
N 0	N 63	N 57	N 97	N 82
N 0	**N 45**	**N 35**	**N 128**	**N 82**
N 0	N 11	N 11	N 11	N 11
N 0	N 26	N 26	N 26	N 26
N 0	N 3	N 3	N 3	N 3
N 0	N 1	N 1	N 1	N 1
N 0	N 1	N 1	N 1	N 1
N 0	**N 42**	**N 42**	**N 42**	**N 42**
N 0	**N 87**	**N 77**	**N 170**	**N 124**

De indicatieve rente hiervan is 2 in 2019, 28 in 2020, 90 in 2021 en 30 vanaf 2022 (1,5% in 2019, 2% in 2020 en 2,5% vanaf 2021). Deze indicatieve rente is ondergebracht op het taakveld treasury onder programma 0.

Wij stellen u voor akkoord te gaan met bovenstaande wijzigingen waarbij de investeringskredieten worden verhoogd met 108 in 2019, 1.310 in 2020, en 2.473 in 2021 en worden verlaagd met 2.375 in 2022 en 5 in 2023. Als gevolg van de wijzigingen op de afschrijvingen stellen wij u voor de lasten te verhogen met 87 in 2020, 77 in 2021, 170 in 2022 en structureel met 124 vanaf 2023.

3. Civieltechnische kunstwerken (V 90 in 2019 en N 150 in 2020) - Onvermijdelijk

Voor IBOR Verkeer en vervoer verwachten wij op civieltechnische kunstwerken V 90 in 2019 en N 150 in 2020.

De werkzaamheden aan de tunnel bij Capelsebrug hebben onverwachte kosten met zich meegebracht. Om de overlast voor voetgangers en fietsers te beperken en hun veiligheid te kunnen garanderen, zijn busjes ingezet om mensen te vervoeren zodat ze de Abram van Rijckevorselweg niet oversteken. Er zijn tevens verkeersregelaars ingezet om mensen te adviseren over de veiligste route van en naar het metrostation. Samen met Wereldhave zijn we eigenaar van een brug/duiker constructie. In overleg met Wereldhave en afdeling Stadsontwikkeling is besloten om tegelijk met de werkzaamheden in het Centrum, onderhoud uit te voeren aan deze constructie zodat hij weer voor langere tijd mee kan.
De werkzaamheden aan de tunnel bij Capelsebrug en aan de brug/duiker in het Centrum brengen een totaal nadeel in 2019 van N 60 met zich mee.

Door de vervanging van enkele bruggen te bundelen maken we werk-met-werk en veroorzaken we minder overlast voor de Capellenaren. Dit resulteert in een verschuiving van 2019 naar 2020 wat leidt tot V 150 in 2019 en N 150 in 2020.

Bovenstaand nadeel van N 60 en voordeel van V 150 leidt per saldo tot V 90 in 2019 en N 150 in 2020. Wij stellen u voor de begroting hierop aan te passen

4. IBOR-project Arica (Krediet 105 in 2019 en krediet -/- 13 in 2019 en -/- 92 in 2021) - Onvermijdelijk

Momenteel voeren we het IBOR project Arica uit, hierbij pakken we de riolering en de verharding op. Met behulp van een subsidie van Europa hebben we de mogelijkheid om, in goed overleg met de bewoners, de opties van klimaatbeheersing te verkennen. Hierdoor kunnen we, gesubsidieerd, het project upgraden en ervaring opdoen voor andere IBOR projecten. Het benodigde krediet, wat volledig wordt gesubsidieerd, bedraagt totaal 245 en is volgens onderstaande verdeling toegewezen aan Verharding en Riolering.

IBOR-project Arica	**Krediet**	**Subsidie**	
		Ontvangst 2019	**Ontvangst 2021**
Taakveld 2.1 Verharding	105	13	92
Taakveld 7.2 Riolering	140	18	122
Totaal	**245**	**31**	**214**

De aflossing van het krediet vindt plaats na ontvangst van de subsidie. Er zijn daarom geen afschrijvingslasten opgenomen in dit voorstel.

Wij stellen u voor het investeringskrediet totaal met 245 te verhogen met daartegenover 245 aan inkomsten uit de subsidie.

5. Vervoersknoop Rivium (Krediet 250 in 2019 en kapitaallasten N 17 ingaande 2020) – Onvermijdelijk

Voor de uitvoering van de parkshuttlebaan is een krediet beschikbaar van 1.107. Inmiddels zijn er diverse meerkosten ontstaan die ten tijde van de aanvraag van de bijdrage bij De Verkeersonderneming niet voorzien waren. Het uitgangspunt was de verlenging en vernieuwing van de shuttlebaan. Gedurende de uitvoering van de werkzaamheden is gebleken dat ook alle randsystemen (o.a. glasvezel, stroomvoorzieningen en het inpassen van laadpads) vernieuwd dienden te worden. Dit werd mede veroorzaakt door aangepaste regelgeving en nieuwe veiligheidseisen. De totale verwachte meerkosten zijn 420. Een deel van deze kosten kan worden toegeschreven aan een bestaand krediet Parkeerbeleid, waarbinnen 170 is geraamd voor aanpassingen in het Rivium gebied.

Wij stellen u voor 170 over te hevelen van het krediet Parkeerbeleid naar het krediet Vervoersknoop Rivium en dit laatste krediet met 250 te verhogen.

6. Mutaties Reserve eenmalige uitgaven programma 2 (V 80 / N 80 eenmalig in 2019 en N 80 / V 80 eenmalig in 2020) – Technisch

In de bijlage van deze najaarsnota treft u het te verwachten verloop van de bestemmingsreserve eenmalige uitgaven aan. In dit overzicht geven we een meerjarige besteding van de verschillende eenmalige posten weer. Om de eenmalige uitgaven in de begroting te verwerken volgens de bijlage, zijn onderstaande mutaties benodigd.

	2019	**2020**
Verkeersmaatregelen Dorpsstraat	V 30	N 30
Gemeentelijk mobiliteitsplan	V 50	N 50
Totaal	**V 80**	**N 80**
0-10 Mutaties in reserve eenmalige uitgaven	**N 80**	**V 80**

Wij stellen u voor om de begroting hierop aan te passen.

7. Mutaties reserve bedrijfsvoering programma 2 (V 4 / N 4 in 2019, V 8 / N 8 in 2022) – Onvermijdelijk

Het voorstel Mutaties reserve bedrijfsvoering is opgenomen onder programma 0.

8. Voorbereidingsbudget fietsbrug Algeraweg-Schönberglaan (N 20 eenmalig in 2019) – Beleidskeuze

Op dit moment moeten de fietsers op het fietspad langs de Algeraweg ter hoogte van de Schönberglaan een ‘slinger’ maken en een kruising met een gebiedsontsluitingsweg over. Voor een verkeersveiligere situatie en een meer logische en comfortabele regionale route van Krimpen richting Prins Alexander stellen we de realisatie van een fietsbrug voor. Dit kan een reguliere fietsbrug zijn óf een fietsbrug waarin windmolenwieken als constructief element worden hergebruikt. De mogelijkheden hiervoor laten we verkennen in de pilot ‘Bridge of Blades’. Op basis van de verwachte ureninzet en de benodigde advieskosten is voor de voorbereiding een budget van N 20 voor 2019 benodigd.

Wij stellen u voor de lasten in de begroting eenmalig met N 20 te verhogen.

9. Rente (V 90 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel rente is opgenomen onder programma 0.

Programma 3: ECONOMIE

1. Nieuwe ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

2. Informatie stand van zaken prestaties uit de doelenboom

Wat willen we bereiken?	Revitaliseren van kantoor- en bedrijfslocaties.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Transformeren van leegstaande gebouwen met behoud van bedrijvigheid; 2. Uitvoeren BIZ Plan Capelle XL 2016-2020 en BIZ Plan Capelle West 2017-2021; 3. Opstellen van een leidraad Visie Hoofdweggebied; 4. Uitvoeren actieagenda Het Nieuwe Rivium; 5. Deelname KVO-trajecten winkelcentra Koperwiek, De Terp, Scholver en bedrijvenlocaties Hoofdweg en Rivium. De inzet voor 2019 wordt gericht op hercertificering en het behalen van het volgende kwaliteitsniveau (gemeten in sterren) per werklocatie; 6. Transformeren naar een duurzame economie.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	1. Samen met ontwikkelaars, bedrijven en het accountmanagement wordt gekeken waar kantoren binnen Rivium en Capelle gehuisvest kunnen worden zodat deze bedrijvigheid behouden wordt in Capelle. Het afgelopen jaar zijn er al enkele kantoren herplaatst binnen Capelle; 2. De plannen van de BIZ Capelle XL en BIZ Capelle West worden uitgevoerd. Naar verwachting worden in het vierde kwartaal de jaarstukken van beide BIZzen vastgesteld; 3. Naar verwachting wordt de leidraad in het vierde kwartaal 2019 door ons vastgesteld. 4. In het eerst halfjaar 2020 bespreken wij het gebiedspaspoort Rivium 2.0 in uw raad. Deze vervangt de actieagenda Het Nieuwe Rivium; hiermee vervalt dit punt voor programma 3 en wordt het onderdeel van programma 8. Dit betekent overigens niet dat er niet ruime aandacht aan het Rivium wordt gegeven vanuit economisch oogpunt: het doel blijft om van het Rivium een levendig en gemengd werk-woongebied te maken. 5. In 2019 zijn er enkele trajecten gestart met KVO. Op 14 maart 2019 heeft het Parkmanagement Rivium een KVO-certificaat in ontvangt genenomen. Op 11 mei 2019 is een KVO-ster uitgereikt aan winkelcentrum De Terp. 6. In het Programma Economie is duurzaamheid één van de zes thema's. Samen met het bedrijfsleven en stakeholders gaan wij samen aan de slag om de Capelse economie te verduurzamen. Momenteel wordt gekeken hoe wij de acties uit het Uitvoeringsprogramma tot stand kunnen brengen met deze stakeholders.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Voortzetten van de goede relatie met ondernemers.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Optimaal uitvoeren van het accountmanagementplan; 2. Deelname aan verkiezing "MKB-vriendelijkste" gemeente van NL; 3. Samenwerken MKB Rotterdam intensiveren; 4. Faciliteren van nieuwe mogelijkheden om economische samenwerking te bevorderen (o.a. ondernemersontbijt).
Portefeuillehouder	Westerdijk

Stand van zaken	1. De verwachting is dat het accountmanagement plan in het vierde kwartaal 2019 door ons wordt vastgesteld; 2. In de verkiezing voor de MKB-vriendelijkste gemeente is Capelle op de ranglijst van Zuid-Holland geëindigd als 9e van 52 deelnemers. Het accountmanagersteam van Capelle is naar voren gekomen als beste gemeente van Zuid-Holland op het gebied van dienstverlening aan ondernemers; 3. In mei 2019 is o.a. samen met MKB Nederland, de gemeente Rotterdam en gemeente Nissewaard het MKB Werkoffensief ondertekend.; 4. Samen met ondernemers zitten wij regelmatig om de tafel om de economische samenwerking te bevorderen. In oktober 2019 is er weer een ondernemersontbijt georganiseerd.
Prestatie (indicator)	

3. Indicatoren

- Landelijke indicatoren

Hieronder treft u de in het BBV voorgeschreven indicator voor dit programma aan. De andere voorgeschreven indicator voor dit programma die niet is veranderd t.o.v. de Voorjaarsnota 2019, is weergegeven in bijlage 8.

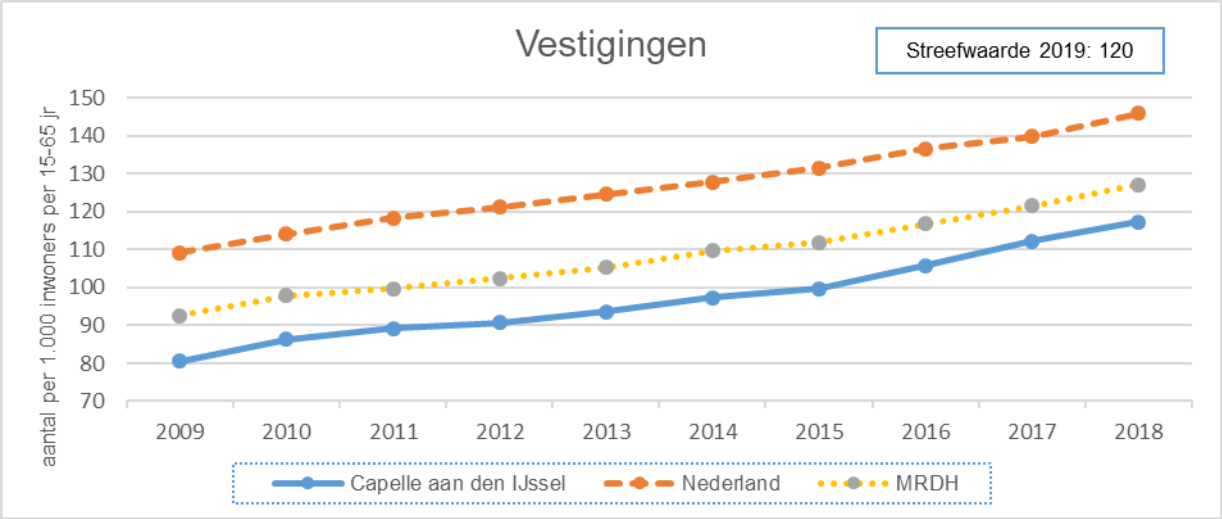

- Overige beleidsindicatoren

Taakveld 3.1 t/m 3.4

Omschrijving	Bron	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Streef-waarde 2019	Meting VJN 2019	Meting 30-9-2019
Bezettingsgraad Rivium	Interne registratie	53,3%	53,0%	63,4%	68,0%	n.n.b.	n.n.b.
MKB-vriendelijkste gemeente van Zuid-Holland	Ministerie van Economische Zaken	2e van Zuid-Holland, 15e van Nederland	geen meting	geen meting	1e van Zuid-Holland, 10e van Nederland	9e van Zuid-Holland, 67e van Nederland	9e van Zuid-Holland, 67e van Nederland
De relatieve cijfers ten aanzien van leegstand kantoren (in verhouding met landelijke cijfers)	Planbureau voor de Leefomgeving (PBL)	1,80 (17,4%)	geen meting	geen meting	1,75	n.n.b.	n.n.b.

4. Wat mag het kosten?

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 3 Economie	**Begroting 2019 incl. wijz.**	**Wijz. NJN 2019**	**Begroting 2019 na wijz. NJN**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
Lasten	N 1.860	V 308	N 1.552	N 1.552	N 1.265	N 1.267	N 1.268
Baten	V 1.139	N 0	V 1.139	V 1.092	V 1.092	V 1.092	V 1.092
Saldo van baten en lasten	**N 721**	**V 308**	**N 413**	**N 460**	**N 173**	**N 175**	**N 176**
Mutaties in reserves:							
Reserve eenmalige uitgaven	V 305	N 300	V 5	V 300	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve Centrummarkt	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve herstr.actief grondbeleid	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve Openbare Ruimte	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	N 59		N 59	N 59	N 59	N 59	N 59
Totaal mutaties reserves	**V 246**	**N 300**	**N 54**	**V 241**	**N 59**	**N 59**	**N 59**
Resultaat	**N 475**	**V 8**	**N 467**	**N 219**	**N 232**	**N 234**	**N 235**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten:	**2019**	**2019**	**2019**
Omschrijving	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Mutaties reserve eenmalige uitgaven	V 300		V 300
Rente	V 8		V 8
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**V 308**	**N 0**	**V 308**
Mutaties reserves			
Reserve eenmalige uitgaven			N 300
Totaal mutatie in de reserves			**N 300**
Mutatie Resultaat			**V 8**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

1. Mutaties Reserve eenmalige uitgaven programma 3 (V 300 / N 300 eenmalig in 2019 en N 300 / V 300 eenmalig in 2020) – Technisch

In de bijlage van deze najaarsnota treft u het te verwachten verloop van de bestemmingsreserve eenmalige uitgaven aan. In dit overzicht geven we een meerjarige besteding van de verschillende eenmalige posten weer. Om de eenmalige uitgaven in de begroting te verwerken volgens de bijlage, zijn onderstaande mutaties benodigd.

	2019	**2020**
Hoofdweg Vak A Middellange termijn	V 300	N 300
0-10 Mutaties in reserve eenmalige uitgaven	N 300	V 300

Wij stellen u voor om de begroting hierop aan te passen.

2. Rente (V 8 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel rente is opgenomen onder programma 0.

Programma 4: ONDERWIJS

1. Nieuwe ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

2. Informatie stand van zaken prestaties uit de doelenboom

Wat willen we bereiken?	Het binnen het kader van de wettelijke regelingen voorzien in de huisvesting van scholen voor openbaar en bijzonder onderwijs.
Wat gaan we daarvoor doen?	Zorgen voor voldoende en veilige onderwijshuisvesting op het grondgebied van de gemeente door uitvoering van het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	In januari 2019 hebben wij besloten (BBV 1063380) om, in het kader van uitvoering van het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO), voor de ontwikkelingen aan de Meeuwensingel en Alkenlaan beschikkingen af te geven voor tijdelijke huisvesting en vervangende nieuwbouw van de desbetreffende scholen. Tegelijkertijd heeft het college besloten tot verhuizing van de Capelse Schoolvereniging (CSV) naar de huidige Eben Haëzerschool (EHS) en het realiseren van tijdelijke onderwijshuisvesting aan de Lijstersingel. Besluitvorming over eventuele nieuwbouw van scholen in het Florabuurt gebied wordt gekoppeld aan de gebiedsvisie Florabuurt die naar verwachting voor de zomer van 2020 wordt vastgesteld. - Het eerste gebouw tijdelijke huisvesting aan de Lijstersingel is door de EHS in mei 2019 in gebruik genomen. Het tweede gebouw tijdelijke huisvesting aan de Lijstersingel wordt in januari 2020 door De Bouwsteen in gebruik genomen. Het gebouw van de huidige Bouwsteen wordt in 2020 gesloopt. - De CSV is in september 2019 verhuisd. De oude CSV wordt in 2020 gesloopt en op deze plek komt de nieuwe EHS; de architect hiervoor is inmiddels geselecteerd en aanbesteding van de bouw volgt in 2020. - Het project nieuwbouw Meeuwensingel is opgestart. In de eerste helft van 2020 is het Programma van Eisen gereed. Bij vaststelling van de VJN 2019 heeft uw raad het voorbereidingskrediet voor de nieuwbouw van de tweede fase Comenius College vastgesteld. De verwachting is dat deze tweede fase eind 2026 opgeleverd kan worden.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Het voorkomen en bestrijden van educatieve achterstanden en sociaal-emotionele problemen bij (jonge) kinderen.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Herijking van het gemeentelijk onderwijsachterstandsbeleid; 2. Het subsidiëren van peuteropvangplaatsen met VVE-aanbod voor kinderen met (risico op) onderwijsachterstanden en van andere activiteiten die de taal- en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en jongeren bevorderen.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	1. De input die is opgehaald bij de werkconferentie Onderwijskansen op 19 juni jl. wordt verwerkt in een notitie die in het laatste kwartaal van 2019 uw raad wordt voorgelegd en die als afwegingskader dient voor het verstrekken van subsidie voor onderwijskansen met ingang van 2020. 2. De subsidieregeling peuteropvang wordt in 2019 aangepast aan de wettelijke verplichting om met ingang van 1 augustus 2020 16 uur voorschools educatief aanbod aan de VVE-doelgroep te doen in plaats van 10 uur.

Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Het stimuleren van schooldeelname (leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten).
Wat gaan we daarvoor doen?	Uitvoeren van activiteiten en maatregelen gericht op het behalen van een startkwalificatie en het verminderen van voortijdig schoolverlaten door het ondersteunen van jongeren en docenten.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	De activiteiten en maatregelen in het kader van de regionale VSV-aanpak worden volgens planning uitgevoerd. Met ingang van het schooljaar 2019-2020 is er een nieuwe maatregel toegevoegd die bestaat uit de inzet van GGZ-hulp op het MBO niveau 3 en 4.
Prestatie (indicator)	

3. Indicatoren

- **Landelijke indicatoren**

Hieronder treft u de in het BBV voorgeschreven indicatoren voor dit programma aan.

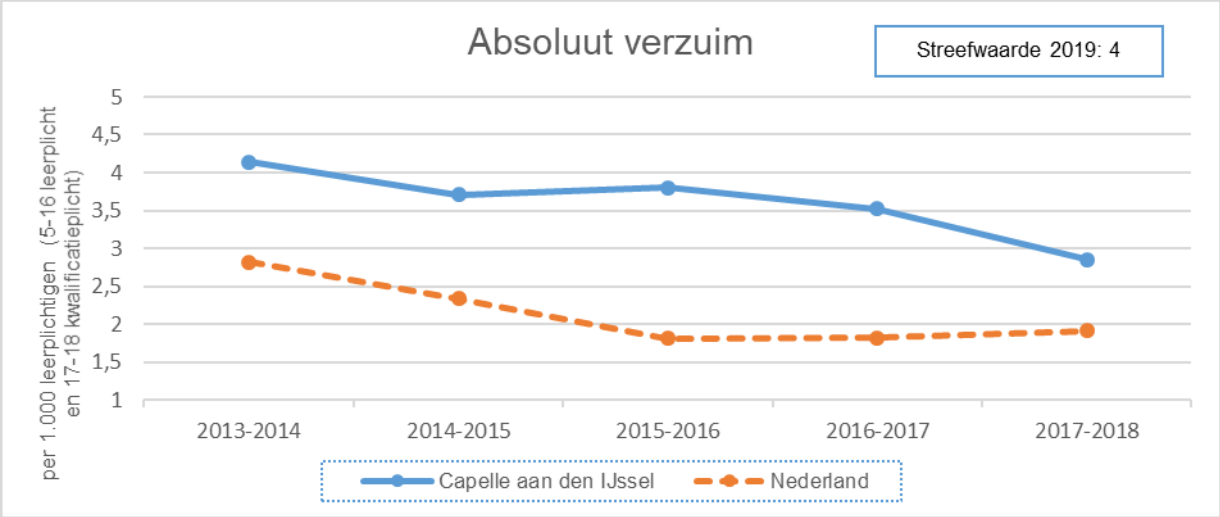

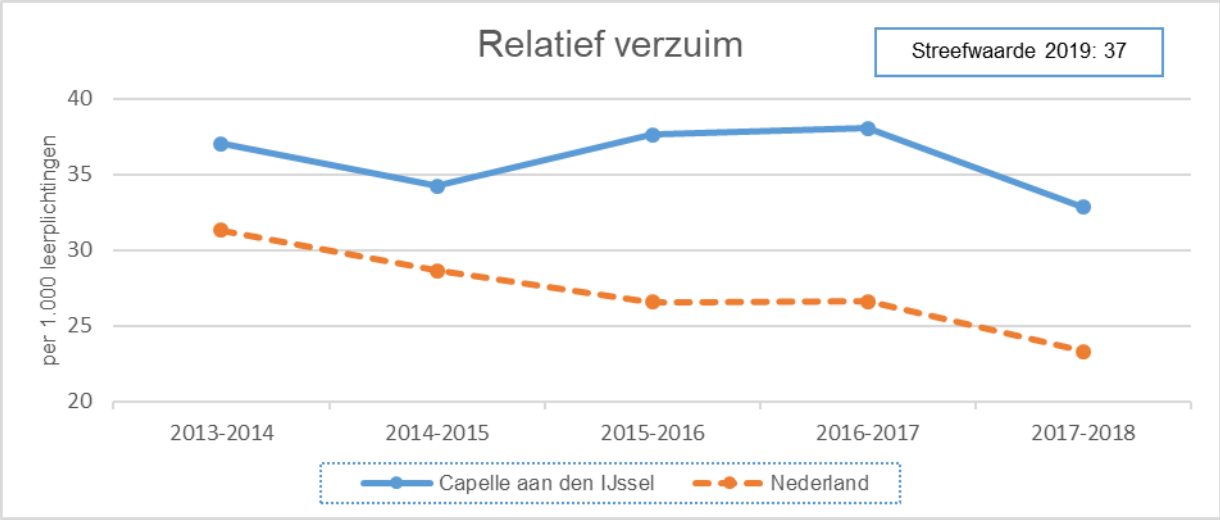

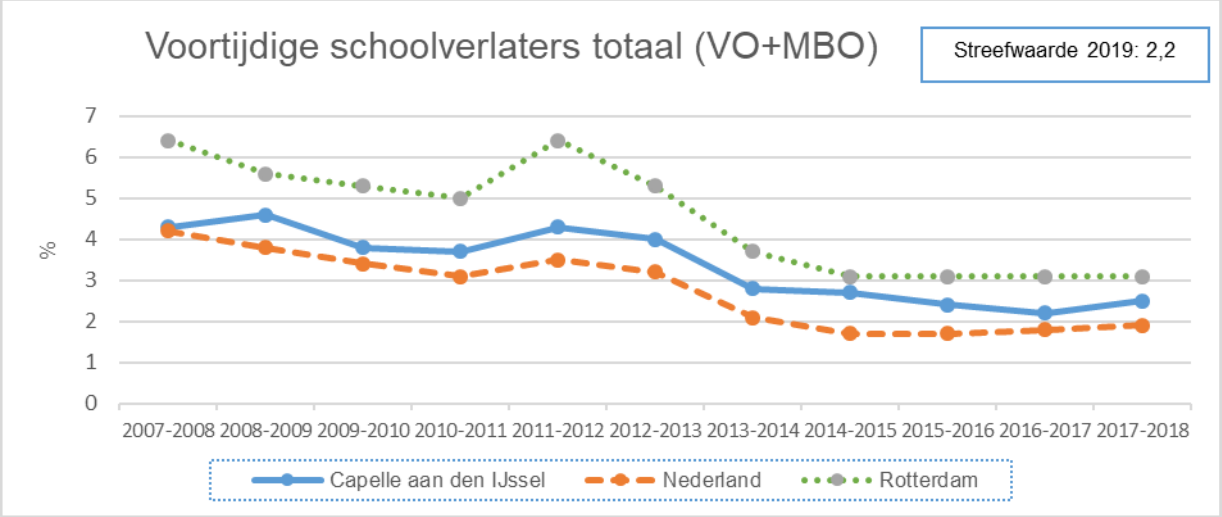

- **Overige beleidsindicatoren**

Niet van toepassing.

4. Wat mag het kosten?

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 4 Onderwijs	**Begroting 2019 incl. wijz.**	**Wijz. NJN 2019**	**Begroting 2019 na wijz. NJN**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
Lasten	N 9.242	V 333	N 8.909	N 8.584	N 8.345	N 8.714	N 9.007
Baten	V 3.275	N 93	V 3.182	V 3.283	V 3.185	V 3.185	V 3.185
Saldo van baten en lasten	**N 5.967**	**V 240**	**N 5.727**	**N 5.301**	**N 5.160**	**N 5.529**	**N 5.822**
Mutaties in reserves:							
Reserve grote investeringen	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve eenmalige uitgaven	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve Openbare Ruimte	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	N 37		N 37	N 37	N 37	N 37	N 37
Totaal mutaties reserves	**N 37**	**N 0**	**N 37**	**N 37**	**N 37**	**N 37**	**N 37**
Resultaat	**N 6.004**	**V 240**	**N 5.764**	**N 5.338**	**N 5.197**	**N 5.566**	**N 5.859**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten:	**2019**	**2019**	**2019**
Omschrijving	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Mutaties exploitatie gemeentelijk vastgoed		V 12	V 12
Bijstelling specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	V 105	N 105	N 0
Verschuiving kapitaallasten investeringen	V 56		V 56
Rente	V 172		V 172
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**V 333**	**N 93**	**V 240**
Mutaties reserves			
Geen			
Totaal mutatie in de reserves			**N 0**
Mutatie Resultaat			**V 240**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

1. Mutaties exploitatie gemeentelijk vastgoed (V 12 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Taakveld - TKV 4-2 FD Onderwijshuisvesting
TKV 5-2 FD Sportaccommodaties
TKV 8-3 FD Wonen en Bouwen
Portefeuillehouder - Wethouder Van Veen
Afdeling - Facilitaire Diensten

Programma 4: TKV 4-2 FD Onderwijshuisvesting
Verhuur van de Lijstersingel 22a (basisschool Ebenhaezer) levert in 2019 meer huurbaten V 12 op dan geraamd.

Programma 5a: TKV 5-2 Sportaccommodaties
Actualisatie van de lasten en baten van sportaccommodaties levert in 2019 per saldo een voordeel op van V 60 (Lasten V 4 / Baten V 56).

Programma 8: TKV 8-3 Wonen en Bouwen
Actualisatie van de lasten en baten van het strategisch vastgoed levert in 2019 per saldo een nadeel op van N 50 (Lasten N 74 / Baten V 24).

Voor het jaar 2019 leveren bovenstaande mutaties een éénmalig voordeel op van V 22. De financiële gevolgen voor 2020 en verder zijn reeds verwerkt in de Begroting 2020.

	2019	2019	2019
Wijzigingen op de programma's	**Lasten**	**Baten**	**Totaal**
Programma 4			
Lijstersingel 22a	N 0	V 12	V 12
Programma 5A			
Diverse sportaccommodaties	V 4	V 56	V 60
Programma 8			
Diverse sportaccommodaties	N 74	V 24	N 50
Saldo	**N 70**	**V 92**	**V 22**

Wij stellen u voor om het éénmalig voordeel van V 22 te laten vrijvallen.

2. Bijstelling specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid (V/N 105 eenmalig in 2019) – Technisch

Met ingang van 2019 hanteert het Rijk een nieuwe systematiek voor het verdelen van de gemeentelijke onderwijsachterstandsmiddelen (OAB). Op basis van de voorlopige beschikking 2019 zijn daarom bij de VJN 2019 de lasten en de baten ingaande 2019 verhoogd met N/V 1.147. De definitieve beschikking 2019 valt echter voor onze gemeente lager uit doordat het Rijk een technische aanpassing heeft doorgevoerd. In 2019 ontvangen wij 105 minder dan bij de VJN gemeld. Het is nog niet duidelijk of deze verlaging ook voor de jaren 2020 en verder geldt.

Aan het inzetten van de OAB middelen zijn voorwaarden verbonden. In de VJN hebben wij reeds aangegeven dat wij een verplichting hebben tot het uitbreiden van het aanbod voorschoolse VVE aan doelgroepkinderen. Daarnaast is samen met relevante partijen in juni een werkconferentie georganiseerd met het doel te kijken naar nieuwe manieren om onderwijskansen stimuleren en om de gezamenlijke inzet op het gebied van onderwijsachterstandenbestrijding te bepalen. Een voorstel voor de besteding van de resterende OAB middelen wordt in december aan u voorgelegd.

Wij stellen u voor om de lasten en de baten 2019 eenmalig aan te passen met V/N 105.

3. Verschuiving kapitaallasten investeringen (V 56 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel Verschuiving kapitaallasten investeringen is opgenomen onder programma 0

4. Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (krediet 1 in 2019 en krediet -1 in 2020; V 1 in 2020) - Onvermijdelijk

Het voorstel Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed is openomen onder programma 0.

5. Implementatie raadskader verduurzaming gemeentelijk vastgoed (krediet 200 in 2020; kapitaallasten N 8 vanaf 2021 en V 16 vanaf 2011) – Beleidskeuze

Het voorstel Opvolging verduurzamingskansen gemeentelijk vastgoed is opgenomen onder programma 0.

6. Rente (V 172 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel rente is opgenomen onder programma 0.

Programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

1. Nieuwe ontwikkelingen

Deelprogramma 5a Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur):
Geen ontwikkelingen.

Deelprogramma 5b Openbaar Groen en (openlucht) recreatie:
Bomen in het Schollebos
In het Schollebos gaan we dunnen en kappen van de begroeiing en zorgen voor nieuwe aanplant. Voor een deel van het Schollebos is dunning de beste oplossing. Daarbij hoeft geen nieuwe aanplant plaats te vinden en kan het overblijvende deel veilig blijven staan en zich (via structureel onderhoud) verder ontwikkelen. Om verder de veiligheid te waarborgen, dient echter in andere delen van het Schollebos kap plaats te vinden. Vanwege de slechte kwaliteit van bomen is er namelijk een reële kans op omvallen en daarmee risico's voor de bezoekers van het Schollebos. Na de kap zal nieuwe aanplant plaatsvinden. Wat het jaarlijkse structurele onderhoud gaat kosten, is nog niet bekend.

2. Informatie stand van zaken prestaties uit de doelenboom

Wat willen we bereiken?	Het verbeteren van gezondheid en welzijn van de Capellenaar met sport en bewegen.
Wat gaan we daarvoor doen?	Sportief Capelle geeft uitvoering aan het sport- en beweegbeleid door onder andere het geven van voorlichting, het stimuleren van sport en bewegen van Capellenaren het ondersteunen van Capelse sportorganisaties. Wij stellen hierover jaarlijks prestatieafspraken op.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	De Prestatieafspraken 2019 zijn in oktober 2018 vastgesteld. Toen is afgesproken om gezamenlijk na te denken over het meetbaar maken van de maatschappelijke effecten die voortkomen uit de prestatieafspraken. In het eerste kwartaal van 2019 vonden hierover gesprekken plaats waarna twee prestatieafspraken 2019 zijn aangepast.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Het bevorderen van talentontwikkeling bij kinderen en jongeren.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Inzetten op cultuureducatie op scholen; 2. Subsidiëren van muziek- en theateronderwijs.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	1. <u>Inzetten op cultuureducatie op scholen</u> a. *Combinatiefuncties / Impuls muziekeducatie* De gemeente Capelle neemt deel aan de Brede Regeling Combinatiefuncties. De ondertekende intentieverklaring loopt t/m 2022. Daarnaast wordt via de landelijke subsidieregeling *Impuls Muziekeducatie* geïnvesteerd in muziekonderwijs in het primair onderwijs. Deze regeling eindigt in 2020. b. *Cultuurwijzer* Op deze website is te zien welke activiteiten Capelse en regionale instellingen aanbieden, zodat scholen een keuze kunnen maken op basis van hun eigen vraag. In 2019 is de opmaak van de website verbeterd.

	c. *Cultuurshock* De Cultuurshock is in het schooljaar 2018-2019 op verzoek van de scholen verplaatst van het najaar naar het voorjaar. Van 11 t/m 14 maart 2019 vond de 14e editie van de Cultuurshock plaats, alle Capelse brugklasleerlingen hebben deelgenomen aan diverse culturele workshops en hebben de film *Three First Kisses* van Quint gezien. *d. De Bibliotheek op School* De bibliotheek op school (dBos) draagt bij aan de preventie laaggeletterdheid en zorgt voor een groot bereik van het bibliotheekwerk onder basisschoolkinderen. De bibliotheek en de scholen zetten hun deskundigheid in om samen met ouders het leesplezier en het lezen zelf thuis en op school te stimuleren. <u>2. Subsidiëren van muziek- en theateronderwijs</u> a. *Muziekonderwijs* De SKVR verzorgt methodisch muziekonderwijs en korte cursussen of workshops voor kinderen. b. *Theateronderwijs* Het Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland en Quint verzorgen het theateronderwijs voor kinderen, waarbij het Jeugdtheaterhuis zich richt op lessen en Quint op het produceren van voorstellingen.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Zorg dragen voor natuurbescherming.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Evalueren van het Bomenbeleidsplan en de Groene Kaart; 2. Uitvoeren van de projecten 'Kwaliteitsimpuls openbare ruimte'; 3. Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma van de Natuurkansenkaart.
Portefeuillehouder	Wilson
Stand van zaken	1. De evaluatie van het Bomenbeleidsplan en de Groene Kaart zijn in het tweede kwartaal 2019 uitgevoerd. Een integrale evaluatie van het beleid buitenruimte bieden wij in het 4e kwartaal aan uw raad aan. 2. De planvorming voor de kwaliteitsimpuls openbare ruimte is voor de toegangswegen afgerond. Een voorstel kan in uitvoering worden gebracht, vooruitlopend op het Programma Buitenruimte dat nu opgesteld wordt. We leggen in het 4e kwartaal 2019 een voorstel aan uw raad voor. 3. Het uitvoeringsprogramma is zo goed als afgerond. Zo is bijvoorbeeld de Geocache route voor Capelle gerealiseerd en zijn we aangesloten bij de nationale databank Flora en Fauna (digitaal inventarisatiesysteem). Nog open staat het aantrekken van een ecoloog en het onderzoek van de invoering van ecologisch maaibeheer in bepaalde delen van Capelle. De subsidieaanvraag daartoe is in voorbereiding.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Voortzetten versterken van recreatieve functie van de IJssel.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Realisatie van het project Zandrak (horeca en inrichting park); 2. Opstellen van een visie voor de ontwikkeling van de oevers van de Nieuwe Maas/Hollandsche IJssel (tussen Van Brienenoordbrug en Algerakering); 3. Verkennen en ontwikkelen van recreatieve mogelijkheden en natuur langs de Hollandsche IJssel door deelname aan regionale overlegverbanden en subsidieregelingen (Rivier als Getijdenpark).

Portefeuillehouder	Wilson / Van Veen
Stand van zaken	1. Het restaurant is op 3 april 2019 geopend en wordt goed bezocht. De speelvoorzieningen in het park zijn in vervangen. In het komend plantseizoen worden de bomen aangebracht en de nieuwe paden voorzien van half verharding park. 2 + 3 We werken aan een aanvulling van het Zandrakpark met een gedeelte dat de waternatuur tot z'n recht laat komen. Hierbij besteden wij aandacht aan de mogelijkheden voor recreatie en natuurbeleving. Dit project wordt al in 2019 ontworpen; in 2020 zullen we voorbereidingen treffen om dit project uit te voeren, zoals het aanvragen van subsidies en middelen. We zijn aangesloten bij het programma De Rivier als getijdenpark dat aan de Rotterdamse kant draait. In het kader van het project Het Nieuwe Rivium dat aan de Nieuwe Maas is gelegen, onderzoeken we of er op deze locatie een getijdenpark ontwikkeld kan worden. De totale planning van het ontwikkelgebied legt de prioriteit echter nog niet bij de rivieroever, met uitzondering van de halte voor de waterbus. We sluiten aan bij de provinciale landschapstafel die zich buigt over de rivier als getijdengebied en alert is op subsidiemogelijkheden voor ontwikkeling en uitvoering.
Prestatie (indicator)	

3. Indicatoren

- Landelijke indicatoren

De voorgeschreven indicator voor dit programma die niet is veranderd t.o.v. de Voorjaarsnota 2019, is weergegeven in bijlage 8.

- Overige beleidsindicatoren

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Omschrijving	Bron	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Streef-waarde 2019	Meting VJN 2019	Meting 30-9-2019
Waardering van sporthallen/sportvelden	Bewonersenquête	geen meting	6,8	geen meting	6,8	n.n.b.	n.n.b.
Waardering van zwembad De Blinkert	Bewonersenquête	geen meting	6,7	geen meting	6,7	n.n.b.	n.n.b.

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Omschrijving	Bron	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Streef-waarde 2019	Meting VJN 2019	Meting 30-9-2019
Waardering theater	Bewonersenquête	geen meting	7,7	geen meting	7,7	n.n.b.	n.n.b.
Waardering openbare bibliotheek	Bewonersenquête	geen meting	7,3	geen meting	7,3	n.n.b.	n.n.b.
Bezoekersaantallen digitale cultuurbalie - Unieke bezoekers - Likes op facebook	Externe uitgever (Culturele raad Capelle)	11.450* 247	6.500 250	n.b.** 274	7.500 275	n.b.** 274	n.b.** 278

*) Toename ontstond door enorme piek tijdens Koningsdag

**) Door overgang naar nieuwe beheerder website is cijfer niet bekend. In 4e kwartaal 2019 wordt de nieuwe website gelanceerd.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

Omschrijving	Bron	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Streef-waarde 2019	Meting VJN 2019	Meting 30-9-2019

Deelnamepercentage aan de stimuleringsregeling gemeentelijke monumenten	Aantal (vrijwillige) abonnementen op de Monumentenwacht	39%	42%	44%	42%	44%	44%
Een goede staat van onderhoud van gemeentelijke monumenten	Rapportage Monumentenwacht	96%	97%	98%	97%	98%	98%

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Omschrijving	**Bron**	**Meting 2016**	**Meting 2017**	**Meting 2018**	**Streef-waarde 2019**	**Meting VJN 2019**	**Meting 30-9-2019**
Waardering van de hoeveelheid (in %)	Bewonersenquête	geen meting	90%	geen meting	90%	n.n.b.	n.n.b.
Waardering van de inrichting (in %)	Bewonersenquête	geen meting	82%	geen meting	80%	n.n.b.	n.n.b.
Waardering van het onderhoud (rapportcijfer)	Bewonersenquête	geen meting	6,4	geen meting	6,2	n.n.b.	n.n.b.
m2 groen	Interne registratie	2.890.000	2.890.000	2.860.000	2.890.000	2.860.000	2.860.000
Aantal bomen	Interne registratie	26.000	26.000	26.000	26.000	26.000	26.327
Waardering van bewoners voor de woonomgeving	Bewonersenquête	geen meting	7,2	geen meting	7,0	n.n.b.	n.n.b.
Het areaal buitenruimte dat voldoet aan de norm (% van het areaal berekend op basis van het prestatiebestek)	Beheerplan 2016-2020	n.b.	94%	98%	98%	97%	*
Aantal onderhoudscontracten met burgers	Interne registratie	98	100	98	100	98	100
Aantal adoptierotondes	Interne registratie	12	12	12	12	12	12
Aantal VVE's en bedrijfsterreinen waar een onderhoudsovereenkomst mee is gesloten	Interne registratie	12	12	12	12	12	12
Aantal Stadslandbouwprojecten	Interne registratie	2	1	1	1	1	1
Aantal meldingen buitenruimte % afhandeling binnen termijn	Interne registratie	5.183 94,7%	6.250 98%	5.893 96%	6.500 98%	1.175 97%	*
Aantal meldingen snelherstel % afhandeling snelherstel binnen termijn	Interne registratie	149 100%	185 99%	103 100%	150 100%	36 100%	*

*) I.v.m. overstap van systeem hebben we deze gegevens niet.

4. Wat mag het kosten?

- *Deelprogramma 5a Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur):*

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 5a Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	**Begroting 2019 incl. wijz.**	**Wijz. NJN 2019**	**Begroting 2019 na wijz. NJN**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
Lasten	N 10.778	V 114	N 10.664	N 12.148	N 13.220	N 13.241	N 13.260
Baten	V 3.037	V 56	V 3.093	V 3.613	V 4.038	V 4.038	V 4.038
Saldo van baten en lasten	**N 7.741**	**V 170**	**N 7.571**	**N 8.535**	**N 9.182**	**N 9.203**	**N 9.222**
Mutaties in reserves:							
Reserve grote investeringen	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve eenmalige uitgaven	N 190		N 190	V 121	V 79	N 0	N 0
Algemene reserve	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	N 38		N 38	N 38	N 38	N 38	N 38
Reserve Openbare Ruimte	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve herstr.actief grondbeleid	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Totaal mutaties reserves	**N 228**	**N 0**	**N 228**	**V 83**	**V 41**	**N 38**	**N 38**
Resultaat	**N 7.969**	**V 170**	**N 7.799**	**N 8.452**	**N 9.141**	**N 9.241**	**N 9.260**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten: **Omschrijving**	**2019** **Lasten**	**2019** **Baten**	**2019** **Saldo**
Verschuiving kapitaallasten investeringen	V 39		V 39
Mutaties exploitatie gemeentelijk vastgoed	V 4	V 56	V 60
Rente	V 71		V 71
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**V 114**	**V 56**	**V 170**
Mutaties reserves			
Geen			
Totaal mutatie in de reserves			**N 0**
Mutatie Resultaat			**V 170**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

1. Investeringen Sport (Krediet -/- 1.557 in 2019, krediet 1.557 in 2020 en kapitaallasten V 47 in 2020) – Onvermijdelijk

Na beoordeling van de restantkredieten betreffende het gymlokaal Meeuwensingel, de LED-verlichting buitensport en de zonnepanelen buitensport is besloten deze restantkredieten grotendeels een jaar vooruit te schuiven

Per krediet:

Gymlokaal Meeuwensingel
Krediet is ook beschikbaar voor het nieuwe vervangende gymnastieklokaal en wordt betrokken bij de uitwerken van het Strategisch huisvestingsplan onderwijs (SHO). Hierdoor worden de uitgaven op dit krediet verlaagd met 13 in 2019 en verhoogd met 13 in 2020.

Na verwerking van dit voorstel bedraagt het krediet 0 in 2019 en 13 in 2020. Daarnaast leidt dit tot een eenmalige vrijval van kapitaallasten van V 3 in 2020.

LED-verlichting buitensport
Dit project zal niet meer in 2019 gerealiseerd worden. Hierdoor wordt het krediet een jaar vooruit geschoven. Hierdoor worden de uitgaven op dit krediet verlaagd met 144 in 2019 en verhoogd met 144 in 2020.

Na verwerking van dit voorstel bedragen de kredieten 575 in 2019 en 144 in 2020. Daarnaast leidt dit tot een eenmalige vrijval van kapitaallasten van V 29 in 2020.

Zonnepanelen buitensport
Ook dit project zal niet meer in 2019 gerealiseerd worden. Hierdoor wordt het krediet een jaar vooruit geschoven. Hierdoor worden de uitgaven op dit krediet verlaagd met 359 in 2019 en verhoogd met 359 in 2020.

Na verwerking van dit voorstel bedragen de kredieten 5 in 2019 en 359 in 2020. Daarnaast leidt dit tot een eenmalige vrijval van kapitaallasten van V 15 in 2020.

Zwembad / sporthalcombinatie
Door de vertraging van de realisatie van het zwembad/sporthalcombinatie is de bouwfasering met financiële verplichtingen gewijzigd. Hierdoor worden de uitgaven op dit krediet verlaagd met 1.041 in 2019 en verhoogd met 1.041 in 2020.

Na verwerking van dit voorstel bedragen de kredieten 9.266 in 2019 en 7.964 in 2020.

Wij stellen u voor om de geraamde uitgaven op deze kredieten te verlagen met 1.557 in 2019 en te verhogen met 1.557 in 2020. Dit leidt tot een vrijval van kapitaallasten van V 47 in 2020.

Wijzigingen op de investeringen

Taakveld 5.2	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Gymlokaal Meeuwensingel	-13	13	0	0	0	0
LED-verlichting buitensport	-144	144	0	0	0	0
Zonnepanelen buitensport	-359	359	0	0	0	0
Zwembad / Sporthalcombinatie	-1.041	1.041	0	0	0	0
Saldo	**-1.557**	**1.557**	**0**	**0**	**0**	**0**

Kapitaallasten

2019	2020	2021	2022	2023
N 0	V 3	N 0	N 0	N 0
N 0	V 29	N 0	N 0	N 0
N 0	V 15	N 0	N 0	N 0
N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
N 0	**V 47**	**N 0**	**N 0**	**N 0**

2. Exploitatie zwembad-sporthalcomplex (N 152 structureel vanaf 2020) – Onvermijdelijk

De realisatie van het zwembad-sporthalcomplex verloopt voorspoedig en wordt medio 2020 opgeleverd. Separaat aan de realisatie van de bouw is derhalve de voorbereiding voor de opening en de exploitatie van het zwembad-sporthalcomplex gestart. In dit kader zijn de budgetten binnen programma 5 geactualiseerd en gesaldeerd, waarna een tekort resteert van N152. Dit wordt als volgt gedekt:

Indexering prijzen/stelpost prijzen
De geraamde bedragen voor het zwembad- sporthalcomplex dateren uit 2015 en zijn tussentijds niet geïndexeerd, terwijl er wel inflatie heeft plaatsgevonden. Derhalve wordt voorgesteld om de budgetten te indexeren met dezelfde indices als eerder zijn gehanteerd voor de jaarlijkse (exploitatie)bijdrage aan Sportief Capelle. Deze indexering resulteert in N70 structureel vanaf 2020, die gedekt kan worden uit de in de begroting opgenomen stelpost prijzen.

Resterend exploitatietekort
Ten opzichte van de begroting uit 2015 is een aantal constateringen gedaan. Zo zullen er naar verwachting minder inkomsten uit bewegingsonderwijs zijn gezien de leerlingenprognoses zijn gedaald. Onderzoek wijst uit dat het horecadeel niet kan worden verpacht aan een marktpartij. Sportief Capelle zal de horeca zelf exploiteren en combineren met de receptie. Dit valt duurder uit dan voorheen is voorzien. Daarnaast wordt, in het kader van de afwikkeling van de overeenkomst(en) met Optisport, een deel van het personeel van zwembad ‘De Blinkert’ overgenomen door Sportief Capelle. Dit leidt eveneens tot aanvullende kosten. Genoemde resulteert in een verwacht exploitatietekort van N82 structureel vanaf 2020.

Wij stellen u voor de begroting structureel vanaf 2020 aan te ramen met N152 en dit deels te dekken uit de stelpost prijzen voor V70.

3. Verschuiving kapitaallasten investeringen (V 39 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel Verschuiving kapitaallasten investeringen is opgenomen onder programma 0

4. Mutaties exploitatie gemeentelijk vastgoed (V 60 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel Mutaties exploitatie gemeentelijk vastgoed is opgenomen onder programma 4

5. Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (Krediet 3 in 2019, 17 in 2020 en -/- 20 in 2021; V 12 in 2020, V 14 in 2021 en V 2 vanaf 2022) – Onvermijdelijk

Het voorstel Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed is openomen onder programma 0.

6. SBWRM multifunctioneel zwembad/sporthal De Pelikaan (Krediet -/- 707 in 2019 en krediet 707 in 2020) – Onvermijdelijk

Het “bouw- en woningrijp maken” van dit gebied is vanwege de uitstel van de realisatie van de zwembad/sporthalcombinatie nog niet afgerond. Hierdoor ontstaat er een verschuiving van het restant van het investeringsbedrag van 2019 naar 2020: -707 in 2019 en +707 in 2020. Dit heeft geen effect op de kapitaallasten.

Wij stellen u voor om dit krediet te verlagen met 707 in 2019 en te verhogen met 707 in 2020.

7. Implementatie raadskader verduurzaming gemeentelijk vastgoed (krediet 28 in 2020; kapitaallasten N 1 vanaf 2021 en V 4 vanaf 2021) – Beleidskeuze

Het voorstel Opvolging verduurzamingskansen gemeentelijk vastgoed is opgenomen onder programma 0.

8. Rente (V 71 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel rente is opgenomen onder programma 0.

- *Deelprogramma 5b Openbaar Groen en (openlucht) recreatie:*

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 5b **Openbaar Groen en (openlucht) recreatie**	**Begroting 2019 incl. wijz.**	**Wijz. NJN 2019**	**Begroting 2019 na wijz. NJN**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
Lasten	N 6.557	V 192	N 6.365	N 6.892	N 6.408	N 7.080	N 7.185
Baten	V 893	N 0	V 893	V 893	V 893	V 893	V 893
Saldo van baten en lasten	**N 5.664**	**V 192**	**N 5.472**	**N 5.999**	**N 5.515**	**N 6.187**	**N 6.292**
Mutaties in reserves:							
Reserve Groen	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve Water	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve speelplaatsen	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve Openbare Ruimte	V 6.050		V 6.050	N 34	N 22	V 544	V 554
Algemene reserve	N 5.718		N 5.718	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve eenmalige uitgaven	V 71		V 71	N 0	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	N 69	N 8	N 77	N 69	N 69	N 87	N 69
Reserve herstr.actief grondbeleid	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Totaal mutaties reserves	**V 334**	**N 8**	**V 326**	**N 103**	**N 91**	**V 457**	**V 485**
Resultaat	**N 5.330**	**V 184**	**N 5.146**	**N 6.102**	**N 5.606**	**N 5.730**	**N 5.807**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten: **Omschrijving**	**2019** **Lasten**	**2019** **Baten**	**2019** **Saldo**
IBOR Groen en (openlucht) recreatie	V 160		V 160
Mutaties reserve bedrijfsvoering	V 8		V 8
Rente	V 24		V 24
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**V 192**	**N 0**	**V 192**
Mutaties reserves			
Egalisatiereserve bedrijfsvoering			N 8
Totaal mutatie in de reserves			**N 8**
Mutatie Resultaat			**V 184**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

9. IBOR Groen en (openlucht) recreatie (V 160 in 2019 en N 160 in 2020) – Onvermijdelijk

De planvorming van het perceel Schollebos loopt enige vertraging op doordat er meer communicatie en participatie wenselijk is dan vooraf ingecalculeerd. De uitvoering zal daardoor plaatsvinden in 2020. Dit leidt in 2019 tot een éénmalig voordeel van V 160 en voor het uitvoeren van de werkzaamheden in 2020 tot een éénmalig nadeel van N 160.

Wij stellen u voor de begroting hierop aan te passen.

10. Investeringen IBOR Groen en (openlucht) recreatie exclusief Water (Krediet 1.078 en V 41 in 2020, N 29 in 2021, N 29 in 2022 en structureel N 37 vanaf 2023) - Onvermijdelijk

In het Schollebos is voor het dunnen en kappen van de begroeiing en voor nieuwe aanplant 900 benodigd. Het bedrag van 900 is gebaseerd op een eerste raming. Door de second opinion, consultatie met de Raad en overleg met de participanten, kan het uiteindelijke benodigde bedrag nog veranderen.
Voor een deel van het Schollebos is alleen dunning de beste oplossing. Daarbij hoeft geen nieuwe aanplant plaats te vinden en kan het overblijvende deel veilig blijven staan en zich (via structureel onderhoud) verder ontwikkelen. Om verder de veiligheid te waarborgen, dient echter in andere delen van het Schollebos kap plaats te vinden. Vanwege de slechte kwaliteit van bomen is er namelijk een reële kans op omvallen en daarmee risico's voor de bezoekers van het Schollebos. Na de kap zal nieuwe aanplant plaatsvinden. De werkzaamheden worden volgens planning in 2020 afgerond. Het krediet en de afschrijvingen zijn meegenomen in de onderstaande tabel Wijziging op de kredieten en Afschrijvingen. Er zijn nog geen kosten bekend voor het jaarlijkse structurele onderhoud van het Schollebos. Zodra dit bekend is zal hiervoor een voorstel volgen.
Op het onderdeel IBOR Water zijn geen wijzigingen.

Wijziging op de kredieten

Taakveld 5.7 excl Water	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**Totaal**
Verschuiving in de jaren	-965	592	257	116	0	0
Aframen/aanramen	186	819	73	0	0	1.078
Totaal	**-779**	**1.411**	**330**	**116**	**0**	**1.078**

Afschrijvingen

2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
N 0	V 50	V 7	V 8	N 0
N 0	N 9	N 36	N 37	N 37
N 0	**V 41**	**N 29**	**N 29**	**N 37**

De indicatieve rente hiervan is -12 in 2019, 17 in 2020, 25 in 2021 en 28 vanaf 2022 (1,5% in 2019, 2% in 2020 en 2,5% vanaf 2021). Deze indicatieve rente is ondergebracht op het taakveld treasury onder programma 0.

Wij stellen u voor akkoord te gaan met bovenstaande waarbij de investeringskredieten worden verlaagd met 779 in 2019 en worden verhoogd met 1.411 in 2020, 330 in 2021 en met 116 in 2022. Als gevolg van de wijziging op de afschrijvingen stellen wij u voor de lasten te verlagen met 41 in 2020 en te verhogen met 29 in 2021, 29 in 2022 en met 37 in 2023.

11. Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer (N 26 structureel vanaf 2020) - Onvermijdelijk

Het voorstel Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer is opgenomen onder programma 2.

12. Mutaties reserve bedrijfsvoering programma 5b (V 8 / N 8 in 2019, V 18 / N 18 in 2022) – Onvermijdelijk

Het voorstel Mutaties reserve bedrijfsvoering is opgenomen onder programma 0.

13. Kwaliteitsimpuls entrees (Krediet 600 in 2020; N 390 eenmalig 2020 en N 24 structureel vanaf 2021) – Onvermijdelijk

De Abram van Rijckevorselweg, vanaf de A16 tot en met het Capelseplein, is op dit moment geen aantrekkelijk visitekaartje van Capelle. Inzet is deze entree een kwaliteitsimpuls te geven door het aanbrengen van bloemrijke begroeiing en bomen. Voor de Abram van Rijckevorselweg/Capelse plein is in samenspraak met bewoners, bedrijven en deskundigen als toekomstbeeld het beeld van een Parkweg geschetst. Om dit beeld te bereiken zijn de volgende maatregelen geschetst: het aanbrengen van bomenrijen, boomgroepen, en struikengroepen met bijpassende grondverbetering; het aanbrengen van enkele wandelpaden; het omvormen van de grasbermen naar bloemrijke bermen. Met de maatregelen ontstaat een aantrekkelijk en kleurrijk beeld, met ook een hogere biodiversiteit en beplanting geschikt voor vogels en insecten. De nieuwe beplanting krijgt een verbeterde groeiplaats en is klimaatbestendig, zodat het groen duurzaam is.

Wij stellen u voor om de begroting in 2020 eenmalig met N 390 aan te ramen. Tevens stellen wij u voor een krediet van 600 in 2020 beschikbaar te stellen en de daaruit voortvloeiende kapitaallasten van N 24 vanaf 2021 te verhogen.

14. Versterken groene hoofdstructuren (Krediet 150 in 2020; N 125 eenmalig in 2020 en N 6 structureel vanaf 2021) – Onvermijdelijk

Voor diverse onderdelen van de hoofdgroenstructuur van Capelle is bezien met welke maatregelen een kwaliteitsimpuls aan de inrichting van de buitenruimte kan worden gegeven. Voor de bermen van de Sibeliusweg en voor een aantal rotondes in ’s-Gravenland zijn voorstellen ter verbetering opgesteld. Bij de middenberm van de Sibeliusweg betreft het aanvulling van het huidige gazon met vroegbloeiende bollen. Hiermee wordt de beeldkwaliteit verhoogd en bijgedragen aan de ondersteuning van de fauna en instandhouding van de biodiversiteit. Twee van de vijf aanwezige rotondes in ’s-Gravenland zijn al opnieuw ingericht en vormen nu, samen met de op de rotondes aanwezige kunstwerken, opvallende markeringspunten in de wijk. Om de eenheid met betrekking tot uitstraling en inrichting van de rotondes in ’s-Gravenland te herstellen wordt voorgesteld de resterende drie rotondes opnieuw in te richten conform de twee overige rotondes.

Wij stellen u voor om een krediet van 150 in 2020 beschikbaar te stellen voor de aanpassing van enkele rotondes in ’s Gravenland en de daaruit voortvloeiende kapitaallasten in de begroting vanaf 2021 met N 6 te verhogen.
Daarnaast stellen wij u voor om een budget van 125 in 2020 beschikbaar te stellen voor de aanpassingen in de berm van de Sibeliusweg.

15. Rente (V 24 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel rente is opgenomen onder programma 0.

Programma 6: SOCIAAL DOMEIN

1. Nieuwe ontwikkelingen

Deelprogramma 6a Sociale infrastructuur

Alliantie Samen tegen eenzaamheid

De aanpak van eenzaamheid is ter hand genomen in samenwerking met bewoners(organisaties) en maatschappelijke partners in de Alliantie Samen tegen eenzaamheid. Op 1 oktober 2019 vond een thema-avond plaats voor raadsleden, maatschappelijke inwoners en Capellenaren. Hier is input opgehaald voor een door de Alliantie op te stellen uitvoeringsprogramma.
Omdat er geen sprake is van nieuw beleid, is ervoor gekozen de aanpak eenzaamheid door gemeente en Alliantie bekend te maken via de collegebrief van 16 juli 2019 (2019/083). Belangrijk onderdeel van de aanpak is het bevorderen van ontmoeting. Maatschappelijke organisaties maken in ruime mate gebruik van de gemeentelijke subsidie voor algemeen toegankelijke ontmoetingsactiviteiten die door veel bewoners worden bezocht. Tegelijkertijd kunnen deze activiteiten nog beter bijdragen aan het structureel terugdringen van eenzaamheid Daarom bereiden wij een notitie over ontmoeting met een herijking van het beleid voor (1e kwartaal 2020).

Deelprogramma 6b Werk en Inkomen (Participatiewet)

Samenwerkingsproject "Van Bijstand naar Werk"

Bij de Voorjaarsnota 2018 is een meerjarig budget ter beschikking gesteld van N/V 200 in 2018 en 2019 en N/V 213 in 2020 voor uitvoering van het Samenwerkingsproject "Van Bijstand naar Werk". Met dit project wordt beoogd om gedurende drie jaar in samenwerking met de gemeenten Rotterdam en Nissewaard en het MKB Rotterdam Rijnmond, een extra impuls te geven aan het gericht en duurzaam plaatsen van werknemers bij werkgevers. In deze Najaarsnota (wijzigingsvoorstellen) stellen wij voor om een deel van het meerjarig budget over te hevelen naar 2021

Tijdens de voorbereidingsfase is door het MBK voor de deelnemende gemeenten aangesloten bij 'Hallo Werk'. Hallo Werk is het matchingsplatform voor gemeenten en werkgevers in de arbeidsmarktregio Rotterdam Rijnmond. Daarnaast zijn door het MKB tijdens de voorbereidingsfase 21 overeenkomsten met werkgevers en (uitzend)bureaus afgesloten. Vijf overeenkomsten bevinden zich in de afrondende fase en nog 30 partijen hebben serieuze interesse getoond. Vanaf de tweede helft 2019 wordt daadwerkelijk gematched. Arbeidsconsulenten van het samenwerkingsproject Van Bijstand naar Werk leggen verbindingen tussen werkzoekenden en werkgevers en begeleiden werkzoekenden bij de sollicitatieprocedure. In Hallo Werk zijn inmiddels 95 Capellenaren ingeschreven, waarvan er 85 actief zijn en zichtbaar voor werkgevers. Zes Capellenaren zijn geplaatst bij werkgevers, waarvan drie bij aangesloten partners binnen het project Van Bijstand naar Werk. Het streven is om in 2019 29-44 Capelse werkzoekenden te plaatsen bij een werkgever.

Deelprogramma 6c Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)

Geen ontwikkelingen.

Deelprogramma 6d Jeugdhulp

Geen ontwikkelingen.

2. Informatie stand van zaken prestaties uit de doelenboom

Wat willen we bereiken?	Capellenaren en Capelse organisaties participeren en werken samen in de Capelse samenleving.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Zorgdragen voor een sociale basisinfrastructuur. Dit doen we onder meer door het stimuleren van ontmoeting, het bieden van een laagdrempelige informatie- en adviesfunctie en het bevorderen van samenwerking door Capelse organisaties; 2. Waarderen en ondersteunen van mantelzorgers.
Portefeuillehouder	Hartnagel en Wilson

Stand van zaken	1. Op wijkniveau realiseren we Huizen/Huiskamers van de Wijk. Bij de Voorjaarsnota 2019 heeft u middelen beschikbaar gesteld voor het Huis van de Wijk in Middelwatering. Het Opgaveteam 'laagdrempelige ontmoeting Middelwatering', dat getrokken wordt door Stichting Welzijn Capelle, bereidt op dit moment de opening van het Huis van de Wijk aan de Reigerlaan 66 voor en werkt aan een op elkaar afgestemde wijkprogrammering vanuit de Huiskamers van de Wijk (Buurtcentrum de Fluiter Wijkpunt Torenhof en Ontmoetingsruimte Reviusrondeel). De opening van het Huis van de Wijk aan de Reigerlaan vindt naar verwachting in het eerste kwartaal van 2020 plaats. 2. Ondersteuning van mantelzorgers is onderbracht bij het Servicepunt Mantelzorg (onderdeel van de Stichting Welzijn Capelle). Het Servicepunt verzorgt een divers aanbod aan ondersteunende activiteiten. Waardering van mantelzorgers vindt op dit moment plaats door het beschikbaar stellen van een mantelzorgpas aan mantelzorgers die voor een Capellenaar zorgen. Op basis van de uitgevoerde behoeftepeiling mantelzorgondersteuning zijn aanbevelingen gedaan voor het verstevigen van de ondersteuning en waardering van mantelzorgers. De kern van de aanbevelingen is om de samenwerking tussen betrokken professionals te versterken en in te zetten op de positionering van het Servicepunt Mantelzorg. Tenslotte hebben wij besloten met ingang van 2021 met de mantelzorgpas te stoppen (BBV 75592).
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Kinderen groeien in Capelle gezond en veilig op.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Ondersteunen van de Capelse Jeugdraad en het Kindercollege om kinderen en jeugdigen een stem te geven en hen te betrekken bij wat hen aangaat; 2. Uitbreiden van het concept de Vreedzame Wijk om goed gedrag van kinderen en jongeren te bevorderen.
Portefeuillehouder	Hartnagel
Stand van zaken	1. De Capelse Jeugdraad en het Kindercollege worden ondersteund bij hun activiteiten. De Capelse Jeugdraad denkt dit jaar onder andere mee met de gemeente over de thema's duurzaamheid en eenzaamheid en is betrokken bij de ontwikkeling van de Stadsvisie. Het nieuwe Kindercollege is in de raadsvergadering van 30 september jl. beëdigd. In november 2019 vindt de tweejaarlijkse kinderconferentie plaats, waar dit jaar het thema "mediawijsheid" centraal staat. 2. Via de Voorjaarsnota 2019 hebben wij u geïnformeerd over de ontwikkeling van Kinderlabs in kwetsbare wijken. Wij kiezen voor een koppeling tussen de Vreedzame Wijk en de Kinderlabs, waarbij een zo effectief mogelijke inzet van middelen in de meest kwetsbare wijken uitgangspunt is.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Het voorzien in middelen van bestaan voor Capellenaren die daar tijdelijk niet in kunnen voorzien (inkomens- en bijstandsvoorzieningen).
Wat gaan we daarvoor doen?	Het rechtmatig verstrekken van uitkeringen in het kader van de gebundelde uitkering (BUIG).
Portefeuillehouder	Westerdijk

Stand van zaken	Voor 2019 is de verwachting dat de daling van het aantal bijstandsuitkeringen verder doorzet, gebaseerd op de ontwikkeling van de eerste twee kwartaalrapportages van 2019. De verwachting blijft dat Capelle aan den IJssel in 2019 ruim binnen het beschikbare budget blijft. GR IJsselgemeenten/ SoZa blijft inzetten op het rechtmatig verstrekken van bijstandsuitkeringen aan Capellenaren die daar recht op hebben. Hiervoor zetten zij het inzette beleid Hoogwaardig Handhaven voort.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Inzetten op het bestrijden van armoede, waarbij de focus ligt op ouderen en kwetsbare gezinnen met kinderen.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. De voorlichting over inkomensondersteunende regelingen aan de doelgroep en intermediaire organisaties intensiveren; 2. Stroomlijnen en vergemakkelijken van het aanvraagproces (de toegang) van de regelingen; 3. Verhogen van het bereik van het Jeugdfonds Sport & Cultuur.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	1. De voorlichting over inkomensondersteunende regelingen aan de doelgroep en intermediaire organisaties is geïntensiveerd door extra berichtgeving over de regelingen en voorzieningen in diverse media (gemeentenieuws, IJssel- en Lekstreek, social media), de actualisatie/aanvulling van divers foldermateriaal en door voortdurende afstemming en samenwerking met intermediaire organisaties inzake de publieksvoorlichting. 2. Het onderzoek naar de mogelijkheden voor het stroomlijnen van de inkomensondersteunende regelingen voor minimahuishoudens vergt meer tijd, onder meer vanwege de noodzakelijke afstemming met de gemeenten Krimpen aan den IJssel en Zuidplas. Naast het verbeteren van de toegang tot inkomensondersteuning worden tevens de mogelijkheden nagegaan voor bundeling van regelingen. Bij de uitwerking van deze activiteit wordt tevens bezien of regelingen de weg naar werk ontmoedigen of belemmeren. Met betrekking tot dit onderzoek is een wijzigingsvoorstel in deze Najaarsnota opgenomen. 3. Wij onderzoeken de mogelijkheden naar het opzetten van een lokale sport- en cultuurregeling, met als doel een groter bereik te realiseren. Onderzocht wordt in hoeverre deze ondergebracht kan worden bij Sportief Capelle. Sportief Capelle heeft als basis hiertoe een voorstel opgesteld. Een aantal juridische aspecten behoeft nog nader onderzoek, waaronder de controle op de inkomensgrenzen door de intermediairs die de aanvragen verzorgen.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Het terugdringen van het beroep op bewindvoeringstrajecten.
Wat gaan we daarvoor doen?	Onderzoek naar mogelijke aanpassingen in het huidige beleid en de uitvoering ter vermindering van het opleggen dure bewindvoeringstrajecten door de rechter.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	Het terugdringen van bewindvoeringskosten maakt onderdeel uit van het Actieplan Schulden aanpakken in Capelle. Dit willen we bewerkstelligen door verschillende vormen van budgetbeheer in te voeren, door afspraken te maken met bewindvoerders over het (her)ontwikkelen van financiële vaardigheden en het monitoren van de gemaakte afspraken en door in gesprek te gaan met de rechtbank over alternatieven voor bewindvoering en preferente bewindvoerders.

	Bewindvoering in eigen beheer is vooralsnog niet opportuun. Op verschillende plekken in het land is dit door gemeenten geprobeerd waarbij inmiddels (proef)rechtszaken worden gevoerd nadat de gemeente is teruggefloten door de Autoriteit Markt en Consument. Dit wegens verstoring van de Wet Markt en Overheid waarbij de legitimiteit van het alleen toekennen van bijzondere bijstand aan de eigen bewindvoerder in twijfel wordt getrokken. De motie op basis waarvan deze prestatie in de doelenboom is opgenomen, is als onderdeel van het besluit over het Actieplan Schulden aanpakken in Capelle afgedaan (BBV 67202).
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Snelle inburgering van statushouders.
Wat gaan we daarvoor doen?	Voortzetting pilot Inburgering Capellenaren Nieuw Stijl 2018 - 2019 in voorbereiding op sluiten van een Capels convenant met maatschappelijke partners.
Portefeuillehouder	Wilson
Stand van zaken	De uitvoering van de Pilot Inburgering Nieuwe Stijl verloopt voorspoedig. Per 1 september 2019 volgen 40 statushouders een vier- tot vijfdaags programma op basis van een persoonlijk routeplan. Het programma is gericht op taal, kennis van en meedoen aan de Capelse samenleving en opdoen van werkervaring. Op dit moment zijn 18 van de 40 kandidaten uitgestroomd naar werk. Negen deelnemers zijn geheel uit de uitkering, negen gedeeltelijk. Dit is 45% van de doelgroep. Het streefdoel van het project is 35%.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Zoveel mogelijk Capellenaren aan het werk houden of krijgen.
Wat gaan we daarvoor doen?	Inzetten op maatregelen voor ondersteuning van Capellenaren bij het vinden van werk.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	Via de GR IJsselgemeenten / Sociale Zaken worden Capellenaren ondersteund in hun zoektocht naar werk. Dit gebeurt onder meer door te investeren in opleiding en employability, re-integratie, activering, het creëren van passende functies door werk her te verdelen, beschut werk en garantiebanen en het ontzorgen van werkgevers.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Vroegtijdig inzetten van jeugdhulp in de eigen omgeving van jeugdigen en diens ouders.
Wat gaan we daarvoor doen?	Organiseren van jeugdgezondheidszorg en jeugdhulp binnen Capelle en waar nodig regionaal specialistische jeugdhulp inkopen.
Portefeuillehouder	Hartnagel
Stand van zaken	De jeugdgezondheidszorg en (toegang tot) jeugdhulp is geregeld via de Dienstverleningsovereenkomst met het CJG. De jaarrekening en jaarverslag 2018 van het CJG zijn goedgekeurd. Het gebruik van lokale ingekochte jeugdhulp blijft structureel hoog. We verkennen de

	mogelijkheden om meer specialistische hulp lokaal in plaats van regionaal aan te bieden. De inkoop van specialistische jeugdhulp gebeurt in regionaal verband (GRJR). De jaarrekening 2018 en begroting 2020 van de GRJR zijn vastgesteld. Gemeenteraden, colleges en gemeentesecretarissen hebben medio 2019 zorgen geuit over het functioneren en toekomstbestendigheid GJRJ. Een verbetertraject is opgestart.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Bestrijden huiselijk geweld, ouderen- en kindermishandeling.
Wat gaan we daarvoor doen?	Stimuleren van samenwerking tussen lokale partners onderling en met centrumgemeente Rotterdam om huiselijk geweld en kindermishandeling effectief aan te pakken.
Portefeuillehouder	Hartnagel
Stand van zaken	Onder begeleiding van een regionale projectleider, wordt ingezet op ontwikkeling van een (nieuwe) regionale visie en een regionaal actieplan huiselijk geweld en kindermishandeling. Tegelijkertijd zetten we via ons huidige uitvoeringsplan in op een kwaliteitsslag in de lokale hulpverlening. De Capelse lokale aanpak kenmerkt zich door de aanwezigheid van een gemeentelijke procesregisseur. De procesregisseur is voorzitter van het Lokaal Team Huiselijk geweld (LTHG) en heeft een regisserende rol over de meldingen van huiselijk geweld en beschikt daarvoor over een sterk netwerk in de regio en in de wijken van Capelle. De gemeente beoogt om middels het LTHG, in samenwerking met de lokale en regionale zorg- en strafpartners, een platform te bieden voor nauwe ketensamenwerking ten behoeve van een sluitende aanpak bij huiselijk geweld. Omdat de aanpak van huiselijk geweld plaatsvindt op het snijvlak van zorg en veiligheid, wordt de verbinding gelegd met het veiligheidsdomein. Acties richten zich onder andere op het verbeteren van het gebruik van een veiligheidsplan om met en voor het gezin een sterk netwerk in te richten, en op deskundigheidsbevordering, bv op het gebied van stalking.
Prestatie (indicator)	

3. Indicatoren

- **Landelijke indicatoren**

Hieronder treft u de in het BBV voorgeschreven indicatoren voor dit programma aan. De andere voorgeschreven indicator voor dit programma die niet is veranderd t.o.v. de Voorjaarsnota 2019, is weergegeven in bijlage 8.

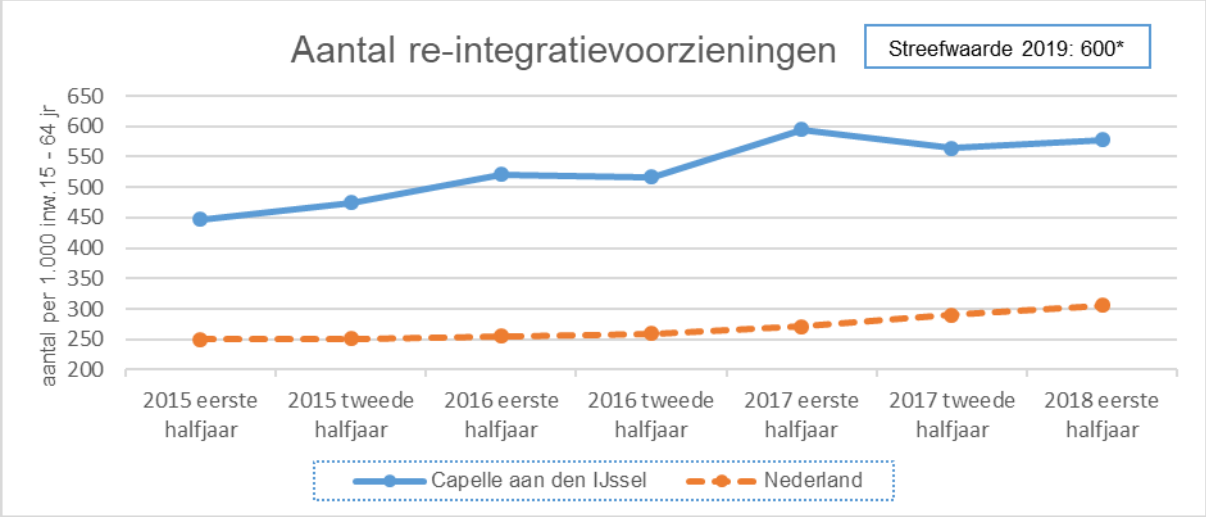

*) Op waarstaatjegemeente.nl is de eenheid aangepast van "aantal per 1.000 inwoners" naar "aantal per 10.000 inwoners". De streefwaarde passen wij daarom aan van 60 naar 600.

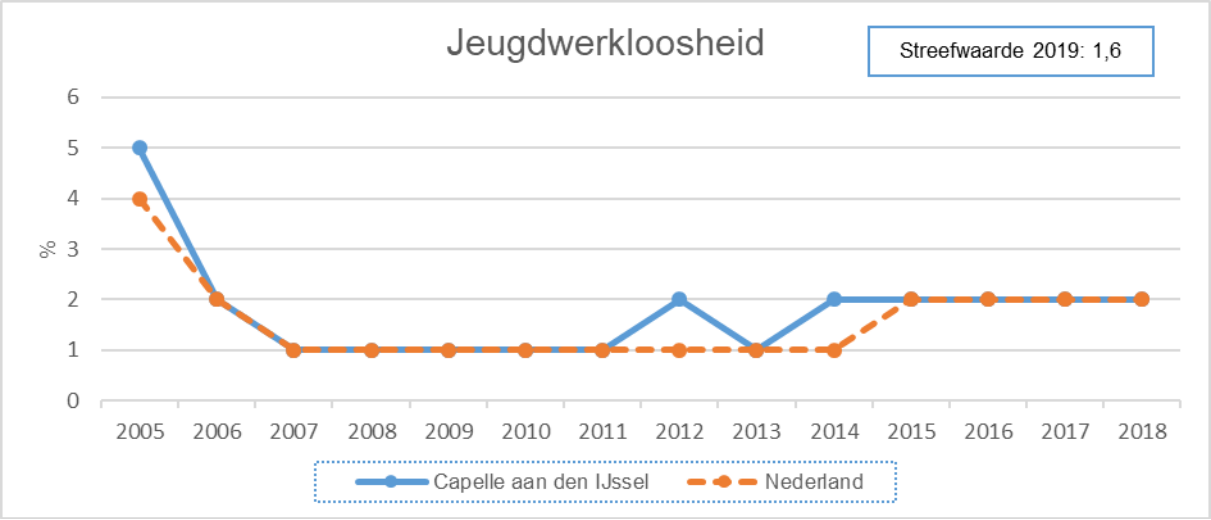

Op waarstaatjegemeenten.nl is vanaf heden de bron aangepast van Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel naar CBS Jeugd en zijn de waarden niet meer in decimalen maar afgerond.

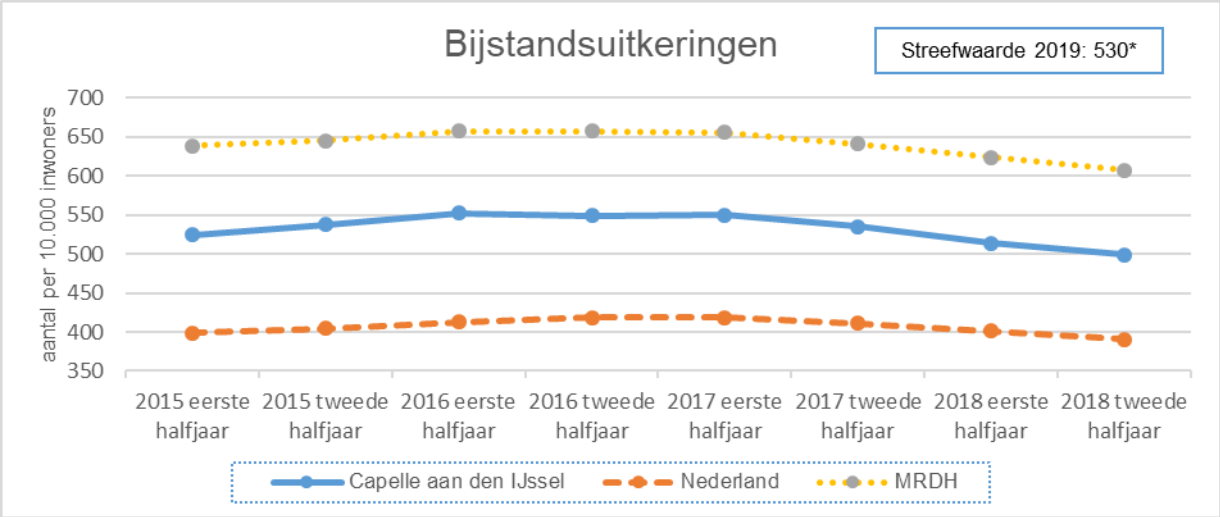

*) Op waarstaatjegemeente.nl is de eenheid aangepast van "aantal per 1.000 inwoners" naar "aantal per 10.000 inwoners". De streefwaarde passen wij daarom aan van 53 naar 530.

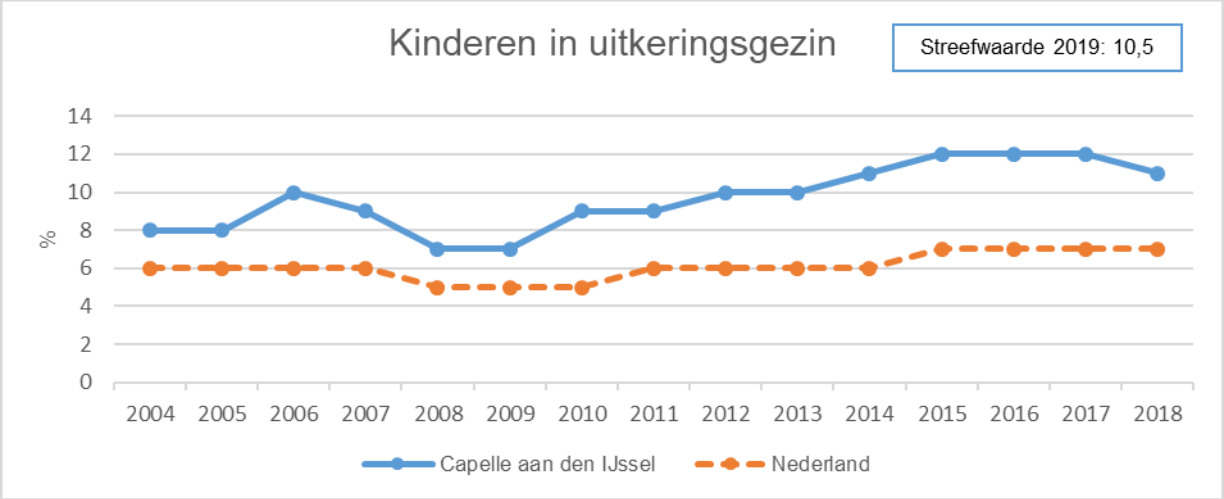

Op waarstaatjegemeenten.nl is vanaf heden de bron aangepast van Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel naar CBS Jeugd en zijn de waarden niet meer in decimalen maar afgerond.

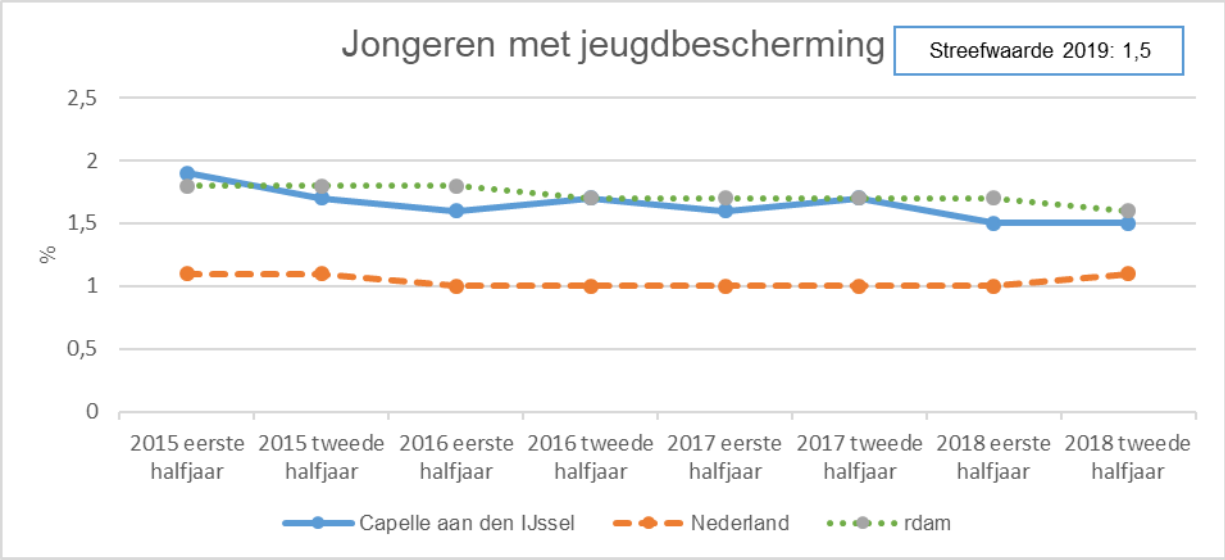

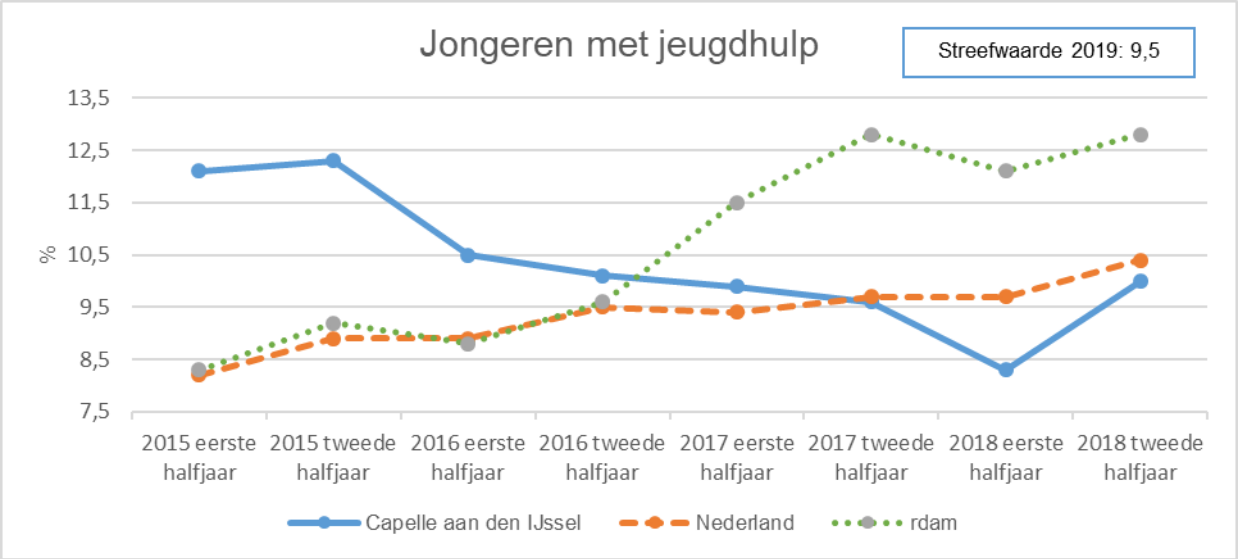

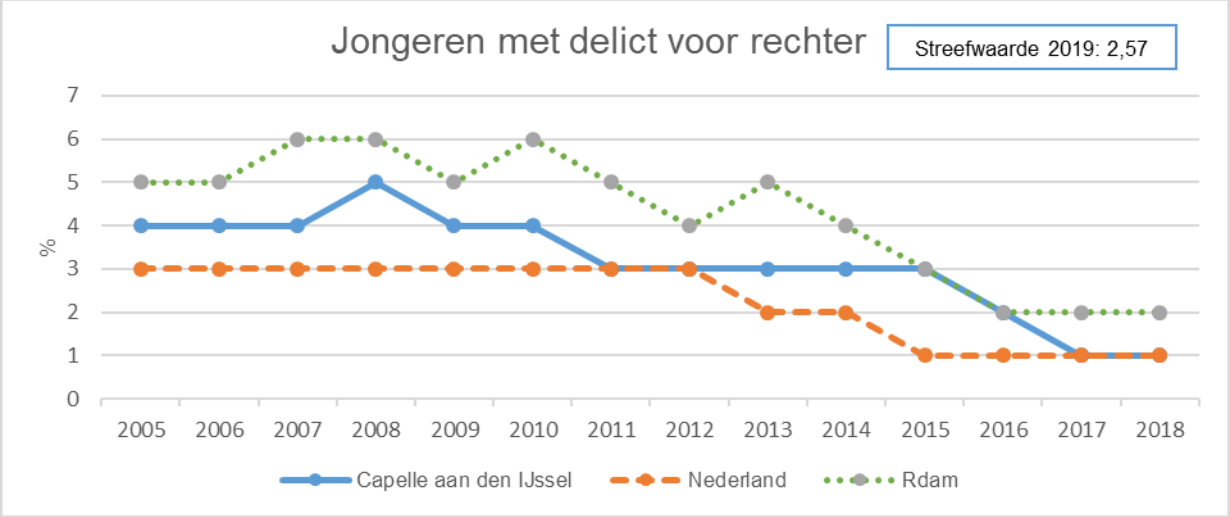

Op waarstaatjegemeenten.nl is vanaf heden de bron aangepast van Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel naar CBS Jeugd en zijn de waarden niet meer in decimalen maar afgerond.

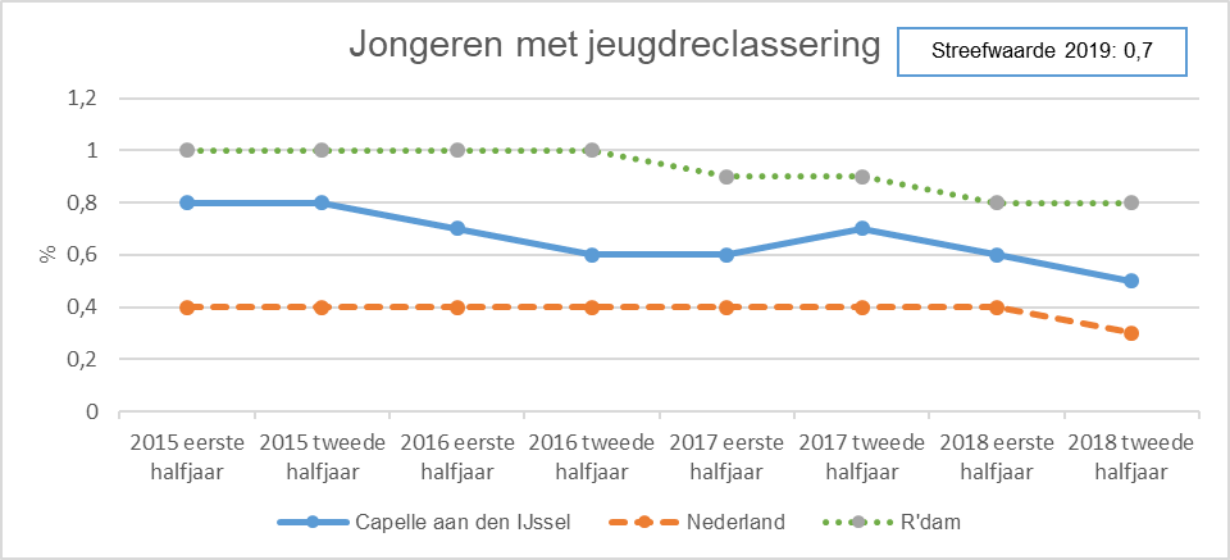

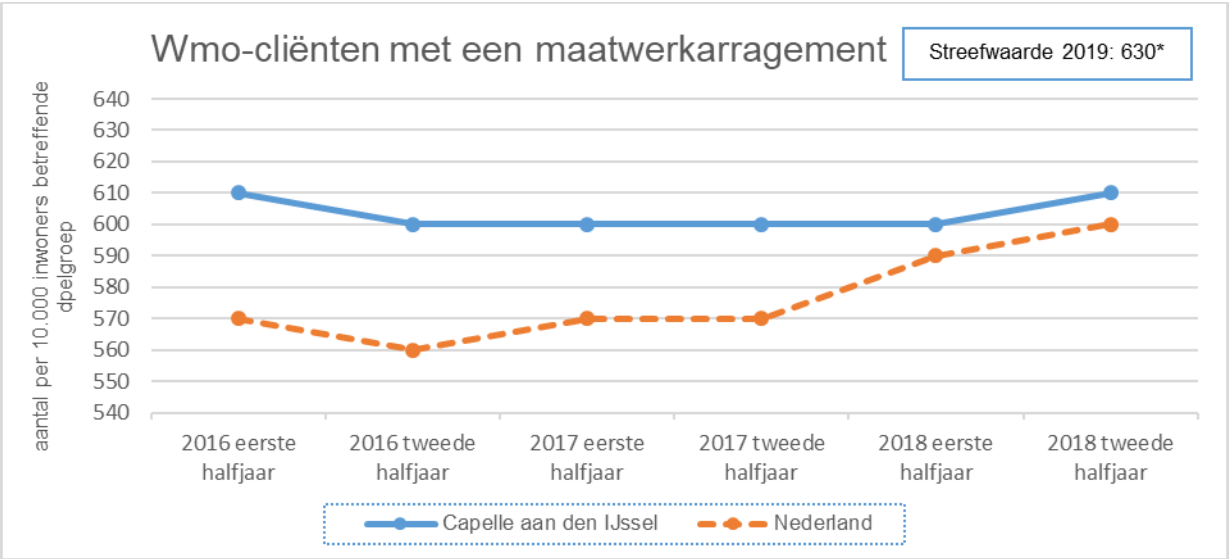

*) Op waarstaatjegemeente.nl is de eenheid aangepast van aantal per 1.000 inwoners betreffende doelgroep naar aantal per 10.000 inwoners betreffende doelgroep. De streefwaarde passen wij daarom aan van 63 naar 630.

- **Overige beleidsindicatoren**

Taakveld 6.1 t/m 6.82

Omschrijving	Bron	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Streef-waarde 2019	Meting VJN 2019	Meting 30-9-2019
Rapportcijfer tevredenheid van klanten van de GR IJsselgemeenten onderdeel Sociale Zaken	Klanttevredenheids-onderzoek	7,1	7,1	geen meting	7,0	n.n.b.	7,4
De tevredenheid van klanten over het aanvragen en verkrijgen van een bijstandsuitkering (% tevreden – zeer tevreden)	Bewonersenquête	geen meting	68%	geen meting	70%	n.n.b.	n.n.b.
% Afwijzing aantal aanvragen uitkering door aanscherping poortwachterfunctie	Managementrappor-tages	48%	56%	53%	*	61%	57%
Opsporing uitkeringsfraude (terugvordering en besparing op de uitkeringlasten)	Managementrappor-tages	2,2 mln	2,7 mln	2,8 mln	2,0 mln	n.n.b.	n.n.b
Aantal bijstandsgerechtigden dat uitstroomt naar werk, weergegeven in FTE**	Managementrappor-tages	384	421	338	393	67	241
Aantal participatietrajecten statushouders	Managementrappor-tages	-	-	-	40	39	40

*) Geen vooraf ingestelde waarde.
**) Alle (deeltijd) uitstroom teruggerekend naar volledige uitstroom.

4. Wat mag het kosten?

- *Deelprogramma 6a Sociale infrastructuur*

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 6a Sociale infrastructuur	Begroting 2019 incl. wijz.	Wijz. NJN 2019	Begroting 2019 na wijz. NJN	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten	N 11.723	N 73	N 11.796	N 11.704	N 11.472	N 11.312	N 11.315
Baten	V 1.121	N 0	V 1.121	V 1.077	V 1.028	V 1.028	V 1.028
Saldo van baten en lasten	**N 10.602**	**N 73**	**N 10.675**	**N 10.627**	**N 10.444**	**N 10.284**	**N 10.287**
Mutaties in reserves:							
Algemene reserve	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve Welzijnsfonds	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve Sociaal Domein	V 450		V 450	N 0	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	N 94		N 94	N 94	N 94	N 94	N 94
Reserve eenmalige uitgaven	V 442		V 442	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve Openbare Ruimte	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Totaal mutaties reserves	**V 798**	**N 0**	**V 798**	**N 94**	**N 94**	**N 94**	**N 94**
Resultaat	**N 9.804**	**N 73**	**N 9.877**	**N 10.721**	**N 10.538**	**N 10.378**	**N 10.381**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten:	2019	2019	2019
Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
Verschuiving kapitaallasten investeringen	N 98		N 98
Rente	V 25		V 25
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**N 73**	**N 0**	**N 73**
Mutaties reserves			
Geen			
Totaal mutatie in de reserves			**N 0**
Mutatie Resultaat			**N 73**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

1. Verschuiving kapitaallasten investeringen (N 98 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel Verschuiving kapitaallasten investeringen is opgenomen onder programma 0

2. Langer Thuis (Blijverslening) (N 150 Liquide middelen, incidenteel 2019) – Onvermijdelijk (balans, Leningen u/g)

In het vastgestelde Programma Wonen (BBV 1080555) is onder pijler 3 'Wonen met zorg en welzijn' de Blijverslening opgenomen. De Blijverslening, product van het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn), stelt Capellenaren met een koopwoning in staat hun woning (preventief) levensloopbestendig te maken middels een lening, die wordt verstrekt met een specifiek doel. De financiële afhandeling van de lening zal middels een revolverend fonds worden belegd bij SVn. Er zal sprake zijn van een Lening u/g, waarvoor 150 beschikbaar gesteld wordt.

Wij stellen u voor om in 2019 incidenteel een uitgave via de liquide middelen te doen in de vorm van een lening van 150 die verstrekt wordt aan het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten.

3. Toezicht en handhaving kinderopvang (N 13 structureel vanaf 2020) – Onvermijdelijk

Bij de septembercirculaire 2019 heeft het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld boven op de extra middelen die al bij de septembercirculaire 2018 beschikbaar zijn gesteld voor toezicht en handhaving kinderopvang (incl. gastouderopvang).
Met de extra middelen voor toezicht en handhaving kinderopvang wordt een tekort aan middelen voor dit doel opgelost. Voor de gastouderopvang is sprake van een intensivering van middelen.

Wij stellen u voor de lasten met ingang van 2020 structureel met N 13 aan te ramen.

4. Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (Krediet 2 in 2019 en -/- 2 in 2021; V 2 in 2020 en V 1 vanaf 2021) – Onvermijdelijk

Het voorstel Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed is openomen onder programma 0.

5. Implementatie raadskader verduurzaming gemeentelijk vastgoed (krediet 94 in 2020; kapitaallasten N 4 in 2021 en V 8 vanaf 2021) – Beleidskeuze

Het voorstel Opvolging verduurzamingskansen gemeentelijk vastgoed is opgenomen onder programma 0.

6. Rente (V 25 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel rente is opgenomen onder programma 0.

- *Deelprogramma 6b Werk en Inkomen (Participatiewet)*

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 6b **Werk en Inkomen (Participatiewet)**	**Begroting 2019 incl. wijz.**	**Wijz. NJN 2019**	**Begroting 2019 na wijz. NJN**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
Lasten	N 53.837	V 1.840	N 51.997	N 52.067	N 52.588	N 53.168	N 53.934
Baten	V 33.127	N 777	V 32.350	V 33.068	V 32.754	V 32.824	V 32.926
Saldo van baten en lasten	**N 20.710**	**V 1.063**	**N 19.647**	**N 18.999**	**N 19.834**	**N 20.344**	**N 21.008**
Mutaties in reserves:							
Reserve eenmalige uitgaven	V 635	N 355	V 280	V 368	V 200	N 0	N 0
Reserve Sociaal Domein	N 225		N 225	N 0	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	V 189		V 189	V 189	V 189	V 189	V 189
Totaal mutaties reserves	**V 599**	**N 355**	**V 244**	**V 557**	**V 389**	**V 189**	**V 189**
Resultaat	**N 20.111**	**V 708**	**N 19.403**	**N 18.442**	**N 19.445**	**N 20.155**	**N 20.819**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten: **Omschrijving**	**2019** **Lasten**	**2019** **Baten**	**2019** **Saldo**
Vrijval Jeugdfonds Sport & Cultuur	V 157		V 157
Vrijval vordering Scoolcompany B.V	V 33		V 33
Overhevelen budget Prestatie-indicatoren schuldenaanpak	V 30		V 30
Overhevelen budget Stroomlijnen en verbeteren toegang inkomensondersteuning	V 50		V 50
Inkomensregelingen	V 160		V 160
Inkomensdeel Participatiewet	V 1.286	N 777	V 509
Maatschappelijke begeleiding inburgeringsplichtige statushouders	N 135		N 135
GR IJsselgemeenten	N 16		N 16
Overhevelen Impulsbudget Samenwerkingsproject begeleiding doelgroepen bijstand naar werk van 2019 naar 2021	V 200		V 200
Overheveling budget Pilot Schuldenfonds Jongeren	V 75		V 75
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**V 1.840**	**N 777**	**V 1.063**
Mutaties reserves			
Reserve eenmalige uitgaven			N 355
Totaal mutatie in de reserves			**N 355**
Mutatie Resultaat			**V 708**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

7. Vrijval Jeugdfonds Sport & Cultuur (V 157 eenmalig in 2019) – Beleidskeuze

In onze begroting is een structureel budget beschikbaar van 335 voor de uitvoering van het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Het fonds verstrekt via aanvragen van lokale intermediairs een bijdrage voor o.a. het lidmaatschap van een sportclub, dans-, muziek- of toneelles voor kinderen van 4 tot 17 jaar uit huishoudens met een laag inkomen.

Bij de NJN 2018 bent u geïnformeerd over het achterblijvende aantal aanvragen van het fonds. Naast het achterblijvende aantal aanvragen blijkt uit de jaarrapportage 2018 van het fonds dat er voor Capelle aan den IJssel over de periode 2014-2018 sprake is van een bedrag van 157 aan niet-verzilverde toekenningen (119 voor sport en 38 voor cultuur). Uit analyse blijkt dat het fonds vanwege de fysieke afstand te weinig zicht heeft op het veld van (mogelijke) intermediairs, sport- en cultuuraanbieders. Dit bemoeilijkt de sturing op de verzilvering van de toekenning.

Bij de NJN 2018 hebben wij reeds aangegeven dat wij belang hechten aan een optimale benutting van de sport en cultuurregeling voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Daartoe loopt in 2019 onderzoek naar de mogelijkheid tot de opzet en uitvoering van een lokale, zelfstandige sport- en cultuurregeling. Onderzocht wordt in hoeverre deze onder gebracht kan worden bij Sportief Capelle.

Het niet verzilverde bedrag voor de jaren 2014-2018 bedraagt 157. Conform de samenwerkingsafspraken tussen het Jeugdfonds Sport & Cultuur Zuid-Holland en de gemeente Capelle aan den IJssel, wordt het bedrag van 157 verrekend met de gemeentelijke bijdrage aan het Jeugdfonds Sport & Cultuur voor 2019.

Wij stellen u voor de begroting af te ramen met V 157 eenmalig in 2019.

8. Vrijval vordering Scoolcompany B.V (V 33 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Wij hebben in 2013 besloten tot co-financiering van de pilot Scoolcompany (BBV 553281). Doel van de pilot is een gezond gewicht te realiseren bij leerlingen op het voortgezet onderwijs. Hiervoor is in 2015 een eenmalige subsidie verstrekt van 81. Na de aanloopperiode is de Scoolcompany in 2017 gestart op het IJsselcollege en het Comenius College. Zij hebben aangegeven dat de pilot gedeeltelijk geen doorgang heeft gekregen omdat het Comenius College de samenwerking met de Scoolcompay per 1 augustus 2018 heeft opgezegd. Hierdoor kan de Scoolcompany niet langer voldoen aan de in de subsidiebeschikking opgenomen prestaties. Dit resulteert in een terugbetaling van 33.

Op het IJsselcollege wordt de pilot voortgezet. Daarbij zien we dat in het schooljaar 2018-2019 een percentage van 73% van het aanbod ‘gezond’ is (definitie van het Voedingscentrum). Het assortiment in de automaten is voor meer dan 80% gezond. Daarnaast heeft Scoolcompany in samenwerking met leveranciers het aantal calorieën per portie/eenheid verminderd. Bewustwording staat centraal. Dit voert Scoolcompany onder andere door op assortimentsborden en in de app, door aan te geven hoe lang een leerling moet (hard)lopen of fietsen om een aankoop te verbranden.

Wij stellen u voor de begroting af te ramen met V 33 eenmalig in 2019.

9. Overhevelen budget Prestatie-indicatoren schuldenaanpak (V/N 30 in 2019 en N/V 30 in 2020) – Technisch

Bij de Najaarsnota 2018 heeft u een bedrag van N 35 beschikbaar gesteld voor onderzoek naar de mogelijkheden voor het terugdringen van bewindvoeringskosten. Het terugdringen van bewindvoeringskosten maakt onderdeel uit van het Actieplan schulden aanpakken in Capelle (BBV 72664). In het actieplan wordt voorgesteld om het aantal bewindvoeringstrajecten inperken door een nauwere samenwerking met bewindvoerders en waar mogelijk, af te schalen naar een lichtere en beter passende ondersteuning in een vorm van budgetbeheer.

De kosten voor het maken van samenwerkingsafspraken met bewindvoerders zijn voor 2019 geraamd op N5. Het resterende bedrag van 30 is onderdeel van de Brede schuldenaanpak en is opgenomen als dekking voor verdere uitvoering van het Actieplan (het ontwikkelen van prestatie-indicatoren voor regie, monitoring en verantwoording)

Wij stellen u voor om een bedrag van 30 over te hevelen van 2019 naar 2020 via de reserve eenmalige uitgaven.

10. Overhevelen budget Stroomlijnen en verbeteren toegang inkomensondersteuning (V/N 50 in 2019 en N/V 50 in 2020) – Technisch

Bij de Najaarsnota 2018 is een bedrag van N 50 beschikbaar gesteld voor het verbeteren van de toegang tot inkomensondersteunende regelingen voor minimahuishoudens. Doel hiervan is de onderbenutting van de regelingen tegen te gaan. Het betreft een activiteit die meer voorbereidingstijd kost, onder meer vanwege de noodzakelijke afstemming met de gemeenten Krimpen aan den IJssel en Zuidplas. Naast het verbeteren van de toegang tot inkomensondersteuning willen we de mogelijkheden nagaan voor bundeling van regelingen ten bate van de overzichtelijkheid van het aanbod voor de doelgroep en het voorkomen van dubbelingen. Bij de uitwerking van deze activiteit wordt ook bezien of regelingen de weg naar werk ontmoedigen of belemmeren. De uitwerking dient tevens als basis voor het nieuwe Beleidskader aanpak van armoede en schulden 2021-2023.

Wij stellen wij voor om een bedrag van 50 eenmalig via de reserve eenmalige uitgaven over te hevelen van 2019 naar 2020.

11. Inkomensregelingen (V 160 eenmalig in 2019) - Onvermijdelijk

Door de verbeterende economische omstandigheden en de nauwgezette controle op de groep meerjarige kwijtschelding is er een voordelig saldo ontstaan.
Rekening houdend met het aantal te verlenen kwijtscheldingsverzoeken in de komende maanden komt het totaal te verwachten voordeel uit op V 160. Het structurele effect hiervan is verwerkt in de Begroting 2020.
V 154 van het verwacht voordeel van V160 is gerelateerd aan afvalstoffen- en rioolheffing en verrekenen wij met de voorzieningen van afvalstoffenheffingen (N 135) en rioolheffingen middelen derden (N 19) onder programma 7.

Wij stellen u voor de begroting aan te passen met V 160 en N 154 eenmalig in 2019.

12. Concept Ondernemingsplan 2020 Promen (V 273 in 2020, V 240 in 2021, V 247 in 2022 en V 328 in 2023) – Onvermijdelijk

Op basis van het door Promen ingediende concept Ondernemingsplan 2020 (OP 2020) zijn de Wsw-bijdragen van de deelnemende gemeenten naar beneden bijgesteld.
De kosten voor de Wsw in het Ondernemingsplan Promen 2020 zijn lager ten opzichte van de primitieve begroting 2020. Naast uitstroom vanwege reguliere redenen (verhuizing, arbeidsongeschiktheid, pensioen) leidt het pensioenakkoord tot een extra verlaging van het aantal actuele arbeidsplaatsen.
De bijdragen van de gemeente Capelle aan den IJssel bedragen: 6.398 in 2019, 5.999 in 2020, 5.817 in 2021 en 5.610 in 2022 en 5.330 in 2023.

Kosten Wsw	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Gevraagde bijdrage Wsw (€ x 1000)	6.398	5.999	5.817	5.610	5.330
Beschikbaar in gem. begroting	6.398	6.272	6.057	5.857	5.658
Effect op de gemeentelijke begroting	0	V 273	V 240	V 247	V 328

Het uitgangspunt is dat de gemeente met de begroting aansluit bij de begroting van de GR Promen.

Wij stellen u daarom voor de lasten te verlagen met V 273 in 2020, V 240 in 2021, V 247 in 2022 en V 328 in 2023.

13. Inkomensdeel Participatiewet (V 509 in 2019, V 1.687 in 2020, V 1.674 in 2021, V 1.624 in 2022 en V 696 in 2023) – Onvermijdelijk

Definitief BUIG budget 2019

Het definitieve macrobudget 2019 voor de gebundelde uitkering bedraagt € 6.072,6 miljoen. Dit macrobudget is € 147,1 miljoen (-2,4%) lager vastgesteld dan het voorlopige macrobudget 2019.
Voor de gemeente Capelle aan den IJssel is het definitieve budget vastgesteld op 31.520,5 dit is een daling van N 776,2 (-2,4%) ten opzichte van het voorlopig budget van 32.296,6 dat het Ministerie van SZW in oktober 2018 heeft vastgesteld.

De bijstelling ten opzichte van het voorlopige budget is een saldo van positieve en negatieve mutaties en vindt zijn oorsprong grotendeels in de verwerking van realisatiecijfers (volume en prijs) over 2018, in de werkloosheidsbijstellingen van het CPB en in de loon- en prijsbijstelling.

Ontwikkeling definitief budget 2019 t.o.v. het voorlopige budget voor 2019	**Capelle**
Definitief budget 2018	31.136
Voorlopig budget 2019	32.297
Nader Voorlopig budget 2019	31.237
Definitief budget 2019	31.521

Op grond van de ontwikkelingen over de eerste drie kwartalen van 2019 zijn de gemiddelde aantallen bijstandsuitkeringen voor 2019 naar beneden bijgesteld, doordat het bestand daalt.
Volgens onze huidige prognose daalt het gemiddeld cliëntenaantal naar 2.108 (prognose NJN 2018 gemiddeld 2019: 2.091).
De uitgaven voor de BUIG blijven ruim binnen de beschikbare rijksmiddelen. De uitgaven voor de loonkostensubsidie beschut werk zijn elk jaar hoger geraamd van N 266 in 2019 tot N 453 in 2023.
De terug ontvangsten van de uitkeringen zijn structureel V 750.

Op basis van de huidige prognose zal er geen aanspraak zijn op de vangnetregeling de komende jaren.
Onderstaand het vergelijk tussen de cijfers uit de NJN 2018 en de huidige prognose waarbij het uiteindelijke positieve budgettaire effect voor 2019 uitkomt op 7,9% van het beschikbaar rijksbudget.
Voor het budget 2019 wordt uitgegaan van de definitieve beschikking 2019 van 31.444, waarbij is rekening gehouden met de verrekening van het voorschot van de extra kosten bijstand asielinstroom 2016-2017 van N 76.

2019 (gemiddeld aantal cliënten: 1.942)	**NJN2018**	**Huidige prognose**	**Verschil**
Rijksbudget	32.221	31.444	**N 777**
-potentiële bijdrage vangnetregeling	0	0	**0**
Prognose uitgaven	30.246	28.960	**V 1.286**
Resultaat 2019	**V 1.975**	**V 2.484**	**V 509**

2020 en verder
Macrobudget en het budget voor de gemeente Capelle 2020 en verder.

De verdeelsystematiek is voor 2019 verder bijgesteld door de toevoeging van de prijscomponent. Dit levert een verschuiving op van budget van kleine(re) naar grote gemeenten. Dit omdat grote gemeenten gemiddeld hogere bijstandslasten per uitkering hebben.

Het voorlopige macrobudget 2020 bedraagt € 6.147,4 miljoen en is daarmee € 74,8 miljoen (1,2%) hoger dan het definitieve macrobudget 2019.

Het budget voor 2020 is gebaseerd op de voorlopige beschikking. Daarin staat dat het voorlopig budget 2020 voor Capelle aan den IJssel ruim € 0,7 miljoen hoger is dan het definitieve budget 2019.

Van het voorlopige budget 2020, 32.260, gaat nog een bedrag van N 76 af in verband met de verrekening van het in 2016 en 2017 verstrekte voorschot op de gebundelde uitkering Participatiewet in verband met de extra kosten aan bijstand vanwege de verhoogde asielinstroom. Dit voorschot wordt in 9 gelijke delen gedurende de jaren 2018 – 2026 verrekend.

Voor 2020 en de jaren daarna is het uitgangspunt het beschikbare macrobudget. De grootste aannames daarbij zijn dat de uitname voor de vangnetuitkeringen, de uitname voor de statushouders en de uitname voor dak- en thuislozen en instellingsbewoners gelijk blijven aan 2019. Gezien de realisatie van de jaren 2017 en 2018 en de verwachtingen voor de jaren 2019 en 2020 is deze aanname reëel.
Voor de overige ontwikkelingen is rekening gehouden met de macro economische ontwikkelingen.
Deze uitgangspunten worden door de GR IJSSELgemeenten voor de drie deelnemende gemeenten uniform toegepast en wij kunnen ons daarmee verenigen.

Gegeven deze cijfers zal in de jaren 2019 t/m 2024 geen aanspraak gemaakt gaan worden op de vangnet regeling.

2020 (gemiddeld aantal cliënten: 1.918)	**NJN2018**	**Huidige prognose**	**Verschil**
Rijksbudget	32.333	32.184	**N 149**
- potentiële bijdrage vangnetregeling	0	0	**0**
Prognose uitgaven	30.926	29.090	**V 1.836**
Resultaat 2020	**V 1.407**	**V 3.094**	**V 1.687**

2021 (gemiddeld aantal cliënten: 1.965)	**NJN2018**	**Huidige Prognose**	**Verschil**
Rijksbudget	32.431	32.274	**N 157**
- potentiële bijdrage vangnetregeling	0	0	**0**
Prognose uitgaven	31.898	30.067	**V 1.831**
Resultaat 2021	**V 533**	**V 2.207**	**V 1.674**

2022 (gemiddeld aantal cliënten: 2.008)	**NJN2018**	**Huidige prognose**	**Verschil**
Rijksbudget	32.543	32.344	**N 199**
- potentiële bijdrage vangnetregeling	0	0	**0**
Prognose uitgaven	32.867	31.044	**V 1.823**
Resultaat 2022	**N 324**	**V 1.300**	**V 1.624**

2023 (gemiddeld aantal cliënten: 2.054)	NJN2018	Huidige prognose	Verschil
Rijksbudget	32.543	32.446	**N 97**
- potentiële bijdrage vangnetregeling	0	0	**0**
Prognose uitgaven	32.867	32.074	**V 793**
Resultaat 2023	**N 324**	**V 372**	**V 696**

2024 (gemiddeld aantal cliënten: 2.101)	NJN2018	Huidige prognose	Verschil
Rijksbudget	32.543	32.560	**V 17**
- potentiële bijdrage vangnetregeling	0	0	**0**
Prognose uitgaven	32.867	33.195	**N 328**
Resultaat 2024 (en daarna)	**N 324**	**N 635**	**N 311**

Hoewel de verwachting voor 2020 positief is te noemen zijn er twee factoren die de verwachting voor 2020 negatief zouden kunnen beïnvloeden:

- De verwachting is dat het bestand in 2020 significant minder hard zal dalen dan in 2019. Ook landelijk blijkt de daling van het aantal bijstandsuitkering af te nemen. Bij sommigen gemeenten is er zelfs alweer sprake van een stijging van het aantal bijstandsuitkeringen
- Ook voor volgend jaar verwachten wij bij het Nader Voorlopige Budget 2020 en het Definitieve budget 2020 een neerwaartse bijstelling van het bijstandsbudget.

Vanwege een toename van het aantal bijstandsuitkeringen in 2024 ontstaat een nadelig resultaat op het BUIG-budget. Het financieel effect van het jaar 2024 wordt niet budgettair verwerkt met deze Najaarsnota. De mutatie is wel in de financiële doorkijk voor de jaren na 2023 opgenomen.

Wij stellen u voor om de budgettair effecten voor de jaren 2019 tot en met 2023 te verwerken door een verlaging van de budgetten voor respectievelijk V 509, V 1.687, V 1.674, V 1.624 en V 696.

14. Maatschappelijke begeleiding inburgeringsplichtige statushouders (N 135 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Vanuit de decentralisatie-uitkering maatschappelijke begeleiding ontvangen wij voor elke in onze gemeente te huisvesten inburgeringsplichtige nieuwe statushouder (volwassenen van 18 tot 65 jaar) een bedrag van € 2.370,- voor maatschappelijke begeleiding. In de Meicirculaire 2019 hebben wij hiervoor een bedrag van 135 ontvangen. Op programma 0 vindt u een toelichting op deze inkomsten in de algemene uitkering.
De maatschappelijke begeleiding wordt uitgevoerd door de Stichting Welzijn Capelle. Stichting Welzijn Capelle declareert per kwartaal op basis van werkelijke trajecten in het lopende jaar. Voor 2019 verwachten wij een totaal van 135.

Wij stellen u voor om de lasten aan te ramen met N 135 eenmalig in 2019.

15. GR IJsselgemeenten (N 16 in 2019, N 18 in 2020, N 18 in 2021 en N 18 structureel vanaf 2022)– Onvermijdelijk

De GR IJsselgemeenten (GR) vraagt in haar 2e begrotingswijziging 2019 om meer middelen voor de bedrijfsvoering voor Sociale Zaken, bedrijfsvoering ICT.

CAO GR IJsselgemeenten (V 40 in 2019)
In de Voorjaarsnota 2019 is er 58 aangeraamd voor de consequenties van de nieuwe CAO. Deze consequenties blijken lager uit te vallen dan verwacht en slechts 18 te zijn. Hierdoor kan het voorstel in de Voorjaarsnota 2019 bijgesteld worden en kan de resterende 40 vrijvallen.

Accountantskosten GR IJsselgemeenten (N 18 in 2019 en N 17 met ingang van 2020)
Vanwege prijsindexaties van drie jaar en structureel meerwerk is de fee voor de jaarrekeningcontrole van de GR gestegen naar 50 (was 32). De GR stelt voor de begroting op dit onderdeel structureel te verhogen met 18 in 2019 en met ingang van 2020 met 17. Voor ons betekent dit een verhoging van de gemeentelijke bijdrage met 13 in 2019 en met ingang van 2020 een verhoging van 12.

Ondernemingsraad N 10 in 2019 en N 15 met ingang van 2020)
De GR stelt in haar wijziging voor om het budget voor de ondernemingsraad structureel te verhogen met 11. Om de belasting van organisatie te verminderen is de arbeidsduur van de OR-leden verhoogd met 4 uur. Dit betekent dat onze gemeentelijke bijdrage in 2019 wordt verhoging met 7 en vanaf 2020 met 10.

Naast extra middelen voor de bedrijfsvoering vraagt de GR in haar 2e begrotingswijziging ook meer middelen voor de uitvoeringskosten van ICT.

Onderhoud ICT (N 8 in 2019 en met ingang van 2020 N 31)
Wij gaan onze P&C-cyclus digitaliseren. De structurele (onderhouds)kosten van dit pakket zijn voor rekening van de “eigenaar”. Aangezien de GR deze kosten wel gefactureerd krijgt vraagt de GR in haar 2e begrotingswijziging deze kosten structureel aan ICT over te dragen. De structurele kosten zijn 8 in 2019 en daarna 31.

Kapitaallasten (V 40 structureel met ingang van 2019)
De kapitaallasten van de GR zijn aangesloten bij de gerealiseerde cijfers over 2018. De betekent dat de kapitaalasten in de begroting structureel met 40 verlaagd kunnen worden. Voor ons betekent dit een verlaging van de gemeentelijke bijdrage met 28.

De verwerking van dit voorstel heeft betrekking op programma 0 en deelprogramma 6b:

	2019	2020	2021	2022 ev
Consequenties CAO	V 40			
Accountantskosten (raakt progr.0 en 6b)	N 2	N 2	N 2	N 2
Ondernemingsraad (raakt progr.0 en 6b)	N 1	N 2	N 2	N 2
Onderhoud	N 8	N 31	N 31	N 31
Kapitaallasten	V 28	V 28	V 28	V 28
Totaal programma 0	**V 57**	**N 7**	**N 7**	**N 7**
Accountantskosten (raakt progr.0 en 6b)	N 11	N 10	N 10	N 10
Ondernemingsraad (raakt progr.0 en 6b)	N 6	N 8	N 8	N 8
Totaal programma 6b	**N 16**	**N 18**	**N 18**	**N 18**
Totaal	**V 41**	**N 25**	**N 25**	**N 25**

Wij stellen u voor de lasten in de begroting in te verlagen met V 41 in 2019 en te verhogen met N 25 vanaf 2020.

16. Overhevelen Impulsbudget Samenwerkingsproject begeleiding doelgroepen bijstand naar werk van 2019 naar 2021 (V/N 200 in 2019 en N/V 200 in 2021) – Beleidskeuze

In december 2018 hebben wij de uitgangspunten voor het Samenwerkingsproject “Van Bijstand naar Werk” vastgesteld (BBV 1054048). Met dit project wordt beoogd om gedurende drie jaar in samenwerking met de gemeenten Rotterdam en Nissewaard en het MKB Rotterdam Rijnmond, een extra impuls te geven aan het gericht en duurzaam plaatsen van werknemers bij werkgevers. In navolging daarvan zijn de eerste maanden van 2019 benut voor het inregelen van de contracten en de projectorganisatie. Per mei 2019 is de praktische samenwerking van start gegaan en wordt ingezet op de daadwerkelijke matching tussen werkgevers en werkzoekenden. Voor de periode van het project (2018-2020) is bij de VJN 2018 een totaal bedrag van N 613 beschikbaar gesteld. Vanwege de feitelijke start in mei 2019 is een herverdeling van de middelen over de looptijd nodig. De resterende middelen uit 2018 zijn in de NJN 2018 reeds overgeheveld naar 2019.

Om de beoogde resultaten te behalen is een uitvoeringperiode van 3 jaar nodig. Daarom stellen wij voor de projectperiode te verlengen tot en met 2021 het nog resterende budget 2019 (200) te benutten voor de uitvoering in 2021.

Wij stellen voor om een bedrag van 200 over te hevelen van 2019 naar 2021 via de reserve eenmalige uitgaven.

17. Overheveling budget Pilot Schuldenfonds Jongeren (V 75/ N 75 in 2019 en N 75/ V 75 in 2020) - Beleidskeuze

Ter uitvoering van de raadsmotie "Help jongeren uit de schulden" (BBV 809753) is bij de VJN 2017 een budget van 100 beschikbaar gesteld voor een pilot Schuldenfonds Jongeren in 2018. Omdat de pilot in 2018 onvoldoende van de grond is gekomen heeft u bij de NJN 2018 besloten om het budget van N 100 via de reserve eenmalige uitgaven over te hevelen naar 2019.

In 2019 is de pilot verder voortgezet. Er worden met 16 jongeren gesprekken gevoerd over deelname aan de pilot. De trajecten zijn langdurig, vanaf het moment dat gekeken wordt of en hoe de jongere in aanmerking kan komen voor deelname, tot aan het daadwerkelijke saneringsvoorstel dat aan de schuldeiser gedaan kan worden. Niet elke jongere kan/zal uiteindelijk het traject kunnen doorlopen. Opkopen van de schuld hoeft daarnaast niet altijd aan de orde te zijn. Een nieuwe afbetalingsregeling met de schuldeiser behoort ook tot de mogelijkheden.

Deze pilot zal per 31 december 2019 eindigen. Naar verwachting zal in 2019 een bedrag van 25 nodig zijn voor afronding van de lopende trajecten. De hulp aan jongeren met schulden is vanaf 2020 opgenomen in het Actieplan *Schulden aanpakken in Capelle*. Voor de jongeren die een traject gestart zijn tijdens de pilot kan de continuering in Actieplan *Schulden aanpakken in Capelle* worden geborgd. Daartoe stellen wij voor het resterende bedrag van 75 over te hevelen naar 2020 en toe te voegen aan het budget Brede schuldenaanpak. Daarmee kunnen de trajecten voor jongeren in de pilot die in 2019 gestart zijn, doorlopen in de aanpak in 2020.

Wij stellen u voor een bedrag van 75 over te hevelen van 2019 naar 2020 via de reserve eenmalige uitgaven en dit bedrag toe te voegen aan het budget Brede schuldenaanpak.

- *Deelprogramma 6c Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)*

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 6c Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	**Begroting 2019 incl. wijz.**	**Wijz. NJN 2019**	**Begroting 2019 na wijz. NJN**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
Lasten	N 13.965	N 275	N 14.240	N 14.473	N 14.495	N 14.546	N 14.578
Baten	V 468	N 0	V 468	V 463	V 463	V 463	V 463
Saldo van baten en lasten	**N 13.497**	**N 275**	**N 13.772**	**N 14.010**	**N 14.032**	**N 14.083**	**N 14.115**
Mutaties in reserves:							
Reserve Sociaal Domein	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve eenmalige uitgaven	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	N 376		N 376	N 33	N 33	N 33	N 33
Sociaal Noodfonds	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Totaal mutaties reserves	**N 376**	**N 0**	**N 376**	**N 33**	**N 33**	**N 33**	**N 33**
Resultaat	**N 13.873**	**N 275**	**N 14.148**	**N 14.043**	**N 14.065**	**N 14.116**	**N 14.148**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten: **Omschrijving**	**2019** **Lasten**	**2019** **Baten**	**2019** **Saldo**
Wmo-maatwerkvoorzieningen	N 230		N 230
Ambulantisering GGZ	N 48		N 48
Rente	V 3		V 3
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**N 275**	**N 0**	**N 275**
Mutaties reserves			
Geen			
Totaal mutatie in de reserves			**N 0**
Mutatie Resultaat			**N 275**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

18. Wmo-maatwerkvoorzieningen (N 230 eenmalig 2019) – Onvermijdelijk

Abonnementstarief Wmo 2019/2020

In april 2019 stemden de Tweede- en Eerste Kamer in met het wetsvoorstel tot eigen bijdrage Wmo het zogenoemde “Abonnementstarief”. 2019 betreft een overgangsjaar met een opgelegd tarief van € 17,50 per 4 weken. M.i.v.1 januari 2020 is de wetswijziging formeel van kracht en is het tarief vastgesteld op € 19,00 per maand. Dit tarief maakt zorg en ondersteuning o.g.v. de Wmo voor veel inwoners goedkoop. Door het wijzigen van de eigen bijdrage systematiek is de modelverordening Wmo 2015 hierop aangepast (BBV 64243).

Door invoering van genoemde wet is er voor het aanvragen van Wmo voorzieningen een financieel lage drempel ontstaan. Als gevolg hiervan verwachtten de VNG en Gemeenten een hausse aan aanvragen waardoor landelijk forse financiële tekorten op het Sociaal Domein (aanzuigende werking). Deze

verwachting is ook voor Capelle realiteit geworden. Wij zien over 2019 een forse stijging van het aantal maatwerkvoorzieningen (vanaf 3e kwartaal). Veiligheidshalve is de eerder ontvangen compensatie vanuit het gemeente fonds (bron: maartcirculaire 2018) structureel 900 voor de te verwachten stijgende vraag, gereserveerd. De toenemende vraag heeft geleid tot een stijging van kosten waardoor er naast de reservering van 900 in 2019 een extra budget van N 180 benodigd zal zijn. Wat het werkelijke effect van de wetswijziging zal zijn, is gelet op het openeinde karakter van de Wmo, niet aan te geven. Monitoring vindt plaats door het Wmo-loket. Het structurele effect is in de Begroting 2020 verwerkt.

Collectiefvervoer Wmo 2019
In 2019 wordt door cliënten het collectiefvervoer (Capelle Hopper) veelvuldig gebruikt. Dit zien we in het aantal gereden ritten terugkomen. Met name in het voorjaar en de zomer maanden. Naar ons idee speelt het mooie weer en de aanhouden economische groei hierin een rol. Capellenaren zijn dan eerder geneigd of in de gelegenheid om er op uit te trekken. Voor de toename van het aantal ritten zal naar verwachting in 2019 de kosten met N 50 hoger uitvallen.

Wij stellen u voor bovenstaande onderdelen in de begroting te verwerken en in 2019 eenmalig N 230 aan te ramen. De verwachte extra kosten zijn op de huidige indicaties gebaseerde en zal met gelijkmatige omstandigheden gelijk blijven.

19. Ambulantisering GGZ (N 48 in 2019, N 62 in 2020, N 78 in 2021 en N 92 vanaf 2022) - Onvermijdelijk

Ambulantisering GGZ
In juli 2018 heeft VWS het Hooflijnenakkoord GGZ gesloten. De essentie van het Hoofdlijnenakkoord GGZ is de juiste zorg op de juiste plek organiseren. Onderdeel daarvan is meer mensen uit de GGZ- instellingen en meer zorg en ondersteuning thuis en in de wijk (ambulantisering). Ambulantisering heeft direct tot gevolg een groter beroep op Wmo- ondersteuning in de vorm van individuele begeleiding, huishoudelijke ondersteuning en begeleiding in groepsverband, om dit thuis blijven wonen, zonder opname in een instelling, mogelijk te maken.
Het is dan ook noodzakelijk de rijksgelden die voor de ambulantisering worden ontvangen worden geoormerkt ten behoeve van het budget Wmo- maatwerkvoorzieningen.

Wij stellen u voor de lasten in de begroting aan te ramen met N 48 in 2019, N 62 in 2020, N 78 in 2021 en N 92 vanaf 2022.

20. Rente (V 3 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel rente is opgenomen onder programma 0.

- *Deelprogramma 6d Jeugdhulp*

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 6d Jeugdhulp	**Begroting 2019 incl. wijz.**	**Wijz. NJN 2019**	**Begroting 2019 na wijz. NJN**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
Lasten	N 22.287	V 64	N 22.223	N 20.268	N 18.012	N 17.908	N 19.479
Baten	V 62	V 159	V 221	V 62	V 62	V 62	V 62
Saldo van baten en lasten	**N 22.225**	**V 223**	**N 22.002**	**N 20.206**	**N 17.950**	**N 17.846**	**N 19.417**
Mutaties in reserves:							
Reserve Sociaal Domein	V 2.852		V 2.852	N 0	N 0	N 0	N 0
Algemene reserve	N 115		N 115	N 0	N 0	N 0	N 0
Reserve eenmalige uitgaven	N 0	N 159	N 159	V 159	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	N 19		N 19	N 19	N 19	N 19	N 19
Totaal mutaties reserves	**V 2.718**	**N 159**	**V 2.559**	**V 140**	**N 19**	**N 19**	**N 19**
Resultaat	**N 19.507**	**V 64**	**N 19.443**	**N 20.066**	**N 17.969**	**N 17.865**	**N 19.436**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten: **Omschrijving**	**2019** **Lasten**	**2019** **Baten**	**2019** **Saldo**
Stichting Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	N 346		N 346
Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR)	V 410	V 159	V 569
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**V 64**	**V 159**	**V 223**
Mutaties reserves			
Reserve eenmalige uitgaven			N 159
Totaal mutatie in de reserves			**N 159**
Mutatie Resultaat			**V 64**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

21. Stichting Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) (N 346 eenmalig in 2019, N 421 eenmalig in 2020 en N 196 structureel vanaf 2021) – Onvermijdelijk/ Beleidskeuze

Organisatiekosten Stichting Centrum voor Jeugd en Gezin - Onvermijdelijk

Stichting Centrum voor Jeugd en Gezin geeft in haar prognose in de halfjaarrapportage 2019 aan dat het nadelig resultaat richting einde van het jaar gaat oplopen naar N 150. Dit wordt veroorzaakt door het niet begroten van de salarislasten van de Functionaris Gegevensbescherming (FG) (N 50), de extra kosten aan ICT-advies en beveiligingsmaatregelen (N50) en de kosten voor de nieuwe serveromgeving (N 50). Het definitieve exploitatieresultaat wordt bekend bij de jaarrekening 2019 van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Dan is er ook beter zicht op mogelijke structurele effecten en zullen wij, indien nodig, een voorstel bij de Voorjaarsnota 2020 doen.

Jeugdhulp lokaal Zorg in Natura (ZIN) - Onvermijdelijk
Bij de VJN 2019 zijn aanvullende middelen (N 650) aangeraamd om de verwachte kostenstijging van de lokale jeugdhulp in de vorm van Zorg in Natura (ZIN) te dekken. De stijging van het gebruik van lokale jeugdhulp past in het beleid om (passende) zorg zo veel mogelijk door lokaal gecontracteerde aanbieders te laten verzorgen. Op basis van de realisatie Zorg in Natura (ZIN 2019) in de eerste helft van 2019 hebben wij een beter beeld over de hoogte van de stijging. Ook geven deze cijfers aan dat de verhoging een structureel karakter heeft waardoor de eerder bij de NJN 2017 aangeraamde eenmalige bedragen voor 2017 en 2018 ook in 2019 e.v. nodig zijn voor de dekking (N 196).

Continueren tijdelijke capaciteit Stichting Centrum voor Jeugd en Gezin – Beleidskeuze
Bij de VJN 2018 en VJN 2019 zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor het tijdelijk vergroten van de capaciteit en het continueren van deze capaciteit (N 113 in 2018, N 113 in 2019 1e helft en N 113 2019 2e helft). Doel van de aanvullende middelen is om de directe hulpverlening aan kwetsbare huishoudens op peil te houden en het oplopen van de wachtlijsten te voorkomen en terug te dringen.

Uit de halfjaarrapportage 2019 van het CJG blijkt dat met de inzet van deze middelen de wachtlijsten zijn teruggebracht van circa 90 casussen (1e kwartaal 2018) naar circa 40-50 casussen in de eerste helft van 2019 (43 casussen 1e kwartaal 2019, 40-50 casussen medio 2019). Hieruit blijkt dat de daling niet verder doorzet en het aantal casussen op de wachtlijst zich stabiliseert. Het CJG geeft aan dat de extra capaciteit structureel nodig is om de wachtlijst beheersbaar te houden.

Wij stellen u voor om de tijdelijk aanvullende middelen (N 225) te continueren voor het jaar 2020 maar deze niet structureel toe te voegen aan budgetten voor de wijkteams van het CJG. De oorzaken van de wachtlijsten bij het CJG worden deels veroorzaakt door knelpunten bij specialistische jeugdhulp(aanbieders). Wij verwachten dat deze knelpunten op termijn worden opgelost, en sturen in GRJR verband hierop. Tevens verwachten we dat daarmee de druk op het CJG zal verminderen.

Op basis van de ontwikkelingen met betrekking tot wachtlijst en caseload bij het CJG, zullen wij in de tweede helft van 2020 beslissen over het al dan niet continueren van de middelen voor 2021. Indien nodig zullen wij daarvoor bij de Begroting 2021 een voorstel doen.

Centrum Jeugd en Gezin, cijfermatige samenvatting:	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Aanramen, onvermijdelijk					
Jeugdhulp lokaal Zorg in Natura (ZIN)	N 196	N 196	N 196	N 196	N 196
Organisatiekosten	N 150	N 0	N 0	N 0	N 0
	N 346	N 196	N 196	N 196	196
Aanramen, beleidskeuze					
Continueren tijdelijke capaciteit t.b.v. wachtlijsten	N 0	N 225	N 0	N 0	N 0
	N 0	N 225	N 0	N 0	N 0
Totaal	**N 346**	**N 421**	**N 196**	**N 196**	**N 196**

Wij stellen u voor de budgetten voor het CJG aan te ramen met N 346 in 2019, N 421 in 2020 en N 196 structureel vanaf 2021.

22. Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) (V 410 in 2019 en N 112 structureel met ingang van 2020 en V/N 159 in 2019 en N/V 159 in 2020) – Onvermijdelijk

Vrijval verrekening met centrumgemeente Rotterdam t.a.v. decentralisatie-uitkering vrouwenopvang en huiselijk geweld – Onvermijdelijk
Met de oprichting van de Stichting Veilig Thuis Rotterdam-Rijnmond (VTRR) per 1 januari 2018 (BBV 945599) is via de Gemeenschappelijke Regeling Jeugdhulp (GRJR) besloten om vanaf 2019 de financiering van VTRR vanuit de individuele gemeenten via de inleg aan de GR Jeugdhulp te laten lopen. Tot dat moment werd VTRR gefinancierd vanuit verschillende geldstromen, waaronder door de centrumgemeenten via de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang (DUVO).

Bij de VJN 2018 hebben wij de verhoging van onze inleg in de GR jeugdhulp ten behoeve van VTRR aangeraamd. Hierbij is aangegeven dat met de centrumgemeente Rotterdam nog afspraken moeten worden gemaakt over ons deel van de DUVO middelen 2019 en de verrekening hiervan. In het bestuurlijk overleg aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling van 15 mei 2019 zijn afspraken gemaakt over de systematiek van de inzet van de DUVO middelen vanaf 2020. In het bestuurlijk overleg is ook aangegeven dat ons deel 2019 van de DUVO middelen aan ons wordt geretourneerd. Immers onze inleg 2019 is volledig opgenomen in de betalingen aan de GRJR.

Met hun brief van 2 juli 2019 heeft de gemeente Rotterdam aangegeven dat ons aandeel in de DUVO 306 bedraagt. Dit bedrag ontvangen wij dit jaar van centrumgemeente (V 306)

Vrijval bijdrage 2018 GR Jeugdhulp Rijnmond op basis van definitieve Jaarstukken 2018 - Onvermijdelijk
Bij de NJN 2018 hebben wij u gemeld dat de GR Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) op basis van de halfjaarrapportage 2018 een overschrijding verwachtten. Conform afspraak hebben wij deze extra inleg verwerkt bij de NJN 2018. Op basis van de concept Jaarstukken 2018 van de GR hebben wij bij onze jaarrekening 2018 in afwachting van de definitieve Jaarstukken van de GRJR nog een bedrag gereserveerd. In het AB van de GRJR van 4 juli 2019 zijn de definitieve Jaarstukken 2018 vastgesteld. Op basis daarvan is onze (extra) inleg 2018 met een bedrag van 234 naar beneden is bijgesteld.
De geraamde overschrijding blijkt 234 lager dan het door ons gereserveerde bedrag bij de jaarrekening en kan vrijvallen (V 234).

GR Jeugdhulp Rijnmond aanpassing indexering – Onvermijdelijk
In het Algemeen Bestuur van de GR Jeugdhulp Rijnmond is op 17 oktober 2019 besloten om de hoogte van de indexatie met ingang van 2020 aan te passen. Dit is nodig om de gemeenten voldoende tijd te geven om hun systemen aan te passen op de gewijzigde weekbudgetten. Tevens is het van belang om ook de zorgaanbieders tijdig duidelijkheid te geven over de tarieven voor 2020. In de huidige begroting van de GRJR is rekening gehouden met een indexatie van 2,33%.
Op basis van de zogenaamde T-1 systematiek zullen de tarieven voor 2020 verhoogd worden met het OVO-percentage van 2019 van 3,42%. Hiermee worden de CAO-ontwikkelingen grotendeels gecompenseerd. Voor de begroting 2020 van de GRJR betekent dit dat deze met € 2.214.492 moet worden verhoogd. Voor de gemeente Capelle aan den IJssel betekent dit dat er met ingang van 2020 structureel een bedrag van N 112 moet worden aangeraamd. Het voorstel is om dit met ingang van 2020 structureel te dekken uit de stelpost prijzen V 112 (onder programma 0).

Extra inleg 2019 GR Jeugdhulp Rijnmond op basis van 8-maandsrapportage 2019 – Onvermijdelijk
Op basis van de 8-maandsrapportage 2019 prognosticeert de GR Jeugdhulp Rijnmond (GRJR) als jaareindeverwachting een overschrijding van de begroting van ruim € 2 miljoen (ca. 0,9% van de begroting). Het betreft hier in hoofdzaak een overschrijding van perceel E: Hulp dicht bij huis (Ambulante hulp).
Op basis van het aandeel van onze inleg, 6,332%, betekent dit, dat wij onze inleg met een bedrag van N 130 dienen te verhogen.
Deze extra inleg staat los van de werkelijke kosten voor specialistische jeugdhulp van individuele gemeenten en wordt betrokken bij de vlaktaks. De vlaktaks is een vereveningssystematiek op basis waarvan de inleg in volgende jaren wordt berekend en verrekend. Een over- of onderschrijding door een gemeente in enig jaar wordt verrekend met de inleg in drie volgende jaren.
De detailcijfers van de GRJR per individuele gemeente zijn op dit moment nog van onvoldoende niveau om een adequate inschatting te kunnen maken van ons resultaat ten opzichte van onze inleg. Het is daarom nu nog niet mogelijk te bepalen of ons geschat percentage van de werkelijke bestedingen zal muteren en onze

meerjarige inleg. Bij de Voorjaarsnota 2020 zal dit effect bekend zijn en zullen we dit meerjarig in onze begroting verwerken.

Inzet middelen GRJR transformatieplan Jeugdhulp Rijnmond
Eind 2018 heeft het Rijk transformatiemiddelen toegekend aan de jeugdhulpregio Rijnmond naar aanleiding van het opgestelde Transformatieplan voor de periode 2018-2020. Het gaat hierbij om drie tranches van € 2,7 miljoen. Een deel van deze middelen komt in het laatst kwartaal van 2019 beschikbaar voor individuele gemeenten binnen de GRJR-regio. Voor Capelle betreft dit € 159.910.
Eind augustus 2019 hebben wij daarvoor een aanvraag ingediend, die aansluit bij een aantal speerpunten uit het lokale beleidskader jeugdhulp.
Een bedrag van V 159 dient als baat in 2019 te worden aangeraamd en dient vervolgens via de reserve eenmalige uitgaven te worden overgeheveld van 2019 naar 2020 N 159.

GR Jeugdhulp Rijnmond, cijfermatige samenvatting:	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Aframen (vrijval):					
Verrekening met centrumgemeente Rotterdam, DUVO-middelen	V 306	N 0	N 0	N 0	N 0
Lagere extra bijdrage 2018, verrekend in 2019	V 234	N 0	N 0	N 0	N 0
Totaal incidenteel aframen:	V 540	N 0	N 0	N 0	N 0
Aanramen:					
Aanpassing indexering m.i.v. 2020	N 0	N 112	N 112	N 112	N 112
Dekking uit de stelpost prijzen m.i.v. 2020	N 0	V 112	V 112	V 112	V 112
Tekort 2019 GRJR o.b.v. van achtmaands-rapportage	N 130	N 0	N 0	N 0	N 0
Totaal aanramen:	N 130	N 0	N 0	N 0	N 0
Budgetneutrale wijziging):					
Aframen, resp. aanramen i.v.m. overheveling	V 159	N 159	N 0	N 0	N 0
Overhevelen middelen transformatieplan	N 159	V 159	N 0	N 0	N 0
Totaal	**V 410**	**N 0**	**N 0**	**N 0**	**N 0**

Wij stellen u voor de budgetten voor de GRJR in 2019 incidenteel V 540 af te ramen, N 130 voor 2019 incidenteel aan te ramen, met ingang van 2020 N 112 structureel aan te ramen waarbij het voorstel is deze indexering met ingang van 2020 structureel te dekken uit de stelpost prijzen V 112 (onder programma 0). Tevens nog een baat van V 159 in 2019 aan te ramen en deze via de reserve eenmalige uitgaven over te hevelen en als last op te nemen in 2020: N 159.

Programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

1. Nieuwe ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

2. Informatie stand van zaken prestaties uit de doelenboom

Wat willen we bereiken?	Bestrijden van grote ergernissen zoals overlast hondenpoep, dumpen afval en afvaltoerisme.
Wat gaan we daarvoor doen?	Onderzoeken of een Snel schoon team haalbaar is.
Portefeuillehouder	Wilson
Stand van zaken	Sinds april 2019 zetten we extra in bij handhaving op afvalstoffenverordening en hondenoverlast. Verder wordt sinds 2018 extra ingezet op verwijderen van bijgeplaatst grof vuil in de gehele gemeente.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Duurzamer Capelle.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Opstellen en uitvoeren van de Duurzaamheidsagenda 2019-2022; 2. Lokale duurzaamheidsfonds ontwikkelen; 3. Uitvoering van het Warmteplan Capelle; 4. Vaststellen Regionale Energiestrategie (RES).
Portefeuillehouder	Van Veen
Stand van zaken	De jaarlijkse monitoring van het Programma Duurzaamheid wordt jaarlijks tegelijkertijd met de voorjaarsnota aan uw raad gerapporteerd. Daarom nemen wij in de overige P&C documenten geen doelstellingen / monitoring op.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	17% duurzame energie opwekken en 5% energie besparen.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Start aanpak aardgasvrije wijk(en); 2. Maximale inzet op zonne-energie, waarbij we streven naar 60.000 zonnepanelen en 3.000 zonnecollectoren eind 2022; 3. Vol inzetten op isolatie (particuliere woningvoorraad + monitoren afspraken m.b.t. het isoleren van 1.700 woningen door Havensteder en 500 door Woonzorg).
Portefeuillehouder	Van Veen
Stand van zaken	De jaarlijkse monitoring van het Programma Duurzaamheid wordt jaarlijks tegelijkertijd met de voorjaarsnota aan uw raad gerapporteerd. Daarom nemen wij in de overige P&C documenten geen doelstellingen / monitoring op.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Droge voeten in een groene stad.

Wat gaan we daarvoor doen?	1. Knelpunten op het gebied van wateroverlast, hittestress en droogte in beeld brengen en aanpak hiervoor vaststellen; 2. Stimuleren van vergroening in de openbare ruimte en bij particulieren, bedrijven en andere organisaties.
Portefeuillehouder	Van Veen
Stand van zaken	De jaarlijkse monitoring van het Programma Duurzaamheid wordt jaarlijks tegelijkertijd met de voorjaarsnota aan uw raad gerapporteerd. Daarom nemen wij in de overige P&C documenten geen doelstellingen / monitoring op.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Circulaire economie.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Voorbereiden lancering samenwerkingsplatform circulaire projecten; 2. Gemeente doet eerste circulaire inkoop.
Portefeuillehouder	Van Veen
Stand van zaken	De jaarlijkse monitoring van het Programma Duurzaamheid wordt jaarlijks tegelijkertijd met de voorjaarsnota aan uw raad gerapporteerd. Daarom nemen wij in de overige P&C documenten geen doelstellingen / monitoring op.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Schone leefomgeving.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Uitvoeren Actieplan geluid; 2. Uitvoeren van gevelmaatregelen bij ca. 220 saneringswoningen.
Portefeuillehouder	Van Veen
Stand van zaken	1. Het Actieplan Omgevingslawaai is op 24 april 2018 definitief vastgesteld (BBV999039). De uitvoering hiervan - het aanbrengen van geluid reducerend asfalt - zal worden ingepland voor de IBOR periode 2021-2025. Vanuit kostenefficiëntie wordt het aanbrengen van het geluid reducerend asfalt gecombineerd met het grootschalig onderhoud. De uitvoering kan pas worden ingepland nadat de werkzaamheden in het centrum, zoals de Meeuwensingel, het sportcomplex aan de Pelikaanweg, de Mient etc. zijn afgerond. Dit in verband met het mogelijk schade rijden door het bouwverkeer. 2. Van alle woningen die daarvoor in aanmerking komen (120), zijn bouwtechnische rapporten opgemaakt over de huidige staat van geluidisolatie in de gevels van deze woningen. De rapporten zijn naar het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gezonden ter beoordeling en goedkeuring en bepaalt welke woningen voor gesubsidieerde geluid isolerende gevelmaatregelen in aanmerking komen. Dit besluit en subsidie beschikking verwachten wij in het 4e kwartaal 2019 te ontvangen van het Ministerie.
Prestatie (indicator)	

3. Indicatoren

- Landelijke indicatoren

Hieronder treft u de in het BBV voorgeschreven indicatoren voor dit programma aan.

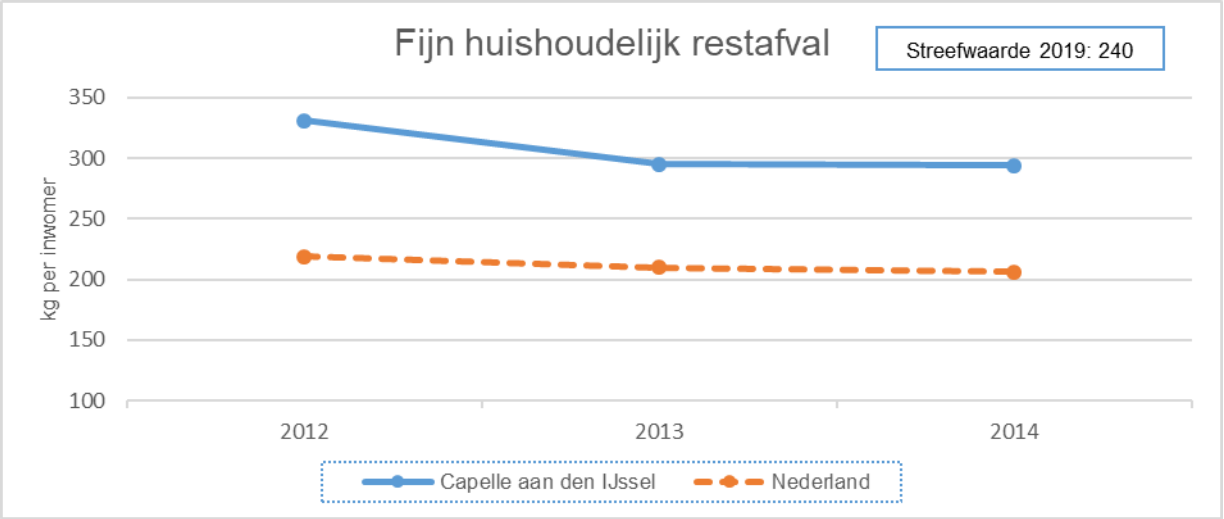

De cijfers over 2015, 2016 en 2017 kunnen om technische redenen niet meer getoond worden in waarstaatjegemeente.nl. De cijfers hebben wij echter wel:

Jaar	Capelle aan den IJssel	Nederland
2015	315	200
2016	308	189
2017	303	174

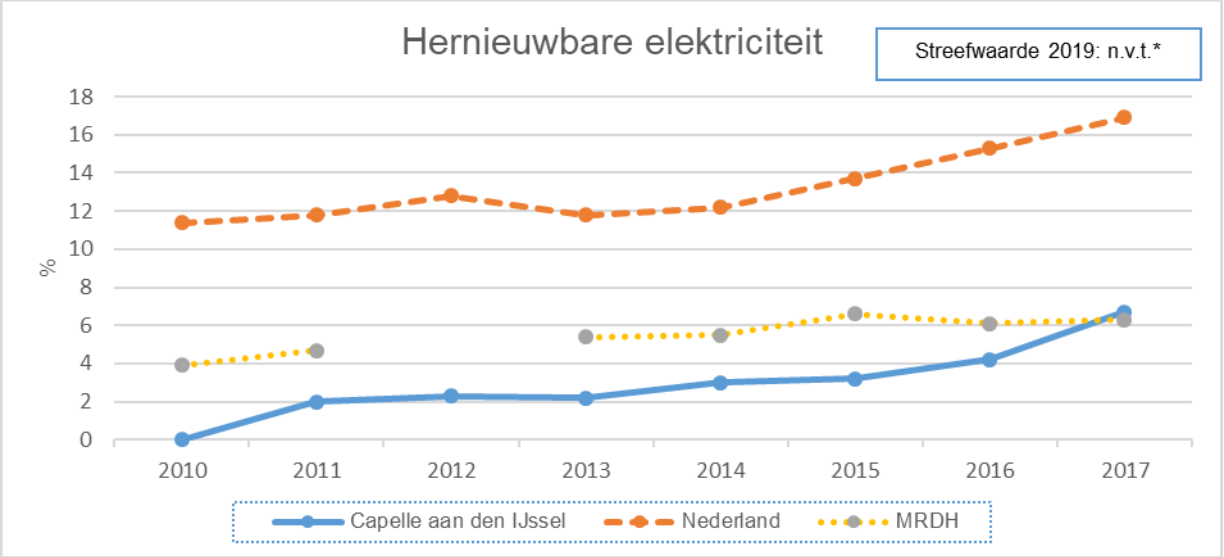

**) In het koersdocument Duurzaam Capelle zijn de doelstellingen voor energiebesparing en het opwekken van duurzame energie vastgelegd. Er is geen streefwaarde geformuleerd voor het percentage hernieuwbare elektriciteit omdat de energievraag in veel grotere mate bepaald wordt door de vraag naar warmte en in veel mindere mate door de vraag naar elektriciteit. Het verduurzamen van de warmtevraag heeft daarom prioriteit.*
2017 is het meest recente jaar op waarstaatjegemeente.nl. Op https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/ kunt u de hernieuwbare energie in terajoule (TJ) voor 2018 bekijken.

- **Overige beleidsindicatoren**

Taakveld 7.3 Afval

Omschrijving	Bron	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Streef-waarde 2019	Meting VJN 2019	Meting 30-9-2019
Tevredenheid over huisvuilinzameling	Bewonersenquête	geen meting	81%	geen meting	80%	n.n.b.	n.n.b.
% afvalscheiding	Interne registratie	42%	44%	57%	55%	56%	58%

4. Wat mag het kosten?

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 7 Volksgezondheid en milieu	Begroting 2019 incl. wijz.	Wijz. NJN 2019	Begroting 2019 na wijz. NJN	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
Lasten	N 16.155	N 141	N 16.296	N 16.459	N 16.977	N 17.212	N 17.614
Baten	V 12.892	V 270	V 13.162	V 13.725	V 14.251	V 14.558	V 14.982
Saldo van baten en lasten	**N 3.263**	**V 129**	**N 3.134**	**N 2.734**	**N 2.726**	**N 2.654**	**N 2.632**
Mutaties in reserves:							
Reserve eenmalige uitgaven	V 251	N 30	V 221	V 30	N 0	N 0	N 0
Reserve milieu	N 0		N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	N 18		N 18	N 18	N 18	N 18	N 18
Totaal mutaties reserves	**V 233**	**N 30**	**V 203**	**V 12**	**N 18**	**N 18**	**N 18**
Resultaat	**N 3.030**	**V 99**	**N 2.931**	**N 2.722**	**N 2.744**	**N 2.672**	**N 2.650**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten: Omschrijving	2019 Lasten	2019 Baten	2019 Saldo
Afvalstoffenheffing	N 60	V 60	N 0
Afval	N 98	V 75	N 23
Dividend Irado	N 36		N 36
Inkomensregelingen - afval		N 135	N 135
Investeringen Riolering (krediet 1.972)	N 66		N 66
Inkomensregelingen - riool		N 19	N 19
Subsidie geluidsscherm Schollevaar		V 289	V 289
Mutaties reserve eenmalige uitgaven	V 30		V 30
Rente	V 89		V 89
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**N 141**	**V 270**	**V 129**
Mutaties reserves			
Reserve eenmalige uitgaven			N 30
Totaal mutatie in de reserves			**N 30**
Mutatie Resultaat			**V 99**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

1. Afvalstoffenheffing (N 60 / V 60 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Er zijn meer opbrengsten dan verwacht. Ook het aantal aanslagen dat als gevolg van bezwaarschriften is verlaagd, is minder dan verwacht. Hierdoor ontstaat een voordeel van V 60. Dit wordt verrekend met de voorziening afvalstoffenheffing middelen derden (N 60).

Wij stellen voor de baten eenmalig te verhogen met V 60 in 2019 en het voordeel toe te voegen aan de voorziening afvalstoffenheffing middelen derden (N 60 in 2019).

2. Afval (N 75 / V 75 in 2019 en N 23 in 2019) – Onvermijdelijk

Voor afval verwachten wij een nadeel van totaal N 75. Dit wordt veroorzaakt door hogere prijzen en meer externe inzet.
Het contract voor het legen van de perscontainers op de Terp is dit jaar verlopen. Omdat we op zoek zijn naar een alternatief, willen we dit jaar geen nieuw, meerjarig contract aangaan. De prijzen zijn dusdanig gestegen dat het budget voor dit jaar niet toereikend is.
Het blijkt lastig om de vacature van communicatiemedewerker binnen Stadsbeheer te vervullen. In contact blijven met de Capellenaar, zeker bij een actueel onderwerp als afval, vinden we belangrijk. Daarom hebben we ervoor gekozen om deze taken tijdelijk bij Irado neer te leggen.
Het nadeel van N 75 leidt tot een extra onttrekking V 75 uit de Voorziening afvalstoffenheffing middelen derden.

Op programma 7 is een voorstel rente opgenomen van V 89 eenmalig in 2019 in verband met de herrekening van het renteomslagpercentage. Van dit voordeel heeft V 23 betrekking op afval. Dit voordeel leidt tot een evenredige dotatie aan de voorziening afvalstoffenheffing middelen derden (N 23 eenmalig in 2019).

3. Dividend Irado (N 36 eenmalig in 2019) - Onvermijdelijk

Het voorstel Divend Irado is opgenomen onder programma 0. De mutatie onder programma 7 heeft betrekking op de Voorziening afvalstoffenheffing middelen derden.

4. Inkomensregelingen afval (N 135 in 2019) - Onvermijdelijk

Het voorstel Inkomensregelingen afval is opgenomen onder programma 6. De mutatie onder programma 7 heeft betrekking op de Voorziening afvalstoffenheffing middelen derden.

5. Investeringen Riolering (Krediet 1.972 en V 35 / N 35 in 2020, N 63 / V 63 in 2021, N 54 / V 54 in 2022 en structureel N 60 / V 60 vanaf 2023 en N 66 in 2019) - Onvermijdelijk

Het gevraagde investeringskrediet bedraagt 1.972. Dit is onder meer benodigd voor vervanging van het rioolstelsel en hogere aanbestedingsprijzen op de onder vermelde IBOR-projecten.

In september 2019 starten de werkzaamheden aan de Kerklaan-Noord/Fluiterlaan, dit als deelproject van het project Centrumring. Binnen dit project valt niet de vervanging van ons rioolstelsel. In mei 2019 is toch de wens gekomen om het rioolstelsel, dat op de nominatie staat voor vervanging in de planperiode 2021 - 2025, in dit werk mee te nemen. De voornaamste redenen hiervoor zijn; werk met werk maken en het beperken van overlast door nog een extra afsluiting in het centrumgebied, over enige jaren. De geraamde kosten bedragen 460 en leiden vanaf 2020 tot structureel hogere afschrijvingen. Het krediet en de afschrijvingen zijn meegenomen in de onderstaande tabel Wijziging op de kredieten en Afschrijvingen.

Door het huidige economische klimaat zijn de aanbestedingen voor de onderstaande projecten hoger uitgevallen dan begroot. Gezien de noodzaak van vervanging is een totale extra investering van 917 nodig in 2019. Gezien de doorloop van de werkzaamheden in 2020 zal dit vanaf 2021 leiden tot een structureel hogere afschrijvingen. Het krediet en de afschrijvingen zijn meegenomen in de onderstaande tabel Wijziging op de kredieten en Afschrijvingen.

IBOR Project	Riolering
Burgenbuurt-Zuid	225
Dalenbuurt-Oost	342
Van Maerlantpark	100
Lofoten-Azoren-Carolinen	250
Totale extra investering	**917**

Op dit moment is in onderzoek wat voor impact het huidige economische klimaat heeft op de aanbestedingsprijzen van de overige projecten. Zodra hier meer over bekend is, zullen wij u hierover informeren.

Wijziging op de kredieten

Taakveld 7.2	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**Totaal**
Verschuiving in de jaren	-2.397	2.791	363	-757	0	0
Aframen/aanramen	867	-52	1.390	-233	0	1.972
Totaal	**-1.530**	**2.739**	**1.753**	**-990**	**0**	**1.972**
Voorziening rioolrechten						
Saldo						

Afschrijvingen

2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
N 0	V 61	N 21	N 26	N 0
N 0	N 26	N 42	N 29	N 60
N 0	**V 35**	**N 63**	**N 54**	**N 60**
N 0	N 35	V 63	V 54	V 60
N 0	**N 0**	**N 0**	**N 0**	**N 0**

De indicatieve rente hiervan is -23 in 2019, 32 in 2020, 76 in 2021 en 51 vanaf 2022 (1,5% in 2019, 2% in 2020 en 2,5% vanaf 2021). Deze indicatieve rente is ondergebracht op het taakveld treasury onder programma 0.

Wij stellen u voor akkoord te gaan met bovenstaande waarbij de investeringskredieten worden verlaagd met 1.530 in 2019 en met 990 in 2022 en worden verhoogd met 2.739 in 2020 en met 1.753 in 2021. De wijzigingen op de afschrijvingen, totaal N 142, leiden tot een evenredige dotatie aan / onttrekking uit de Voorziening rioolrechten middelen derden.

Op programma 7 is een voorstel rente opgenomen van V 89 eenmalig in 2019 in verband met de herrekening van het renteomslagpercentage. Van dit voordeel heeft V 66 betrekking op riool. Dit voordeel leidt tot een evenredige dotatie aan de voorziening rioolrechten middelen derden (N 66 eenmalig in 2019).

6. Inkomensregelingen riolering (N 19 in 2019) - Onvermijdelijk

Het voorstel Inkomensregelingen riolering is opgenomen onder programma 6. De mutatie onder programma 7 heeft betrekking op de Voorziening rioolrechten middelen derden.

7. IBOR-project Arica (krediet 140 in 2019 en krediet -/- 18 in 2019 en -/- 122 in 2021)) – Onvermijdelijk

Het voorstel IBOR-project Arica is opgenomen onder programma 2. De mutatie onder programma 7 heeft betrekking op Riolering.

8. Subsidie geluidsscherm Schollevaar (V 289 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het Rijk heeft ons op 4 februari 2019 een specifieke uitkering toegekend ter dekking van de uitvoeringskosten voor schermen en raildempers langs de spoorlijn in Schollevaar. Op 8 oktober 2019 hebben we van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de definitieve vaststelling van deze subsidie ontvangen.

Wij stellen u voor de baten in de begroting eenmalig met V 289 te verhogen.

9. Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer (N 3 / V 3 structureel vanaf 2020) - Onvermijdelijk

Het voorstel Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer is opgenomen onder Programma 2.
De mutatie onder programma 7 leidt tot een evenredige onttrekking V 3 uit de Voorziening rioolrechten middelen derden.

10. Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer (N 1 / V 1 structureel vanaf 2020) - Onvermijdelijk

Het voorstel Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer is opgenomen onder Programma 2.
De mutatie onder programma 7 leidt tot een evenredige onttrekking V 1 uit de Voorziening afvalstoffenheffing middelen derden.

11. Mutaties Reserve eenmalige uitgaven programma 7 (V 30 / N 30 eenmalig in 2019 en N 30 / V 30 eenmalig in 2020) – Technisch

In de bijlage van deze najaarsnota treft u het te verwachten verloop van de bestemmingsreserve eenmalige uitgaven aan. In dit overzicht geven we een meerjarige besteding van de verschillende eenmalige posten weer. Om de eenmalige uitgaven in de begroting te verwerken volgens de bijlage, zijn onderstaande mutaties benodigd.

	2019	**2020**
Voorbereiding geluidsanering	V 30	N 30
0-10 Mutaties in reserve eenmalige uitgaven	N 30	V 30

Wij stellen u voor om de begroting hierop aan te passen.

12. Rente (V 89 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel rente is opgenomen onder programma 0.

Programma 8: STADSONTWIKKELING

1. Nieuwe ontwikkelingen

Geen ontwikkelingen.

2. Informatie stand van zaken prestaties uit de doelenboom

Wat willen we bereiken?	Geo data beschikbaar stellen in 3D.
Wat gaan we daarvoor doen?	Wij werken er aan onze GEO-data in 3D formaat beschikbaar te stellen, zodat wij klaar zijn voor o.a. de omgevingswet.
Portefeuillehouder	Van Veen
Stand van zaken	Inmiddels is bijna 1/3 van de gebouwen uitgewerkt. Daarna volgt de uitwerking van het terrein, de opname van bruggen, geluidsschermen etc. en het 'beplakken' van het model met fotobeelden voor een zo realistisch mogelijk beeld. Deze activiteiten zullen doorlopen in 2020. Ook wordt begonnen met het opnemen van verdiepingsinfo om m.n. de BAG en WOZ objecten in hoogbouw te kunnen situeren. De kaart in 3D is van grote toegevoegde waarde bij burgerparticipatie en bij het toetsen van nieuwe initiatieven en loopt daarbij vooruit op de nieuwe werkwijzen bij de omgevingswet.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Voorbereid zijn op invoering Omgevingswet.
Wat gaan we daarvoor doen?	Uitvoeren activiteiten Implementatieplan Omgevingswet 2016-2020 o.a.: 1. Opstellen Stadsvisie: de stadsvisie is de Capelse Omgevingsvisie. Het is een toekomstvisie op de leefomgeving voor geheel Capelle. De Omgevingsvisie is verplicht vanuit de Omgevingswet; 2. Uitvoeren pilot Florabuurt; de pilot is o.a. gericht op de integrale aanpak van sociaal en fysiek domein en het ontwikkelen van een bestemmingsplan nieuwe stijl; een klankbordgroep onder leiding van een extern adviseur begeleidt de pilot; 3. Uitvoeren van het plan van aanpak digitalisering, dat in 2018 is opgesteld.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	1. De Projectopdracht Stadsvisie is op 11 februari 2019 vastgesteld. Het Projectplan Stadsvisie is voorbereid. In de tweede helft van 2019 vinden de gesprekken met de stad over de Stadsvisie plaats. 2. De pilot Omgevingswet Florabuurt vindt parallel aan de ontwikkeling van de Gebiedsvisie plaats. De pilot heeft twee onderdelen: - een klankbordgroep van extern betrokkenen volgt het proces; deze klankbordgroep is drie maal bijeen geweest; - het is de intentie om geen traditioneel bestemmingsplan op te stellen, maar een zgn. Bestemmingsplan Verbrede Reikwijdte, de voorloper van het Omgevingsplan. Hiertoe is in maart een aanvraag bij het ministerie ingediend. 3. In maart 2019 is de Impactanalyse Digitalisering -op basis van de checklist van de VNG- voor onze gemeente opgeleverd. Onderdeel van de Impactanalyse is een stappenplan voor de voorbereiding van onze gemeente op de eisen die het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) stelt. Er moet allereerst rekening gehouden worden met het updaten van applicaties om aan te sluiten op het DSO. Verder wordt geadviseerd om tijdelijk een coördinerende functie aan te stellen, specifiek gericht op de voorbereiding op het DSO.

Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Realiseren van woningbouwontwikkelingen.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Realiseren van projecten uit het Meerjarenprogramma Stadsontwikkeling (MPS) waaronder de gebiedsvisies Centraal Capelle en Landelijk Capelle. Het gaat om o.a. de Rubenssingel, de Mient en Fascinatio. Voor Oeverrijk, Hoven II en Post NL gaan de woningen in de verkoop; 2. Herontwikkeling van De Hoven II in combinatie met het revitaliseren van de kwetsbare woningvoorraad; 3. Bepalen van de koers voor de gebiedsvisie Florabuurt voor een woningbouwprogramma voor (zorg)woningen in samenwerking met Havensteder; 4. Uitwerken van de gebiedsvisie Florabuurt, Schollevaar, entreegebied Capelle en deze vertalen in concrete projecten binnen het MPS.
Portefeuillehouder	Van Veen
Stand van zaken	1. Voor de meest recente stand van zaken verwijzen wij naar het MPS 2019-2022. 2. Volgend jaar worden ca. 300 portiekwoningen in de Hoven II gesloopt om een bijzondere gemengde woonbuurt te realiseren met (middel)dure eengezinswoningen en woningen voor bijvoorbeeld senioren en gezinnen. Het wordt een gebied met laagbouw en hoekaccenten met de uitstraling die bij een centrum past. Om de herontwikkeling op deze locatie mogelijk te maken is in het 3e kwartaal van 2018 het gebiedspaspoort geactualiseerd en het bestemmingsplan aangepast. In maart 2019 is de aanbestedingsprocedure afgerond en de definitieve gunning aan Blauwhoed Projectontwikkeling II B.V. verleend. De gemeente investeert in de inrichting van de openbare ruimte. De woningen worden gerealiseerd door de ontwikkelaar en twee te behouden appartementenblokken worden door Havensteder gerenoveerd. 3. Samen met Havensteder en Pameijer werken we aan het opstellen van een gebiedsvisie voor Florabuurt en omgeving. De koers voor de gebiedsvisie willen wij eind 2019 ter besluitvorming aan uw raad voorleggen. De gebiedsvisie volgt medio 2020. 4. Voor de meest recente stand van zaken verwijzen wij naar het MPS 2019-2022.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Gevarieerde en evenwichtige woningvoorraad.
Wat gaan we daarvoor doen?	Bij nieuwbouw zoeken naar een toevoeging die bijdraagt aan een gevarieerde woningvoorraad in de gemeente welke afgestemd is op de vraag uit de lokale woningmarkt en bijdraagt aan een meer evenwichtiger verdeling van de sociale voorraad over de regio conform de in 2018 gemaakte woningmarktafspraken en de doelstellingen van de woonvisie.
Portefeuillehouder	Hartnagel
Stand van zaken	Dit is onderdeel van de advisering bij woningbouwprojecten en hierop wordt gestuurd en gemonitord.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Realiseren van de taakstelling huisvesting statushouders.

Wat gaan we daarvoor doen?	In goed overleg met Havensteder blijft het nodig om tijdig voldoende woningen beschikbaar te krijgen om de taakstelling te kunnen uitvoeren.
Portefeuillehouder	Hartnagel
Stand van zaken	De taakstelling voor het 2e halfjaar 2019 is 39 personen. Dit is inclusief een achterstand van 16 personen uit het 1e halfjaar. In de Voorjaarsnota 2019 is reeds aangegeven dat door het COA met name grote gezinnen (>6 personen) zijn gekoppeld. Grote woningen zijn schaars en de mutatiegraad is laag. Hierdoor moet er (te) lang worden gewacht op een beschikbare woning. Met zowel de Provincie als het COA zijn hierover gesprekken gevoerd. Dit is een probleem dat bij meerdere gemeenten speelt. Kijkende naar mogelijke oplossingen om aan de taakstelling te voldoen zijn de woningen in de Rotterdamwetgebieden besproken. Door de Provincie is gevraagd of het mogelijk is om tijdelijk, bij uitzondering, grote woningen in deze gebieden beschikbaar te stellen voor statushouders met een groot gezin. In overleg met de portefeuillehouder en woningcorporatie Havensteder wordt er, middels de hardheidsclausule, uitvoering aangegeven.
Prestatie (indicator)	

3. Indicatoren

- Landelijke indicatoren

Hieronder treft u de in het BBV voorgeschreven indicatoren voor dit programma aan. De andere voorgeschreven indicator voor dit programma die niet is veranderd t.o.v. de Voorjaarsnota 2019, is weergegeven in bijlage 8.

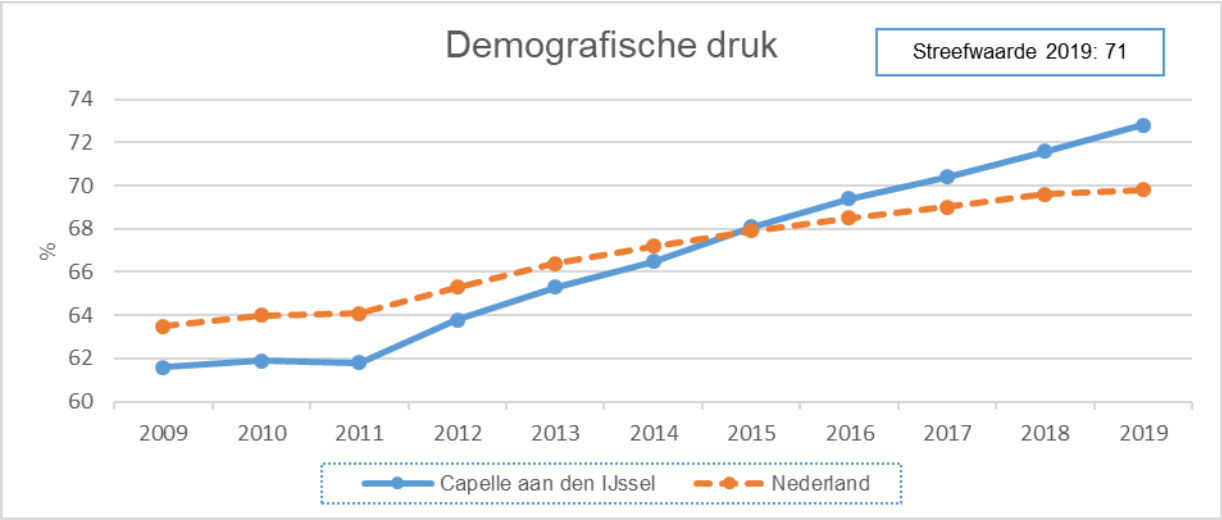

- Overige beleidsindicatoren

Taakveld 8.1 t/m 8.3

Omschrijving	Bron	Meting 2016	Meting 2017	Meting 2018	Streef-waarde 2019	Meting VJN 2019	Meting 30-9-2019
Verhouding sociale huur / particuliere huur	Buurtmonitor	niet bekend	76% / 24%	77% / 23%	76% / 24%	77% / 23%	77% / 23%
Verhouding te realiseren grondgebonden woningen / appartementen	Woningbouwprogramma / MPS	100% / 0%	43% / 57%	84% / 16%	72% / 28%	15% / 85%	16% / 84%
Woningvoorraad	Buurtmonitor	30.619	30.619	30.717	31.032	30.660	31.459
Omvang sociale voorraad	Corporaties	10.207	10.200	10.130	>10.000	10.455	10.394

Daling sociale woningbouw: % aantal sociale woningen ten opzichte van gehele woningvoorraad. Streefwaarde: van 39% in 2011, tot 36% in 2015 en 33% in 2020.	Buurtmonitor. Data van Havensteder. Data wonen: Syswo. Bron: BZk/DGWBI/Systeem Woningvoorraad SYSWOV. Peildatum: 1 januari	33,3%	33,0%	33,0%	34,0%	34,0%	vervallen*

*) In Programma Wonen 2019-2022 spreken wij over absolute aantallen en niet over percentages. Deze indicator komt te vervallen.

4. Wat mag het kosten?

De geraamde lasten en baten zijn (x € 1.000):

Programma 8 Stadsontwikkeling	**Begroting 2019 incl. wijz.**	**Wijz. NJN 2019**	**Begroting 2019 na wijz. NJN**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
Lasten	N 17.041	N 1.190	N 18.231	N 19.146	N 29.851	N 14.354	N 7.980
Baten	V 14.340	V 1.252	V 15.592	V 15.464	V 27.511	V 12.819	V 6.049
Saldo van baten en lasten	**N 2.701**	**V 62**	**N 2.639**	**N 3.682**	**N 2.340**	**N 1.535**	**N 1.931**
Mutaties in reserves:							
Reserve eenmalige uitgaven	V 48	N 288	N 240	V 288	N 0	N 0	N 0
Reserve herstr.actief grondbeleid	V 10.494		V 10.494	N 0	N 0	N 0	N 0
Algemene reserve	N 8.090		N 8.090	N 0	N 0	N 0	N 0
Egalisatiereserve bedrijfsvoering	N 148		N 148	N 121	N 52	N 52	N 52
Totaal mutaties reserves	**V 2.304**	**N 288**	**V 2.016**	**V 167**	**N 52**	**N 52**	**N 52**
Resultaat	**N 397**	**N 226**	**N 623**	**N 3.515**	**N 2.392**	**N 1.587**	**N 1.983**

In onderstaande tabel wordt een specificatie gegeven van de wijzigingen in het jaar 2019:

Mutaties saldo van baten en lasten:	**2019**	**2019**	**2019**
Omschrijving	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**
Het Nieuwe Rivium	N 570	V 570	N 0
Actualisatie grondexploitaties	N 883	V 113	N 770
Actualisatie grondexploitaties	N 923	V 923	N 0
Opbrengsten bouwleges		V 635	V 635
Mutaties exploitatie gemeentelijk vastgoed	N 74	V 24	N 50
's-Gravenweg 325		N 120	N 120
Mutaties reserve eenmalige uitgaven	V 288		V 288
Voorbereidingsbudget herontwikkeling ING-locatie	N 30	V 30	N 0
Rente	V 79		V 79
Totaal mutatie saldo van baten en lasten	**N 1.190**	**V 1.252**	**V 62**
Mutaties reserves			
Reserve eenmalige uitgaven			N 288
Totaal mutatie in de reserves			**N 288**
Mutatie Resultaat			**N 226**

Onderstaand worden alle wijzigingsvoorstellen nader toegelicht:

1. Het nieuwe Rivium (N/V 570 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

In de Voorjaarsnota 2019 8.4.2 is voor de ontwikkeling van Het nieuw Rivium een budget beschikbaar gesteld van 570. Uitgangspunt hierbij was de vaststelling van het gebiedspaspoort 2.0 medio 2019. Het Nieuwe Rivium is op dit moment gezien de ambities het grootste project binnen de gemeente die een forse inzet vraagt. Gebleken is dat dit proces complexer is, verdere onderzoeken vereist zijn en meer tijd in beslag neemt. De verwachte kosten voor de tweede helft van dit jaar hebben dezelfde omvang als de geraamde kosten voor het eerste halfjaar. Deze kosten zullen anterieur worden verhaald op de ontwikkelende partijen waardoor er sprake is van een saldo neutrale mutatie.

Wij stellen u voor de lasten en baten in de begroting 2019 eenmalig met 570 te verhogen.

2. Bouwgronden in Exploitatie (BIE): Lasten en baten inclusief balansmutaties (N 900 / V 900 in 2019, V 213 / N 213 in 2020, V 930 / N 930 in 2021, V 2.868/ N 2.868 in 2022 en N 639 / V 639 in 2023); Mutatie voorziening verliesgevende complexen (V 17 in 2019); Mutatie tussentijdse winstneming N 787 in 2019, V 41 in 2020, V 70 in 2021, N 327 in 2022 en V 398 in 2023) - Onvermijdelijk

Lasten en baten inclusief balansmutaties
Voor de projecten met actief grondbeleid worden de kosten en opbrengsten inzichtelijk gemaakt in de grondexploitaties. In de geheime bijlage ‘Actualisatie Grondexploitaties Najaarsnota 2019’ geven we inzicht in de financiële actualisatie van de projecten met een vastgestelde grondexploitatie. De mutaties aan de lasten en baten worden budgettair neutraal verwerkt door de balansmutaties (N 900 / V 900 in 2019, V 213 / N 213 in 2020, V 903 / N 903 in 2021, V 2.868 / N 2.868 in 2022 en N 639 / V 639 in 2023).

Tussentijdse winstneming
Het BBV schrijft voor dat we voor de winstgevende complexen op basis van de methode ‘Percentage of Completion’’ voor de grondexploitaties (tussentijds) winst nemen. We hebben de fasering van de tussentijdse winstneming in de Begroting 2020 voor de jaren 2020 t/m 2023 geactualiseerd met in totaal een voordeel (V 728). Jaarschijf 2019 konden we niet meenemen in de actualisatie van de Begroting 2020. Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties hebben we de bedragen 2019 t/m 2023 aangepast (N 787 in 2019, V 41 in 2020, V 70 in 2021, N 326 in 2022 en V 398 in 2023).

Lagere dotatie aan de Voorziening Verliesgevende complexen
Het BBV schrijft voor een voorziening te treffen voor de verliesgevende complexen op het moment van het ontstaan van het verlies (negatieve eindwaarde). De actualisatie van de grondexploitaties leidt tot een lager totaal verlies van de verliesgevende complexen (V 17 in 2019). Dat betekent dat een deel van de voorziening kan vrijvallen.

De actualisatie van de grondexploitaties leidt tot onderstaande begrotingswijziging.

Effect Actualisatie grondexploitaties NJN2019	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Lasten	N 4	V 138	V 748	V 837	V 426
Lagere dotatie voorziening verliesgevende complexen	V 17	V 0	V 0	N 0	V 0
Balansmutaties lasten	N 896	V 75	V 182	V 2.031	N 1.065
Totaal lasten	**N 883**	**V 213**	**V 930**	**V 2.868**	**N 639**
Baten	V 576	N 150	N 234	N 2.820	N 0
Mutatie winstnemingen	N 787	V 41	V 70	N 326	V 398
Balansmutaties baten	V 324	N 63	N 696	N 49	V 639
Totaal baten	**V 113**	**N 172**	**N 860**	**N 3.195**	**V 1.037**
Begrotingswijziging	**N 770**	**V 41**	**V 70**	**N 327**	**V 398**

Wij stellen u voor de begroting volgens bovenstaande tabel aan te passen.

3. Krediet energie besparende maatregelen (Krediet -/- 81 in 2019, 81 in 2020 en kapitaallasten V 10 in 2020)

Dit krediet is gevoteerd om bij de Educatusstraat 10, Fluiterlaan 400, Fluiterlaan 429 en de riolering Jan de Geusrede 39 en Spoorlaan 18, de technische installatie te optimaliseren. Daarnaast is het krediet ook gevoteerd om op de Fluiterlaan 400 en op de rioolgemalen Jan de Geusrede 39 en Spoorlaan 18 zonnepanelen plaatsen.

De technische installaties zijn geoptimaliseerd en op de Spoorlaan 18 zijn zonnepanelen geplaatst.
Er moet nader onderzoek plaatsvinden naar de dakconstructie van de Fluiterlaan 400 en Jan de Geusrede 39. Omdat de plaatsing van de zonnepanelen niet in 2019 plaatsvindt maar in 2020 moet het restant krediet beschikbaar blijven.

Hierdoor ontstaat er een verschuiving van het restant van het investeringsbedrag van 2019 naar 2020: -81 in 2019 en +81 in 2020. Verder is er een eenmalige vrijval van kapitaallasten van V 10 in 2020.

Wij stellen u voor om dit krediet te verlagen met 81 in 2019 en te verhogen met 81 in 2020. Daarnaast stellen wij u voor eenmalig V 10 te laten vrijvallen in de algemene middelen.

4. Opbrengsten bouwleges (V 635 éénmalig in 2019) – Onvermijdelijk

De opbrengsten van de bouwleges vallen in 2019 hoger uit dan begroot. In onderstaande tabel staan de 6 grootste opbrengsten opgenomen welke nog niet eerder zijn begroot. Daarnaast is sprake van diverse kleine bouwleges welke onder de post overig zijn opgenomen.

Amandelhof; zorgcentrum	171
IJsselland; renovatie verpleegafdeling	153
IJsselland; uitbreiding OK	135
Lijstersingel; tijdelijke scholen	60
Fascinatio Boulevard 1088-1120; 17 woon/werk eenheden	45
Meeuwensingel; nieuwbouw zorgclusterwoningen	36
Overig	35
Totaal	**635**

Wij stellen u voor de baten in de begroting te verhogen met V 635 éénmalig in 2019.

5. Toename bouwleges vanwege SHO, MPS en transformatie Rivium (V 3.537 / N 3.029 in 2020, V 311 / V 848 in 2021, V 1.280 / V 86 in 2022 en V 73 / V 1.295 in 2023) – Onvermijdelijk

Als gevolg van het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs (SHO), verschillende projecten uit het Meerjarenprogramma Stadsontwikkeling (MPS) en de transformatie in het Rivium, verwachten wij een toename van de bouwleges. Omdat deze een piek vertonen in met name het jaar 2020, stellen wij voor om de baten te egaliseren over meerdere jaren. Ook zullen wij ook extra kosten moeten maken om de grote hoeveelheid bouwaanvragen goed te kunnen verwerken. In dit voorstel lichten wij de baten, de voorziening en de lasten toe.
Effect op de baten: bouwleges inkomsten
Het SHO betreft de nieuwbouw van de Eben Haëzerschool, 2x tijdelijke huisvesting en nieuwbouw van de Meeuwensingel scholen, inclusief gymzaal. Voor deze projecten geldt een prognose van V 322 bouwleges: V 148 in 2020 en V 174 in 2021.
Het MPS betreft 31 projecten voor transformatie of nieuwbouw in de stad. De grootste projecten betreffen:

- Nieuwbouw Fascinatio;
- Florabuurt;
- Hoven II;
- ’s Gravenweteringpark;
- Meeuwensingel;
- Blinkert-gebied.

Voor deze projecten is de prognose van bouwleges als volgt: V 898 in 2020, V 531 in 2021, V 625 in 2022 en V 259 in 2023.
Voor het Rivium heeft de gemeente op 30 augustus 2019 een woningbouwprognose en -planning ontvangen van de coalitie van projectontwikkelaars. De plannen betreffen de nieuwbouw van 4.753 woningen, verdeeld over 8 projecten. Dit leidt tot een geschatte bouwsom van € 400 à 500 miljoen. De coalitie is voornemens de meeste projecten aan te vangen in 2020, waardoor het aannemelijk is dat de vergunningaanvragen in dat jaar ingediend zullen worden. In dat jaar zullen dan ook de bouwleges inkomsten geboekt worden; het jaar van aanvragen is leidend voor het jaar van boeken.
Tot slot is er een jaarlijks terugkerende prognose van kleine aanvragen van particulieren en bedrijven van V 74.

Onderdeel	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
1. SHO	78	174	0	0
2. MPS	1.011	531	625	259
3. Transformatie Rivium	2.693	-	841	-
4. Kleine aanvragen	74	74	74	74
Totaal prognose	**3.856**	**779**	**1.540**	**333**
Huidige begroting	319	468	260	260
Verschil = te begroten	**3.537**	**311**	**1.280**	**73**

Egaliseren baten via voorziening
De baten voor de bouwleges vertonen een piek in het jaar 2020 en deels ook in het jaar 2022. Dit wordt vooral veroorzaakt door de verwachte bouwaanvragen in het Rivium. Tegelijkertijd zullen de kosten zich naar verwachting meer verspreiden over de verschillende jaren. Het beoordelen van grote, complexe bouwaanvragen kost nu eenmaal tijd. Daarom willen wij voorstellen om de baten door middel van een nieuwe Voorziening Omgevingsvergunningen trendmatig te verspreiden over de komende vier jaar.
Financieel kan dit als volgt:

	2020	**2021**	**2022**	**2023**
Prognose baten bouwleges	3.856	779	1.541	333
Gemiddelde 2020-2023	1.627	1.627	1.627	1.628
Verschil = te muteren met voorziening	2.229	-848	-86	-1.295

+ = te doteren aan voorziening, -/- = te onttrekken uit voorziening
Effect op de lasten: extra capaciteit benodigd
Wij verwachten dat de projecten van het SHO, het MPS en de Transformatie van het Rivium onze bestaande capaciteit op het gebied van vergunningverlening en handhaving overstijgt. Voor de transformatie van het Rivium is bovendien zeer specialistische kennis nodig over hoogbouw. Ook verwachten wij extra technische adviezen nodig te hebben. Voor het jaar 2020 worden de volgende kosten voorzien. Voor de jaren erna zal in de Begroting 2021 of Najaarsnota 2020 beoordeeld worden welke capaciteit benodigd is.

	2020
Inhuur vergunningverlening	375
Inhuur handhaving	275
Technische adviezen	150
Totaal	**800**

Wij stellen u voor om baten en lasten volgt aan te passen: V 3.537 / N 3.029 in 2020, V 311 / V 848 in 2021, V 1.280 / V 86 in 2022 en V 73 / V 1.295 in 2023.

6. Mutaties exploitatie gemeentelijk vastgoed (N 50 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel Mutaties exploitatie gemeentelijk vastgoed is opgenomen onder programma 4

7. Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer (N 1 structureel vanaf 2020) - Onvermijdelijk

Het voorstel Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer is opgenomen onder Programma 2.

8. ’s-Gravenweg 325 (N 120 eenmalig in 2019 en V 120 eenmalig in 2020) – Onvermijdelijk

De definitieve verkoop van ’s-Gravenweg 325 stond dit jaar op de planning, waarna het pand zal worden gerestaureerd.
Vanwege een lang traject om te komen tot een positief advies van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, dat noodzakelijk is om een omgevingsvergunning te kunnen afgeven, zal de verkoop niet in 2019 plaatsvinden. Dit traject heeft lager geduurd doordat de initiatiefnemer aanpassingen in onderdelen van het bouwplan heeft doorgevoerd. Recent is een positief advies ontvangen van de Rijksdienst met het verzoek tot enkele aanpassingen in uitvoering en documentatie. Als deze door ons is ontvangen en gecontroleerd kan de omgevingsvergunning worden afgegeven. De verkoop zal in 2020 gaan plaatsvinden.

Wij stellen u voor de baten in de begroting in 2019 met N 120 af te ramen en in 2020 met V 120 aan te ramen.

9. Mutaties Reserve eenmalige uitgaven programma 8 (V 288 / N 288 eenmalig in 2019 en N 288 / V 288 eenmalig in 2020) – Technisch

In de bijlage van deze najaarsnota treft u het te verwachten verloop van de bestemmingsreserve eenmalige uitgaven aan. In dit overzicht geven we een meerjarige besteding van de verschillende eenmalige posten weer. Om de eenmalige uitgaven in de begroting te verwerken volgens de bijlage, zijn onderstaande mutaties benodigd.

	2019	**2020**
Implementatie omgevingswet NJN16 8.4.1	V 40	N 40
De Hoven Fase 2	V 75	N 75
DOE MEE programma	V 20	N 20
Promoten-coördinatie activiteiten	V 13	N 13
Landelijk Capelle	V 70	N 70
Gebiedsaanpak Schollevaar	V 70	N 70
Totaal	**V 288**	**N 288**
0-10 Mutaties in reserve eenmalige uitgaven	**N 288**	**V 288**

Wij stellen u voor om de begroting hierop aan te passen.

10. Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam (N 20 structureel ingaande 2020) - Onvermijdelijk

De gemeente Capelle neemt met 13 regiogemeenten deel aan het Samenwerkingsverband Wonen regio Rotterdam. Het Samenwerkingsverband heeft besloten tot instelling van een interim Stafbureau. Naast de bijdrage in de kosten voor dit bureau wordt ook een bijdrage gevraagd voor de uitvoering van een aantal projecten (o.a. Woondeal en de Regionale Woonvisie). Voor 2019 worden de kosten (14) gedekt uit het bestaande budget. Ingaande 2020 bedraagt de bijdrage 28 en is het reguliere budget niet toereikend.

Wij stellen u voor de lasten in de begroting ingaande 2020 te verhogen met N 20.

11. Voorbereidingsbudget herontwikkeling ING-locatie (N/V 30 eenmalig in 2019) – Beleidskeuze

Het kantoorpand aan de Kerklaan zal worden gesloopt om op deze kavel een appartementencomplex te ontwikkelen. Wij faciliteren de ontwikkelaar en architect bij het opstellen van het gebiedspaspoort, welke begin 2020 ter inzage zal worden gelegd. Voor de hiermee gemoeide plankosten is een budget van N 30 benodigd, welke kosten we via een intentieovereenkomst zullen verhalen op de ontwikkelaar.

Wij stellen u voor de lasten en de baten in de begroting eenmalig in 2019 te verhogen met N 30/ V 30.

12. Rente (V 79 eenmalig in 2019) – Onvermijdelijk

Het voorstel rente is opgenomen onder programma 0.

3 Financieel overzicht programma's

- Financieel overzicht vóór wijziging

Lasten	Vóór wijziging				
Programma	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
0. Bestuur en ondersteuning	N 31.497	N 32.883	N 30.339	N 30.353	N 30.271
1. Integrale veiligheid en openbare orde	N 7.624	N 7.809	N 8.015	N 8.024	N 8.027
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	N 8.434	N 8.188	N 7.652	N 8.135	N 9.001
3. Economie	N 1.860	N 1.252	N 1.265	N 1.267	N 1.268
4. Onderwijs	N 9.242	N 8.585	N 8.353	N 8.722	N 9.015
5. Sport, cultuur en recreatie		N 0			
- Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	N 10.778	N 11.996	N 13.026	N 13.035	N 13.054
- Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	N 6.557	N 6.232	N 6.323	N 7.013	N 7.092
6. Sociaal domein		N 0			
- Sociale infrastructuur	N 11.723	N 11.693	N 11.464	N 11.304	N 11.307
- Werk en Inkomen (Participatiewet)	N 53.837	N 54.003	N 54.441	N 55.220	N 55.037
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	N 13.965	N 14.411	N 14.417	N 14.454	N 14.486
- Jeugdhulp	N 22.287	N 19.576	N 17.704	N 17.600	N 19.171
7. Volksgezondheid en milieu	N 16.155	N 16.460	N 16.910	N 17.154	N 17.670
8. Stadsontwikkeling	N 17.041	N 16.031	N 30.760	N 17.201	N 7.320
Totaal Lasten	**N 211.000**	**N 209.119**	**N 220.669**	**N 209.482**	**N 202.719**

Baten	Vóór wijziging				
Programma	Begroting 2019	Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
0. Bestuur en ondersteuning	V 130.904	V 138.220	V 138.509	V 137.559	V 139.144
1. Integrale veiligheid en openbare orde	V 629	V 665	V 665	V 665	V 665
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	V 814	V 449	V 395	V 450	V 416
3. Economie	V 1.139	V 1.092	V 1.092	V 1.092	V 1.092
4. Onderwijs	V 3.275	V 3.283	V 3.185	V 3.185	V 3.185
5. Sport, cultuur en recreatie		N 0			
- Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	V 3.037	V 3.554	V 3.979	V 3.979	V 3.979
- Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	V 893	V 893	V 893	V 893	V 893
6. Sociaal domein		N 0			
- Sociale infrastructuur	V 1.121	V 1.077	V 1.028	V 1.028	V 1.028
- Werk en Inkomen (Participatiewet)	V 33.127	V 33.217	V 32.911	V 33.023	V 33.023
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	V 468	V 463	V 463	V 463	V 463
- Jeugdhulp	V 62	V 62	V 62	V 62	V 62
7. Volksgezondheid en milieu	V 12.892	V 13.756	V 14.184	V 14.500	V 15.038
8. Stadsontwikkeling	V 14.340	V 11.979	V 27.212	V 14.648	V 3.644
Totaal Baten	**V 202.701**	**V 208.710**	**V 224.578**	**V 211.547**	**V 202.632**

Saldi	Vóór wijziging				
Programma	Begroting 2019	Begroting 2020	Raming 2021	Raming 2022	Raming 2023
0. Bestuur en ondersteuning	V 99.407	V 105.337	V 108.170	V 107.206	V 108.873
1. Integrale veiligheid en openbare orde	N 6.995	N 7.144	N 7.350	N 7.359	N 7.362
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	N 7.620	N 7.739	N 7.257	N 7.685	N 8.585
3. Economie	N 721	N 160	N 173	N 175	N 176
4. Onderwijs	N 5.967	N 5.302	N 5.168	N 5.537	N 5.830
5. Sport, cultuur en recreatie					
- Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	N 7.741	N 8.442	N 9.047	N 9.056	N 9.075
- Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	N 5.664	N 5.339	N 5.430	N 6.120	N 6.199
6. Sociaal domein					
- Sociale infrastructuur	N 10.602	N 10.616	N 10.436	N 10.276	N 10.279
- Werk en Inkomen (Participatiewet)	N 20.710	N 20.786	N 21.530	N 22.197	N 22.014
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	N 13.497	N 13.948	N 13.954	N 13.991	N 14.023
- Jeugdhulp	N 22.225	N 19.514	N 17.642	N 17.538	N 19.109
7. Volksgezondheid en milieu	N 3.263	N 2.704	N 2.726	N 2.654	N 2.632
8. Stadsontwikkeling	N 2.701	N 4.052	N 3.548	N 2.553	N 3.676
Totaal saldo van baten en lasten	**N 8.299**	**N 409**	**V 3.909**	**V 2.065**	**N 87**
Mutaties reserves	V 11.444	V 2.967	V 3	V 447	V 467
Afrondingen	V 1	V 2	N 1	N 0	N 0
Totaal Resultaat	**V 3.146**	**V 2.560**	**V 3.911**	**V 2.512**	**V 380**

- **Financieel overzicht van wijziging**

Lasten	*Wijziging*				
Programma	**Begroting 2019**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
0. Bestuur en ondersteuning	V 311	V 220	V 340	V 236	V 228
1. Integrale veiligheid en openbare orde	V 13	N 11	N 11	N 3	N 11
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	V 244	N 292	N 52	N 137	N 99
3. Economie	V 308	N 300	N 0	N 0	N 0
4. Onderwijs	V 333	V 1	V 8	V 8	V 8
5. Sport, cultuur en recreatie					
- Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	V 114	N 152	N 194	N 206	N 206
- Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	V 192	N 660	N 85	N 67	N 93
6. Sociaal domein					
- Sociale infrastructuur	N 73	N 11	N 8	N 8	N 8
- Werk en Inkomen (Participatiewet)	V 1.840	V 1.936	V 1.853	V 2.052	V 1.103
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	N 275	N 62	N 78	N 92	N 92
- Jeugdhulp	V 64	N 692	N 308	N 308	N 308
7. Volksgezondheid en milieu	N 141	V 1	N 67	N 58	V 56
8. Stadsontwikkeling	N 1.190	N 3.115	V 909	V 2.847	N 660
Totaal Lasten	**V 1.740**	**N 3.137**	**V 2.307**	**V 4.264**	**N 82**

Baten	*Wijziging*				
Programma	**Begroting 2019**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
0. Bestuur en ondersteuning	V 2.227	N 2.054	N 512	V 159	V 180
1. Integrale veiligheid en openbare orde	N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
3. Economie	N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
4. Onderwijs	N 93	N 0	N 0	N 0	N 0
5. Sport, cultuur en recreatie					
- Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	V 56	V 59	V 59	V 59	V 59
- Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
6. Sociaal domein					
- Sociale infrastructuur	N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
- Werk en Inkomen (Participatiewet)	N 777	N 149	N 157	N 199	N 97
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
- Jeugdhulp	V 159	N 0	N 0	N 0	N 0
7. Volksgezondheid en milieu	V 270	N 31	V 67	V 58	N 56
8. Stadsontwikkeling	V 1.252	V 3.485	V 299	N 1.829	V 2.405
Totaal Baten	**V 3.094**	**V 1.310**	**N 244**	**N 1.752**	**V 2.491**

Saldi	*Wijziging*				
Programma	**Begroting 2019**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
0. Bestuur en ondersteuning	V 2.538	N 1.834	N 172	V 395	V 408
1. Integrale veiligheid en openbare orde	V 13	N 11	N 11	N 3	N 11
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	V 244	N 292	N 52	N 137	N 99
3. Economie	V 308	N 300	N 0	N 0	N 0
4. Onderwijs	V 240	V 1	V 8	V 8	V 8
5. Sport, cultuur en recreatie					
- Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	V 170	N 93	N 135	N 147	N 147
- Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	V 192	N 660	N 85	N 67	N 93
6. Sociaal domein					
- Sociale infrastructuur	N 73	N 11	N 8	N 8	N 8
- Werk en Inkomen (Participatiewet)	V 1.063	V 1.787	V 1.696	V 1.853	V 1.006
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	N 275	N 62	N 78	N 92	N 92
- Jeugdhulp	V 223	N 692	N 308	N 308	N 308
7. Volksgezondheid en milieu	V 129	N 30	N 0	N 0	N 0
8. Stadsontwikkeling	V 62	V 370	V 1.208	V 1.018	V 1.745
Totaal saldo van baten en lasten	**V 4.834**	**N 1.827**	**V 2.063**	**V 2.512**	**V 2.409**
Mutaties reserves	N 1.695	V 1.390	V 258	V 3	V 68
Afrondingen	N 0	N 0	N 0	N 0	N 0
Totaal Resultaat	**V 3.139**	**N 437**	**V 2.321**	**V 2.515**	**V 2.477**

- **Financieel overzicht na wijziging**

Lasten	Na wijziging				
Programma	**Begroting 2019**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
0. Bestuur en ondersteuning	N 31.186	N 32.663	N 29.999	N 30.117	N 30.043
1. Integrale veiligheid en openbare orde	N 7.611	N 7.820	N 8.026	N 8.027	N 8.038
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	N 8.190	N 8.480	N 7.704	N 8.272	N 9.100
3. Economie	N 1.552	N 1.552	N 1.265	N 1.267	N 1.268
4. Onderwijs	N 8.909	N 8.584	N 8.345	N 8.714	N 9.007
5. Sport, cultuur en recreatie					
- Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	N 10.664	N 12.148	N 13.220	N 13.241	N 13.260
- Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	N 6.365	N 6.892	N 6.408	N 7.080	N 7.185
6. Sociaal domein					
- Sociale infrastructuur	N 11.796	N 11.704	N 11.472	N 11.312	N 11.315
- Werk en Inkomen (Participatiewet)	N 51.997	N 52.067	N 52.588	N 53.168	N 53.934
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	N 14.240	N 14.473	N 14.495	N 14.546	N 14.578
- Jeugdhulp	N 22.223	N 20.268	N 18.012	N 17.908	N 19.479
7. Volksgezondheid en milieu	N 16.296	N 16.459	N 16.977	N 17.212	N 17.614
8. Stadsontwikkeling	N 18.231	N 19.146	N 29.851	N 14.354	N 7.980
Totaal Lasten	**N 209.260**	**N 212.256**	**N 218.362**	**N 205.218**	**N 202.801**

Baten	Na wijziging				
Programma	**Begroting 2019**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
0. Bestuur en ondersteuning	V 133.131	V 136.166	V 137.997	V 137.718	V 139.324
1. Integrale veiligheid en openbare orde	V 629	V 665	V 665	V 665	V 665
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	V 814	V 449	V 395	V 450	V 416
3. Economie	V 1.139	V 1.092	V 1.092	V 1.092	V 1.092
4. Onderwijs	V 3.182	V 3.283	V 3.185	V 3.185	V 3.185
5. Sport, cultuur en recreatie					
- Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	V 3.093	V 3.613	V 4.038	V 4.038	V 4.038
- Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	V 893	V 893	V 893	V 893	V 893
6. Sociaal domein					
- Sociale infrastructuur	V 1.121	V 1.077	V 1.028	V 1.028	V 1.028
- Werk en Inkomen (Participatiewet)	V 32.350	V 33.068	V 32.754	V 32.824	V 32.926
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	V 468	V 463	V 463	V 463	V 463
- Jeugdhulp	V 221	V 62	V 62	V 62	V 62
7. Volksgezondheid en milieu	V 13.162	V 13.725	V 14.251	V 14.558	V 14.982
8. Stadsontwikkeling	V 15.592	V 15.464	V 27.511	V 12.819	V 6.049
Totaal Baten	**V 205.795**	**V 210.020**	**V 224.334**	**V 209.795**	**V 205.123**

Saldi	*Na wijziging*				
Programma	**Begroting 2019**	**Raming 2020**	**Raming 2021**	**Raming 2022**	**Raming 2023**
0. Bestuur en ondersteuning	V 101.945	V 103.503	V 107.998	V 107.601	V 109.281
1. Integrale veiligheid en openbare orde	N 6.982	N 7.155	N 7.361	N 7.362	N 7.373
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	N 7.376	N 8.031	N 7.309	N 7.822	N 8.684
3. Economie	N 413	N 460	N 173	N 175	N 176
4. Onderwijs	N 5.727	N 5.301	N 5.160	N 5.529	N 5.822
- Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	N 7.571	N 8.535	N 9.182	N 9.203	N 9.222
- Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	N 5.472	N 5.999	N 5.515	N 6.187	N 6.292
- Sociale infrastructuur	N 10.675	N 10.627	N 10.444	N 10.284	N 10.287
- Werk en Inkomen (Participatiewet)	N 19.647	N 18.999	N 19.834	N 20.344	N 21.008
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO)	N 13.772	N 14.010	N 14.032	N 14.083	N 14.115
- Jeugdhulp	N 22.002	N 20.206	N 17.950	N 17.846	N 19.417
7. Volksgezondheid en milieu	N 3.134	N 2.734	N 2.726	N 2.654	N 2.632
8. Stadsontwikkeling	N 2.639	N 3.682	N 2.340	N 1.535	N 1.931
Totaal saldo van baten en lasten	**N 3.465**	**N 2.236**	**V 5.972**	**V 4.577**	**V 2.322**
Mutaties reserves	**V 9.749**	**V 4.357**	**V 261**	**V 450**	**V 535**
Afrondingen	V 1	V 2	N 1	N 0	N 0
Totaal Resultaat	**V 6.285**	**V 2.123**	**V 6.232**	**V 5.027**	**V 2.857**

Verschil met Voorjaarsnota 2019

Zoals wij ook hebben aangegeven in de Programmabegroting 2020 (op pagina 227), wijken de cijfers van het jaar 2019 (vóór wijziging) af van de cijfers zoals wij deze in de Voorjaarsnota 2019 hebben opgenomen. Hierbij is het eindsaldo van 2019 ongewijzigd, alleen de verdeling over de programma's is aangepast.

In de programma's en in hoofdstuk 3 presenteren wij financiële overzichten van de Begroting 2019 en Begroting 2020 t/m 2023. De cijfers van de Begroting 2019 (vóór wijziging) zijn de cijfers zoals deze voor het laatst gemuteerd zijn bij de Voorjaarsnota 2019. Bij het opstellen van de Begroting 2020 hebben wij een aantal omissies geconstateerd in het verwerken van de verdeling van voorstellen uit de Voorjaarsnota 2019 over de verschillende programma's. Dit betreft met name de verdeling van enkele reservemutaties over de programma's. In de overzichten van de Begroting 2020 – en ook in deze Najaarsnota 2019 - hebben wij daarom een aantal correcties doorgevoerd voor het jaar 2019. Het eindsaldo van 2019 is overigens nog identiek aan dat van de Voorjaarsnota 2019; alleen de verdeling is aangepast. Hieronder geven wij een toelichting op deze mutaties.

Programma	TV	Omschrijving	Begroting 2019 Boekwerk VJN19	Begroting 2019 Boekwerk B20	Verschil
0. Bestuur en ondersteuning	0.4	Lasten	N 31.458	N 31.497	N 39
0. Bestuur en ondersteuning	0.4	Egalisatiereserve bedrijfsvoering	V 1.533	V 1.572	V 39
1. Integrale veiligheid en openbare orde	1.1 / 1.2	Lasten	N 7.793	N 7.624	V 169
1. Integrale veiligheid en openbare orde	1.1 / 1.2	Reserve eenmalige uitgaven	V 487	V 321	N 166
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1 /2.2	Lasten	N 8.763	N 8.434	V 329
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1 /2.2	Reserve eenmalige uitgaven	V 800	V 455	N 345
3. Economie	3.2 / 3.3	Lasten	N 2.110	N 1.860	V 250
3. Economie	3.2 / 3.3	Reserve eenmalige uitgaven	V 555	V 305	N 250
3. Economie	3.1	Reserve herstr.actief grondbeleid	V 122	N 0	N 122
5a. Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	5.1	Lasten	N 10.578	N 10.778	N 200
5a. Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	5.1	Reserve eenmalige uitgaven	N 390	N 190	V 200
5a. Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)	5,1	Reserve openbare ruimte	N 311	N 0	V 311
5b. Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	5.1	Lasten	N 6.382	N 6.557	N 175
5b. Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	5.1	Baten	V 713	V 893	V 180
5b. Openbaar Groen en (openlucht) recreatie	5.1	Reserve openbare ruiimte	V 6.361	V 6.050	N 311
6a. Sociale infrastructuur	6.1	Lasten	N 11.635	N 11.723	N 88
6a. Sociale infrastructuur	6.1	Baten	V 1.148	V 1.121	N 27
6a. Sociale infrastructuur	6.1	Reserve eenmalige uitgaven	V 354	V 442	V 88
6b. Werk en Inkomen (Participatiewet)	6.1 / 6.3 / 6.5	Lasten	N 54.796	N 53.837	V 959

6b. Werk en Inkomen (Participatiewet)	6.1 / 6.3 / 6.5	Baten	V 33.132	V 33.127	N 5
6b. Werk en Inkomen (Participatiewet)	6.1 / 6.3 / 6.5	Reserve eenmalige uitgaven	V 1.563	V 635	N 928
6c.Wet Maatchappelijke Ondersteuning (WMO)	6.6 / 6.72	Reserve sociaal domein	N 1.012	N 0	V 1.012
6d. Jeugdhulp	6.6 / 6.72	Reserve sociaal domein	V 3.864	V 2.852	N 1.012
7. Volksgezondheid en milieu	7.1	Lasten	N 16.855	N 16.155	V 700
7. Volksgezondheid en milieu	7.1	Baten	V 13.537	V 12.892	N 645
7. Volksgezondheid en milieu	7.1	Reserve eenmalige uitgaven	V 302	V 251	N 51
8. Stadsontwikkeling	8.2	Lasten	N 23.245	N 17.041	V 6.204
8. Stadsontwikkeling	8.2	Baten	V 20.539	V 14.340	N 6.199
8. Stadsontwikkeling	8.3	Reserver actief grondbeleid	V 10.372	V 10.494	V 122
Saldo mutaties			N 79.946	N 79.946	N 0

4 Financieel Perspectief te voeren beleid

In dit hoofdstuk geven wij inzicht in een aantal aspecten die relevant zijn voor om de financiële perspectief van de gemeente voor de komende jaren te beoordelen. Dit zijn achtereenvolgens:

1. Eindstand van Najaarsnota 2019, inclusief doorkijk naar 2027;
2. Rente en afschrijvingen;
3. Wijzigingen die niet zijn meegenomen;
4. EMU-saldo;
5. Schuldquote en solvabiliteit;
6. Advies raadswerkgroep SIR;
7. Algemene uitkering;
8. Kengetallen over leningen en afschrijvingen.

1. Eindstand van Voorjaarsnota 2019, inclusief doorkijk naar 2027

Na verwerking van alle mutaties komt de eindstand van de meerjarenbegroting uit op de volgende bedragen. Dit is de eindstand uitgedrukt in het saldo van baten en lasten, inclusief mutaties in reserves.

Omschrijving	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	***2024***	***2025***	***2026***	***2027***
Eindstand Begroting 2020/ VJN 2019 = Beginstand Najaarsnota 2019	**V 3.146**	**V 2.560**	**V 3.911**	**V 2.512**	**V 380**	***N 932***	***N 2.884***	***N 2.298***	***N 1.532***
Totaal voorstellen in de Najaarsnota	V 3.139	N 437	V 2.321	V 2.515	V 2.477				
Doorkijk 2024-2027						*N 14*	*V 283*	*V 296*	*V 317*
Eindstand Najaarsnota 2019	**V 6.285**	**V 2.123**	**V 6.232**	**V 5.027**	**V 2.857**	***N 946***	***N 2.601***	***N 2.002***	***N 1.215***

De cursief in blauw weergegeven jaren zijn geen onderdeel van de meerjarenbegroting, maar betreffen een doorkijk voor de vier jaren na onze meerjarenbegroting. Op advies van de raadswerkgroep Structurele Investeringsruimte (SIR) hebben wij daarom ook een doorrekening gemaakt naar deze vier jaren. Diverse budgetten hebben wij voor deze periode doorgerekend, waaronder dit keer voor het eerst de budgetten voor inkomensondersteuning (BUIG).
In deze doorkijk nemen wij ook een aantal posten op waar u als gemeenteraad op een later moment nog een keuze in moet maken. Dit zijn:

- Nieuwbouw Tweede Fase Comenius College. Meer informatie hierover staat in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.
- Fictieve tariefsverhogingen voor de afvalstoffen- en rioolheffing, om de voorzieningen voor deze heffingen niet negatief te laten lopen.

In de toekomst zal er mogelijk ook een financiële bijdrage voor de Algeracorridor benodigd zijn, van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT). Het college heeft 12 november jl het bbv en concept raadsvoorstel (94947) vastgesteld welke in de commissie en raad van december met u wordt besproken. De mogelijke bijdrage van Capelle is € 8 miljoen. De maatregelen zullen op zijn vroegst in 2030 in uitvoering genomen worden. Dit betekent dat we in de Voorjaarsnota 2022, als we de meerjaren doorkijk t/m 2030 doen, deze ook financieel mee kunnen nemen.

2. Rente en afschrijvingen

Sinds enige jaren informeren wij u over de opnemende rente- en afschrijvingslasten in de periode na onze begrotingsperiode. Uit de liquiditeitsprognose blijkt dat er sprake is van een financieringsbehoefte gedurende, maar ook na de looptijd van onze meerjarenbegroting. Door het hanteren van een oplopend rentepercentage in latere jaren zal er sprake zijn van een oplopende rentelast. Verder is de hoeveelheid geplande investeringen hoger dan de vrijvallende afschrijvingslasten van eerdere investeringen, waardoor de afschrijvingslasten zowel in absolute als in relatieve zin een steeds groter deel van de begroting uit gaan maken. In de paragraaf weerstandsvermogen hebben wij dit verder toegelicht. Wij hebben de volgende cijfers berekend:

	2024	2025	2026	2027
Oplopende rentelasten	N 613	N 940	N 1.133	N 1.263
Oplopende afschrijvingslasten	N 830	N 1.242	N 1.419	N 1.612
Totaal	**N 1.443**	**N 2.182**	**N 2.552**	**N 2.875**

Om dit in enige mate te beheersen, hebben wij in de Begroting 2019 een stelpost in het jaar 2022 opgenomen voor de oplopende afschrijvingslasten en rentelasten voor het jaar 2023. Deze post vormde daarmee een soort 'reservering' voor de toenemende lasten van het jaar erna. In de Voorjaarsnota 2019 hebben wij deze post weer vrij laten vallen, maar aangegeven in het vervolg rekening te houden met ten minste een saldo in het laatste begrotingsjaar wat het verwachte nadeel in het eerste jaar na de begrotingsperiode gaat zijn.
In de onderstaande tabel laten wij zien dat hier aan voldaan is:

Saldo Najaarsnota 2019 in jaar 2023	V 2.857
Oplopende rente- en afschrijvingslasten in jaar 2024	N 1.443
Totaal	**V 1.414**

3. Wijzigingen die niet zijn meegenomen

De voornemens uit het coalitieakkoord over afschaffen hondenbelasting (N 270) en ambitieniveau buitenruimte (N 500) zijn nog niet vorm gegeven. Ook hebben wij nog geen indexering opgenomen voor toenemende bouwsommen bij projecten in de openbare ruimte. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing hebben wij gecalculeerd wat het risico hiervoor is. De huidige inschatting is dat een indexatie van 40% benodigd is, waardoor er voor € 30,4 miljoen extra kredieten benodigd zijn. Dit heeft ook impact op afschrijvingslasten en rentelasten.

4. EMU-saldo

Het exploitatieresultaat wat hierboven is toegelicht, is niet het enige middel om de financiële gezondheid van gemeenten te beoordelen. Er zijn bijvoorbeeld ook posten die niet meegenomen worden in dit saldo, maar wel tot feitelijke kosten leiden, zoals uitgaven in voorzieningen of investeringskredieten. Sinds een aantal jaar is het daarom voor gemeenten verplicht om financiële kengetallen te berekenen. Ook berekenen wij het EMU-saldo, wat een inschatting geeft van alle verwachte kasstromen: alle feitelijke inkomsten en uitgaven.
Wij zien de volgende ontwikkeling van het EMU-saldo:

EMU-saldo	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	***2024***	***2025***	***2026***	***2027***
VJN 2019	-52.583*	-45.206	-18.519	-19.919	-5.363	*-12.653*	*-5.095*	*-5.398*	*-3.745*
Begr. 2020		-44.454	-18.811	-20.843	-13.401	*-11.317*	*-4.761*	*-4.274*	*-2.421*
NJN 2019	-42.123	-54.941	-21.013	-18.245	-12.063	*-8.382*	*-7.556*	*-7.004*	*-1.163*

* cijfers jaar 2019 van VJN 2019 gecorrigeerd in Begr. 2020 (zie paragraaf 5.18 in Begr. 2020).

Als een EMU-saldo 0 is, zijn in de ideale situatie kosten en inkomsten aan elkaar gelijk. De signaleringswaarde van het EMU-saldo voor onze gemeente is volgens de Septembercirculaire 2019 -/- 8,2 miljoen. De signaleringswaarde geeft aan wat ons maximale aandeel in het totale begrotingstekort van de Nederlandse overheden mag zijn. Op dit moment verbindt het Rijk nog geen consequenties aan het overschrijden van deze waarde.
In de tabel zien wij dat de 'piek' van het negatieve EMU-saldo nog steeds in 2019 en 2020 zit, al schuift in deze najaarsnota een deel door van 2019 naar 2020 en 2021.
De jaren 2025 en 2026 worden negatiever, vanwege het anders verwerken van het risico voor de Tweede Fase van het Comenius College. Dit gaat om een bedrag van 12 miljoen, dat waarschijnlijk nog toe gaat nemen (zie toelichting in de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing). In eerdere P&C-documenten gingen wij uit van deze planning over de jaren: 1,5 miljoen in 2022, 4,5 miljoen in 2023 en 6,5 miljoen in 2024. Het bedrag 6,5 miljoen hebben wij meegenomen in de doorkijk op de begroting. Voor de bedragen in 2022 en 2023 waren er echter nog geen kredieten aangevraagd, waardoor de EMU-saldo's zoals gepresenteerd in de Voorjaarsnota 2019 en Begroting 2020 niet volledig waren voor deze bedragen. Inmiddels is de planning voor de Tweede Fase aangepast naar: 4 miljoen in 2024, 4 miljoen in 2025 en 4

miljoen in 2026. Dit hebben we verwerkt in de doorkijk, waardoor er in 2025 en 2026 hogere bedragen zijn dan eerder geprognosticeerd.
In de periode 2019 t/m 2023 voldoen wij in geen enkel jaar aan deze referentiewaarde. In het jaar 2024 ook niet, maar in de jaren erna wel. Het gemiddelde EMU-saldo in de jaren 2024 t/m 2027 is N 6.026. Het jaar 2027 is verbeterd ten opzichte van eerdere P&C-documenten en gaat steeds meer richting nul.

5. Netto schuldquote en solvabiliteit

Het negatieve EMU-saldo heeft effect op onze netto schuldquote (neemt toe) en op onze solvabiliteit (neemt af), wat blijkt uit de onderstaande tabel.

Netto schuldquote (gecorr.)	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	***2024***	***2025***	***2026***	***2027***
VJN 2019	61,6%*	79,2%	87,6%	103,5%	105,2%	*113,9%*	*116,3%*	*119,3%*	*121,3%*
Begr 2020		80,8%	83,6%	98,5%	109,5%	*114,1%*	*116,8%*	*118,6%*	*119,8%*
NJN 2019	55,6%	80,6%	84,9%	99,4%	107,5%	*111,4%*	*115,4%*	*118,5%*	*119,1%*

Solvabiliteitsratio	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	***2024***	***2025***	***2026***	***2027***
VJN 2019	31,8%*	26,9%	25,7%	24,4%	24,1%	*22,6%*	*21,3%*	*20,0%*	*19,1%*
Begr 2020		26,8%	26,6%	25,5%	24,6%	*23,6%*	*22,5%*	*21,6%*	*20,9%*
NJN 2019	34,6%	27,3%	27,5%	27,1%	27,0%	*26,2%*	*25,0%*	*23,9%*	*23,4%*

* cijfers jaar 2019 van VJN 2019 gecorrigeerd in Begr. 2020 (zie paragraaf 5.18 in Begr. 2020).

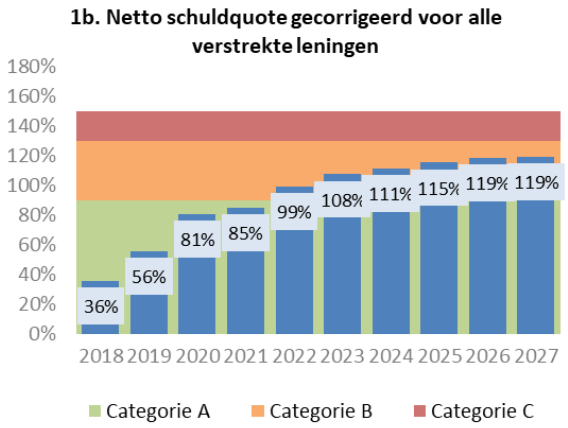

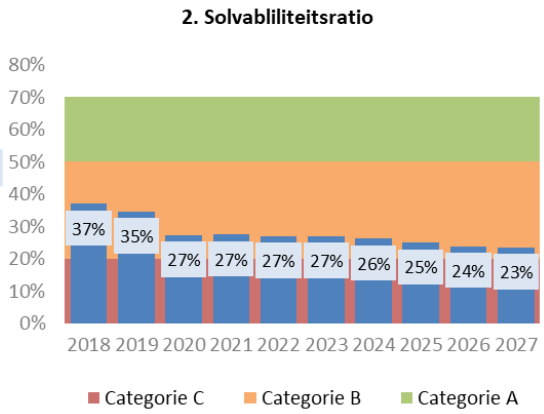

Beide ratio's bleven de gehele periode binnen de neutrale zone zoals de provincie deze heeft benoemd in haar toezicht. De netto schuldquote ontwikkelt zich in de meeste jaren iets positiever dan bij eerdere P&C-documenten geprognosticeerd. Voor de solvabiliteit geldt dit voor alle jaren.
Om de uitgaven te kunnen doen die de komende jaren gepland zijn, zal er aanvullende financiering middels leningen gezocht moeten worden. Een voorgenomen verkoop van aandelen Eneco zal een positief effect hebben op de ratio's en de aan te trekken financieringsbehoefte. De verwachte verkoop hiervan is het eerste kwartaal van 2020. Wij zullen dit te zijner tijd aan u voorleggen ter besluitvorming.

6. Advies raadswerkgroep Structurele Investeringsruimte (SIR)

Eind 2018 en begin 2019 heeft de raadswerkgroep SIR een aantal bijeenkomsten gehad. Dit resulteerde in een advies op 15 april 2019. Hieronder geven wij aan hoe wij hiermee om zijn gegaan.

	Advies werkgroep	Hoe verwerkt in Najaarsnota 2019?
1	Presenteer meerjarige doorrekening van netto schuldquote, solvabiliteit en EMU-saldo in de aanbiedingsbrief	Hier is aan voldaan
2	Blijf meerjarig in de 'neutrale' categorie van onze toezichthouder: netto schuldquote < 130%, solvabiliteit > 20%	Hier is aan voldaan
3	Zorg voor een positief resultaat t/m 2023	Hier is aan voldaan
4	Zorg dat er in de periode 2024 t/m 2027 gemiddeld binnen de EMU-referentiewaarde is gebleven	Hier is aan voldaan. Gemiddelde is -/- 6.026. Referentiewaarde is -/- 8.202.

5	Streef naar een EMU-saldo die 0 is in 2027, maar groei hier de komende jaren naartoe	Hier voldoen wij niet aan. Het EMU-saldo in 2027 is met -/- 1.163 wel verbeterd tov begroting 2020.
6	Werk een voorstel uit voor een behoedzaamheidsreserve voor de algemene uitkering	Hieraan is bij de raming en verwerking van de Septembercirculaire 2019 in deze najaarsnota invulling gegeven, door hogere accressen te verlagen tot het niveau van het gemiddelde 2,81%.
7	We streven nog niet naar volledige kasstroomneutraliteit, maar kijken naar het gemiddelde EMU-saldo	Hier is aan voldaan.

De conclusie is dat we uitvoering geven aan ons coalitieprogramma en ook nu weer financieel een goede stap in de richting zetten. Maar ook dat behoedzaamheid noodzakelijk blijft gelet op de risico's en ontwikkelingen die beschreven zijn.

7. Algemene uitkering

In deze najaarsnota verwerken wij de septembercirculaire van de algemene uitkering. Deze circulaire liet in het jaar 2019 een forse daling zien, omdat het Rijk in de praktijk minder uitgeeft dan begroot. Wij maken ons zorgen dat dit vaker voor gaat komen en hebben daarom vanuit voorzichtigheid ook de meerjarenbegroting voorzichtiger begroot, met name het jaar 2020. Hiermee geven we ook invulling aan de wens van de raadswerkgroep structurele investeringsruimte om de algemene uitkering behoedzamer te ramen. In de onderstaande tabel is de omvang van de voorzichtigheid gemeld:

	2019	2020	2021	2022	2023
Aanpassing accres voorzichtigheid		N 2.004	N 577	N 215	N 793

8. Kengetallen over leningen en afschrijvingen

Debt Service Coverage Ratio (DSCR)
De accountant heeft in de auditcommissie van 11 juni 2019 gesproken over de "debt service coverage ratio". Vertaald naar het Nederlands heet dit de "dekkingsgraad van de financiële verplichtingen". Dit kengetal geeft een beeld van de ruimte die rente en aflossingen innemen in een exploitatie. Hoe groot deel van de vrij beschikbare geldstroom gaat op aan rente en aflossingen?
In de ideale situatie is deze ratio minstens 1. Veel banken hanteren ondergrenzen tussen 1,2 en 1,4. Voorbeeld: als de rente- en aflossingsverplichtingen € 1 miljoen zijn en de vrije geldstroom is € 1,2 miljoen, dan is de DSCR 1,2. De vrije geldstroom wordt weergegeven door de EBITDA.
Omdat we ook in de raadwerkgroep Structurele Investeringsruimte (SIR) hebben gesproken over de impact van rente en aflossingen op de benodigde geldmiddelen, hebben we in de Voorjaarsnota 2019 aangegeven dat het ons goed lijkt om dit kengetal te berekenen.
In de onderstaande tabel is de DSCR weergegeven. In reeks aflossingen zijn ook geprognosticeerde aflossingen voor nieuw aan te trekken leningen meegenomen.

	2019	2020	2021	2022	2023	*2024*	*2.025*	*2.026*	*2.027*
Rentelasten	373.000	1.475.000	2.639.000	3.240.000	3.911.000	*4.524.000*	*4.851.000*	*5.044.000*	*5.174.000*
	373	1.475	2.639	3.240	3.911	*4.524*	*4.851*	*5.044*	*5.174*
Resultaat	6.287	2.122	6.229	5.027	2.856	*-947*	*-2.602*	*-2.003*	*-1.216*
Afschrijving	6.019	6.983	8.677	9.623	10.940	*11.771*	*12.182*	*12.359*	*12.552*
Rente	373	1.475	2.639	3.240	3.911	*4.524*	*4.851*	*5.044*	*5.174*
EBITDA (A)	**12.679**	**10.580**	**17.545**	**17.890**	**17.707**	***15.348***	***14.431***	***15.400***	***16.510***
Rentelasten	373	1.475	2.639	3.240	3.911	*4.524*	*4.851*	*5.044*	*5.174*
Aflossingen (incl. nieuw aan te trekken)	28.592	36.092	9.304	14.798	16.900	*17.724*	*18.930*	*19.771*	*20.027*
Rente + Aflossing (B)	**28.965**	**37.567**	**11.943**	**18.038**	**20.811**	***22.248***	***23.781***	***24.815***	***25.201***
DSCR (A/B)	**0,4**	**0,3**	**1,5**	**1**	**0,9**	***0,7***	***0,6***	***0,6***	***0,7***

Uit deze tabel blijkt dat de DSCR de komende jaren tussen 0,6 en 1,4 is, behalve in de jaren 2019 en 2020 met 0,4 en 0,3. In deze jaren moeten namelijk diverse grote leningen afgelost worden. Mogelijk kan de aflossing van 2020 opgevangen worden met te ontvangen inkomsten vanwege de verkoop van aandelen van Eneco.

Afschrijvingsnorm
De afschrijvingsnorm is strikt genomen geen financieel kengetal, zoals dat in het bedrijfsleven ook gebruikt wordt. Het geeft niettemin een indruk van de ruimte die afschrijvingslasten in de totale begroting opnemen. Uit de onderstaande tabel blijkt dat het percentage de komende jaren toeneemt. De afschrijvingslasten nemen toe als gevolg van geplande investeringen.

	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	***2024***	***2025***	***2026***	***2027***
Totale afschrijvingslasten (A)	6.019	6.983	8.677	9.623	10.940	*11.771*	*12.182*	*12.359*	*12.552*
Totale exploitatielasten (B)	209.231	212.286	218.364	205.219	202.921	*207.121*	*208.226*	*208.113*	*207.293*
Afschrijvingsnorm (A/B *100)	2,9	3,3	4,0	4,7	5,4	*5,7*	*5,9*	*5,9*	*6,1*

5 Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Definitie weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen of waar na het treffen van maatregelen nog restrisico's overblijven, met de kans dat deze risico's zich voordoen. De verhouding wordt uitgedrukt in een ratio.

$$Ratio\ weerstandsvermogen = \frac{beschikbare\ weerstandscapaciteit}{benodigde\ weerstandscapaciteit\ (risico's)}$$

Beleid voor weerstandsvermogen en risicobeheersing
Het beleid ten aanzien van risico's en weerstandsvermogen hebben wij vastgelegd in de Nota Reserves, Voorzieningen, Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2017.

Wij streven na om geen onnodige risico's te lopen, en zoveel mogelijk risico's af te dekken door verzekeringen, mits financieel verantwoord. Risico's die niet worden afgedekt door een verzekering of een voorziening moeten kunnen worden opgevangen door de beschikbare weerstandscapaciteit.

De definitie van een risico luidt als volgt: *De kans op het optreden van een gebeurtenis, die zowel positieve als negatieve gevolgen voor de gemeente kan hebben, waarvan de omvang nog onbekend is, maar van materiële betekenis kan zijn (groter dan N 250).*

Eenvoudiger gezegd bestaat een risico dus uit kans * impact. In lijn met de genoemde beleidsnota hanteren we voor wat betreft de kans van voordoen hanteren we drie varianten: lage kans (25%), gemiddelde kans (50%) en hoge kans (75%). Voor wat betreft de impact, zijn er drie varianten mogelijk:

1. Als de impact redelijk goed in te schatten is: als vaste waarde;
2. Als de impact moeilijker in te schatten is: met een bandbreedte, waarin we een onder- en bovengrens geven en we rekenen met het gemiddelde;
3. Als de impact (nog) niet in te schatten is: als pm.

Bij risico's met een incidenteel karakter hanteren we een factor van 1, omdat het risico zich in één keer voor zal kunnen doen. Voor risico's met een structureel karakter wordt een factor van 5 gehanteerd, gebaseerd op het lopende begrotingsjaar en de vier begrotingsjaren erna. Dat betekent dat de weerstandscapaciteit vijf maal zo groot moet zijn dan het totaalbedrag van het structurele risico.

De kwaliteit van het weerstandsvermogen meten we bij iedere document van de P&C cyclus. Dat wil zeggen dat we het weerstandsvermogen actualiseren en ook de risico's opnieuw beoordelen. Zo kan het zijn dat er telkens nieuwe risico's worden geïdentificeerd en dat eerder geconstateerde risico's verdwijnen.

Berekening Benodigde Weerstandscapaciteit (= risico's)
In het Overzicht Risico's in deze paragraaf, geven we een overzicht van onze risico's.
De risico's die gekwantificeerd zijn, hebben wij in het onderstaande overzicht opgenomen.

	Risico = kans * impact									
Nr.	**Structurele risico's**	**I/S***	**Kans**	**Impact**		**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
4	Verleende garanties voor instellingen	S	5%**	12.276		N 614	N 614	N 614	N 614	N 614
7	Positie Waarborgfonds sociale woningbouw (WSW)	S	1%**	322.564		N 3.226	N 3.226	N 3.226	N 3.226	N 3.226
11	Uitspraak Centrale Raad van Beroep Huishoudelijke Ondersteuning (Wmo)	S	25%	900		N 225	N 225	N 225	N 225	N 225
13	Onderwijshuisvesting voortgezet bijzonder onderwijs	S	75%	888		N 666	N 666	N 666	N 666	N 666
15	Nieuwbouw voortvloeiende uit SHO	S	75%	150		N 113	N 113	N 113	N 113	N 113
16	Overschrijding budget door hogere aanneemsom	S	50%	div.		N 20	N 120	N 271	N 445	N 604
17	Grondexploitaties	S	50%	700		N 350	N 350	N 350	N 350	N 350
	Totaal					**N 5.214**	**N 5.314**	**N 5.465**	**N 5.639**	**N 5.798**
	Totaal * 5					**N 26.068**	**N 26.570**	**N 27.323**	**N 28.195**	**N 28.989**

* Incidenteel (* 1 jaar) of structureel (* 5 jaar)
** Afwijkend percentage t.o.v. standaard van 25%, 50% of 75%

Hieronder staat de beschikbare weerstandscapaciteit en de berekening van de weerstandsratio.

	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Begrotingssaldo	V 6.285	V 2.123	V 6.232	V 5.027	V 2.857
Post onvoorzien	V 33	V 33	V 33	V 33	V 33
Algemene Reserve minimumniveau	V 10.000	V 10.000	V 10.000	V 10.000	V 10.000
Algemene reserve	V 56.439	V 56.439	V 56.439	V 56.439	V 56.439
Bestemmingsreserves	V 7.363	V 3.006	V 2.746	V 2.296	V 1.761
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**V 80.120**	**V 71.601**	**V 75.450**	**V 73.795**	**V 71.090**

	2019	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
Benodigde weerstandscapaciteit	N 26.068	N 26.570	N 27.323	N 28.195	N 28.989
Beschikbare weerstandscapaciteit	V 80.120	V 71.601	V 75.450	V 73.795	V 71.090
Weerstandsratio	**3,1**	**2,7**	**2,8**	**2,6**	**2,5**

Conclusie
De weerstandsratio komt meerjarig uit boven het minimum van 1,0, wat betekent dat de risico's met ons weerstandsvermogen opgevangen kunnen worden.

Overzicht risico's

A. Algemene risico's

1. Algemene uitkering Gemeentefonds
2. Fiscaliteiten
3. Dividenden
4. Verleende garanties voor instellingen
5. Oplopende rentelasten
6. Niet of onvoldoende geraamde vervangingsinvesteringen
7. Positie Waarborgfonds sociaal woningbouw (WSW)

B. Risico's sociaal domein

8. Participatiewet
9. Jeugdhulp
10. Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)
11. Uitspraak Centrale Raad van Beroep voor Huishoudelijke ondersteuning (Wmo)
12. Openeinderegelingen in het kader van inkomensondersteunende voorzieningen

C. Overige risico's

13. Onderwijshuisvesting voortgezet bijzonder onderwijs
14. Daling en stijging leerlingen onderwijshuisvesting
15. Nieuwbouw voortvloeiende uit het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs
16. Overschrijding budget door hogere aanneemsom
17. Grondexploitaties

A. Algemene risico's

1. Algemene uitkering Gemeentefonds

Omschrijving risico
De algemene uitkering van het Gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron voor onze gemeente. Het risico bestaat hieruit dat de feitelijke inkomsten afwijken ten opzichte van de bedragen waar wij in de begroting rekening mee houden. In de praktijk blijkt vaak dat het Rijk werkt met "dagkoersen", waardoor de wijzigingen in het fonds niet te voorspellen zijn.
Het fonds volgt voor een belangrijk deel de uitgaven van de Rijksoverheid, volgens de systematiek van 'samen de trap op, samen de trap af': als het Rijk meer uitgeeft, ontvangen gemeenten ook meer en andersom geldt hetzelfde.

Specifieke risico's
Er zijn verschillende onzekerheden met betrekking tot de hoogte van de algemene uitkering:

A. De moeilijkheid met betrekking tot het juist kunnen inschatten van de algemene uitkering en met name het ***accres*** (= groei van het fonds) is één van de grootste risico's. Te vaak is sprake van dagkoersen. Het belemmert het zorgvuldig kunnen voeren van de financiële huishouding. In de Najaarsnota 2019 hebben wij daarom een voorzichtere manier van het berekenen van het accres verwerkt (zie verder het onderdeel 'beheersingsmaatregelen').
B. In het regeerakkoord van Rutte-III staat dat de rijksoverheid de ***opschalingskorting*** handhaaft. De opschalingskorting is een jaarlijks oplopende algemene korting van totaal bijna 1 miljard op het gemeentefonds, die in het verleden ingevoerd is vanuit de gedachte dat gemeenten efficiënter zouden werken als ze zouden fuseren. Tegen deze korting is veel protest geweest, onder andere van de VNG. Dit heeft echter niet tot positief resultaat in het regeerakkoord geleid. In onze begroting hebben wij deze korting verwerkt in alle begrotingsjaren, dus tot en met 2023. In de periode 2024 en 2025 daalt het gemeentefonds voor ons nog met N 505 in 2024 en N 1.025 vanaf 2025.
C. Het kabinet heeft eind maart 2018 aangekondigd de ambitie te hebben om de ***aardgasproductie*** in Groningen terug te schroeven zodat deze helemaal 0 is in het jaar 2030. Dit betekent dat het Rijk minder inkomsten aan aardgasbaten ontvangt. Mogelijk heeft dit ook gevolgen voor de uitgaven van het Rijk, als er bezuinigd moet worden om de begroting sluitend te houden. Dit kan dan weer gevolgen hebben voor het accres van het gemeentefonds, omdat deze gekoppeld is aan de uitgaven van het Rijk. In de Meicirculaire 2018 was al te lezen dat het accres iets lager uitvalt, omdat het Rijk in haar voorjaarsnota rekening houdt met minder gasbaten, waardoor ook de lasten meerjarig omlaag moesten.
D. Het ***BTW-compensatiefonds*** (BCF) wordt verrekend met het gemeentefonds. De afgelopen jaren is er ruimte onder het BCF-plafond geweest, maar deze ruimte wordt wel beperkter. Dit komt omdat gemeenten meer gaan investeren en daarmee declareren in het BCF. Onze provinciaal toezichthouder waarschuwt ons dat de situatie ook om kan slaan naar een overschrijding van het plafond. In dat geval zouden gemeenten gekort worden op de algemene uitkering.
E. Het kabinet Rutte-III kwam eind 2017 met een ambitieuze begroting en daarmee met een positief accres. Het accres is echter niet alleen op de rijksbegroting gebaseerd, maar er vindt ook nacalculatie plaats op basis van de realisatie. In het jaar 2018 bleek het Rijk een fors overschot te hebben, omdat het niet mogelijk was gebleken de begrote ambities te realiseren. Deze ***onderuitputting*** in 2018 leidde tot een nadeel van N 580. Het risico bestaat dat deze onderuitputting ook de komende jaren nog voor gaat komen.
F. Op dit moment wordt er een groot onderzoek '***herziening gemeentefonds***' uitgevoerd. Deze herziening kan leiden tot aanpassingen in de verdeelmaatstaven en daarmee tot herverdeeleffecten tussen gemeenten. De vorige herziening in 2014 leidde tot gunstige verdeeleffecten voor plattelandsgemeenten en nadelige effecten voor stedelijke gemeenten zoals onze gemeente. De uitkomsten van het onderzoek worden bij de Meicirculaire 2020 verwacht, om verwerkt te worden vanaf 2021.
G. De uitspraak van de Raad van State over de zogenaamde *'**stikstofnorm**'* zet mogelijk een streep door veel investeringen van de Rijksoverheid. Omdat het Rijk begroot met een kasstelsel, tellen investeringen ook mee voor de totale rijksuitgaven, en daarmee voor het accres. Het risico bestaat dus dat het accres daalt.
H. In de Meicirculaire 2019 hebben gemeenten extra ***middelen voor Jeugdhulp*** ontvangen voor de jaren 2019, 2020 en 2021. Volgens onze toezichthouder is het toegestaan dat we deze middelen als

structureel aanmerken, ook al heeft er nog geen besluitvorming van het Rijk plaatsgevonden over eventuele continuering. Wij hebben er ook voor gekozen om de middelen nog niet als structurele inkomsten te beschouwen, omdat deze nog niet toegezegd zijn. Het gaat om V 1.400 structureel vanaf 2022.

I. In vorige circulaires hebben we stelposten opgenomen voor kosten in het ***sociaal domein***. Vanwege de overheveling van de integratie uitkering sociaal domein naar de algemene uitkering in 2019, is het Rijk gestopt met het toekennen van indexatie en volumegroei-compensatie.

Bandbreedte financiële gevolgen
Het gemeentefonds is erg onvoorspelbaar en het is niet mogelijk om de mogelijke effecten goed te kwantificeren. De ervaring van de afgelopen jaren is dat er zowel grote voor- als nadelen kunnen ontstaan. Daarom staat dit bedrag op P.M.

Beheersingsmaatregelen
In de Najaarsnota 2019 hebben wij 'stelpost voorzichtigheid' opgenomen, om heel hoge accrespercentages te verlagen tot het gemiddelde accrespercentage van de afgelopen ca. 25 jaar. Hiermee creëren we voor een aantal jaar, met name 2020, een voorzichtige begroting.

Verloop
Eerste moment van opname: Voorjaarsnota 2012
Geactualiseerd: elk P&C-document sindsdien.

Verantwoordelijken
Ambtelijk: Afdeling Financiën
Bestuurlijk: Wethouder Van Veen

Communicatie
n.v.t.

Bewaking
De afdeling Financiën volgt de ontwikkelingen van het Gemeentefonds.

Ondernomen en mogelijke acties
De laatst gepubliceerde circulaire is de Meicirculaire 2019. Deze verwerken wij in de Begroting 2020 en voor de gevolgen van het jaar 2019 in de Najaarsnota 2019. De eerstvolgende circulaire is de Septembercirculaire 2019. Deze verwerken wij in de Najaarsnota 2019.

2. Fiscaliteiten

Omschrijving risico
Belastingen worden geheven aan de hand van wet- en regelgeving die continu in beweging is. Omdat de gemeente op vele onderdelen opereert dient zij rekening te houden met vele bijzonderheden in de uitvoering van deze wetten en de interpretatie hiervan. Hierbij loopt de gemeente een risico dat er wel eens een afwijking optreedt. In het jaar 2018 heeft de gemeente in totaal € 21,9 miljoen aan fiscale transacties gehad.
Het gaat hier om de btw, btw-compensatiefonds, loonheffingen op salarissen en vennootschapsbelasting.

Specifieke risico's

BTW:

BTW op sport
Sinds 1 januari 2019 is er een wijziging doorgevoerd in het Sportbesluit. Hierdoor is de btw op sportuitoefening niet automatisch aftrekbaar, maar moet voldoen aan bepaalde voorwaarden om in aanmerking te komen voor btw prestaties. De verandering in het Sportbesluit houdt onder meer in dat de aan de gemeente gelieerde sportinstelling moet voldoen aan de eis van een feitelijke winststreven. Indien de instantie niet kan voldoen aan genoemde voorwaarden dan vallen de activiteiten niet onder het Sportbesluit en zal de instelling onder de btw sportvrijstelling vallen. Dit heeft als gevolg dat de btw op onze

investeringen en exploitatiekosten niet meer aftrekbaar is. Hierdoor ontstaat een lastenstijging voor sport en dus ook voor de investeringen hierin door de gemeente.

Om dit gat enigszins te compenseren zijn er twee regelingen bij het ministerie van VWS waarbij men een aanvraag kan indienen, een voor sportverenigingen en een voor gemeenten. De te ontvangen vergoeding van het ministerie wordt toegekend op basis van inschrijving of na rato van het aantal inschrijvingen. Vooralsnog is de regeling vastgesteld voor 5 jaar, daarna is nog niet bekend of er een vervolg komt of compensatie in het gemeentefonds.
Inmiddels is er bericht dat over 2019 maximaal 81,7% van de btw zal worden gecompenseerd. Dit zou betekenen dat de gemeente voor 2019 een risico loopt van N155.

De gemeente is van mening dat de inrichting van sport dusdanig is dat zij voldoet aan de btw-eisen. Er is een verzoek bij de belastingdienst om dit goed te keuren. We verwachten hier een uitspraak over rond 1 december a.s.
Vooralsnog lopen wij het risico dat wij geen btw compensatie krijgen.

BTW Isala theater
De belastingdienst is bezig met een onderzoek naar de facturen en subsidiestromen binnen de gemeente voor het Isala theater en het exploiteren van de Fluiterlaan 400 (Muziekschool). Zij doen onderzoek naar een zogenaamd kasrondje. Zij zullen waarschijnlijk de belaste verhuur ter discussie stellen en daarmee ook de aftrek van btw op de investeringen niet meer worden gepleegd. Wij zullen ons hier tegen verweren. Indien wij in het ongelijk worden gesteld, zullen de lasten voor onderhoud stijgen als gevolg van het niet meer af kunnen trekken van de btw. Een indicatie van het bedrag waarover het gaat, in onze begroting 2020-2023 bedraagt dit 240 in het totaal.

BTW grondexploitaties
De belastingdienst heeft vragen gesteld over de belastingaangifte 2018 over de grondexploitaties. Als gevolg van de toegezonden stukken heeft de belastingdienst een brief gestuurd over de inrichting van de administratie en het boeken van facturen als het gaat om de btw en recht op aftrek van de btw. Om een juiste aangifte te doen is er onderzoek gedaan o.a. met Deloitte en is er een herziende opgave gedaan. Deze herziende aangifte heeft ook effect op de reguliere aangifte en het BCF.
Wij zijn met de belastingdienst bezig om in compliance te komen.

<u>Vennootschapsbelasting</u>
Per 1 januari 2016 zijn overheidsinstellingen onderworpen aan de Wet op de Vennootschapsbelasting (Vpb).

VPB reclame inkomsten
Vanaf 2016 moeten wij Vpb betalen over onze reclame inkomsten (commerciële contracten), echter meerjarige contracten voor deze datum hebben nog niet geleid tot een aanslag. Vanaf 2020 is er echter een omslag omdat deze contracten aflopen. In de Najaarsnota 2019 hebben wij hiervoor bedragen opgenomen in onze begroting. We lopen ook nog het risico dat de belastingdienst het niet eens is met onze eerdere nul-aangiften. Voor de jaren 2016 tot en met 2018 bedraagt de maximale heffing 533 exclusief fiscale rente van 8%.

VPB grondexploitatie
Op basis van een Quickscan is er bepaald dat onze grondexploitatie niet door de ondernemerspoort komt door verliezen uit het verleden. Of de belastingdienst akkoord met dit standpunt is niet bevestigd en de scan niet gecontroleerd.
Uit vragen en opmerking van de belastingdienst blijkt dat voor het vaststellen van de beginbalans 2016 gecontroleerd wordt fiscale juistheid. Toerekeningen die fiscaal gezien redelijkerwijs niet tot de exploitatie voor het bepalen van de fiscale winst behoren zullen dus worden gecorrigeerd op deze beginbalans en bij het bepalen van de fiscale jaarwinst. Afhankelijk van het standpunt van de belastingdienst en een controle de cijfers zou er alsnog sprake kunnen zijn van vennootschapsbelastingplicht.
Omdat er geen voorziening latente belastingplicht is zal deze eventuele naheffing volledig moeten worden genomen als last in het jaar waarin dit wordt opgelegd.

Bandbreedte financiële gevolgen
P.M

Beheersingsmaatregelen

Wij monitoren de landelijke ontwikkelingen en beoordelen de fiscale transacties van onze gemeente.

Verloop
1e moment van opname: Begroting 2014,
Geactualiseerd: elk P&C-document sindsdien.

Verantwoordelijkheden
Ambtelijk: afdeling Financiën
Bestuurlijk: wethouder Van Veen

Communicatie
Wij rapporteren over ontwikkelingen bij de diverse P&C-documenten of, als dat nodig is, afzonderlijk.

Bewaking
De afdeling financiën heeft specialistische kennis in huis of huurt hiervoor extern in en ziet toe op de juiste toepassing van de fiscale voorschriften.

3. Dividenden

Omschrijving risico
Wij zijn aandeelhouder van onder andere Eneco N.V., Stedin N.V., N.V. Irado en B.V. Gemeenschappelijk Bezit Evides (Evides) en ontvangen hier jaarlijks dividend voor. Het risico bestaat hierin dat het dividend lager of hoger is dan waar wij in de begroting rekening mee houden.

Het gaat om de volgende bedragen (cijfers incl. mutaties in deze najaarsnota):

Nutsbedrijf	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Eneco N.V.	V 1.181	V 1.295	V 1.295	V 890	V 890	V 890
Stedin N.V.	V 534	V 890	V 890	0	0	V 890
Evides N.V.	V 695	V 695	V 668	V 642	V 642	V 642
Irado N.V.	n.v.t.	V 366	V 330	V 330	V 330	V 330
Totaal	**V 2.410**	**V 3.246**	**V 3.183**	**V 1.862**	**V 1.862**	**V 2.752**

Specifieke risico's

Eneco
De gemeente is samen met 43 andere gemeenten eigenaar van Eneco Holding N.V. Per 31 januari 2017 is de splitsing van het netwerkbedrijf (Stedin N.V.) en het energiebedrijf (Eneco N.V.) gerealiseerd. U heeft als gemeenteraad ingestemd met deze splitsing. De splitsing heeft vooralsnog geen directe financiële effecten op de waardering van het aandeel/ de aandelen en het dividend.

Een ruime meerderheid van het aandeelhouderskapitaal, heeft na het doorlopen van een zogenaamde consultatiefase, het besluit genomen hun aandelen in Eneco te verkopen. Op dit moment wordt door Eneco, de adviseurs en de aandeelhouders hard gewerkt aan (het voorbereiden van) de transactie. De transactie wordt uitgevoerd door middel van een gecontroleerde veiling (controlled auction). Deze is inmiddels in de afrondende fase. Hierbij worden potentiele bieders uitgenodigd om een bieding te doen waarna beoordeling plaatsvindt. De huidige inschatting is dat wij begin 2020 een raadsvoorstel doen om onze aandelen mogelijk te verkopen.

Voor het dividend van Eneco bestaat in algemene zin het risico dat wij minder aan dividend ontvangen dan begroot. Wij lopen bijvoorbeeld risico op de (buitenlandse) overnames die Eneco heeft gedaan. Dit kan zowel positieve als negatieve gevolgen hebben voor de hoogte van het verwacht dividend.

Zoals gewoonlijk doet Eneco zelf geen voorspellingen ten aanzien van de toekomst over winstverwachtingen en uit te keren dividenden. Om die reden wordt de huidige begroting meerjarig gehandhaafd.

Begroot dividend Eneco 2020: V 1.295. Vanaf 2021: V 890.

Stedin
De gemeente is samen met 43 andere gemeenten eigenaar van Eneco Holding N.V. Per 31 januari 2017 is de splitsing van het netwerkbedrijf (Stedin N.V.) en het energiebedrijf (Eneco N.V.) gerealiseerd. U heeft als gemeenteraad ingestemd met deze splitsing. De splitsing heeft vooralsnog geen directe financiële effecten op de waardering van het aandeel/ de aandelen en het dividend.

Voor het dividend van Stedin bestaat in algemene zin het risico dat wij minder aan dividend ontvangen dan begroot. Door de versnelde terugbetaling van (off balance) schulden en de verkoop van een onderdeel van Stedin (Joulz Diensten) lopen wij het risico om minder dividend te krijgen van Stedin. Daarnaast gaat de energietransitie gepaard met omvangrijke investeringen. Het is nog onduidelijk wie dit gaat financieren (Rijk, burger, Stedin, etc.)

Eind oktober 2019 zijn wij door de directie van Stedin op de hoogte gebracht over de nieuwe tarieven die de landelijke netbeheerder Tennet ingaande 2020 in rekening zal brengen aan de regionale netbeheerders zoals Stedin. Deze forse tariefverhoging zal Stedin volgens de huidige reguleringsmethodiek pas over twee jaar bij de eigen gebruikers in rekening kunnen brengen. Dit betekent dat het bedrijfsresultaat over 2020 en 2021 zeer drastisch zal dalen en dat er in 2021 en 2022 waarschijnlijk niet of nauwelijks dividend kan worden uitgekeerd. In de Najaarsnota 2019 stellen wij daarom voor om het dividend in deze jaren niet te begroten.

Begroot dividend Stedin 2020: V 890. In 2021 en 2022: 0. Vanaf 2023: V 890.

Evides
Bij de Voorjaarsnota 2018 hebben we op basis van de dividendprognose het begroot dividend voor Evides meerjarig aangepast. Voor het dividend van Evides bestaat in algemene zin het risico dat wij minder aan dividend ontvangen dan begroot.

Begroot dividend Evides: V 668 (2020) en V 642 (2021 en verder).

Irado
Sinds 1 januari 2018 zijn we aandeelhouder geworden van Irado. Wij bezitten, net als de gemeenten Schiedam en Vlaardingen, 1/3 deel van de aandelen. Op basis van de historische resultaten hebben wij een dividend begroot vanaf 2019 van 330. Voor het dividend van Irado bestaat in algemene zin het risico dat wij minder aan dividend ontvangen dan begroot.

Begroot dividend Irado 2020: V 330.
In de Najaarsnota 2019 wordt voorgesteld het de begroting voor het jaar 2019 met V 36 te verhogen, omdat de uitkering over het jaar 2018 V 366 was (uitbetaling in 2019)

Bandbreedte financiële gevolgen
De te verwachten dividenden zijn structureel opgenomen in de begroting 2019. Het dividend van Eneco hebben wij elk voor 890 in de begroting verwerkt (1.295 in 2019 en 2020). Het structureel risico voor het wegvallen van het dividend van Eneco bedraagt dus 890.
Indien wij overgaan tot verkoop van de aandelen van Eneco, zal dit een mogelijk positief effect hebben op de (toekomstige) rentelasten. Om deze reden beschouwen we dit risico als P.M..

Verantwoordelijken
Ambtelijk: Financiën
Bestuurlijk: wethouder Van Veen

Verloop
Eerste moment van opname: Begroting 2016
Geactualiseerd: elk P&C-document sindsdien.

Beheersingsmaatregelen
Wij volgen de ontwikkelingen rondom de wetgeving en de bestuursbesluiten van Eneco, Stedin, Irado en Evides nauwlettend. Om de derving van ons jaarlijkse dividend van Eneco op te vangen, gebruiken wij de verkoopopbrengst van onze aandelen bij de bepaling van onze financieringsbehoefte. Doordat wij minder lenen besparen wij op rentelasten.

Informatie en communicatie
We rapporteren over de ontwikkelingen bij de diverse P&C-documenten.

Bewaking
De afdeling Financiën volgt de ontwikkelingen.

Ondernomen en mogelijke acties
Niet van toepassing.

4. Verleende garanties voor instellingen

Omschrijving risico
Voor een aantal verenigingen en stichtingen staan wij garant voor leningen die zij zijn aangegaan. Het risico bestaat hierin dat als deze organisaties niet meer aan hun verplichtingen tot terugbetaling kunnen voldoen, de leningverstrekker een beroep kan doen op ons.

Specifieke risico's
Vanwege aanvullende voorschriften van de provincie in het kader van het financieel toezicht, is dit een verplicht onderdeel geworden bij de bepaling van het weerstandsvermogen. Het betreft garanties voor leningen waarvoor de gemeente 100% garant staat, zonder betrokkenheid van een andere waarborginstelling. Het gaat om leningen aan Verpleeghuis Rijckehove, St. IJsselland ziekenhuis, VV Capelle en het Rijksmonument Dorpsstraat 164, in totaliteit een bedrag van 12.276 (voorlopig bedrag per 31-12-2018).

Bandbreedte financiële gevolgen
De ervaring leert dat geen enkele garantie wordt aangesproken. Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel is het raadzaam een percentage te hanteren om de risico's van deze garantstellingen te kwantificeren. Wij hebben dit percentage vastgesteld op 5%. Het risico komt dan uit op circa 614 (12.276 x 5%).

Verloop
Eerste moment van opname: begroting 2014.
Geactualiseerd: elk P&C-document sindsdien.

Beheersingsmaatregelen
De Verordening Garantstellingen Gemeente Capelle aan den IJssel 2016 .

Verantwoordelijkheden
Ambtelijk: afdeling Financiën
Bestuurlijk: wethouder Van Veen

Communicatie
We rapporteren over de ontwikkelingen bij de diverse P&C-documenten.

Bewaking
Bij de toetsing van de jaarstukken van de betrokken instellingen wordt gelet op het risico voor de gemeente.

5. Oplopende rentelasten

Omschrijving risico
Het risico bestaat dat we op termijn onvoldoende rentelasten in onze begroting verwerkt hebben.

Specifieke risico's
Uit de liquiditeitsprognose blijkt dat er sprake is van een financieringsbehoefte gedurende, maar ook na, de looptijd van onze meerjarenbegroting. Door het hanteren van een oplopend rentepercentage in latere jaren zal er sprake zijn van een oplopende rentelast.

Bandbreedte financiële gevolgen
Alle op dit moment geprognosticeerde rentelasten zijn verwerkt in de begroting tot en met 2023. De gehanteerde rentepercentages zijn:

2019: 1,5%
2020: 2,00%
Vanaf 2021: 2,50%
Wij presenteren hier in het vervolg een doorkijk naar de 4 jaar na de begrotingsperiode voor de geprognosticeerde nog aan te ramen rentelasten. Deze prognose is op basis van een aanname van historische investeringen en de van toepassing zijnde meerjarenbegroting 2023. De rentelasten in de jaren 2024 tot en met 2027 zijn als volgt. Ze maken deel uit van de meerjarige doorkijk in deze begroting.

2024	2025	2026	2027
N 613	N 940	N 1.133	N 1.263

Beheersingsmaatregelen
De beste beheersingsmaatregel is om structureel en reëel evenwicht in de begroting te hebben. Hierbij dienen de inkomsten ten minste gelijk te zijn aan de uitgaven en de investeringen maximaal de afschrijvingslast te bedragen. Het resterend risico is dan een stijgend rentepercentage.

Verloop
Eerste moment van opname: Voorjaarsnota 2018.

Verantwoordelijken
Ambtelijk: afdeling Financiën
Bestuurlijk: wethouder Van Veen

Communicatie
In deze risicoparagraaf zullen wij communiceren over de verwachte financiële ontwikkelingen.

Bewaking
Wij monitoren continu de ontwikkeling van de rente.

Ondernomen en mogelijke acties
Wij verwerken in de voorjaarsnota, begroting en najaarsnota de meerjarige ontwikkeling van de rente.

6. Niet of onvoldoende geraamde vervangingsinvesteringen

Omschrijving risico
Het risico bestaat hierin dat we op termijn in onze begroting onvoldoende kapitaallasten verwerkt hebben van bijvoorbeeld (vervangings-)investeringen in gebouwen, openbare ruimte (IBOR) en herstructureringen, maar ook voor de onderwijshuisvesting. Daarnaast is er sprake van het risico op inflatie.

Specifieke risico's
Het risico is dat investeringskosten onderhevig zijn aan inflatie en dat investeringen hoger uitvallen dan begroot. Investeringen in activa zoals panden of objecten in de openbare ruimte hebben vaak een doorlooptijd van meerdere jaren. In deze periode kunnen de bouw- of projectkosten toenemen, waardoor de begroting van de investeringskredieten overschreden wordt. Een overschrijding van een investeringskrediet leidt tot een onrechtmatigheid in de jaarrekening van de gemeente.

Eerder hebt u besloten de begroting duurzaam te willen transformeren. De eerste grote stappen daartoe zijn gezet met uw besluit het ten laste van de jaarlijkse exploitatie brengen van de afschrijvingslasten van de investeringen in de openbare ruimte (IBOR), de unilocaties voorgezet onderwijs en de sportparken. Tot en met het jaar 2023 zijn de afschrijvingslasten in de begroting verwerkt. De komende jaren – vanaf 2024 – zullen echter nieuwe structurele afschrijvingslasten ontstaan bij het investeren in nieuwe (school-)gebouwen, in de openbare ruimte (IBOR) en herstructureringsprojecten, die in de begroting verwerkt zullen moeten worden.

Bandbreedte financiële gevolgen
Alle op dit moment in beeld zijnde afschrijvingslasten zijn verwerkt in de (meerjaren)begroting 2019 tot en met 2023. Conform de toezegging bij de Voorjaarsnota 2017 presenteren we hier in het vervolg een doorkijk naar de 4 jaar na de begrotingsperiode voor de geprognosticeerde nog aan te ramen afschrijvingslasten.

Deze prognose is op basis van een aanname van historische investeringen, toekomstige investeringen (zoals de 2e fase Comenius college, een resterend bedrag van 12 miljoen na besluitvorming in de Voorjaarsnota 2019) en de reeds geplande afschrijvingslasten. De gehanteerde gemiddelde afschrijvingstermijn voor de nieuwe investeringen is 25 jaar. De afschrijvingslasten in de jaren 2024 tot en met 2027 zijn als volgt. Ze maken deel uit van de meerjarige doorkijk in deze begroting.

2024	2025	2026	2027
N 830	N 1.242	N 1.419	N 1.612

Beheersingsmaatregelen
Uw besluit de begroting duurzaam te willen transformeren, is de meest effectieve beheersingsmaatregel. Bij elk P&C document nemen we de te verwerken nieuwe afschrijvingslasten mee in de afwegingen.

Verloop
Eerste moment van opname: Jaarrekening 2009.
Geactualiseerd: Jaarrekening 2010 (informatie over ondernomen en mogelijke acties), Begroting 2012 (informatie over genomen actie), Begroting 2014 (aanpassing naar aanleiding van transformatie), elk P&C-document sindsdien.

Verantwoordelijken
Ambtelijk: Directie
Bestuurlijk: wethouder Van Veen

Communicatie
In deze risicoparagraaf communiceren wij over de verwachte financiële ontwikkelingen.

Bewaking
Bij elke investering informeren wij u over de gevolgen voor de afschrijvingslasten. Daarnaast beoordelen we bij de jaarrekening de activa op bestaan.

Ondernomen en mogelijke acties
In de Begroting 2019 hebben we een stelpost opgenomen voor het 1e jaar na deze begrotingsperiode (2023).

7. Positie waarborgfonds sociale woningbouw (WSW)

Omschrijving risico
Wij zijn als tertiaire achtervang verantwoordelijk voor leningen van woningcorporaties, na het waarborgfonds sociaal domein (WSW) en de woningcorporaties. Recent zijn er signalen dat het minder goed gaat met de financiële positie van de WSW.
Het WSW heeft in een brief (VNG) aangegeven dat er twee ontwikkelingen zijn waardoor de achtervanger (borger) eerder in beeld kan komen om bij te dragen aan financiële ondersteuning.
De eerste is dat Standard & Poor's in 2018 nog wel de AAA-rating aan het WSW toegekend heeft, maar met een negatief vooruitzicht. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat het eigen vermogen van het WSW te laag is. Aanleiding hiervan is de veranderde wetgeving en twee aanspraken op het WSW van woningcorporaties. Standard & Poor's geeft het WSW twee jaar om de financiële positie te versterken. De tweede reden is dat er een rapport uitgekomen is van de toezichthouder Autoriteit woningcorporaties (Aw), waarin wordt geconcludeerd dat het WSW de gevraagde zekerheid voor de achtervang niet kan waarmaken.
Voor de leningen van de woningcorporaties is het risico vergroot door de positie van het WSW.

Specifieke risico's
Niet van toepassing.

Bandbreedte financiële gevolgen
De woningcorpraties waarvoor de gemeente garant staat zijn Stichting Havensteder, Stichting Woonzorg en Vestia. Het totale openstaande bedrag van deze corporaties is per 31 december 2018 322.564.
De kans van voordoen schatten wij als laag: 1%. Het totale risicobedrag komt daarmee op 3.226.

Verantwoordelijken

Ambtelijk: Financiën
Bestuurlijk: wethouder Van Veen

Verloop
Eerste moment van opname: Begroting 2020. Ongewijzigd bij Najaarsnota 2019.

Beheersingsmaatregelen
Wij volgen de ontwikkelingen nauwlettend.

Informatie en communicatie
We rapporteren over de ontwikkelingen bij de diverse P&C-documenten.

Bewaking
De afdeling Financiën volgt de ontwikkelingen.

Ondernomen en mogelijke acties
Als gemeente hebben we hier geen invloed op.

B. Risico's sociaal domein

8. Participatiewet

Omschrijving risico
Risico's met betrekking tot de ontwikkeling van de Rijksbijdrage BUIG (Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten), Participatiebudget en Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw).

Specifieke risico's

1) Alternatieve financiering loonkostensubsidie
Een van de middelen die het in dienst nemen van mensen met een arbeidsbeperking kan stimuleren is loonkostensubsidie. Hiermee worden werkgevers gecompenseerd die werknemers met een arbeidsbeperking in dienst nemen waarvan de loonkosten hoger liggen hun werkelijke productiviteit.

De staatssecretaris heeft een 'Breed Offensief' ingezet om belemmeringen weg te nemen die werkgevers ervaren bij het aannemen van mensen met een beperking. Binnen dit Offensief wordt gekeken naar een alternatieve wijze van de financiering van loonkostensubsidie, die wordt gefinancierd via de BUIG. Deze wijziging kan mogelijk een financieel effect hebben op de hoogte van de BUIG.

2) Gemeentelijke bijdrage Wsw: het risico van een verhoging van de gemeentelijke bijdrage Wsw aan Promen als gevolg van de afname van de Rijksbijdrage (subsidie per Standaard Eenheid - SE) en daling van het aantal Wsw-ers.

Overige risico's Promen:
Evaluatie beschut werk
Naar verwachting wordt in november 2019 de landelijke evaluatie beschut werk gepubliceerd. Mogelijk leidt deze evaluatie tot wijziging van de landelijke wet- en regelgeving en financieringssystematiek en zal daarmee consequenties hebben voor de gemeente.

Arbeidsvoorwaarden Promen
Promen heeft op 3 juli 2019 een principeakkoord bereikt met de OR over de arbeidsvoorwaarden van het niet-doelgroep personeel. Dit was nodig omdat voor een groep medewerkers ten onrechte de Cao sociale werkvoorziening werd gevolgd. Promen verwacht vooralsnog dat de kosten die gepaard gaan met nieuwe arbeidsvoorwaarden binnen de lopende bedrijfsvoering kunnen worden opgevangen.

3) Stichting CapelleWerkt (SCW)
Functionaris met wachtgeldregeling
Eén functionaris van de Stichting CapelleWerkt heeft een wachtgeldregeling. Op basis daarvan zijn er lagere salarislasten in de begroting van de Stichting CapelleWerkt opgenomen. Zodra de wachtgeldregeling eindigt moet rekening gehouden worden met een volledig marktconform salaris waarvoor geen dekking in

de begroting is opgenomen. Hiervoor loopt de gemeente – hoewel relatief klein in omvang – als enig eigenaar, het volledige risico.

Toekomstverkenning SCW
In 2019 wordt een verkenning uitgevoerd naar een toekomstbestendige verankering van de huidige activiteiten van de Stichting CapelleWerkt. Aanleiding voor de toekomstverkenning is dat het werkveld waarin CapelleWerkt de afgelopen jaren opereert aan verandering onderhevig is. Als gevolg hiervan kon een aantal activiteiten niet meer zoals voorheen worden uitgevoerd en is in 2018 een exploitatietekort ontstaan. Bij de Najaarsnota 2018 is structureel 160 vrijgemaakt voor CapelleWerkt. Het is vooralsnog onbekend of de uitkomst van de toekomstverkenning kosten met zich meebrengt.

Bandbreedte financiële gevolgen
P.M.

Beheersingsmaatregelen
De realisatie op het Participatiebudget en de BUIG wordt continu gemonitord om optimaal gebruik te maken van het budget.
De ontwikkeling van een mogelijke alternatief model van financiering van de loonkostensubsidie wordt nauwlettend in de gaten gehouden.

Verloop
Eerste moment van opname: Voorjaarsnota 2011;
Geactualiseerd: elk P&C-document sindsdien.

Verantwoordelijken
Ambtelijk: Afdeling Samenleving
Bestuurlijk: Wethouder Westerdijk

Communicatie
In de risicoparagraaf wordt aandacht gegeven aan de te verwachten financiële ontwikkelingen aangaande budgetten en bestedingen.

Bewaking
De afdeling Samenleving volgt in samenwerking met de GR IJsselgemeenten het bestand van het aantal bijstandshuishoudens nauwlettend. Wij monitoren de wijzigingen ten opzichte van de begroting en de feitelijke ontwikkeling van het klantenbestand continu.

Ondernomen en mogelijke acties
n.v.t.

9. Jeugdhulp

Specifieke risico's
Het risico ontstaat door een aantal aspecten. Dit kan resulteren in zowel een positief als negatief risico voor onze gemeentelijke begroting. Deze aspecten zijn:

1. Op basis van de definitieve jaarstukken 2018 van de GR Jeugdhulp gaan wij uit van een meerjarige inleg waarbij ons aandeel 5,10% (2017: 5,68%) bedraagt van het totaal aan bijdragen van de deelnemende gemeenten. Dit percentage wordt gehanteerd voor de begrotingen 2020 en volgende jaren. De komende jaren moet duidelijk worden of dit een reëel percentage is.
2. Op basis van de definitieve jaarstukken 2018 van de GR Jeugdhulp bedraagt de overschrijding van de totale inleg over 2018 € 15,2 miljoen. Op grond van de inleg is onze extra bijdrage bijna € 1,0 miljoen. De totale bijdrage 2018 van onze gemeente bedraagt daardoor in totaal bijna € 14,3 miljoen.
   Voor 2020 is de begroting van de GR Jeugdhulp met ruim € 21 miljoen opgehoogd (+10%). De bijdrage van onze gemeente hieraan wordt mede bepaald aan de hand van ons procentuele verbruik in de voorbije drie jaar. Via de vlaktaksmethodiek betaalt iedere gemeente uiteindelijk wel de eigen kosten.
3. In de periode 2015-2017 is het budget voor jeugd-PGB's (Jeugd-Persoonsgebonden budgetten) jaarlijks toegenomen. Dit kwam door een stijging van het aantal kinderen dat intensieve zorg behoeft, vooral door het voor jonge kinderen moeilijk toegankelijk zijn van de Wet langdurige zorg (Wlz). In 2018 zijn de uitgaven PGB voor het eerst gedaald, grotendeels door een substitutie naar lokale zorg in natura. Beleidsmatig is dit gewenst, zie onder 4.

4. Het CJG ziet zich geconfronteerd met een sterke toename van de vraag naar lokale jeugdhulp in de vorm van zorg in natura. Oorzaken hiervan zijn: de hierboven genoemde moeilijke toegang voor jonge kinderen tot de Wlz, de op zich positieve ontwikkeling van een verschuiving van zwaardere (specialistische) jeugdhulp naar lichtere (lokale) jeugdhulp, een verschuiving van zorg verleend via PGB naar lokale zorg in natura, en daarnaast leidt de succesvolle inzet van het CJG op samenwerking met basisvoorzieningen (onderwijs, huisartsen) en inzet op preventie, tot meer ondersteuningsvragen. Dit is één van de doelen van de transformatie, maar deze leidt voor het CJG tot hogere kosten (inzet eigen trajecten en lokale inkoop).
5. Partijen als huisartsen, gecertificeerde instellingen en jeugdreclassering hebben een eigenstandig verwijsrecht naar specialistische jeugdhulp. Daar kan door ons niet rechtstreeks op worden gestuurd. Dit betreft veelal dure vormen van jeugdhulp als gesloten plaatsingen of andersoortige uithuisplaatsingen.

Bandbreedte financiële gevolgen
P.M.

Beheersingsmaatregelen
1. Een adequate controlesystematiek ten aanzien van declaraties en facturen.
2. Komen tot afspraken met Capelse huisartsen over het verwijzen van jeugdigen naar de Stichting CJG Capelle aan den IJssel in plaats van rechtstreeks naar specialistische jeugdhulpaanbieders. Tevens komen tot afspraken met gecertificeerde instellingen en jeugdreclassering over samenwerking bij de zorg rondom jeugdigen.
3. Structureel overleg met de Stichting CJG Capelle aan den IJssel over het feitelijke (lokale) zorggebruik en de benodigde middelen.

Verloop
1e moment van opname: Najaarsnota 2015.
Geactualiseerd: elk P&C-document sindsdien.

Verantwoordelijken
Ambtelijk: afdeling Samenleving
Bestuurlijk: Wethouder Hartnagel

Communicatie
P&C-documenten van de GR Jeugdhulp Rijnmond en de Stichting CJG Capelle aan den IJssel.

Bewaking
Kwartaalrapportages van de GR Jeugdhulp Rijnmond en de Stichting CJG Capelle aan den IJssel.

10. Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Omschrijving risico
Sinds 2015 zijn wij verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wmo-2015. Er spelen verschillende ontwikkelingen, waardoor het lastig is een nauwkeurige bestedingsplanning op te stellen.

Specifieke risico's
De uitvoering van de Wmo-2015 is onderhevig aan wet- en regelgeving en betreft een openeinderegeling. Mede hierdoor zullen de gehanteerde uitgangspunten in werkelijkheid de komende jaren afwijken van de prognose. Dit kan zowel in een positief dan wel in een negatief financieel resultaat t.o.v. de begroting resulteren.

Daarnaast spelen binnen de WMO de volgende ontwikkelingen/risico's:
- Door de invoering van een abonnementstarief (wetswijziging) is de verwachting dat landelijke de vraag naar Wmo-voorzieningen zal toenemen. De zogenoemde aanzuigende werking. Mede hiervoor is de reeds ontvangen compensatie vanuit het gemeentefonds (bron: Maartcirculaire 2018) voor de verwachte toename gereserveerd. Wat het werkelijke effect van de wetswijziging zal zijn, is gelet op de openeinderegeling van de Wmo moeilijk te calculeren;
- Op basis van gerechtelijke uitspraken zouden we ons eventueel moeten gaan houden aan de normtijden van het Centrum Indicatiestelling (CIZ) i.p.v. aan onze eigen wijze van resultaatgericht indiceren en financieren. Dit risico is onder het volgende punt verder uitgewerkt;

- In de meerjarenbegroting zijn toekomstige prijsstijgingen en –indexaties niet meegenomen. Deze vloeien voort uit contractuele afspraken en toepassing AMvB (vaststellen reëel prijs) jaarlijks herzien te worden. De financiële dekking hiervoor dient uit de algemene accressen die aan het gemeentefonds toegevoegd worden te komen;
- Door de vergrijzing zal naar verwachting de vraag dan wel de zwaarte (max. financieel risico HO 2,8 mln.) van Wmo-maatwerkvoorzieningen de komende jaren nog toenemen;
- Een van de hoofdpunten van de Wmo en dus ook van ons beleidskader, is extramuralisering d.w.z. dat mensen zo veel als mogelijk, zelfstandig, thuis blijven wonen. Om dit mogelijk te maken, zijn investeringen in de sociale basisinfrastructuur nodig en zal meer aandacht aan preventie moeten worden geven.

En voor Wmo-collectief:
- De commissie “Toekomst beschermd wonen” adviseert de functies beschermd wonen en maatschappelijke opvang verder te normaliseren. Concreet betekent dit minder opnames in een intramurale setting en meer opvang en begeleiding in de wijk. Deze extramuralisering is nu al merkbaar en zal de komende jaren verder toenemen. Met ingang van 2022 vindt een doordecentralisatie plaats van Beschermd wonen. De verantwoordelijkheid verschuift van centrumgemeente Rotterdam naar alle zeven gemeenten in de Beschermd Wonen-regio, waaronder onze gemeente. Maatschappelijke Opvang wordt doorgedecentraliseerd met ingang van 2025. De regiogemeenten hebben de gezamenlijke opdracht te bepalen hoe ze gaan samenwerken op dit terrein. Overleg hierover vindt plaats.
- Met de overgang van taken hoort ook de overgang van middelen daarvoor. Voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang wordt gewerkt aan een nieuw objectief verdeelmodel waarbij ook de huidige middelen voor begeleiding worden meegenomen. Vanwege de onzekerheid over de financiële consequenties, is gekozen voor een ingroeipad naar het objectief verdeelmodel van 10 jaar (2022-2032). Onduidelijk is of (en wanneer) Capelle hier voor- of nadeel van zal ondervinden.
- Vanwege doorstroom en uitstroom uit “Beschermd Wonen” zal er de komende jaren vraag gaan ontstaan naar begeleid wonen, een lichtere vorm van wonen met zorg (minder dan 24 uur begeleiding). Het betreft hier de doelgroep die na herindicatie te licht wordt gevonden voor beschermd wonen maar (nog) niet zelfstandig met begeleiding kan gaan wonen. Hetzelfde geldt voor doorstroom en uitstroom uit de (verlengde) jeugdzorg waarbij zelfstandig wonen (met of zonder begeleiding) niet mogelijk is maar betrokkene te licht is voor een indicatie Beschermd wonen. In beide gevallen wordt hier nu binnen Capelle nog niet in voorzien.

Bandbreedte financiële gevolgen:
P.M.

Verloop
1e moment van opname: Voorjaarsnota 2014
Geactualiseerd: elk P&C-document sindsdien.

Beheersingsmaatregelen
Reservering van gelden (stelpost op taakveld 6.71) om mogelijke tijdelijke risico’s op te vangen.
Monitoren en volgen van landelijke ontwikkelingen.

Verantwoordelijkheden
Ambtelijk: afdeling Samenleving en Publiekszaken
Bestuurlijk: wethouder Wilson

Communicatie
De meest recente ontwikkelingen zijn opgenomen in deze omschrijving.

Bewaking
We rapporteren per P&C-document en blijven de ontwikkelingen volgen.

11. Uitspraak Centrale Raad van Beroep voor Huishoudelijke ondersteuning (Wmo)

Omschrijving risico

Wij lopen een financieel risico op huishoudelijke ondersteuning (HO) wanneer wij ons op basis van gerechtelijke uitspraken moeten houden aan de normtijden van het Centrum Indicatiestelling (CIZ), in plaats van aan onze eigen manier van resultaatgericht indiceren en financieren.

Specifieke risico's
De Centrale Raad van Beroep (CRvB) heeft op 18 mei 2016 uitspraak gedaan in een viertal zaken over HO op grond van de Wmo. Kern van de uitspraken is dat toekenning van HO in resultaatsgebieden een duidelijke maatstaf mist en zodoende in strijd is met het rechtszekerheidsbeginsel. In de uitspraak beval de rechter de betreffende gemeenten CIZ- normtijden als maatstaf te hanteren.

De VNG, het ministerie van VWS en de landsadvocaat Pels Rijcken hebben een toelichting gegeven over de consequenties van de uitspraken van de CRvB voor Wmo beleid van de gemeente. Net als het gros van de gemeenten in Nederland werken wij met een resultaatgerichte indicering. De CRvB heeft aangegeven dat dit niet zomaar mag. Er zijn een aantal voorwaarden waaraan we moeten voldoen:
1) Het noemen van tijd in de beschikking is noodzakelijk in verband met de rechtszekerheid.
2) De tijd moet gebaseerd zijn op 'deugdelijk onderzoek'.
3) In het individuele geval moet worden getoetst of de tijd ook passend is voor de cliënt. De CRvB verwijst voor een deugdelijke tijd norm naar de norm tijden van het CIZ uit 2007 of het norm tijden onderzoek wat de gemeente Utrecht heeft laten uitvoeren door KPMG en Bureau HHM.

Wanneer wij gebruik gaan maken van de CIZ norm tijden dan betekend dit dat de uitgaven van de gemeente fors zullen stijgen. In 2007 en in 2015 waren de stijgende kosten voor de regering de reden om te gaan decentraliseren en heeft men tegelijkertijd een forse bezuinigingsopdracht meegegeven
Wanneer we de normtijden van Utrecht willen gaan gebruiken dan dienen wij exact dezelfde beleidsregels te gaan gebruiken als Utrecht, daarnaast is het volgens Pels Rijcken zo dat Utrecht terug valt op de CIZ normen wanneer men met een lastige indicatie te maken heeft.

Zowel de VNG, VWS en Pels Rijcken adviseren de gemeenten om niet per direct het beleid te wijzigen. Minister De Jong is en blijft een groot voorstander van resultaatgericht indiceren. VWS: "In juli 2019 worden er wijzigingen aangebracht in de Wmo 2015 mogelijk dat er n.a.v. de uitspraken van de CRvB aanpassingen zullen volgen." En: "Bij een bezwaar of beroep, voorlopig oplossen door te indiceren gebaseerd op het CIZ protocol" (dit is al de afspraak binnen de Wmo, wij handelen deze zaken informeel af).

Net als veel andere gemeenten maken wij gebruik van het resultaatgerichte indiceren en financieren. Wij zijn van mening dat resultaatgericht indiceren in de Capelse vorm uitvoerbaar blijft~~,~~. Mede met als aanvullende maatregelen om in de beleidsregels en de toekenningbeschikking duidelijk te vermelden op welke concrete en- zorgvuldige wijze invulling wordt gegeven aan het bereiken van de resultaten HO. Met andere woorden: wat mag de geïndiceerde verwachten van een schoon en leefbaar huis? Hoewel wij het vertrouwen hebben dat wij met deze aanvullende maatregelen zorgvuldig invulling geven aan de uitspraak van de CRvB, blijft de mogelijkheid aanwezig dat Capelle op grond van een gerechtelijke uitspraak in een latere fase alsnog de CIZ-normtijden moet gaan hanteren.

Bandbreedte financiële gevolgen
Mochten wij genoodzaakt zijn resultaatgericht indiceren los te laten en de CIZ- normtijden (of een alternatief) alsnog in te voeren dan verwachten wij op grond van de kostenberekening 2014 (het laatste jaar waarin CIZ- normtijden gehanteerd zijn) voor 2017 en verder een extra budget van N 900 nodig te hebben. Wij stellen u derhalve voor dit als risico op te nemen.
De kans van voordoen beschouwen wij als laag (25%). Minister de Jonge ziet vele pluspunten in het resultaatgericht indiceren. Hij is voornemend de Wmo 2015 aan te passen en wil het indiceren op resultaat in de wet verankeren. Er zijn echter geluiden dat de zorgaanbieders gaan lobbyen om deze wetsaanpassing te voorkomen. De kans dat het resultaat indiceren losgelaten moet worden beschouwen we daarom onveranderd als laag (25%).

Beheersingsmaatregelen
Niet van toepassing

Verloop
Eerste moment van opname: Begroting 2017.
Geactualiseerd: elk P&C-document sindsdien.

Verantwoordelijken
Ambtelijk: afdeling Publiekszaken
Bestuurlijk: Wethouder Wilson

Bewaking en communicatie
Wij volgen de ontwikkelingen via jurisprudentie en informatie vanuit de VNG.

Ondernomen en mogelijke acties
Opvolgen en uitvoeren van landelijk beleid in opvolging van de uitspraak.

12. Openeinderegelingen voor inkomensondersteunende regelingen

Omschrijving risico
Inkomensondersteunende regelingen zijn succesvol bij hoog bereik en gebruik maar kunnen bij sterk toenemend gebruik zorgen voor oplopende kosten.

Specifieke risico's
Veel inkomensondersteunende maatregelen zoals de bijzondere bijstand en de individuele inkomenstoeslag zijn feitelijk succesvol wanneer het bereik en gebruik hoog is. Gezien de aard van de regelingen is uitsluiting van gebruik door Capellenaren niet mogelijk en niet gewenst.

Bandbreedte financiële gevolgen
P.M.

Beheersingsmaatregelen
De te nemen maatregelen zijn afhankelijk monitoring van de budgetten. Dit leidt tot eventueel bijstelling van beleid of aanraming van het beschikbare budget.

Verloop
Eerste moment van opname: Najaarsnota 2018;
Geactualiseerd: Jaarrekening 2018 en Voorjaarsnota 2019.

Verantwoordelijken
Ambtelijk: Afdeling Samenleving
Bestuurlijk: Wethouder Westerdijk

Communicatie
Communicatie via reguliere P&C-cyclus.

Bewaking
Budgetten worden gemonitord waarna bijstelling van beleid zou kunnen volgen of aanraming van het beschikbare budget.

C. Overige risico's

13. Onderwijshuisvesting voortgezet bijzonder onderwijs

Omschrijving risico
Dit risico gaat over de mogelijke financiële consequenties van de nieuwbouw voor het Comenius College.

Specifieke risico's
U heeft in uw vergadering van 15 februari 2010 ingestemd met de notitie 'de ontwikkeling van twee unilocaties', waarin de nieuwbouw van het Comenius College is benoemd. Deze nieuwbouw valt uiteen in twee fases. De wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan deze fase is vastgelegd in de beschikking van 17 december 2010 met kenmerk D41/182856. De eerste fase is inmiddels in gebruik genomen. De tweede fase zou volgens deze beschikking mogelijk in 2023 in gebruik worden genomen. Door vertegenwoordigers van het Comenius College is in 2017 aangegeven dat de school en het schoolbestuur voordelen zien in een latere in gebruik name van de tweede fase. Inmiddels wordt uitgegaan van een oplevering van de tweede fase in 2026, dan wel 2027.

De beschikking van 2010 ging uit van een ruimtebehoefte, gebaseerd op 1.341 leerlingen. Het aantal leerlingen is inmiddels echter gestegen naar boven de 2.000 leerlingen en stijgt volgens de meest recente prognose (eerste kwartaal 2019) door naar 2.059 leerlingen voor deze locatie op 1 oktober 2036, de laatste teldatum die in de prognose is opgenomen. Een dergelijke stijging van het aantal leerlingen ten opzichte van de oorspronkelijke beschikking leidt niet alleen tot de noodzaak van het realiseren van meer onderwijskundige vierkante meters, maar heeft ook tot gevolg dat we naar verwachting een vijfde 'gymvloer' moeten realiseren. In 2010 gingen we nog uit van vier 'gymvloeren'.

Naar aanleiding van de gegevens van 2010 verwachtten we dat voor de tweede fase van het Comenius College circa N 3.000 aan financiering nodig zou zijn voor de realisatie van de benodigde onderwijskundige vierkante meters (inclusief gymvoorziening, maar exclusief sloop, verhuizing en tijdelijke huisvesting). Bij het verloop van de Reserve Grote investeringen was beoogd dat het saldo beschikbaar was om de tweede fase van het Comenius College af te ronden. Het 'Besluit Begroting en Verantwoording' schrijft voor dat te activeren kosten zowel de vervaardigingprijs omvat, als de overige rechtstreeks aan de vervaardiging te relateren kosten. Om deze reden leidt de investering voor nieuwbouw van de tweede fase van het Comenius College op de bestaande locatie altijd tot een structurele extra kapitaallast binnen de gemeentelijke begroting.

Wij houden rekening met een stijging van de financieringsbehoefte. Dit komt door kostenstijgingen in de bouw en door de wijziging van het Bouwbesluit vanaf 2020, waarin 'bijna energie neutrale gebouwen' (BENG) de norm wordt. Dit laatste zal prijsverhogend werken bij nieuwbouw. In beginsel gaan wij uit van de VNG normbedragen, maar wij monitoren ook de mate waarin realistische marktconforme investeringen zich verhouden tot deze normbedragen. In de meerjarige doorkijk van de begroting houden wij rekening met een vanaf heden nog door u aanvullend te voteren krediet van 12.000 voor deze nieuwbouw, inclusief de nieuwe gymvoorziening. De verwachting is dat dit bedrag te laag zal zijn. De aanbesteding staat echter pas over enkele jaren gepland. Het laat zich moeilijk voorspellen hoe de normbedragen en het marktconforme prijspeil zich in de loop van de jaren ontwikkelen. In de eerste helft van 2020 wordt een meer specifieke doorrekening gemaakt van de te verwachten kosten. Wij zullen deze doorrekening opnemen in de Voorjaarsnota 2020.

Bij de nieuwbouw van scholen hebben wij de intentie om tijdelijke huisvesting zoveel mogelijk te beperken en indien tijdelijke huisvesting toch noodzakelijk is, proberen wij deze huisvesting opvolgend voor meerdere scholen in te zetten. Op deze wijze gaan wij zo efficiënt mogelijk om met (de financiële lasten voor) tijdelijke huisvesting. In vervolg op vaststelling van de Najaarsnota 2018 en Voorjaarsnota 2019 is daarom aan de Lijstersingel tijdelijke huisvesting voor scholen gerealiseerd, verdeeld over twee gebouwen. Deze tijdelijke huisvesting wordt in eerste instantie ingezet voor de Eben Haëzerschool en De Bouwsteen, daarna voor een deel van de leerlingen van de scholen aan de Meeuwensingel en tot slot voor een deel van de leerlingen van het Comenius College.

Bandbreedte financiële gevolgen
De resterende investeringsbehoefte voor de nieuwbouw van de tweede fase Comenius College bedraagt 11.000 tot 20.000 met een afschrijvingslast (exclusief rente) van maximaal 500 structureel. De bijbehorende financieringslasten bedragen circa 388 (2,5% rente * gemiddelde bouwsom). De kans van voordoen beschouwen wij als hoog (75%). Momenteel rekenen wij in de meerjarige doorkijk met een bedrag van N 12.000. De verwachting is dat dit bedrag te laag zal zijn. In de eerste helft van 2020 wordt een meer specifieke doorrekening gemaakt van de te verwachten kosten. Wij zullen deze doorrekening opnemen in de Voorjaarsnota 2020.

Verantwoordelijken
Ambtelijk: Afdeling Samenleving (en andere afdelingen)
Bestuurlijk: Wethouder Westerdijk

Verloop
Eerste moment van opname: Begroting 2017.
Vervolg: Najaarsnota 2016 (geactualiseerd), Jaarrekening 2016 (ongewijzigd), Voorjaarsnota 2017 (geactualiseerd), Begroting 2018 (ongewijzigd), Najaarsnota 2017 (ongewijzigd), Jaarrekening 2017 (geactualiseerd), VJN 2018 (geactualiseerd), Begroting 2019 (geactualiseerd), Najaarsnota 2018 (geactualiseerd), VJN 2019 (geactualiseerd), Begroting 2020 (geactualiseerd), Najaarsnota 2019 (geactualiseerd)

Beheersingsmaatregelen
Prognoses zijn zo goed mogelijke voorspellingen voor de toekomst op basis van de meest recente aanwezige gegevens. Met name op schoolniveau kunnen in de loop der jaren wijzigingen in de prognoses plaatsvinden en ook in de praktijk kan het leerlingenaantal afwijken van prognoses. Hierom laten wij prognoses gewoonlijk om de twee jaar actualiseren. De te verwachten lasten voor nieuwbouw en terug verhuizen verwerken wij uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2021. Wij nemen uiterlijk in 2022 de beslissing over de definitieve grootte van de tweede fase van het Comenius College, op basis van de dan geldende prognoses. In aanloop hier naar toe laten wij jaarlijks prognoses opstellen voor alle scholen in Capelle, naar aanleiding waarvan ook de financiële prognose voor de tweede fase van het Comenius College bijgesteld wordt.

Informatie en communicatie
In de risicoparagraaf schenken wij aandacht aan de te verwachten financiële financieringsbehoefte voor de tweede fase van het Comenius College.

Bewaking
Naar aanleiding van prognoses brengen wij jaarlijks het aantal te verwachten vierkante meters en de financieringsbehoefte in kaart.

14. Daling en stijging leerlingen onderwijshuisvesting

Omschrijving risico
Wij zijn over het algemeen geen eigenaar van schoolgebouwen, maar bezitten wel het zogenoemde ‘economisch claimrecht’. Dit betekent dat het eigendom van een schoolgebouw naar de gemeente terugvloeit, zodra het onderwijs in dit gebouw stopt. Wanneer scholen voornemens zijn om op termijn te sluiten, brengt dit zowel financiële als niet- financiële risico’s met zich mee. Wanneer scholen daarentegen groeien, moet de gemeente zorg dragen voor voldoende adequate onderwijshuisvesting en hebben scholen recht op een bedrag voor eerste inrichting en onderwijsleerpakket. Dit brengt financiële risico’s met zich mee.

Specifieke risico’s
Het eigendom van schoolgebouwen kan bij verschillende partijen liggen, maar over het algemeen ligt het juridisch eigendom van een schoolgebouw bij het schoolbestuur. Ook in Capelle is dit het geval, uitzondering hierop betreft de scholen die gehuisvest zijn in het MFC Fascinatio en de aanwezige tijdelijke huisvesting voor het onderwijs (onder meer bij de Lijstersingel). Bij het beëindigen van het gebruik van een schoolgebouw door een schoolbestuur wordt het eigendom van dit gebouw aan de gemeente ‘om niet’ overgedragen. Dit wordt ook wel het ‘economisch claimrecht’ van gemeenten genoemd.

Indien een schoolbestuur besluit om een onderwijslocatie te sluiten en het bijbehorende gebouw over te dragen aan de gemeente, dan is er sprake van een (onvermijdelijke) groei van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. Dit biedt soms mogelijkheden; wellicht dat de locatie of het gebouw gebruikt wordt voor herontwikkeling, dan wel dat er huurders gevonden worden. Echter, het brengt ook risico’s met zich mee. Maatschappelijke risico’s in de zin dat een school, die vaak een belangrijke rol in een buurt vervult, verdwijnt en het risico op leegstand van een pand. Ook financieel liggen er risico’s. Als wij besluiten een gebouw te slopen, brengt dit kosten met zich mee. Indien wij wensen dat het gebouw in gebruik blijft zijn er - zolang er geen gebruiker/huurder bekend is- risico’s aangaande onderhouds- en exploitatielasten. De gemeente betaalt nu al de kosten voor OZB en verzekeringen van schoolgebouwen, voor deze financiële componenten is dan ook dekking binnen de huidige gemeentelijke begroting.

Wanneer scholen groeien, moet de gemeente zorg dragen voor voldoende adequate onderwijshuisvesting, de kosten voor OZB en verzekeringen betalen en hebben scholen recht op een bedrag voor eerste inrichting en onderwijsleerpakket.

Bandbreedte financiële gevolgen
Niet te kwantificeren. Indien het zich voordoet betreft het eenmalige kosten. De kans van voordoen beschouwen wij als gemiddeld (50%).

Beheersingsmaatregelen
Wij laten vanaf heden jaarlijks prognoses maken om de leerlingenontwikkeling te monitoren. Naar aanleiding daarvan maken wij een analyse over welke scholen wel en niet, binnen de huidige wet- en

regelgeving, formeel als zelfstandige school (of nevenvestiging) kunnen blijven bestaan. Ook maken wij een analyse over welke scholen in de toekomst recht zouden kunnen krijgen op extra onderwijskundige ruimte en een financiële bijdrage aangaande eerste inrichting en onderwijsleerpakket. Hierover treden wij in overleg met de schoolbesturen.

Verloop
Eerste moment van opname: Voorjaarsnota 2017
Vervolg: Begroting 2018 (ongewijzigd), Najaarsnota 2017 (ongewijzigd), Jaarrekening 2017 (ongewijzigd), VJN 2018 (geactualiseerd), Begroting 2019 (ongewijzigd), Najaarsnota 2018 (ongewijzigd), Voorjaarsnota 2019 (ongewijzigd), Begroting 2020 (ongewijzigd), Najaarsnota 2019 (ongewijzigd)

Verantwoordelijken
Ambtelijk: Afdeling Samenleving en afdeling Facilitaire Diensten
Bestuurlijk: Wethouder Westerdijk en wethouder Van Veen

Communicatie
In de risicoparagraaf schenken wij blijvend aandacht aan de te verwachten financiële ontwikkelingen aangaande de mogelijke opheffing van scholen, evenals aan de mogelijke financiële gevolgen van de stijging van het leerlingenaantal bij specifieke scholen.

Bewaking
Via het 'Op Overeenstemming Gericht Overleg' (Onderwijsplatform) bespreken wij met de schoolbesturen de ontwikkelingen aangaande de leerlingenaantallen en de toekomst van onderwijshuisvesting.

15. Nieuwbouw voortvloeiende uit Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs

Omschrijving risico
Dit risico gaat over de mogelijke prijsstijging van de ontwikkelingen voortvloeiende uit het Strategisch Huisvestingsplan Onderwijs.

Specifieke risico's
Bij vaststelling van de Najaarsnota 2018 heeft u besloten om een bedrag beschikbaar te stellen van in totaal 28.460 voor:
- nieuwbouw van de Eben Haëzerschool / Rehobothschool, inclusief gymzaal, op de huidige CSV-locatie (ontwikkeling 1);
- nieuwbouw aan de Meeuwensingel voor De Horizon, De Klim-Op en voor enkele lokalen van de Montessorischool, inclusief gymzaal (ontwikkeling 2) en
- nieuwbouw onderwijshuisvesting in de Florabuurt omgeving, inclusief gymzaal (ontwikkeling 3).

Opvolgend op de Najaarsnota 2018 hebben wij in januari 2019 voor de ontwikkelingen 1 en 2 een beschikking afgegeven waarin staat opgenomen dat vervangende nieuwbouw van de desbetreffende scholen wordt toegekend. Schoolbesturen kunnen hieraan dan ook rechten ontlenen. Voor ontwikkeling 3 hebben wij (vooralsnog) geen beschikking af gegeven waarmee vervangende nieuwbouw wordt toegekend. De reden hiervoor is dat onderwijshuisvestingsontwikkelingen in Schenkel onlosmakelijk verbonden zijn met de gebiedsontwikkeling Florabuurt. Uw raad beslist, naar verwachting in 2020, over de gebiedsvisie Florabuurt. Wij zijn van mening dat nadere invulling van eventuele nieuwbouw of aanpassingen van scholen in het Florabuurt gebied pas kan plaatsvinden na of gelijktijdig met vaststelling van deze gebiedsvisie. Definitieve besluitvorming over toekomstige onderwijshuisvesting in de Florabuurt loopt bij voorkeur dan ook parallel aan de besluitvorming over dit gebied.

Het door u bij de Najaarsnota 2018 toegekende bedrag is een marktconform budget bij aanbesteding in 2019. Momenteel zijn de prijsstijgingen in de bouw fors. De prijsontwikkeling in de bouw naar de toekomst toe laat zich moeilijk voorspellen, maar er is een reëel risico dat de prijsstijging in de bouw nog enige tijd relatief hoog zal zijn. Bij de derde ontwikkeling in de Florabuurt omgeving gaan wij er daarnaast vanuit dat tijdelijke huisvesting niet nodig is. Indien dit wel nodig blijkt te zijn, dit is afhankelijk van de uiteindelijke planvorming, brengt dit aanvullende kosten met zich mee.

De algemene ledenvergadering van de VNG heeft in juni 2018 unaniem de motie-Heerhugowaard aangenomen, waarin opgeroepen wordt om in gesprek te gaan met het Rijk en onderwijsorganisaties over een substantiële verhoging van de bekostiging voor onderwijshuisvesting in het gemeentefonds. De VNG

voert hier op dit moment onderzoek en lobbywerkzaamheden voor uit. Deze informatie heeft ook raakvlakken met het risico ‘onderwijshuisvesting voortgezet bijzonder onderwijs’.

Bandbreedte financiële gevolgen
Aanvullende investeringsbehoefte van 2.000 tot 6.000 met een afschrijvingslast (exclusief rente) van maximaal 150 structureel vanaf 2024. De kans van voordoen beschouwen wij gezien de huidige marktomstandigheden in de bouw als hoog (75%).

Verantwoordelijken
Ambtelijk: Afdeling Samenleving (en andere afdelingen)
Bestuurlijk: Wethouder Westerdijk

Verloop
Eerste moment van opname: Voorjaarsnota 2018.
Vervolg: Begroting 2019 (geactualiseerd), Najaarsnota 2018 (geactualiseerd), Voorjaarsnota 2019 (geactualiseerd), Begroting 2020 (ongewijzigd), Najaarsnota 2019 (ongewijzigd)

Beheersingsmaatregelen
Eerst zal besluitvorming plaatsvinden door uw raad (vaststellen kaders), waarna vervolgens beschikkingen afgegeven zullen worden aan de desbetreffende schoolbesturen. De fasering kan per ontwikkeling verschillen. De projecten zijn ingebed in een projectstructuur waarbinnen wij diverse kaders zoals inhoud, planning en financiën zorgvuldig en realistisch op elkaar afstemmen.

Informatie en communicatie
Aangaande ontwikkeling 3 geldt dat uw raad naar verwachting in 2020 over de gebiedsvisie Florabuurt beslist. Besluitvorming over de scholen in het Florabuurt gebied vindt plaats na of gelijktijdig met de vaststelling van deze gebiedsvisie. In de risicoparagraaf schenken wij, in ieder geval tot aan het moment van gunning, aandacht aan de mogelijke financiële risico’s voor de 3 genoemde ontwikkelingen.

16. Overschrijding budget door hogere aanneemsom

Omschrijving risico’s
Door de aantrekkende economie in de afgelopen jaren is er over het algemeen sprake van hogere prijzen voor materiaal en arbeid. Dit zien we terug in de aanbestedingen. Het risico bestaat dat de aanneemsom het beschikbare budget structureel significant overschrijdt.

Onze huidige budgetten zijn als gevolg van de economische crisis in 2015 met 15% verlaagd. Sinds enkele jaren floreert de economie echter weer, wat wij terug zien in hogere aanneemsommen voor onze IBOR-projecten.

Specifieke risico’s
De kapitaallasten kunnen dusdanig hoog worden waardoor er te weinig geld beschikbaar blijft voor het dagelijkse structurele onderhoud. Hierdoor kunnen calamiteiten ontstaan.

Het aantal projecten is echter vooralsnog te beperkt om hier conclusies aan te verbinden. Van de 44 projecten uit IBOR 2016-2020 zijn er in 2019 4 afgerond. Hierbij constateren wij dat, als gevolg van hogere aanneemsommen, de gemiddelde overschrijding op deze 4 projecten 40% bedraagt. Gezien het beperkte aantal van 4 op de 44 projecten is het te voorbarig om deze lijn voor de overige 40 projecten door te trekken. Wij vinden het echter belangrijk om bewust te zijn van dit risico.

Wanneer we de 40% indexatie op alle 40 projecten toepassen, is er totaal een aanvullend krediet van € 30,4 miljoen nodig. Dit blijkt uit de onderstaande tabel:

	2019	2020	2021	2022	2023	Totaal
Totaal kredieten taakveld 2.1 / 5.7 / 7.2	N 2.619	N 7.788	N 7.926	N 7.355	N 4.663	N 30.351

Verder zijn de gevolgen voor de afschrijvingslasten als volgt:

	2019	2020	2021	2022	2023	*2024*	*2025*	*2026*	*2027*

Toename afschrijvingslasten	N 0	N 45	N 148	N 313	N 514	*625*	*725*	*828*	*828*

Om de kredieten te financieren, zullen er leningen afgesloten moeten worden. De indicatieve rente hiervoor is als volgt:

	2019	2020	2021	2022	2023
Totaal kredieten taakveld 2.1 / 5.7 / 7.2	N 2.619	N 7.788	N 7.926	N 7.355	N 4.663
Rente percentage in begroting	1,50%	2,00%	2,50%	2,50%	2,50%
Indicatieve rente (cumulatief)	N 39	N 195	N 393	N 577	N 694

Bandbreedte financiële gevolgen
Voor de weerstandsratio calculeren wij met de afschrijvingslasten en de benodigde indicatieve rente die we nodig hebben om geld aan te trekken om de kredieten te financieren. Verder schatten wij de kans op dit moment op gemiddeld (50%). De impact per jaar is daarmee:

	2019	2020	2021	2022	2023
Afschrijvingslasten	N 0	N 45	N 148	N 313	N 514
Indicatieve rente voor benodigde financiering	N 39	N 195	N 393	N 577	N 694
Totaal impact	N 39	N 240	N 541	N 890	N 1.208
Kans van voordoen 50%	50%	50%	50%	50%	50%
Kans * impact	N 20	N 120	N 271	N 445	N 604

Verantwoordelijken
Gehele organisatie.

Ondernomen en mogelijke acties
Wij blijven de ontwikkeling van de aanneemsommen en de eventuele overschrijdingen volgen om te beoordelen of dit inderdaad financiële risico's met zich mee gaat brengen. Daarnaast hebben we in de Begroting 2019 een stelpost indexeringen opgenomen onder programma 0.

Communicatie
Indien we op basis van een groter aantal aanbestedingen kunnen concluderen dat hier inderdaad sprake is van structurele overschrijdingen, leggen we in de eerstvolgende nota een voorstel voor met een cijfermatige onderbouwing.

17. Grondexploitaties

Omschrijving risico
Voor de toekomstige verwachte kosten en opbrengsten worden aannames gebruikt ten aanzien van de planning, verwachte verkoopprijzen, geraamde kosten, verwachte rentelasten, plankosten, etc. Er zijn verschillende onzekerheden en risico's die het begrote financiële eindresultaat van de grondexploitatie kunnen beïnvloeden. Er is een onderscheid te maken tussen enerzijds risico's met betrekking tot de kosten en opbrengsten die specifiek binnen een grondexploitatiecomplex kunnen worden erkend en anderzijds risico's die voor de grondexploitatieportefeuille als geheel gelden.

Specifieke risico's
In de geheime bijlage Actualisatie Grondexploitaties bij de Najaarsnota 2019 beschrijven we de voornaamste risico's, de kansen en beheersingsmaatregelen per project.

Bandbreedte financiële gevolgen
0 – 1.400 (gemiddeld 700)
Het betreft verschillende soorten risico's met zowel hoge als lage kansen van voordoen. We gaan uit van de gemiddelde kans van 50%.

Verantwoordelijken
Ambtelijk: Afdeling Stadsontwikkeling

Bestuurlijk: Wethouder Van Veen

Verloop
Eerste moment van opname in P&C-document: Najaarsnota 2019

Beheersingsmaatregelen
In de geheime bijlage Actualisatie Grondexploitaties bij de Najaarsnota 2019 beschrijven we de voornaamste risico's, de kansen en beheersingsmaatregelen per project.

Informatie en communicatie
In de risicoparagraaf zal blijvend aandacht geschonken worden aan dit risico.

6 Voorstel met beslispunten

De raad van de gemeente Capelle aan den IJssel;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders;

b e s l u i t :

1. De Najaarsnota 2019 vast te stellen.

2. In te stemmen met de voorgestelde wijzigingen in de uitvoering van de Begroting 2019 en Begroting 2020 en kennis te nemen van de voorgestelde wijzigingen in de uitvoering van de meerjarenraming 2021 tot en met 2023.

3. De ontwerpbesluiten tot wijziging van de Begroting 2019 en 2020 vast te stellen en kennis te nemen van de ontwerpbesluiten tot wijziging van de meerjarenraming 2021 tot en met 2023.

4. De volgende kredieten te voteren/ verlengen/ verlagen/ verhogen:

	bedrag	Progr.
Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (2019)	47	0
Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (2020)	331	0
Aanpassing Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) (2021)	-378	0
Mutaties reserve bedrijfsvoering (2020)	-872	0
Mutaties reserve bedrijfsvoering (2022)	727	0
Implementatie raadskader verduurzaming gemeentelijk vastgoed	370	0
Subsidie drempels Burgemeester van Berensteijnlaan	-25	2
Investeringen IBOR Verkeer en Vervoer	1.511	2
IBOR-project Arica (2019)	245	2
IBOR-project Arica (2019)	-31	2
IBOR-project Arica (2021)	-214	2
Vervoersknoop Rivium	250	2
Investeringen Sport (2019)	-1.557	5a
Investeringen Sport (2020)	1.557	5a
SBWRM multifunctioneel zwembad/sporthal De Pelikaan (2019)	-707	5a
SBWRM multifunctioneel zwembad/sporthal De Pelikaan (2020)	707	5a
Investeringen IBOR Groen en (openlucht) recreatie exclusief Water	1.078	5b
Kwaliteitsimpuls entrees	600	5b
Versterken groene hoofdstructuren	150	5b
Investeringen Riolering	1.972	7
Krediet energie besparende maatregelen (2019)	-81	8
Krediet energie besparende maatregelen (2020)	81	8

5. De volgende mutaties te verwerken in de reserves en voorzieningen:
   + is toename en – is afname

	2019	2020	2021	2022	2023	Progr.
Reserve bedrijfsvoering	467	-378	-58	-37	-68	0
Reserve bedrijfsvoering	4	0	0	8	0	1
Reserve eenmalige uitgaven	80	-80	0	0	0	2
Reserve bedrijfsvoering	4	0	0	8	0	2
Reserve eenmalige uitgaven	300	-300	0	0	0	3
Reserve bedrijfsvoering	8	0	0	18	0	5b
Reserve eenmalige uitgaven	30	-30	0	0	0	6b
Reserve eenmalige uitgaven	200		-200	0	0	6b
Reserve eenmalige uitgaven	75	-75	0	0	0	6b
Reserve eenmalige uitgaven	50	-50	0	0	0	6b
Reserve eenmalige uitgaven	159	-159	0	0	0	6d

	2019	2020	2021	2022	2023	Progr.
Voorziening afvalstoffenheffing middelen derden	60	0	0	0	0	7
Voorziening afvalstoffenheffing middelen derden	-75	0	0	0	0	7
Voorziening afvalstoffenheffing middelen derden	23					7
Voorziening afvalstoffenheffing middelen derden	36	0	0	0	0	7
Voorziening afvalstoffenheffing middelen derden	135	0	0	0	0	7
Voorziening rioolrechten middelen derden	66	35	-63	-54	-60	7
Voorziening rioolrechten middelen derden	19	0	0	0	0	7
Voorziening rioolrechten middelen derden	0	-3	-3	-3	-3	7
Voorziening afvalstoffenheffing middelen derden	0	-1	-1	-1	-1	7
Reserve eenmalige uitgaven	30	-30	0	0	0	7
Voorziening omgevingsvergunningen		2.229	-848	-86	-1.295	8
Reserve eenmalige uitgaven	288	-288	0	0	0	8
Voorziening verliesgevende complexen	-17	0	0	0	0	8

6. Bij de Jaarrekening 2019 een definitief besluit nemen over het verwerken van het geprognosticeerde Rekeningsaldo 2019.

7. Kennis te nemen van de geactualiseerde risico's, conform de in hoofdstuk 5 opgenomen paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing.

8. De mutaties in de reserve eenmalige uitgaven, gelet op de eerder vastgestelde bestedingstermijn van maximaal 3 jaar, vast te stellen conform de in deze nota opgenomen bijlage.

9. Een nieuwe Voorziening Omgevingsvergunningen op te richten voor in principe de duur van vier jaar (2020 t/m 2023), om de baten van omgevingsvergunningen te egaliseren.

10. De door het college opgelegde geheimhouding van de "Actualisatie Grondexploitaties Najaarsnota 2019" te bekrachtigen.

Vastgesteld in de openbare vergadering van 16 december 2019,
De griffier, de voorzitter,

7 Bijlagen

7.1 Bijlage: Verloop van de post Onvoorzien

Het college is bevoegd tot bestedingen ten laste van de post onvoorzien.
De omvang van de post onvoorzien is geraamd op € 0,50 per inwoner, oftewel 33.
De post onvoorzien maakt deel uit van taakveld 0.8 Overige baten en lasten.

Budget post Onvoorzien in Begroting 2019, per 1 januari 2019	**33**	
Bestedingsbesluiten:	0	Er zijn dit jaar nog geen bestedingsbesluiten door het college genomen.
Saldo Onvoorzien	**33**	
Prognose stand per 31 december 2019	33	Voor zover wij in 2019 geen besluiten meer nemen tot besteding van dit bedrag, valt dit budget vrij in de Jaarrekening 2019 en wordt daarmee aan het saldo toegevoegd.

7.2 Bijlage: Algemene reserve

Hieronder wordt samenvattend het verloop van de algemene reserve weergegeven. Deze bestaat uit een deel ‘minimumniveau’ en een deel ‘algemene reserve’.

(bedragen x € 1.000,--)

	Minimum niveau	Algemene reserve	Totaal
Saldo per 1 januari 2019, conform de Jaarrekening 2018	**10.000**	**20.892**	**30.892**
Bij:			
- Saldo Jaarexploitatie 2018		4.382	
- Opheffen diverse reserves (Voorjaarsnota 2019)		31.165	
Af:			
- Geen			
Stand per 1 januari 2020 en verder	**10.000**	**56.439**	**66.439**

De hoogte van de Algemene reserve

Bij de eerste begrotingswijziging 2008 heeft u besloten om het minimum niveau van de Algemene reserve vast te stellen op € 150 per inwoner (afgerond € 10 miljoen).

7.3 Bijlage: Verloop Bestemmingsreserve eenmalige uitgaven

Het onderstaande overzicht geeft inzicht in het verloop van de reserve eenmalige uitgaven. De reserve heeft een administratief karakter en is bedoeld om eenmalig budgetten die in enig jaar niet is besteed in een volgend jaar beschikbaar te houden. Hiervoor hoeft niet opnieuw budget door de raad beschikbaar te worden gesteld. Besteding moet binnen drie jaar plaatsvinden, anders valt dit vrij ten gunste van de algemene middelen. Wanneer verlenging van de termijn noodzakelijk is, wordt daarvoor een voorstel gedaan bij voor- of najaarsnota of jaarrekening.
In de eerste kolom is inzichtelijk gemaakt of er mutaties in het overzicht die het gevolg zijn van besluiten in deze najaarsnota. Als er staat “nieuw” dan betreft dit een nieuwe post die toegevoegd wordt. Als er staat “doorschuiven” dan is dit een post die doorschuift naar een ander jaar.

	Verloop van de reserve in de jaren 2019 en verder			Stand	Onttr.	Toev.	Stand	Stand	Stand	Stand
Mutatie NJN19		**Besluit**	**Verloop termijn**	1/1/ 2019	2019	2019	31/12 2019	31/12 2020	31/12 2021	31/12 2022
	Programma 0									
							0	0		
0	**Totaal Programma 0**			**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Programma 1									
	Restantbudget aanvalsplan Straatroven en overvallen	NJN2018 1.4.2	2019	101	101		0	0	0	0
	Exploitatie gemeentelijk vastgoed - Slotlaan 121	NJN2018 1.4.3		35	35		0	0	0	0
	Pilot wijkbrandweerfunctionaris	VJN2018 1.4.1		65	65		0	0	0	0
	Weerbaarheid bestuur	Jaarrekening 2018		120	120		0	0	0	0
0	**Totaal Programma 1**			**321**	**321**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Programma 2									
	P-plaats Aert van Nesstraat	NJN2015 2.4.2 / NJN2016 3.4.11/ NJN 2017 3.4.5	2018	45	45		0	0	0	0
	Fietsvoorz Slotlaan/ Centrum	NJN2016 3.4.11 / NJN 2017 3.4.5	2018	0	25	25	0	0	0	0
30	Verkeersmaatregelen Dorpsstraat	VJN2019 2.4.7				30	30	0	0	0
	Vervoersknoopp Rivium	VJN2016 2.16.2 / NJN2016 3.4.11	2018	200	200		0	0	0	0
50	Gemeentelijk mobiliteitsplan	NJN2018 2.4.7		175	125		50	0	0	0
	Wervingscampagne buurtbus	NJN2018 2.4.7		35	35		0	0	0	0
80	**Totaal Programma 2**			**456**	**430**	**55**	**80**	**0**	**0**	**0**
	Programma 3									
235	Hoofdweg Vak A Middellange termijn	NJN2013 2.6.1 / VJN2015 2.17.7	2017	235	0		235	0	0	0
65	Hoofdweg Vak A Middellange termijn	NJN2016 5.4.2				65	65			
	BIZ Capelle-West	NJN2016 5.4.1	2018	70	70		0	0	0	0
300	**Totaal Programma 3**			**305**	**70**	**65**	**300**	**0**	**0**	**0**

	Verloop van de reserve in de jaren 2019 en verder			Stand	Onttr.	Toev.	Stand	Stand	Stand	Stand
Mutatie NJN19		**Besluit**	**Verloop termijn**	1/1/ 2019	2019	2019	31/12 2019	31/12 2020	31/12 2021	31/12 2022
	Programma 4									
				0			0	0	0	0
0	**Totaal Programma 4**			**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Programma 5a									
	Herkomstonderzoek gemeentelijke kunstcollectie	NJN2018 5.4.2		10	10		0	0	0	0
	Transitie & exploitatie zwembad (voordeel kapitaallasten)	NJN 2017 5.4.2		0	175	375	200	79	0	0
0	**Totaal Programma 5a**			**10**	**185**	**375**	**200**	**79**	**0**	**0**
	Kwaliteitsimpuls openbare ruimte	Wijzigingsvoorstel begroting 2018		43	43		0	0	0	0
	Rivier als getijdenpark	VJN2018 5.4.9		25	25		0	0	0	0
	Natuurbeleid	VJN2016 8.4.1	2018	3	3		0	0	0	0
0	**Totaal Programma 5b**			**71**	**71**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Programma 6a									
	Werklunches	VJN2016 6.4.2	2018	42	42		0	0	0	0
	budget WOP 2018	Jaarrekening 2018		67	67		0	0	0	0
	Uitvoering nulmeting toegankelijkheid	VJN2016 12.4.4		25	25		0	0	0	0
	Huizen van de Wijk	NJN2018 6.4.10		15	15		0	0	0	0
	LPB congres	NJN2018 6.4.5	2018	40	40		0	0	0	0
	Exploitatie gemeentelijk vastgoed - Maria Daneelserf	NJN2018 1.4.3	2018	23	23		0	0	0	0
	Exploitatie gemeentelijk vastgoed - MFC Fascinatio	NJN2018 1.4.3	2019	40	40		0	0	0	0
	Innovatiebudget Sociaal Domein	1BW2017 1.6.1		190	190		0	0	0	0
0	**Totaal Programma 6a**			**442**	**442**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Programma 6b									
	Invulling extra Rijksgelden armoede en schulden Meicirculaire 2018	NJN2018 6.4.16		85	85		0	0	0	0
30	Invulling extra Rijksgelden armoede en schulden - prestatie indicatoren schuldenaanpak	NJN 2019 6.4.9		0		30	30	0	0	0
50	Invulling extra Rijksgelden armoede en schulden - verbeteren inkomensondersteuning	NJN 2019 6.4.10		0		50	50	0	0	0
75	Pilot jongeren en schulden	NJN 2017 6.4.9 NJN2019 6.4.13	2019	100	25		75	0	0	0

	Verloop van de reserve in de jaren 2019 en verder			Stand	Onttr.	Toev.	Stand	Stand	Stand	Stand
Mutatie NJN19		**Besluit**	**Verloop termijn**	1/1/ 2019	2019	2019	31/12 2019	31/12 2020	31/12 2021	31/12 2022
	Activering bijstandklanten / Pilot inburgering Nieuwe Stijl	NJN 2017 6.4.13	2019	110	110		0	0	0	0
200	Impulsbudget Samenwerkingsproject begeleiding jongeren naar werk	Jaarrekening 2017		553	140		413	200	0	0
355	**Totaal Programma 6b**			**848**	**360**	**80**	**568**	**200**	**0**	**0**
	Programma 6d									
159	Transformatiegudget GRJR	NJN2019 6.4.23	2022			159	159	0	0	0
159	**Totaal Programma 6d**			**0**	**0**	**159**	**159**	**0**	**0**	**0**
	Programma 7									
	Gezond in de Stad / depressie jongeren	NJN 2017 7.4.1	2019	21	21		0	0	0	0
	Uitvoering Subsidieregeling AED	NJN2018 7.4.4		30	30		0	0	0	0
30	Voorbereiding geluidsanering	VJN2018 7.4.2	2018	74	44		30	0	0	0
	Duurzaamheidsagenda	Jaarrekening 2016		126	126		0	0	0	0
30	**Totaal Programma 7**			**251**	**221**	**0**	**30**	**0**	**0**	**0**
	Programma 8									
40	Implementatie omgevingswet NJN16 8.4.1	NJN2016 8.4.1	2018	30	0	10	40	0	0	0
75	De Hoven Fase 2					75	75	0	0	0
20	DOE MEE programma	VJN2016 10.4.2				20	20	0	0	0
13	Promoten-coördinatie activiteiten	VJN2016 10.4.2				13	13	0	0	0
70	Landelijk Capelle	VJN2019 8.4.7				70	70	0	0	0
70	Gebiedsaanpak Schollevaar	VJN2017 8.4.9				70	70	0	0	0
	Actualiseren woonvisie	VJN2018 8.4.12	2018	15	15		0	0	0	0
288	**Totaal Programma 8**			**45**	**15**	**258**	**288**	**0**	**0**	**0**
	Afronding								0	0
1.212	**Totaal**			**2.749**	**2.115**	**992**	**1.626**	**279**	**0**	**0**

7.4 Bijlage: Analyse omvang reserves en voorzieningen

In deze bijlage geven wij inzicht in de ontwikkelingen van de reserves en voorzieningen. Het uitgangspunt hiervoor is de stand van de Begroting 2020. Verder zijn de effecten van de voorstellen uit deze najaarsnota op de reserves en voorzieningen zichtbaar gemaakt.
Wij hebben de reserves ook beoordeeld op de gewenste hoogte per reserve.

U treft in het bijgevoegde schema drie opties:

1 juiste hoogte
2 vrijval mogelijk
3 dotatie gewenst

Aan de lijst met reserves en voorzieningen is een voorziening toegevoegd, namelijk de voorziening omgevingsvergunningen. Deze voorziening heeft in principe een tijdelijk karakter van 4 jaar (2020 – 2023) en is bedoeld om de baten voor omgevingsvergunningen (bouwleges) over deze jaren te egaliseren.

		Stand Begr. 2020						Mutatie NJN 2019					Stand NJN 2019							
Nr.	Naam reserve/voorziening	saldo begin 2019	saldo eind 2019	saldo eind 2020	saldo eind 2021	saldo eind 2022	saldo eind 2023	mutatie 2019	mutatie 2020	mutatie 2021	mutatie 2022	mutatie 2023	saldo eind 2019	saldo eind 2020	saldo eind 2021	saldo eind 2022	saldo eind 2023	(1)	(2)	(3)
	A: Algemene reserves																			
1	Minimum niveau 10 miljoen	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	0	0	0	0	0	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	1		
2	Vrij besteedbaar	20.892	56.439	56.439	56.439	56.439	56.439	0	0	0	0	0	56.439	56.439	56.439	56.439	56.439	1		
	Subtotaal rubriek A:	**30.892**	**66.439**	**66.439**	**66.439**	**66.439**	**66.439**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**66.439**	**66.439**	**66.439**	**66.439**	**66.439**			
	B: Bestemmingsreserves																			
1	Egalisatiereserve bedrijfsvoering	1.179	394	225	279	376	463	483	-378	-58	-3	-68	877	330	326	420	439	1		
2	Eenmalige uitgaven	2.748	413	79	0	0	0	1.212	-1.012	-200	0	0	1.625	279	0	0	0	1		
3	Sociaal Noodfonds	236	236	236	236	236	236	0	0	0	0	0	236	236	236	236	236	1		
4	Herstructurering Actief Grondbeleid	10.495	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1		
5	Sociaal Domein	3.077	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1		
6	Reserve Rekenkamer	38	38	38	38	38	38	0	0	0	0	0	38	38	38	38	38	1		
7	Denk en Doe Mee!-fonds	4.997	2.498	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.498	0	0	0	0	1		
8	Openbare Ruimte / Reserve Water	25.509	2.089	2.123	2.146	1.602	1.048	0	0	0	0	0	2.089	2.123	2.146	1.602	1.048	1		
	Subtotaal rubriek B:	**48.279**	**5.668**	**2.701**	**2.699**	**2.252**	**1.785**	**1.695**	**-1.390**	**-258**	**-3**	**-68**	**7.363**	**3.006**	**2.746**	**2.296**	**1.761**			
	Totaal Reserves (Rubriek A+B)	**79.171**	**72.107**	**69.140**	**69.138**	**68.691**	**68.224**	**1.695**	**-1.390**	**-258**	**-3**	**-68**	**73.802**	**69.445**	**69.185**	**68.735**	**68.200**			
	C: Voorzieningen																			
1	Onderhoud	6.559	2.503	1.726	1.742	1.396	1.725	0	0	0	0	0	2.503	1.726	1.742	1.396	1.725	1		
2	Nog uit te voeren werken bouwgr.expl.	84	84	84	84	84	84	0	0	0	0	0	84	84	84	84	84	1		
3	Diverse (verliesgevende) complexen	6.699	7.367	7.367	2.514	2.514	1.119	-17	0	0	0	0	7.350	7.350	2.497	2.497	1.102	1		
4	Dubieuze debiteuren	7.351	7.307	7.263	7.219	7.175	7.131	0	0	0	0	0	7.307	7.263	7.219	7.175	7.131	1		
5	Alg.Pensioenwet politieke ambtsdragers	6.648	6.494	6.340	6.186	6.032	5.878	0	0	0	0	0	6.494	6.340	6.186	6.032	5.878	1		
6	Rioolrechten middelen derden	2.554	2.711	2.336	1.622	948	139	85	32	-66	-57	-63	2.796	2.453	1.673	942	70	1		
7	Afvalstoffenheffing middelen derden	2.217	1.974	1.669	1.361	1.005	613	179	-1	-1	-1	-1	2.153	1.847	1.538	1.181	788	1		
8	Voorz. Omgevingsvergunningen	0	0	0	0	0	0	0	2.229	-848	-86	-1.295	0	2.229	1.381	1.295	0	1		
	Totaal Voorzieningen (rubriek C)	**32.112**	**28.440**	**26.785**	**20.728**	**19.154**	**16.689**	**247**	**2.260**	**-915**	**-144**	**-1.359**	**28.687**	**29.292**	**22.320**	**20.602**	**16.778**			
	TOTAAL GENERAAL (A+B+C)	**111.283**	**100.547**	**95.925**	**89.866**	**87.845**	**84.913**	**1.942**	**870**	**-1.173**	**-147**	**-1.427**	**102.489**	**98.737**	**91.505**	**89.337**	**84.978**			

7.5 Bijlage: Kredieten en het verloop van investeringen

In deze bijlage geven wij een overzicht van de investeringskredieten. Sommige kredieten zullen worden uitgegeven over meerdere jaren, zoals bijvoorbeeld voor het realiseren van een gebouw. In het onderstaande overzicht staan alle kredieten waarvan de uitvoering in eerdere jaren of in 2019 al gestart is, maar nog niet afgerond. Het overzicht bevat geen kredieten waarvan de uitvoering pas in 2020 of latere jaren begint.
In het overzicht geven we weer of we verwachten dat we de kredieten aan het einde van 2019 af gaan sluiten. Ook geven wij aan of er besluiten in deze najaarsnota zijn, waardoor de kredieten wijzigen.
In de jaarrekening worden afwijkingen op dit overzicht verantwoord.

Afde-ling	Onderdeel	Besluit/jaar van votering krediet	Taak-veld	Verstrekt krediet uitgaven	Verstrekt krediet inkomsten	Verlengings-termijn	Verwachte restant krediet eind 2019 (uitgaven)	Verwachte restant krediet eind 2019 (inkomsten)	Verwacht af te sluiten einde van het jaar	Besluit in NJN 2019
-	***Programma 1 Integrale veiligheid en openbare orde***	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FD	Verduurzaming vastgoed (wettelijke eisen)	VJN 2019	div	421.488	0	2021	374.438	0	n	0.4.9, 1.4.1, 4.4.4, 5.4.5, 6.4.4.
-	***Programma 2 Verkeer, vervoer en waterstaat***	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SB	Verkeersregelinstallaties	divers	2.1	167.040	0	n.v.t.	-96.745	0	n	
SB	Verhardingen 2013-2017	divers	2.1	9.250.000	0	n.v.t.	5.160.782	96.572	n	
SB	Verhardingen 2018	divers	2.1	4.504.000	0	n.v.t.	3.848.161	0	n	
SB	Verhardingen 2019	divers	2.1	5.331.000	0	n.v.t.	4.294.165	13.000	n	2.4.2, 2.4.4
SB	Civiel technische werken 2013-2017	divers	2.1	1.710.694	-84.000	n.v.t.	1.171.407	-84.000	n	
SB	Civiel technische werken 2018	divers	2.1	402.600	0	n.v.t.	354.923	0	n	
SB	Civiel technische werken 2019	divers	2.1	656.504	-125.000	n.v.t.	626.784	-125.000	n	
SB	Openbare verlichting 2014-2017	divers	2.1	1.725.994	0	n.v.t.	959.255	0	n	
SB	Openbare verlichting 2018	divers	2.1	704.353	0	n.v.t.	608.050	0	n	
SB	Openbare verlichting 2019	divers	2.1	948.658	0	n.v.t.	724.261	0	n	
SO	Capelseweg, Hoofdweg/v. Dijklaan	VJN2015	2.1	431.000	0	n.v.t.	141.505	-500	n	
SO	Parkeerbeleid	NJN2015	2.2	419.000	0	2019	222.710	0	n	
SO	Verandering voorrangsituaties rotondes	NJN2016	2.1	450.000	0	2019	56.451	0	n	
SO	Vervoersknooppunt Rivium	VJN2017	2.1	1.357.000	-577.000	n.v.t	31.000	-76.000	n	
SO	Wijkontsluiting Schollevaar (realisatie)	VJN2017	2.1	3.000.000	0	n.v.t	2.863.728	-25.000	n	
-	***Programma 3 Economie***	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Afde-ling	Onderdeel	Besluit/jaar van votering krediet	Taak-veld	Verstrekt krediet uitgaven	Verstrekt krediet inkomsten	Verlengings-termijn	Verwachte restant krediet eind 2019 (uitgaven)	Verwachte restant krediet eind 2019 (inkomsten)	Verwacht af te sluiten einde van het jaar	Besluit in NJN 2019
SB	Gebiedsaanpak Schollevaar	divers	3.2	470.000	0	2020	395.407	0	n	
SO	Het nieuwe Rivium Park	VJN2018	8.1	200.000	0	n.v.t.	200.000		n	
SO	Revatilisering Hoofdweggebied vak A	NJN2016	3.2	1.882.000	-932.000	2019	1.376.927	-482.000	n	
SO	Revitalisering De Scholver	VJN2017	3.2	1.456.000	0	n.v.t.	0	0	j	
-	***PROG 4. Onderwijs***	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FD	Gymlok Meeuwensingel gymnastiekmateriaal	VJN 2016	4.2	50.000	0	2020	13.310	0	n	4.4.3
FD	SBWRM IJsselcollege Pelikaanwg/Alkenlaan	VJN 2014	4.2	2.728.000	0	2018	0	6.292	j	
SL	Nieuwbouw onderwijs Alkenlaan	VJN2018	4.2	8.360.000	0	n.v.t.	5.000.000	0	n	
SL	Nieuwbouw onderwijs Meeuwensingel	VJN2018	4.2	11.930.000	0	n.v.t.	9.530.000	0	n	
SL	Nieuwbouw onderwijs Bongerd-Wingerd	NJN2018	4.2	8.170.000	0	n.v.t.	8.100.000	0	n	
SL	Tijdelijke huisvesting Lijstersingel	VJN2019	4.2	2.700.000	0	n.v.t.	100.000	0	n	
SL	Voorbereidingskrediet 2e Comenius coll.	VJN2019	4.2	1.000.000	0	n.v.t.	700.000	0	n	
-	***PROG5A 5A Vrijetijdsbesteding (Sport en Cultuur)***	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FD	Bouw multief. Zwembad/sporthal De Pelikaan	VJN 2014 en VJN 2018	5.2	18.195.000	0	nvt	7.963.613	0	n	5.4.1
FD	Zonnepanelen buitensport	VJN 2018	5.2	364.231	0	2021	359.095	0	n	5.4.1
FD	Vervanging toplagen sportvelden, lichtmasten, hekwerken e.d.	VJN 2018 en VJN 2019	5.2	2.506.709	0	2021	1.943.171	0	n	5.4.1
FD	Zwervers kleedkamers	VJN 2017 en VJN 2018	5.2	385.000	0	2021	0	0	j	

Afde-ling	Onderdeel	Besluit/jaar van votering krediet	Taak-veld	Verstrekt krediet uitgaven	Verstrekt krediet inkomsten	Verlengings-termijn	Verwachte restant krediet eind 2019 (uitgaven)	Verwachte restant krediet eind 2019 (inkomsten)	Verwacht af te sluiten einde van het jaar	Besluit in NJN 2019
FD	SVS kleedkamers	VJN 2017 en VJN 2018	5.2	288.000	0	2021	0	0	j	
FD	SBWRM multi.zwembad/sporthal De Pelikaan	VJN 2015	5.2	2.502.000	0	n.v.t.	1.778.885	0	n	5.4.6
FD	LED verlichting buitensport	VJN 2018	5.2	718.514	0	2020	143.703	0	n	5.4.1
-	***PROG5B 5B Openbaar Groen en (openlucht) recr***	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SB	Groen 2012-2017	divers	5.7	985.155	0	n.v.t.	628.469	0	n	
SB	Groen 2018	divers	5.7	1.712.951	0	n.v.t.	1.177.863	0	n	
SB	Groen 2019	divers	5.7	1.209.717	0	n.v.t.	98.371	0	n	5.4.9, 5.4.10
SB	Water 2015-2017	divers	5.7	1.527.700	-110.125	n.v.t.	831.137	-97.057	n	
SB	Water 2018	divers	5.7	226.625	0	n.v.t.	226.625	0	n	
SB	Water 2019	divers	5.7	318.937	0	n.v.t.	318.937	0	n	
SB	Speelplaatsen 2014-2017	divers	5.7	170.500	0	n.v.t.	118.264	0	n	
SB	Speelplaatsen 2018	divers	5.7	1.502.500	0	n.v.t.	376.655	50.000	n	
SB	Speelplaatsen 2019	divers	5.7	375.000	0	n.v.t.	343.566	2.500	n	
SO	Openbaar gebied Hoofdweg D4950	NJN2016	5.7	210.000	0	n.v.t.	10.000	0	n	
SO	Gebiedsvisie Florabuurt - speelvoorz.	VJN2019	5.7 / 8.3	60.000	0	n.v.t.	60.000	0	n	
-	***PROG6A 6A Sociale infrastructuur***	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FD	Zonnepanelen Educatusstraat 10	2016	6.1	206.000	0	2018	0	0	j	
-	***PROG6A 6C Wet maatschappelijke ondersteuning***	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Afde-ling	Onderdeel	Besluit/jaar van votering krediet	Taak-veld	Verstrekt krediet uitgaven	Verstrekt krediet inkomsten	Verlengings-termijn	Verwachte restant krediet eind 2019 (uitgaven)	Verwachte restant krediet eind 2019 (inkomsten)	Verwacht af te sluiten einde van het jaar	Besluit in NJN 2019
PuZa	Aanschaf handbewogen rolstoelen 2019	Begroting 2018	6.6	150.000	0	n.v.t.	0	0	j	
PuZa	Aanschaf elektrische rolstoelen 2019	Begroting 2018	6.6	85.000	0	n.v.t.	0	0	j	
PuZa	Aanschaf scootermobielen 2019	Begroting 2018	6.6	110.000	0	n.v.t.	0	0	j	
-	***PROG7 Volksgezondheid en milieu***	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SB	Riolering 2013-2017	divers	7.2	10.562.600	0	n.v.t.	5.122.561	17.580	n	
SB	Riolering 2018	divers	7.2	3.827.000	0	n.v.t.	3.312.382	0	n	
SB	Riolering 2019	divers	7.2	5.172.000	0	n.v.t.	3.855.270	18.000	n	7.4.5
SB	Containerisering afval	divers	7.3	1.489.000	0	n.v.t.	970.590	1.675	n	
-	***PROG8 8. Volkshuisvesting, RO en sted vernieuw***	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SO	Het nieuwe Rivium	1BW2019	8.1	750.000	0	n.v.t.	750.000		n	
FD	Energiebesparende maatregelen	1e begr wijz 2015	8.3	129.000	0	2018	80.817	0	n	8.4.3
SO	Landelijk Capelle 2019	VJN2017 / VJN2019	8.3	30.000	0	n.v.t.	30.000	0	n	
SO	Centraal Capelle - Centrumring 2019	VJN2017 / VJN2019	8.3	2.434.344	0	n.v.t.	1.309.393	-7.800	n	
-	***Bedrijfsvoeringskosten***	-	-	-	-	-	-	-	-	-
FD	Meubilair en audio bg en 1e verdieping gemeentehuis	Vervangingsinvestering	BvC	861.758	0	n.v.t.	0	0	j	
FD	Groenedijk- Nazorg (NJN 2012)	NJN 2012	BvC	212.000	-86.000	2018	0	405	j	

Afde-ling	Onderdeel	Besluit/jaar van votering krediet	Taak-veld	Verstrekt krediet uitgaven	Verstrekt krediet inkomsten	Verlengings-termijn	Verwachte restant krediet eind 2019 (uitgaven)	Verwachte restant krediet eind 2019 (inkomsten)	Verwacht af te sluiten einde van het jaar	Besluit in NJN 2019
SB	Voertuigen en hulpstukken	Vervangingsinvesteri ng	BvC	330.000	0	n.v.t.	27.817	0	n	0.4.13
SB	Gladheidsbestrijding	Vervangingsinvesteri ng	BvC	175.000	0	n.v.t.	69.610	0	n	0.4.13

7.6 Bijlage: Niet gewijzigde prestaties doelenboom t.o.v. Voorjaarsnota 2019

Onderstaande doelstellingen uit de Begroting 2019 zijn reeds in de Voorjaarsnota 2019 op 'groen' (gerealiseerd) of 'rood' (niet gerealiseerd en worden niet gerealiseerd) gezet en zijn daarom niet nogmaals in de programma's opgenomen.

Programma 0: Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken?	Investeren in relaties met andere overheden, (maatschappelijke) organisaties en mogelijke partners en daarbij een krachtig eigen geluid laten horen.
Wat gaan we daarvoor doen?	Aan de hand van het coalitieakkoord 'met het oog op morgen' is uitbreiding van de GR IJSSELgemeenten met alle bedrijfsvoering, conform het geldende convenant met de gemeente Krimpen aan den IJssel voorgestaan. Inzet is om hiervoor een concreet tijdpad overeen te komen en hier uitvoering aan te geven.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	De colleges van beide gemeenten hebben besloten niet in te zetten op verdere uitbreiding van de GR IJSSELgemeenten (BBV 1098211 van 28 mei 2019).
Prestatie (indicator)	

Programma 1: Integrale veiligheid en openbare orde

Wat willen we bereiken?	Versterken van brandpreventie.
Wat gaan we daarvoor doen?	1. Pilot Wijkbrandweerfunctionaris; 2. Actualiseren Beleidsregel brandveilig ontvluchten gebouwen; 3. Opstellen Actieplan brandveiligheid voor hoge gebouwen met de focus op de verzorgingstehuizen en de seniorencomplexen.
Portefeuillehouder	Burgemeester
Stand van zaken	1. De wijkbrandweerfunctionaris is van start gegaan, er is een DVO afgesloten voor de inzet. 2. De beleidsregel en het actieplan onder 3 zijn samengebracht in de Prioriteitennota brandveiligheid Capelle aan den IJssel 2019 – 2022 die door uw raad is vastgesteld op 11 februari 2019 (BBV 1051326). Daarbij is aandacht voor kwetsbare objecten zoals verzorgingstehuizen en de seniorencomplexen.
Prestatie (indicator)	

Wat willen we bereiken?	Bestrijden van (georganiseerde) criminaliteit en ondermijning van de rechtstaat.
Wat gaan we daarvoor doen?	Aanpassen beleid tegen ondermijning op basis van de uitkomsten van de evaluatie van de pilot Capels Interventie Team (CIT).
Portefeuillehouder	Burgemeester
Stand van zaken	De evaluatie van de pilot Capels interventieteam (CIT) als versterking van de ondermijningsaanpak is op 13 december 2018 vastgesteld door uw raad. De pilot CIT is daarmee beëindigd. De aanpak van ondermijnende criminaliteit is verder vormgegeven in het Integraal veiligheidsbeleid 5 dat op 14 april 2019 door uw

	raad is vastgesteld (BBV 1080528). In het IVB 5 is onze aanpak als prioriteit uitgewerkt.
Prestatie (indicator)	

Programma 3: Economie

Wat willen we bereiken?	Versterken van de positie van Capelle aan den IJssel als economische motor, door de groei van de economie en de werkgelegenheid.
Wat gaan we daarvoor doen?	Opstellen Economische Agenda 2019-2023.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	Op 12 maart 2019 is het Programma Economie door ons vastgesteld (BBV 1078692). Op 2 april 2019 is het Programma Economie behandeld in de raadscommissie SLE, waarna het stuk als hamerstuk is doorgestuurd naar uw raad ter vaststelling op 15 april 2019. Na vaststelling van het Programma gaan wij door met de uitvoering van de acties uit het Uitvoeringsprogramma.
Prestatie (indicator)	

Programma 5: Sport, cultuur en recreatie

Wat willen we bereiken?	Het vergroten van de levendigheid in de stad.
Wat gaan we daarvoor doen?	Verbreden van het evenementenaanbod in de stad.
Portefeuillehouder	Westerdijk
Stand van zaken	In de Cultuurnota 'Verrassend Divers' is in het kader van de pijler 'Levendige stad' een verhoging van het evenementenbudget opgenomen ten einde de jaarlijks terugkerende evenementen (Sinterklaasintocht, Oranjenacht en Koningsdag) te kunnen blijven subsidiëren en daarnaast nieuwe evenementen mogelijk te maken. In de NJN 2017 is voor 2018 eenmalig een bedrag van € 50.000,- aangeraamd. Bij de afwegingen rondom de VJN 2018 is besloten de verhoging niet structureel op te nemen. Dit heeft tot gevolg dat het budget is herverdeeld om de jaarlijks terugkerende evenementen te kunnen laten plaatsvinden en de ambitie om het evenementenaanbod te verbreden niet waargemaakt kan worden.
Prestatie (indicator)	

Programma 8: Stadsontwikkeling

Wat willen we bereiken?	Via woonruimtebemiddeling bijdragen aan verbetering leefbaarheid.
Wat gaan we daarvoor doen?	Tussentijds evalueren van de woonruimtebemiddeling.

Portefeuillehouder	Hartnagel
Stand van zaken	De evaluatie van de Wbmgp (Rotterdamwet) is 13 maart 2019 door ons vastgesteld (BBV1080500). Op basis hiervan is uw raad op 15 april 2019 geadviseerd een verlenging aan te vragen van de Rotterdamwet voor een periode van 4 jaar.
Prestatie (indicator)	

7.7 Bijlage: Overzicht inkomende subsidies

Hieronder treft u een overzicht aan van alle verworven subsidies voor projecten op dit moment. De subsidies zijn afkomstig van externe partijen. In de collegebrief van week 15 in 2017 hebben wij aangegeven om dit overzicht een vaste plek in de P&C-cyclus te willen geven. Dit willen wij doen in de voorjaarsnota, najaarsnota en jaarrekening.

SUBSIDIE OVERZICHT

Afdeling organisatie Aangevraagde subsidies

	Naam Project	Subsidie	Status
Fin	Omgekeerd invorderen	€ 32.213,21	beschikking
	Economie		
SO	Vervoersknooppunt Rivium A.	€ 70.000,00	Afrondend
SO	Vervoersknooppunt Rivium B.	€ 85.000,00	Lopend
SO		€ 4.165.000,00	Lopend
SO	MRDH- Rivium gebiedspaspoort 2.0, nadere onderleggers bij het transformatiegebied.	€ 122.000,00	Lopend
Verkeer	MRDH- Groot onderhoud Parkshuttle	€ 250.000,00	Aangevraagd
	Milieubeheer		
SO	Uitvoeringskosten geluidscherm Schollevaar (6342403)	€ 248.000,00	Afrondend
SO	Voorbereiding geluidsanering wegverkeer	€ 116.000,00	Lopend
	Verkeer		
SO	Fietsvoorziening metrohalte Slotlaan	€ 21.000,00	Lopend
SO	Wijkontsluiting Schollevaar - rotonde	€ 178.500,00	Lopend
SO	Schalij-/Opera/ burg Berensteijnlaan	€ 52.000,00	Opgenomen in de IPVA, MRDH
So	Bus maatwerkvoorziening Capelle	€ 46.667,00	Lopend
So	Verbetering veiligheid schoolomgevingen	€ 178.500,00	Opgenomen in de IPVA, MRDH
SO	Wijkontsluiting Schollevaar - rotonde Burgemeester Van Dijklaan	€ 685.000,00	Lopend
	Samenleving		
SL	Pilot ontzorgen, ism GR, Krimpen, St. Welzijn Capelle en Zuidplas	€ 148.830,00	Aangevraagd
SL	ZonMw - Personen met Verward gedrag	€ 20.000,00	Goedgekeurd
SL	ZonMw - Personen met Verward gedrag	€ 209.618,00	Lopend
SL	ESF RRRIA2 Rotterdam Rijnmond, uitgevoerd door GR Ijsselgemeenten (verwerving maatschappelijke partners)	€ 744.253,46	Lopend
	Stadbeheer		

SB	Schoolomgeving- Verbeteren verkeersveiligheid scholen Lijstersingel	€ 84.500,00	Lopend
SB	Schoolomgeving brug scholen Reigerlaan/Pelikaanweg, Capelle aan den Ijssel	€ 125.000,00	Lopend
SB	Subsidie bommen		Concept
SB	Star2C's	245,832.00	Lopend
	P&O		
P&O	Preventief Medisch Onderzoek	€ 12.500,00	Lopend
P&O	Preventief Medisch Onderzoek (GR)	€ 12.500,00	Lopend
	Duurzaamheid		
FD	Zonnepanelen gemeentewerf, Groenedijk 10 (alle zonnepanelenprojecten lopen 15 jaar en krijgen maandelijks een deel uitbetaald)	€ 4.250,00	Lopend
FD	Zonnepanelen Sporthal Lijstersingel 20	€ 14.544,00	Lopend
	Zonnepanelen Eben heazer, Lijstersingel 22A	€ 75.052,00	Beschikt
	Zonnepanelen Zwembad, Alkenlaan 83	€ 291.371,00	Beschikt
FD	Zonnepanelen Educatusstraat 10, 2909PK Capelle aan den Ijssel. SDE1631326		Lopend
FD	Zonnepanelen Spoorlaan 18, rioolgemaal	€ 11.543,00.	Lopend
FD	Zonnepanelen op de Capelseweg 37, Eurostars	€ 17.955,00	Beschikt
FD	Zonnepanelen op de Capelseweg 39A, KorfbalClubCapelle.	€ 73.017,00	Beschikt
FD	Zonnepanelen op de Capelseweg 33	€ 27.531,00	Beschikt
FD	Zonnepanelen op de PC Boutensingel 1	€ 34.713,00	Beschikt
FD	Zonnepanelen op de Couwenhoekseweg 1 CVV "De Zwervers	€ 26.334,00	Beschikt
FD	Zonnepanelen op de Capelseweg 35	€ 38.304,00	Beschikt
FD	Warmtepomp CompaC ClimaVeneta NX-N/LN CA 0352PA bij de tijdelijke onderwijshuisvesting SHO	€ 7.650,00	Afrondend
	Veiligheid		
BCO	Ex gedetineerden 2019	€ 21.350,00	Lopend
BCO	2016 High impact Crimes- Veilig wonen	€ 20.000,00	Afrondend
Totaal		**€ 8.226.939,46**	

7.8 Bijlage: Niet gewijzigde landelijke indicatoren t.o.v. Voorjaarsnota 2019

De in het BBV voorgeschreven indicatoren die niet gewijzigd zijn t.o.v. de Voorjaarsnota 2019 zijn in deze bijlage weergegeven.

Programma 1:

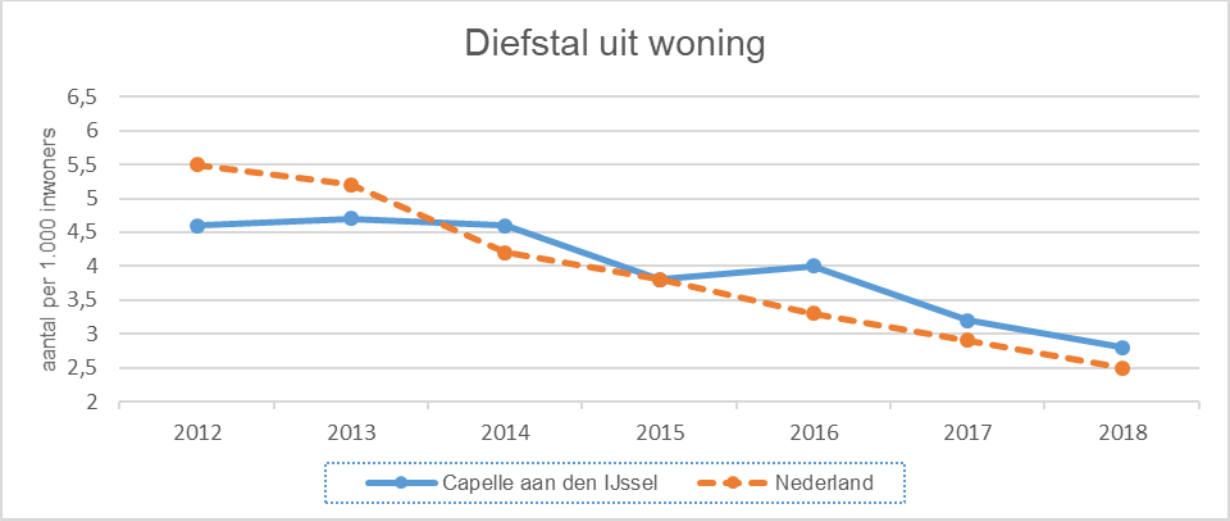

Programma 3:

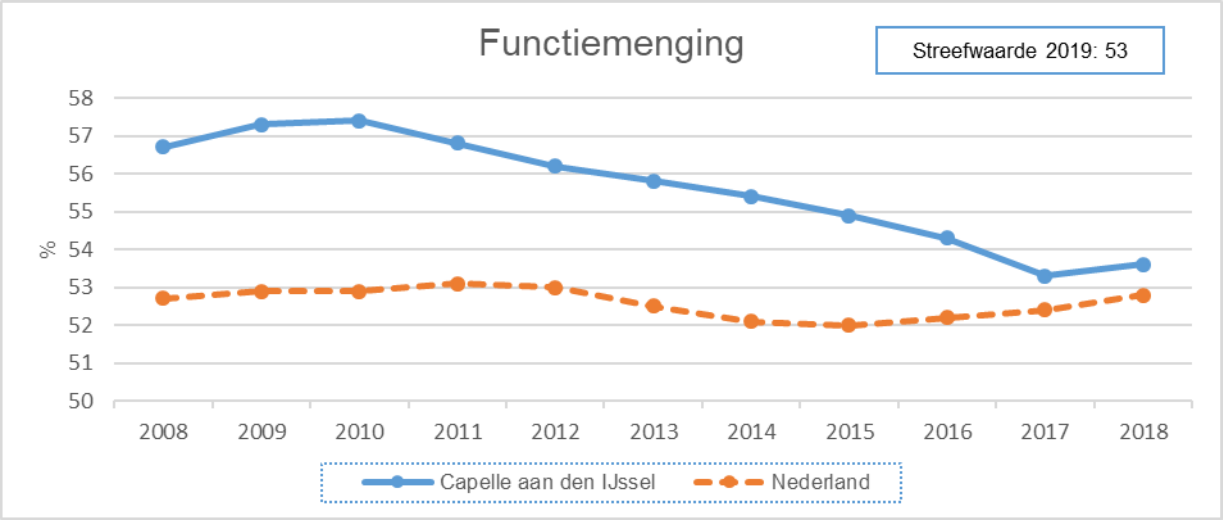

Programma 5:

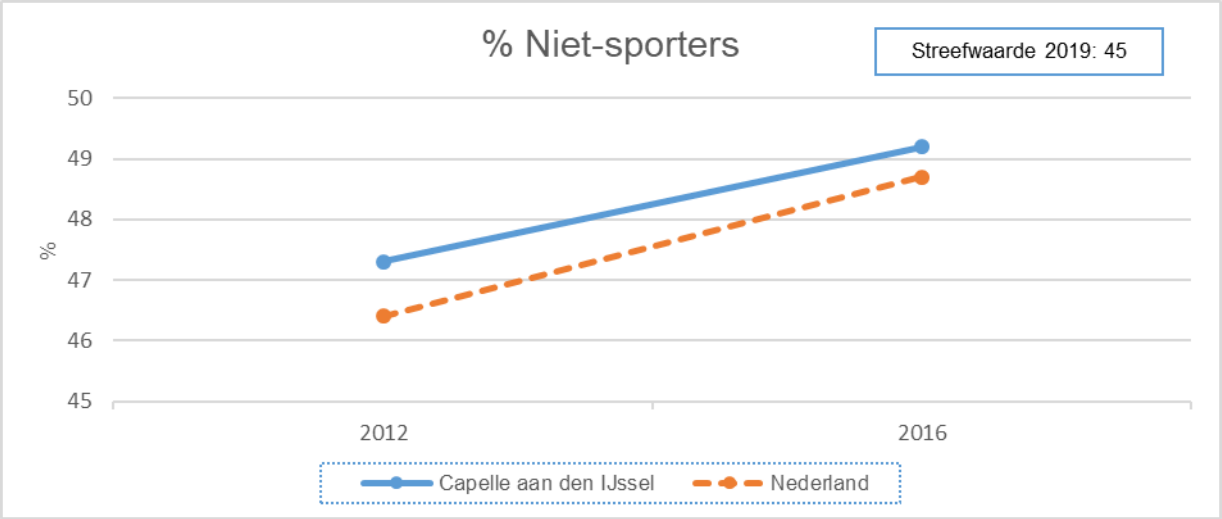

Programma 6:

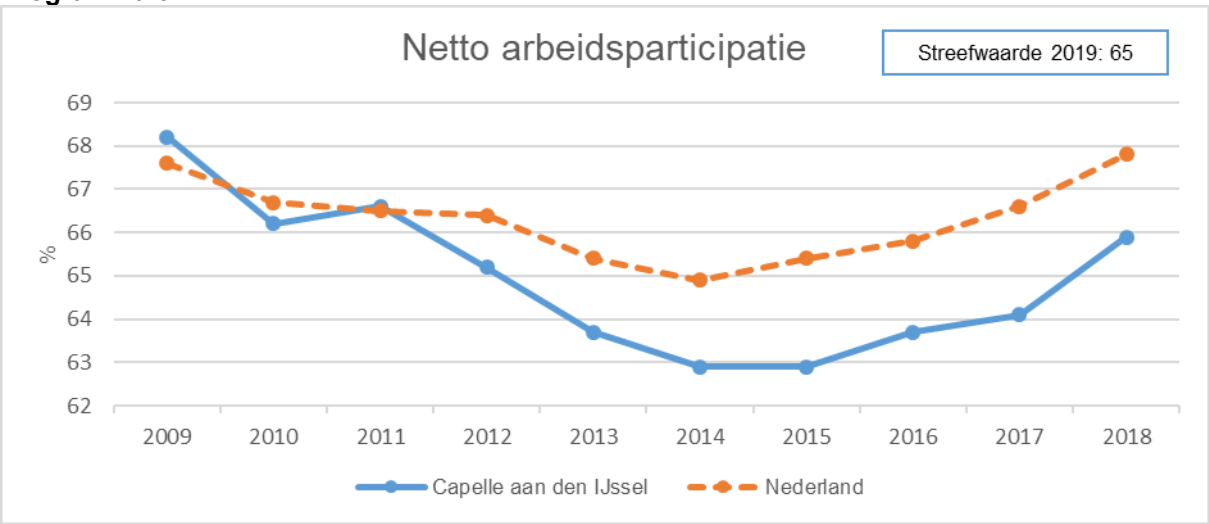

Programma 8:

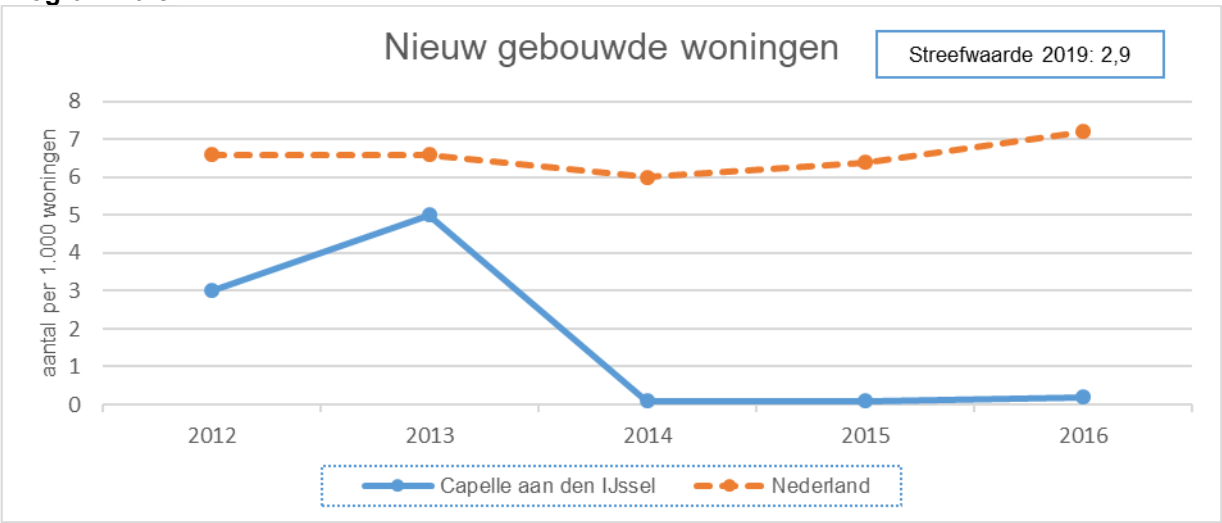

7.9 Bijlage: Voortgang Gebiedsvisie Centraal Capelle

Prognose Centrumring per jaarschijf

prognose gebiedsvisie Centraal Capelle

per jaarschijf (bedragen x € 1.000)

laatst bijgewerkt op dd 20 mei 2019 (met prijsstijgingen KR + BG)
laatste uitdraai grootboek dd 16 mei 2019

	INVESTERINGS KOSTEN	KREDIET			BUDGET		
		Begroot	Werkelijk & Prognose	Saldo	Begroot	Werkelijk & Prognose	Saldo
UITGAVEN 2017 - FASE 1							
SUBTOTAAL	€ 2.359	€ 1.644	€ 1.645	€ -0	€ 715	€ 801	€ -86
INKOMSTEN 2017 - FASE 1							
SUBTOTAAL	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
TOTAAL	€ 2.359	€ 1.644	€ 1.645	€ -0	€ 715	€ 801	€ -86
UITGAVEN 2018 - FASE 2							
SUBTOTAAL	€ 2.685	€ 2.055	€ 2.216	€ -162	€ 630	€ 528	€ 102
INKOMSTEN 2018 - FASE 2							
SUBTOTAAL	€ -446	€ -446	€ -446	€ -	€ -	€ -	€ -
TOTAAL	€ 2.238	€ 1.608	€ 1.770	€ -162	€ 630	€ 528	€ 102
UITGAVEN 2019 - FASE 3							
Herinrichting parkeerterreinen AH	€ 1.151	€ 907	€ 907	€ -	€ 244	€ 638	€ -
Herinrichting Kerklaan Noord / Fluiterlaan West	€ 1.720	€ 1.327	€ 1.327	€ -	€ 392		
Herinrichting pp Gemeentehuis (LIJSTERSINGEL)	€ 200	€ 200	€ 200	€ -	€ -		
SUBTOTAAL	€ 3.071	€ 2.434	€ 2.434	€ -	€ 636	€ 636	€ -
INKOMSTEN 2019 - FASE 3							
SUBTOTAAL	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
TOTAAL	€ 3.071	€ 2.434	€ 2.434	€ -	€ 638	€ 638	€ -
UITGAVEN 2020 - FASE 4							
Herinrichting Alkenlaan/Pelikaanweg (fase 1)	€ 804	€ 631	€ 631	€ -	€ 172	€ 799	€ -
Herinrichting Rivierweg Midden (ZUID)	€ 1.298	€ 1.077	€ 1.077	€ -	€ 221		
Herinrichting pp Gemeentehuis (PARKEERPLAATS)	€ 2.210	€ 1.838	€ 1.838	€ -	€ 373		
Logische verbinding fietsverbinding Wiekslag	€ 189	€ 158	€ 158	€ -	€ 32		
SUBTOTAAL	€ 4.501	€ 3.702	€ 3.702	€ -	€ 799	€ 799	€ -
INKOMSTEN 2020 - FASE 4							
SUBTOTAAL	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
TOTAAL	€ 4.501	€ 3.702	€ 3.702	€ -	€ 799	€ 799	€ -
UITGAVEN 2021 - FASE 5							
Herinrichten Stadsplein	€ 504	€ -	€ -	€ -	€ 504	€ 1.380	€ -
Herinrichting Alkenlaan/Pelikaanweg (fase 2)	€ 200	€ 200	€ 200	€ -	€ -		
Herinrichting Rivierweg Midden (NOORD)	€ 1.235	€ 1.028	€ 1.028	€ -	€ 207		
Herinrichting Fluiterlaan West / Rivierweg Noord **** excl 870K ****	€ 849	€ 471	€ 471	€ -	€ 478		
Herinrichting Amandelpark	€ 172	€ -	€ -	€ -	€ 172		
SUBTOTAAL	€ 3.059	€ 1.699	€ 1.699	€ -	€ 1.360	€ 1.360	€ -
INKOMSTEN 2021 - FASE 5							
SUBTOTAAL	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
TOTAAL	€ 3.059	€ 1.699	€ 1.699	€ -	€ 1.360	€ 1.360	€ -
UITGAVEN 2022 - FASE 6							
Herinrichten Dulkerlaan	€ 1.281	€ 880	€ 880	€ -	€ 301	€ 706	€ -
Herinrichten Fluiterlaan Oost	€ 1.017	€ 782	€ 782	€ -	€ 258		
Herinrichten Kerklaan Zuid	€ 778	€ 627	€ 627	€ -	€ 150		
SUBTOTAAL	€ 3.074	€ 2.368	€ 2.368	€ -	€ 706	€ 706	€ -
INKOMSTEN 2022 - FASE 6							
SUBTOTAAL	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
TOTAAL	€ 3.074	€ 2.368	€ 2.368	€ -	€ 706	€ 706	€ -
TOTAAL OR CENTRUMGEBIED							
TOTAAL UITGAVEN	€ 18.749	€ 13.902	€ 14.064	€ -162	€ 4.847	€ 4.831	€ 16
TOTAAL OPBRENGSTEN	€ -446	€ -446	€ -446	€ -	€ -	€ -	€ -
TOTAAL	€ 18.303	€ 13.456	€ 13.618	€ -162	€ 4.847	€ 4.831	€ 16

Beoogde planning uitvoering Centrumring

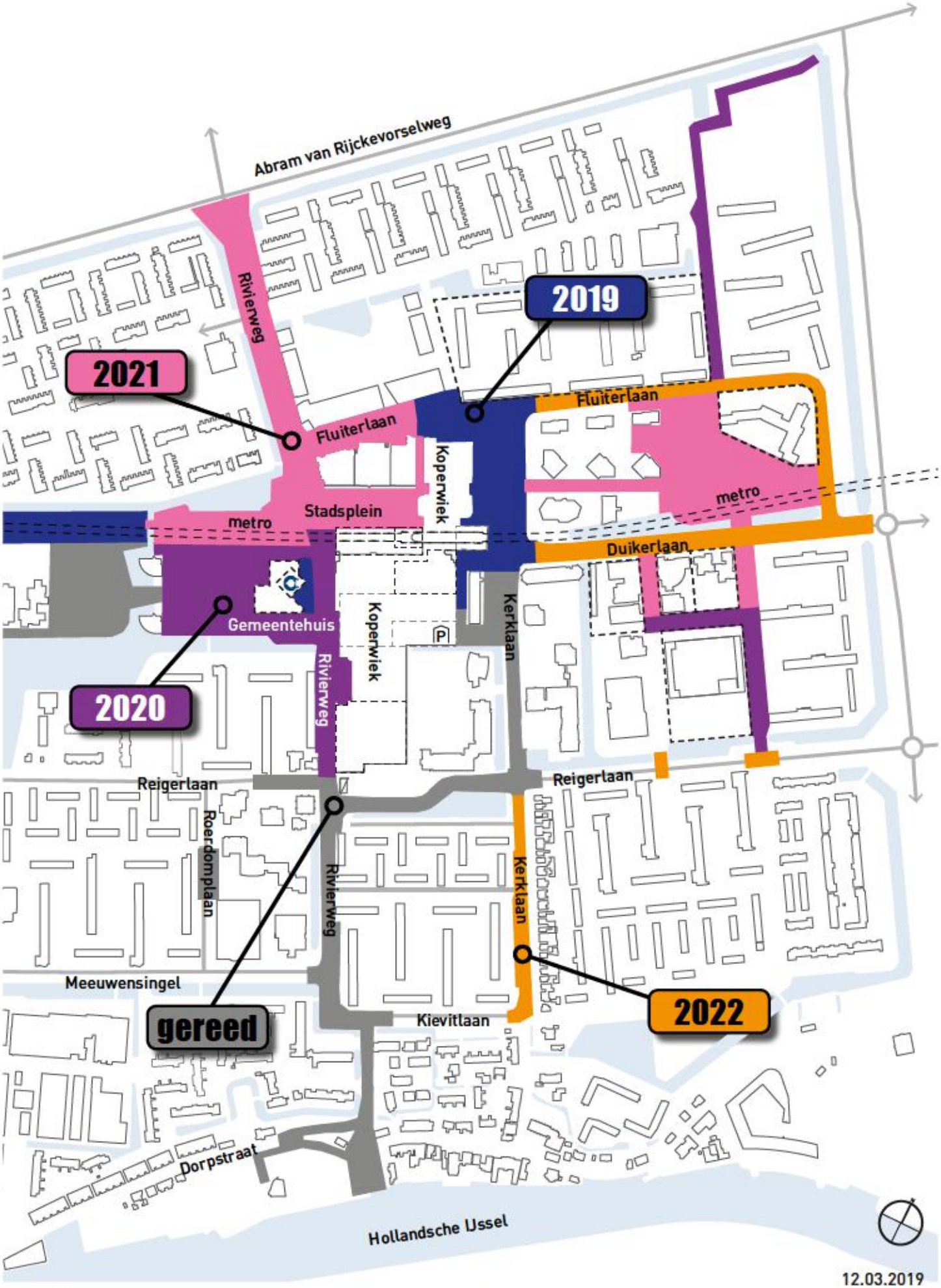

Centrumring

Gemeentetuin

Rivierweg-Meeuwensingel

GEREED: Alle werkzaamheden zijn afgerond behoudens groen en onttrekken van de brug ter hoogte van de Pluvierstraat. Momenteel worden de bomen en beplanting aangebracht. De procedure voor het onttrekken van de brug loopt. Naar verwachting zal de brug elders in de gemeente hergebruikt worden

Gemeentetuin

September 19 – november 19: De werkzaamheden voor de inrichting van de eerste fase van de gemeentetuin is voor bijna klaar.
De tweede fase van de gemeentetuin wordt afgerond gelijk met de inrichting van het parkeerterrein achter de parkeergarage, gepland in 2020.

werkzaamheden Kerklaan noord

Kerklaan-Reigerlaan

GEREED: Alle werkzaamheden zijn afgerond inclusief het groen. De bomen en beplanting aangebracht.

Kerklaan-Fluiterlaan

September 19 – December 19: Met alle omwonenden en stakeholders is het voorlopig ontwerp besproken en definitief gemaakt. De contractstukken zijn in de maak. Naar verwachting starten de werkzaamheden na de zomervakantie.

Rivierweg midden

Juni 19 – December 19: Met alle omwonenden en stakeholders is het voorlopig ontwerp besproken en definitief gemaakt. De contractstukken zijn in de maak. Naar verwachting starten de werkzaamheden na de Koningsdag kermis.

Alkenlaan-Pelikaanweg

September 19 – December 19: Met alle omwonenden en stakeholders is het voorlopig ontwerp besproken. Het ontwerp wordt nu definitief gemaakt en in concept voorgelegd aan omwonenden. Daarna worden de contractstukken opgesteld. Naar verwachting starten de werkzaamheden ####.

Gemeentetuin in aanleg

Bereikbaarheid en communicatie

De ring rondom winkelcentrum de Koperwiek is goed bereikbaar. Met de omgeving vindt een goede afstemming plaats waardoor de overlast wordt beperkt tot een minimum. Klachten worden bijgehouden en zo snel mogelijk beantwoord. Er zijn op dit moment geen openstaande klachten.

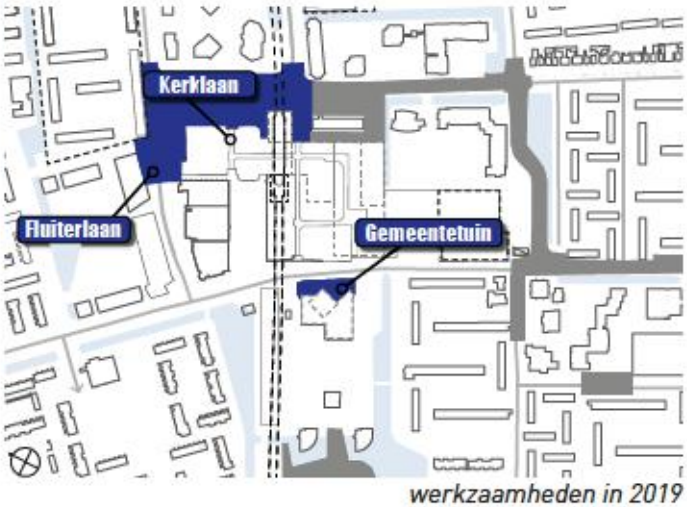

werkzaamheden in 2019

7.10 Bijlage: Actualisatie Grondexploitatie Najaarsnota 2019 (geheim, externe bijlage)